

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1962-1963.

28 AUGUSTUS 1963.

WETSONTWERP

tot invoering van de Nederlandse tekst
van het Strafwetboek.

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De Regering heeft de eer U een ontwerp van wet ter goedkeuring voor te leggen, waarbij de Nederlandse tekst van het Strafwetboek wordt ingevoerd.

De bedoeling is een rechtsgeldige Nederlandse tekst, gelijkwaardig met de Franse tot stand te brengen. Ons strafrecht is nog steeds in hoofdzaak vervat in het Strafwetboek dat op 8 juni 1867 werd uitgevaardigd en dat tot op deze dag uitsluitend in zijn Franse versie geldt: onze Vlaamse medeburgers moeten dus met een vertaling genoegen nemen en, wat meer is, zij worden gestraft op grond van teksten die gesteld zijn in een taal die niet de hunne is.

Het Burgerlijk Wetboek is thans in beide talen rechtsgeldig, dank zij de wet van 30 december 1961 die door beide Wetgevende Kamers met eenparigheid van stemmen werd goedgekeurd. Het belang van de Strafwetgeving voor het individu en voor de gemeenschap vergt dat een zelfde hervorming zonder uitstel voor het Strafwetboek wordt doorgevoerd.

De wet van 18 april 1898 heeft voorgeschreven dat alle wetten voortaan in het Frans en in het Nederlands zullen worden gestemd en uitgevaardigd. Sedertdien zijn een aantal wijzigingswetten en aanvullingswetten tot stand gekomen; de Nederlandse tekst van die wetten is op vele plaatsen onnauwkeurig, hier en daar geheel foutief; eenheid van terminologie en van vorm ontbreekt, zodat een herziening van al die teksten noodzakelijk is, wil men in het bezit komen van een in het Nederlands gesteld Strafwetboek dat aan de behoeften van de wetenschap en van de praktijk voldoet. Aldus is reeds geschied, wat het Burgerlijk Wetboek betreft.

Het U ter goedkeuring voorgelegde ontwerp stelt, zonder aan de inhoud zelf van de bepalingen te raken, de rechtsgeldige Nederlandse tekst vast van het Strafwetboek in zijn gehele omvang. De bestaande Nederlandse versie van de bepalingen die het wetboek na de wet van 18 april 1898 hebben gewijzigd of aangevuld, en waarvoor in het ontwerp een nieuwe redactie is opgenomen, wordt door deze laatste vervangen.

Chambre des Représentants

SESSION 1962-1963.

28 AOÛT 1963.

PROJET DE LOI

portant établissement du texte néerlandais
du Code pénal.

EXPOSE DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le Gouvernement a l'honneur de soumettre à vos délibérations un projet de loi ayant pour objet l'établissement du texte néerlandais du Code pénal.

Il s'agit d'un texte néerlandais ayant force légale au même titre que le texte français. Notre droit pénal est principalement contenu dans le Code pénal qui a été promulgué le 8 juin 1867 et qui, jusqu'à ce jour, n'existe qu'en version française: nos compatriotes flamands doivent donc se contenter d'une traduction et, bien plus, sont condamnés sur base de textes qui sont rédigés dans une langue qui n'est pas la leur.

Le Code civil a aujourd'hui force légale dans les deux langues, depuis la loi du 30 décembre 1961 qui a été votée par les deux Chambres à l'unanimité des voix. L'importance que revêt la législation répressive pour l'individu et pour la communauté exige qu'une réforme semblable intervienne sans délai pour le Code pénal.

La loi du 18 avril 1898 a prescrit que toutes les lois seraient désormais votées et promulguées en français et en néerlandais. Depuis lors de nombreuses lois modificatives et complémentaires ont été promulguées; le texte néerlandais de ces lois contient de multiples imperfections et çà et là de graves erreurs, l'unité de terminologie et de forme fait défaut, si bien qu'une révision de tous ces textes s'impose, si l'on veut obtenir un Code pénal néerlandais répondant aux exigences de la science et de la pratique. C'est ainsi d'ailleurs qu'il a été procédé pour le Code civil.

Le projet qui est soumis à votre approbation établit, sans rien changer au contenu même des dispositions, le texte néerlandais obligatoire de tout le Code pénal. La version néerlandaise des dispositions qui ont modifié et complété le code après la loi du 18 avril 1898 et pour lesquelles le projet porte une rédaction nouvelle, est remplacée par cette dernière rédaction.

Meteen zullen dan de Franse en de in het ontwerp vastgelegde Nederlandse versie van het Strafwetboek beide rechtskracht hebben, zodat artikel 7 van de wet van 18 april 1898 (thans artikel 7 van de wet van 31 mei 1961) op alle bepalingen van het Strafwetboek toepasselijk is.

Verder reikt het ontwerp evenwel niet: afzonderlijke wetten die onderwerpen van strafrecht behandelen, maar niet in het Wetboek zijn ingevoegd, blijven voorlopig buiten beschouwing.

Voor het overige verwijst de Regering naar het verslag dat werd opgesteld tot verklaring van de tekst en dat een aanvulling is van deze Memorie van Toelichting.

De tekst en het verslag zijn het werk van de Commissie belast met de voorbereiding van de Nederlandse tekst van de Grondwet, de wetboeken en de voornaamste wetten en besluiten. Deze tekst werd goedgekeurd door de Centrale Commissie voor de Nederlandse Rechtstaal en Bestuurstaal in België.

Er dient nochtans opgemerkt dat na het opmaken van de Nederlandse tekst door de bevoegde commissie, de wet van 5 juli 1963 op de verlating van familie, de artikelen 360bis, 391bis en 391ter van het Strafwetboek gewijzigd of ingevoegd heeft, terwijl de wet van 7 juni 1963 tot wijziging van het Strafwetboek en van de wet van 27 juni 1937 houdende herziening van de wet van 16 november 1919 betreffende de regeling der luchtvaart, de artikelen 330bis, 406, 510, 511, 512, 513, 518, 520, 521 en 523 van hetzelfde Wetboek ingevoegd of vervangen heeft.

De tekst van die twee wetten werd in de plaats gesteld van die van de commissie voor bedoelde artikelen.

De Regering brengt hulde aan de nauwkeurigheid en de zorg waarmee de Commissie, zowel in juridisch als in taalkundig opzicht, haar opdracht heeft vervuld. Zij meent U het wetsontwerp ter goedkeuring te mogen aanbevelen.

Het advies van de Raad van State werd, in dezen, door de Regering gevolgd.

De Minister van Justitie.

Il en résulte que le texte français du Code pénal et le texte néerlandais établi par le présent projet auront l'un et l'autre valeur légale, de manière telle que l'article 7 de la loi du 18 avril 1898 (aujourd'hui l'article 7 de la loi du 31 mai 1961) sera applicable à toutes les dispositions de ce code.

Le projet ne va pourtant pas plus loin: les lois particulières qui traitent de matières de droit pénal, mais qui n'ont pas été insérées dans le code, n'entrent provisoirement pas en considération.

Pour le surplus, le Gouvernement renvoie au rapport publié à la suite du texte qui constitue un complément du présent exposé des motifs.

Le texte et le rapport ont été établis par la Commission chargée de l'élaboration du texte néerlandais de la Constitution, des codes et des lois et arrêtés principaux. Ce texte a été approuvé par la Commission centrale de la langue juridique et administrative néerlandaise en Belgique.

Il est à remarquer cependant qu'après l'établissement du texte néerlandais par la Commission compétente, la loi du 5 juillet 1963 concernant l'abandon de famille, a modifié ou inséré les articles 360bis, 391bis et 391ter, dans le Code pénal, tandis que la loi du 7 juin 1963 modifiant le Code pénal et la loi du 27 juin 1937 portant révision de la loi du 16 novembre 1919 relative à la réglementation de la navigation aérienne, a inséré ou modifié les articles 330bis, 406, 510, 511, 512, 513, 518, 520, 521 et 523 dans le même Code.

Le texte de ces deux lois a été substitué à celui qui avait été établi par la commission pour les dits articles.

Le Gouvernement rend hommage à la conscience et au soin avec lesquels la Commission s'est acquittée de sa tâche, tant du point de vue juridique que du point de vue linguistique. Il croit pouvoir vous recommander l'approbation du projet.

L'avis du Conseil d'Etat a été suivi en l'espèce par le Gouvernement.

Le Ministre de la Justice.

P. VERMEYLEN.

VERSLAG

VAN DE COMMISSIE BELAST
MET DE VOORBEREIDING VAN DE
NEDERLANDSE TEKST VAN DE GRONDWET,
DE WETBOEKEN EN DE VOORNAAMSTE
WETTEN EN BESLUITEN (1).

I.

ALGEMENE BESCHOUWINGEN.

1. Opdracht van de Commissie.

De Commissie is belast met de voorbereiding van de Nederlandse tekst van de Grondwet, de wetboeken en de voornaamste wetten en besluiten.

Wat de Grondwet betreft, heeft de Commissie een ontwerp van Nederlandse tekst aan de Regering overhandigd; deze tekst werd met enkele wijzigingen door de Kamer van Volksvertegenwoordigers goedgekeurd en toegezonden aan de Senaat, die op zijn beurt de tekst enigermate heeft gewijzigd; intussen zijn op 20 februari 1961 de Wetgevendes Kamers ontbonden en het werk zal dus eerst kunnen worden voortgezet nadat een nieuwe Constituant zal zijn tot stand gekomen.

Daarna heeft de Commissie een ontwerp van Nederlandse tekst van het Burgerlijk Wetboek ingediend, dat achtereenvolgens door de Kamer van Volksvertegenwoordigers (met enkele wijzigingen) en door de Senaat is goed-

(1) Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter :

E. VAN DIEVOET, emeritus professor van de Katholieke Universiteit te Leuven, lid van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België, oud-minister van Justitie;

Ondervoorzitter :

A. VRANCKX, staatsraad, buitengewoon hoogleraar aan de Rijksuniversiteit te Gent;

Leden :

E. BLANCQUAERT, erector en emeritus professor van de Rijksuniversiteit te Gent, lid van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde, oud-minister van Openbaar Onderwijs;

J. F. DEMOL, directeur van de Vlaamse Wetgevende Dienst van de Senaat;

F. D'HAESE, bestuursadviseur met bijzondere opdracht bij de Raad van State;

N. GUNZBURG, emeritus professor van de Rijksuniversiteit te Gent;

H. HEYMANS, ere-directeur in het Ministerie van Justitie;

J. L. PAUWELS, professor aan de Katholieke Universiteit te Leuven, lid van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde;

W. PEE, professor aan de Rijksuniversiteit te Gent;

Ad. VAN LOEY, professor aan de Vrije Universiteit te Brussel, lid van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde;

J. A. van OVERBEKE, emeritus professor van de Rijksuniversiteit te Gent;

Tijdelijke leden :

J. RUBBRECHT, professor aan de Katholieke Universiteit te Leuven, rechter in de rechtbank van eerste aanleg te Leuven;

J. RUTSAERT, raadsheer in het Hof van Cassatie, ondervoorzitter van de Centrale Commissie voor de Nederlandse Rechtstaal en Bestuursstaal in België;

Secretarissen :

J. MOORS, professor aan de Rijksuniversiteit te Luik;

A. RAPORT, professor aan de Sint-Aloysius-handelshogeschool te Brussel;

G. VAN DIEVOET, professor aan de Katholieke Universiteit te Leuven.

RAPPORT

DE LA COMMISSION CHARGÉE
DE L'ELABORATION DU TEXTE NÉERLANDAIS
DE LA CONSTITUTION, DES CODES ET DES LOIS
ET ARRÊTÉS PRINCIPAUX (1).

I.

CONSIDÉRATIONS GÉNÉRALES.

1. Mission de la Commission.

La mission générale de la Commission consiste en l'élaboration du texte néerlandais de la Constitution, des codes et des lois et arrêtés principaux.

En ce qui concerne la Constitution, la Commission a remis au Gouvernement un projet de texte néerlandais : ce texte a été approuvé par la Chambre des Représentants, après quelques modifications, et transmis au Sénat, qui a son tour le modifia quelque peu; entretemps les Chambres ont été dissoutes le 20 février 1961 et le travail ne pourra être repris que lorsqu'une nouvelle Assemblée Constituante pourra se réunir.

La Commission a ensuite déposé un projet de texte néerlandais du Code civil, qui fut successivement approuvé par la Chambre des Représentants, avec quelques retouches, et ensuite par le Sénat. Ce texte a été publié au

(1) Composition de la Commission :

Président :

E. VAN DIEVOET, professeur émérite à l'Université catholique de Louvain, membre de la Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België, ancien ministre de la Justice;

Vice-Président :

A. VRANCKX, conseiller d'Etat, professeur extraordinaire à l'Université de l'Etat de Gand;

Membres :

E. BLANCQUAERT, recteur honoraire, professeur émérite à l'Université de l'Etat de Gand, membre de la Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde, ancien ministre de l'Instruction publique;

J. F. DEMOL, directeur du Service législatif flamand du Sénat;

F. D'HAESE, conseiller d'administration chargé de mission spéciale au Conseil d'Etat;

N. GUNZBURG, professeur émérite à l'Université de l'Etat de Gand;

H. HEYMANS, directeur honoraire au Ministère de la Justice;

J. L. PAUWELS, professeur à l'Université catholique de Louvain, membre de la Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde;

W. PEE, professeur à l'Université de l'Etat de Gand;

Ad. VAN LOEY, professeur à l'Université Libre de Bruxelles, membre de la Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde;

J. A. van OVERBEKE, professeur émérite à l'Université de l'Etat de Gand;

Membres temporaires :

J. RUBBRECHT, professeur à l'Université catholique de Louvain, juge au tribunal de première instance de Louvain;

J. RUTSAERT, conseiller à la Cour de Cassation, vice-président de la Commission centrale de la langue juridique et administrative néerlandaise en Belgique;

Secrétaires :

J. MOORS, professeur à l'Université de l'Etat de Liège;

A. RAPORT, professeur à l'Institut supérieur de commerce Saint-Louis à Bruxelles;

G. VAN DIEVOET, professeur à l'Université catholique de Louvain.

gekeurd. Deze tekst is op 18 mei 1962 in het *Belgisch Staatsblad* verschenen en ons Burgerlijk Wetboek is nu van kracht in twee gelijkwaardige versies.

Thans heeft de Commissie de eer een ontwerp van Nederlandse tekst van het Strafwetboek aan de Regering aan te bieden, met de bedoeling dat deze tekst op zijn beurt aan het Parlement ter goedkeuring zal worden voorgelegd.

Het ontwerp omvat mede de wetten die het Strafwetboek na de wet van 18 april 1898 hebben gewijzigd of aangevuld: het is immers gebleken dat de nieuwe bepalingen, wat de stijl, de taal en de terminologie betreft, herziening behoeven, wil men een gaaf, in modern Nederlands gesteld Strafwetboek tot stand brengen.

De strafrechtelijke bepalingen die na 8 juni 1867 zijn ingevoerd, zijn in de behandeling van de Commissie slechts begrepen voor zover zij in het Strafwetboek zijn geplaatst. Die welke als afzonderlijke wetten buiten het wetboek zijn tot stand gekomen, zoals b.v. de wet van 31 mei 1888 op de voorwaardelijke invrijheidstelling en de voorwaardelijke veroordeling, alsmede de wet van 9 april 1930 tot bescherming der maatschappij tegen abnormalen en gewoontemisdadigers, blijven voorlopig buiten beschouwing.

Het aangeboden ontwerp omvat dus het gehele Strafwetboek, zoals het thans geldt, d.i. met de intussen in de oorspronkelijke tekst aangebrachte wijzigingen en aanvullingen.

De uitdrukkelijk opgeheven bepalingen zijn niet opgenomen; als zodanig zijn te beschouwen niet alleen de bepalingen die *in concreto* door een nieuwe wet zijn opgeheven, maar eveneens die welke krachtens een algemeen geformuleerde tekst zijn afgeschaft, zoals b.v. de straf van het stellen onder het bijzonder toezicht der politie (art. 31 van de wet van 9 april 1930) en de intrekking van het patent, dat heeft opgehouden te bestaan (art. 90 van de wet van 29 oktober 1919).

Met een eventuele stilzwijgende opheffing heeft de Commissie geen rekening gehouden: zodanige opheffing is vaak twijfelachtig en een mogelijke controverse daaromtrent moet door de rechtsleer en de rechtspraak worden uitgemakkt. Dat een bepaling die daartoe aanleiding geven kan, in de tekst blijft voorkomen, betekent dus geenszins dat de wetgever van 1962 zich uitspreekt voor het voortbestaan van de bepaling.

2. De vroegere vertalingen en het Nederlandse Wetboek van Strafrecht.

Ons Strafwetboek dagtekent van 8 juni 1867, d.i. uit de tijd van de zogenaamde klassieke strafrechtsleer. Het was niet geheel nieuw en berustte in ruime mate op Napoleons *Code pénal* van 1810. Deze werd echter niet eenvoudig nageschreven: menige overdreven strengheid werd uit het strafrecht verwijderd. De systematiek, vooral die van het algemeen deel, werd verbeterd. Voor het overige bleef de invloed van de Franse voorganger groot: zeer veel bepalingen van het Belgische wetboek zijn uit dat van 1810 letterlijk of met lichte wijzigingen overgenomen.

Het Franse wetboek bleef bij ons in werking tot in het jaar 1867. Ook in Nederland was het van kracht, weliswaar met menigvuldige wijzigingen, tot 1 september 1886.

Vlaamse en Hollandse vertalingen van Napoleons wetboek, die in deze periode werden gepubliceerd, zijn dus niet zonder belang: een aantal rechtstermen dagtekenen van toen en zijn, geheel of ten dele, blijven voortleven.

Om die reden heeft de Commissie geoordeeld die vertalingen even te moeten vermelden.

Moniteur belge du 18 mai 1962 et notre Code civil a maintenant force légale dans son double texte.

Aujourd'hui la Commission a l'honneur de présenter au Gouvernement un texte néerlandais du Code pénal, destiné à être soumis à l'approbation du Parlement.

Le projet s'étend aux lois qui ont modifié ou complété le Code pénal après la loi du 18 avril 1898. Il est apparu en effet que les nouvelles dispositions devaient être revues en ce qui concerne le style, la langue et la terminologie, si l'on voulait obtenir un texte correct du Code pénal, rédigé en néerlandais moderne.

Les dispositions pénales qui ont été promulguées après le 8 juin 1867 n'ont été reprises par la Commission que si elles étaient insérées dans le Code pénal. Celles qui ont fait l'objet de lois distinctes, indépendantes du Code, telles que la loi du 31 mai 1888 sur la libération conditionnelle et les condamnations conditionnelles, ainsi que la loi du 9 avril 1930 de défense sociale à l'égard des anormaux et des délinquants d'habitude, ont été provisoirement laissées de côté.

Le projet présenté comprend donc tout le Code pénal tel qu'il est aujourd'hui en vigueur, c'est-à-dire avec les modifications et les compléments qui ont été apportés au texte original.

Les dispositions qui ont été abrogées expressément ne sont pas reprises: sont considérées comme telles non seulement les dispositions qui ont été abrogées *in concreto* par une nouvelle loi, mais encore celles qui ont été visées par une disposition abrogatoire rédigée en termes généraux. Ainsi, par exemple, la peine de la mise sous la surveillance spéciale de la police (art. 31 de la loi du 9 avril 1930), et le retrait de la patente, celle-ci ayant cessé d'exister (art. 90 de la loi du 29 octobre 1919).

La Commission n'a pas tenu compte d'éventuelles abrogations tacites: de telles abrogations sont souvent douteuses et il appartient à la doctrine et à la jurisprudence de trancher les controverses qui peuvent surgir à ce sujet. Qu'une disposition donnant lieu à pareille contestation soit maintenue dans le texte, ne signifie donc nullement que le législateur de 1962 se soit prononcé pour son maintien.

2. Les traductions précédentes et le Code pénal néerlandais.

Notre Code pénal date du 8 juin 1867, c'est-à-dire du temps de la doctrine pénale dite classique. Il n'était pas tout à fait nouveau et se fondait largement sur le Code pénal napoléonien de 1810. Pourtant ce Code n'a pas été simplement copié: des dispositions d'une sévérité excessive ont été bannies du droit pénal. La systématique a été améliorée surtout dans la partie générale. Pour le surplus, l'influence du Code français reste grande: beaucoup de dispositions du Code belge sont reprises du Code de 1810, littéralement ou avec de légères modifications.

Le Code français est resté d'application chez nous jusqu'en 1867. Il est resté en vigueur aux Pays-Bas jusqu'au 1er septembre 1886, avec, il est vrai, de nombreuses modifications.

Les traductions flamandes et hollandaises du code napoléonien qui ont été publiées au cours de cette période, ne sont donc pas dénuées d'intérêt: nombre de termes juridiques datent de cette époque et sont restés en usage, totalement ou partiellement.

Pour ces motifs la Commission a cru devoir consacrer quelques lignes à ces traductions.

1° De Vlaamse vertaling van de Code pénal van 1810.

Een Vlaamse vertaling verscheen te Parijs onder de titel *Penaelen Wetboek* in het officiële tweetalige *Bulletin des lois de l'Empire français* (Bulletin der wetten van het Fransch Kyzerryk), gedrukt tegenover de Franse tekst van de wetten die het Strafwetboek zullen uitmaken, dat in de vorm van zeven afzonderlijke wetten werd afgekondigd (1).

De officiële vertaling is gesteld in een zelfs voor die tijd gebrekkige taal. Met de nieuwe begrippen en instellingen zit de vertaler verlegen. De eigen termen die hij gebruikt zijn niet altijd even gelukkig, b.v.: civieke onteeringe (dégradation civique), de gevallen raekende het crimineel, het correctionneel of de policie (les affaires criminelles, correctionnelles ou de police), publieken ampt-oeffenaer (fonctionnaire public). Veel moeite om een passende Nederlandse uitdrukking te vinden geeft hij zich blijkbaar niet; hij schrijft: contraventie, attentat, infamante pene, afflictieve pene, signatuere, communen, propriëtyten, geavoueerd, flagrant delict, immediaetelyk, enz.

Deze vertaling heeft alleen nog historisch belang; voor ons is zij niet bruikbaar.

2° De vertaling van de Code Pénal van 1810 door Willem Bilderdijk verscheen in het jaar 1811 te Amsterdam als « Wetboek van het Strafrecht. Officieele uitgave ». In 1823 bracht Brest van Kempen, boekverkoper te Brussel, een nieuwe druk ervan als « nieuwe verbeterde uitgave » op de markt.

De taal van Bilderdijk is in algemene regel zeer bevredigend, al klinkt zij thans wat verouderd; de latere vertalers hebben bij hem menig voorbeeld kunnen vinden van Franse teksten die in een goed passende Nederlandse vorm zijn gegoten. Nu en dan heeft Bilderdijk zich wel enige « dichterlijke » vrijheid veroorloofd, zodat de vertaling het oorspronkelijke niet geheel juist weergeeft. Het werk vertoont een zekere slordigheid: sommige woorden en zelfs enkele zinsdelen ontbreken in de vertaling. De auteur, die zich beklagde over de « diepe en zwarte duisterheid » van de Franse tekst, heeft zich herhaalde malen vergist omtrent de betekenis van de te vertalen wetsbepalingen. Zijn terminologie is vrij onvast, waarbij wij toch niet uit het oog mogen verliezen dat hij de eerste was om het strafrecht in modern Nederlands in te kleden (2).

(1) *Bulletin des lois de l'Empire français - Bulletin der wetten van het Fransch Kyzerryk*, 4e série, deel XII, n° 277bis:

W. 12 februari 1810 (boek I), n° 1, bl. 3-27;
W. 13 februari 1810 (boek II), n° 2, bl. 29-39;
W. 15 februari 1810 (boek III, tit. I, kap. I en II), n° 3, bl. 41-47;
W. 16 februari 1810 (boek III, tit. I, kap. III), n° 4, bl. 79-163;
W. 17 februari 1810 (boek III, tit. II, kap. I), n° 5, bl. 165-205;
W. 19 februari 1810 (boek III, tit. II, kap. II), n° 6, bl. 207-257;
W. 20 februari 1810 (boek IV), n° 7, bl. 259-279.

(2) P. BELLEFROID, *De code-vertalingen in den Franschen tijd, in Verslagen en Mededelingen van de Kon. Vl. Academie voor Taal- en Letterkunde*, 1932, bl. 97-100; J. W. BOSCH, *Nederlandse vertalingen van Franse wetten en werken van Franse juristen in de jaren 1810-1813, in Tijdschrift voor rechtsgeschiedenis*, 1957, bl. 364-365; R. A. KOLLEWIJN, *Bilderdijk, zijn leven en zijn werken*, I, Amsterdam, 1891, bl. 465; A. J. van DEINSE, *Het Wetboek van Strafrecht (Code Pénal), met de wijzigingen, daarin aangebraagt sedert 1810*, 3e druk, Middelburg, 1867, voorrede en passim; M. SCHOONEVELD, *Het wetboek van Strafrecht (Code Pénal), met aantekeningen*, 4e druk (G. A. VAN HAMEL en T. J. NOYON), 's-Gravenhage, 1876, passim.

1° La traduction flamande du Code pénal de 1810.

Une traduction flamande a paru à Paris, dans l'organe officiel bilingue *Bulletin des lois de l'Empire français* (Bulletin der wetten van het Fransch Kyzerryk), sous le titre « *Penaelen Wetboek* » et imprimé en regard du texte français des lois qui devaient constituer le Code pénal, lequel a été promulgué sous la forme de sept lois séparées (1).

La traduction officielle est rédigée dans une langue défectueuse, même pour l'époque. Le traducteur est embarrassé par les institutions et les concepts nouveaux. Les termes qu'il emploie ne sont pas toujours également heureux, par exemple: civieke onteeringe (dégradation civique), de gevallen raekende het crimineel, het correctionneel of de policie (les affaires criminelles, correctionnelles ou de police), publieken ampt-oeffenaer (fonctionnaire public). Il ne se donne manifestement pas beaucoup de peine pour trouver des expressions néerlandaises adéquates; il écrit: contraventie, attentat, infamante pene, afflictieve pene, signatuere, communen, propriëtyten, geavoueerd, flagrant delict, immediaetelyk, etc.

Cette traduction ne présente plus qu'un intérêt historique; elle n'est plus utilisable pour nous.

2° La traduction du Code pénal de 1810 par Willem Bilderdijk, parut en 1811 à Amsterdam sous le titre « *Wetboek van het Strafrecht. Officieele uitgave* ». En 1823, Brest van Kempen, libraire à Bruxelles, en mit une nouvelle impression sur le marché, présentée comme « nouvelle édition revue ».

La langue de Bilderdijk est en général très satisfaisante, quoiqu'elle paraisse aujourd'hui un peu vieillie; les traducteurs qui ont suivi ont pu trouver chez lui de nombreux exemples de textes français rendus dans une forme néerlandaise très acceptable. Ça et là Bilderdijk s'est permis quelques licences poétiques, si bien que la traduction ne rend pas toujours exactement l'original. L'ouvrage trahit une certaine négligence: des mots et même des parties de phrase manquent dans la traduction. L'auteur, qui se plaignait de la « diepe en zwarte duisterheid » du texte français, s'est trompé à plusieurs reprises sur le sens des dispositions à traduire. Sa terminologie n'est pas fixe, mais on ne doit pas perdre de vue qu'il fut le premier à donner forme au droit pénal en néerlandais moderne (2).

(1) *Bulletin des lois de l'Empire français - Bulletin der wetten van het Fransch Kyzerryk*, 4e série, XII, n° 277bis:

L. 12 février 1810 (livre I), n° 1, p. 3-27;
L. 13 février 1810 (livre II), n° 2, p. 29-39;
L. 15 février 1810 (livre III, tit. I, chap. I et II), n° 3, p. 41-47;
L. 16 février 1810 (livre III, tit. I, chap. III), n° 4, p. 79-163;
L. 17 février 1810 (livre III, tit. II, chap. I), n° 5, p. 165-205;
L. 19 février 1810 (livre III, tit. II, chap. II), n° 6, p. 207-257;
L. 20 février 1810 (livre IV), n° 7, p. 259-279.

(2) P. BELLEFROID, *De code-vertalingen in den Franschen tijd, dans Verslagen en Mededelingen van de Kon. Vl. Academie voor Taal- en Letterkunde*, 1932, p. 97-100; J. W. BOSCH, *Nederlandse vertalingen van Franse wetten en werken van Franse juristen in de jaren 1810-1813, dans Tijdschrift voor rechtsgeschiedenis*, 1957, p. 364-365; R. A. KOLLEWIJN, *Bilderdijk, zijn leven en zijn werken*, I, Amsterdam, 1891, p. 465; A. J. van DEINSE, *Het Wetboek van Strafrecht (Code Pénal), met de wijzigingen, daarin aangebraagt sedert 1810*, 3e éd., Middelbourg, 1867, préface et passim; M. SCHOONEVELD, *Het wetboek van Strafrecht (Code Pénal), met aantekeningen*, 4e éd. (G. A. VAN HAMEL et T. J. NOYON), La Haye, 1876, passim.

3° De vertaling van het Belgische Strafwetboek van 1867.

Het Belgische Strafwetboek van 8 juni 1867 werd dadelijk na zijn verschijnen vertaald door Lodewijk De Hondt, toenmaals rechter te Gent (1). Het werk is met zorg uitgevoerd. De auteur heeft gemeend zoveel mogelijk een letterlijke vertaling tot stand te moeten brengen. Slechts ten dele heeft hij de Noordnederlandse rechtsterminologie overgenomen. Het werk van De Hondt werd onderworpen aan het oordeel van een commissie van rechtsgeleerden en taalkundigen, benoemd door J. Bara, minister van Justitie. De commissie zou niet de hele tekst hebben onderzocht, maar slechts enkele bijzondere vraagpunten. De vertaling verscheen bij een uitgever te Gent onder de naam van de auteur en werd tevens als ambtelijke vertaling opgenomen in de Verzameling der wetten en koninklijke besluiten. Aan De Hondt is te danken dat de Vlaamse terminologie van het strafrecht vaster en beter genoemd mag worden dan die van het burgerlijk recht (2).

4° De vertaling van P. Bellefroid.

In 1909 verscheen van de hand van J. H. P. Bellefroid een *Verzameling van Belgische Strafwetten*. Hierin kwamen vertalingen voor van het Strafwetboek, van het Wetboek van Strafvordering en van verscheidene bijzondere wetten van strafrechtelijke aard. Een tweede, herziene druk van zijn vertaling van het *Belgisch Wetboek van Strafrecht* werd door de auteur, intussen tot hoogleraar aan de R. K. Universiteit te Nijmegen benoemd, in 1924 bezorgd. Vergelijken met de taal van L. De Hondt is die van Bellefroid moderner, vlotter en keuriger. Bellefroid volgt minder slaafs het Franse origineel na en sluit dichter aan bij de Noordnederlandse terminologie van het strafrecht.

5° De vertaling van de Commissie van 1923.

Bij koninklijk besluit van 18 september 1923 benoemde de Regering een Commissie, samengesteld uit taalkundigen, juristen en ambtenaren, belast met het opmaken van een officiële vertaling van de Grondwet, de wetboeken en de voornaamste wetten en besluiten van vóór 18 april 1898 (3); de door de Commissie gemaakte vertaling van het Strafwetboek werd bij koninklijk besluit van 14 november 1926 bekendgemaakt. Aan dit werk werd, zowel in taalkundig als in juridisch opzicht, grote zorg besteed; de vertaling van 1811 van de *Code pénal*, het Nederlandse Wetboek van Strafrecht en de vertaling van P. Bellefroid werden geraadpleegd en de tekst van L. De Hondt, die meestal als grondslag diende, werd aandachtig gecontroleerd.

Deze vertaling is tot op de huidige dag verplicht gesteld voor het onderwijs, het gerecht en het bestuur en heeft de eenheid van de rechtstaal ten zeerste bevorderd.

(1) H. DE HOON, *Ter nagedachtenis van wijlen Mr. De Hondt, Raadsheer in het Verbrekingshof, in Rechtskundig tijdschrift voor Vlaamsch-België*, 2de jaargang, 1898-1899, bl. 161-170.

(2) L. DE HONDT, *Code pénal avec la traduction flamande - Strafwetboek met de Vlaamsche vertaling*, Gent, 1867; *Recueil des lois et arrêtés royaux - Verzameling der wetten en koninklijke besluiten*, 1867, n° XXV, n° 66 (Code pénal - Strafwetboek), bl. 417-639; C. A. SERRURE, *La traduction flamande du nouveau Code pénal*, par L. De Hondt, in *La Belgique judiciaire*, XXVI, 1868, kol. 1297-1304.

(3) Aan deze vertaling hebben hun medewerking verleend: H. De Hoon (†), voorzitter; K. Brants (†), P. De Beus, L. De Vos (†), W. Duflou (†), L. Grootaers (†), N. Gunzburg, L. Scharpé (†), E. Van Dievoet, J. A. van Overbeke, J. Vercoullie (†) en R. Verdeyen (†), leden; F. Toussaint (†) en M. Van de Woestyne (†), secretarissen.

3° La traduction du Code pénal belge de 1867.

Le Code pénal belge du 8 juin 1867 a été traduit immédiatement après sa publication, par Lodewijk De Hondt, qui à l'époque était juge au tribunal de Gand (1). L'ouvrage est exécuté avec soin. L'auteur a cru devoir faire une traduction aussi littérale que possible. Il n'a repris qu'en partie la terminologie juridique des Pays-Bas. Le travail de De Hondt fut soumis à une commission de juristes et de linguistes, désignés par J. Bara, ministre de la Justice. La commission n'aurait pas examiné tout l'ouvrage mais seulement quelques points particuliers. La traduction fut publiée par un éditeur gantois sous le nom de l'auteur et fut en même temps reprise comme traduction officielle dans le *Recueil des lois et arrêtés*. Nous devons à De Hondt que la terminologie flamande du droit pénal dans nos provinces fut plus fixe et d'une qualité meilleure que celle du droit civil (2).

4° La traduction de P. Bellefroid.

En 1909 parut une « *Verzameling van Belgische Strafwetten* » de J. H. P. Bellefroid, qui réunissait des traductions du Code pénal, du Code d'instruction criminelle et de diverses lois particulières de matière pénale. Une deuxième édition, revue, de la traduction du Code pénal belge (*Belgisch Wetboek van Strafrecht*) fut publiée en 1924 par l'auteur devenu, entretemps, professeur à l'Université catholique de Nimègue. Comparée à celle de L. De Hondt, la langue de Bellefroid est plus moderne, plus aisée et plus soignée. Bellefroid suit moins servilement l'original français et adopte dans une mesure plus large la terminologie du droit pénal des Pays-Bas.

5° La traduction de la Commission de 1923.

Par arrêté royal du 18 septembre 1923, le Gouvernement constitua une commission composée de linguistes, de juristes et de fonctionnaires, chargée de la rédaction d'une traduction officielle de la Constitution, des Codes et des lois et arrêtés principaux antérieurs au 18 avril 1898 (3); la traduction du Code pénal élaborée par la Commission fut publiée par arrêté royal en date du 14 novembre 1926. Le plus grand soin fut consacré à cette œuvre tant au point de vue de la langue qu'au point de vue juridique; la traduction du Code pénal de 1811, le Code pénal néerlandais et la traduction de P. Bellefroid furent consultés et le texte de L. De Hondt, qui le plus souvent servait de base à la traduction, fut attentivement révisé.

Cette traduction fut rendue obligatoire dans l'enseignement, la justice et l'administration; elle a largement contribué à renforcer l'unité de la langue juridique.

(1) H. DE HOON, *Ter nagedachtenis van wijlen Mr. De Hondt, Raadsheer in het Verbrekingshof, dans Rechtskundig tijdschrift voor Vlaamsch-België*, 2e année, 1898-1899, p. 161-170.

(2) L. DE HONDT, *Code pénal avec la traduction flamande - Strafwetboek met de Vlaamsche vertaling*, Gand, 1867; *Recueil des lois et arrêtés royaux - Verzameling der wetten en koninklijke besluiten*, 1867, n° XXV, n° 66 (Code pénal - Strafwetboek), p. 417-639; C. A. SERRURE, *La traduction flamande du nouveau Code pénal*, par L. De Hondt, dans *La Belgique judiciaire*, XXVI, 1868, col. 1297-1304.

(3) Ont collaboré à cette traduction: H. De Hoon (†), président; K. Brants (†), P. De Beus, L. De Vos (†), W. Duflou (†), L. Grootaers (†), N. Gunzburg, L. Scharpé (†), E. Van Dievoet, J. A. van Overbeke, J. Vercoullie (†) et R. Verdeyen (†), membres; F. Toussaint (†) et M. Van de Woestyne (†), secrétaires.

6° *Het Nederlandse Wetboek van Strafrecht van 1881.*

Nederland heeft zich op zijn beurt, veertien jaren na België, een eigen strafwetboek geschonken. Dit wetboek is in menig opzicht anders dan de Franse *Code pénal*. De toenmalige strafrechtswetenschap heeft de inhoud van het wetboek ten goede beïnvloed. Voor ons is het vooral belangrijk wat taal en vorm betreft. De tekst van het ontwerp werd onderworpen aan de taalkundige Mathias de Vries, die zijn opdracht nauwgezet vervulde, zodat mede dank zij hem het Nederlandse wetboek beschouwd wordt als een model, wat de taal en de vorm van de bepalingen aangaat.

Het Nederlandse Wetboek van Strafrecht verschilt van het Belgische, doch het gaat terug tot een zelfde bron en vele van zijn bepalingen zijn met die van ons wetboek eensluidend of althans verwant.

3. *Het standpunt en de werkmethode van de Commissie.*

Hier volgen tot besluit nog enkele nadere toelichtingen omtrent het standpunt en de werkmethode van de Commissie.

a) *Methode van de Commissie.*

Het ontwerp gaat uit van de tekst van de Commissie van 1923. De heer F. D'Haese heeft vooraf deze tekst nagelezen en heeft die aan de vergadering onderworpen, met een aantal door hem voorgestelde wijzigingen.

De Commissie heeft alle artikelen van het wetboek zorgvuldig herlezen.

Evenals voor het Burgerlijk Wetboek heeft zij gebruik gemaakt van alle beschikbare bronnen, met inbegrip van het Nederlandse Wetboek van Strafrecht van 1881.

Een aantal moeilijkheden konden worden opgelost aan de hand van oorspronkelijke taalkundige, juridische of historische nota's, door de voorzitter, door een lid of door een secretaris opgemaakt: de voornaamste worden hierna opgenomen. Zie II. *Bijzondere punten*.

De Commissie heeft een beroep gedaan op speciaal bevoegde juristen, die als tijdelijke leden aan haar werkzaamheden hebben deelgenomen: de heren J. Rutsaert, raadsheer in het Hof van Cassatie, en J. Rubbrecht, hoogleraar in het Strafrecht aan de Katholieke Universiteit te Leuven, rechter in de rechtbank van eerste aanleg te Leuven.

Het ontwerp werd, nadat het door de vergadering in tweede lezing was goedgekeurd, voorgelegd aan de *Centrale Commissie voor de Nederlandse Rechtstaal en Bestuurstaal in België* (ingesteld bij koninklijk besluit van 19 januari 1954, art. 2), die het op haar beurt heeft goedgekeurd (1).

(1) *Samenstelling van de Centrale Commissie voor de Nederlandse Rechtstaal en Bestuurstaal in België:*

Voorzitter:

E. VAN DIEVOET, voornoemd;

Ondervoorzitters:

J. RUTSAERT, raadsheer in het Hof van Cassatie;

A. VRANCKX, voornoemd;

Leden:

E. BLANCQUAERT, voornoemd;

H. HEYMANS, voornoemd;

W. PEE, voornoemd;

F. VAN GOETHEM, professor aan de Katholieke Universiteit te Leuven, assessor bij de Afdeling wetgeving van de Raad van State, lid van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België;

6° *Le Code pénal néerlandais de 1881.*

Les Pays-Bas se sont donné à leur tour, quatorze ans après la Belgique, un code pénal national. Ce code diffère en de nombreux points du *Code pénal* français. La science du droit pénal de l'époque a eu une influence heureuse sur la substance du code. Pour nous, celui-ci est surtout important en ce qui concerne sa langue et sa forme. Le texte du projet fut soumis au philologue Mathias de Vries, qui accomplit scrupuleusement sa mission, si bien que, en partie grâce à lui, le *Code pénal néerlandais* est considéré comme un modèle, pour ce qui concerne la langue et la forme des dispositions.

Le *Code pénal néerlandais* diffère du nôtre; il procède pourtant d'une même source et beaucoup de ses dispositions sont conformes ou tout au moins apparentées à celles de notre code.

3. *Point de vue et méthode adoptés par la Commission.*

Pour conclure nous faisons suivre quelques précisions concernant le point de vue et la méthode adoptés par la Commission.

a) *Méthode de la Commission.*

Le projet a comme point de départ le texte de la Commission de 1923. M. F. D'Haese a revu ce texte au préalable et il a soumis à l'assemblée un certain nombre de propositions de modification.

Tous les articles ont été attentivement réexaminés par la Commission.

Comme pour la traduction du Code civil, celle-ci a utilisé toutes les sources disponibles, y compris le *Code pénal néerlandais* de 1881.

Un certain nombre de difficultés ont pu être résolues à l'aide de notes originales de nature linguistique, juridique ou historique préparées par le président, un membre ou un secrétaire: les plus importantes sont reproduites ci-après. Voir II. *Questions spéciales*.

La Commission a fait appel à des juristes particulièrement compétents, qui ont pris part à ses travaux en qualité de membres temporaires: MM. J. Rutsaert, conseiller à la Cour de Cassation, et J. Rubbrecht, professeur de droit pénal à l'Université catholique de Louvain, jugé au tribunal de première instance de Louvain.

Après son approbation en deuxième lecture par l'assemblée, le texte fut transmis à la Commission centrale de la langue juridique et administrative néerlandaise en Belgique (créée par arrêté royal du 19 janvier 1954, art. 2) qui, à son tour, a approuvé le projet (1).

(1) *Composition de la Commission centrale de la langue juridique et administrative néerlandaise en Belgique:*

Président:

E. VAN DIEVOET, précité;

Vice-Présidents:

J. RUTSAERT, Conseiller à la Cour de Cassation;

A. VRANCKX, précité;

Membres:

E. BLANCQUAERT, précité;

H. HEYMANS, précité;

W. PEE, précité;

F. VAN GOETHEM, professeur à l'Université catholique de Louvain, assesseur à la Section de législation du Conseil d'Etat, membre de la Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België;

Ten slotte kreeg een subcommissie de opdracht om de eenvormigheid van de terminologie der onderscheidene delen van het ontwerp te controleren en de Nederlandse teksten nog eens te vergelijken met de oorspronkelijke Franse teksten in het *Belgisch Staatsblad*. De subcommissie stond onder het voorzitterschap van staatsraad A. Vranckx, ondervoorzitter, en was verder samengesteld uit de heren W. Pée, J. Byvoet, F. D'Haese, J. Moors, A. Raport en G. Van Dievoet.

b) *De taal van het ontwerp.*

Voor de taal van het ontwerp kan worden verwezen naar wat de Commissie in dat verband geschreven heeft in haar Toelichting bij het ontwerp van Nederlandse tekst van het Burgerlijk Wetboek (Kamer van Volksvertegenwoordigers, Doc. 1959-1960, 507, n° 1, bl. 11-13). Volledige eenheid met Nederland was ook hier niet te bereiken: het Nederlandse strafrecht verschilt in menig opzicht van het onze en maakt gebruik van een terminologie die niet altijd met de onze overeenstemt.

c) *Vergissingen in de Franse tekst.*

In de Franse tekst van het wetboek komen enkele vergissingen of waarschijnlijke vergissingen voor, waarop de rechtsleer heeft gewezen. Zo leest men in de artikelen 125 (le massacre ou le pillage), 133 (le but ou le caractère), 196 (de recevoir ou de constater), telkens het koppelwoord *ou*, waar in het ene geval ongetwijfeld en in het andere waarschijnlijk het koppelwoord *et* had moeten staan; in andere artikelen lijkt de verwijzing foutief: artikel 133 verwijst naar artikel 127 (voor 128) en naar 128 (voor 129); ten slotte, artikel 401bis vermeldt de artikelen « 398 et 401 », in plaats van de artikelen « 398 à 401 ».

De vraag of de Commissie bevoegd is om aan de oorspronkelijke tekst in de Nederlandse versie verbeteringen aan te brengen werd reeds beantwoord in de Toelichting bij het ontwerp van Nederlandse tekst van het Burgerlijk Wetboek: « De Commissie heeft zich angstvallig ervan onthouden enige verbetering aan te brengen in de oorspronkelijke tekst, waar deze niet geheel nauwkeurig mocht lijken » (Doc. Kamer 1959-1960, 507, n° 1, bl. 12).

De hiervoren vermelde vergissingen of vermoedelijke vergissingen zijn derhalve in de Nederlandse tekst van het Strafwetboek onverbetert gebleven.

Een uitzondering heeft de Commissie niet kunnen vermijden: zij betreft artikel 191, waar in de plaats van « apposer » moet worden gelezen « apparaître ». Niet alleen betreft het hier onbetwistbaar een louter materiële vergissing, maar de herstelling van de tekst was bovendien noodzakelijk, wilde de Nederlandse versie een aanvaardbare betekenis krijgen (Zie hierna, II. *Bijzondere punten*, n° 9).

d) *Manier waarop de wijzigingen in de oorspronkelijke tekst van het Strafwetboek zijn aangeduid in de versie van de Commissie.*

Ook in dit opzicht heeft de Commissie dezelfde methode gevolgd als bij de behandeling van het Burgerlijk Wet-

Enfin une sous-commission fut chargée de veiller à l'uniformité de la terminologie des différentes parties du projet et de comparer une fois encore les textes néerlandais avec les textes français originaux à l'aide du *Moniteur belge*. La Sous-commission était présidée par le conseiller d'Etat A. Vranckx, vice-président, et était composée de MM. W. Pée, J. Byvoet, F. D'Haese, J. Moors, A. Raport et G. Van Dievoet.

b) *La langue du projet.*

En ce qui concerne la langue du projet, il sera permis de renvoyer à ce que la Commission a écrit à ce sujet dans son Exposé accompagnant le texte néerlandais du Code civil (Doc. Chambre des Représentants, Session 1959-1960, 507, n° 1, p. 11-13). Une uniformité complète avec la terminologie néerlandaise ne pouvait être atteinte ici non plus: le droit pénal néerlandais diffère du nôtre en de nombreux points et use d'une terminologie qui ne correspond pas toujours à la nôtre.

c) *Erreurs dans le texte français.*

Le texte français du code contient quelques erreurs ou erreurs présumées, sur lesquelles la doctrine a attiré l'attention. Ainsi lit-on aux articles 125 (le massacre ou le pillage), 133 (le but ou le caractère), 196 (de recevoir ou de constater), chaque fois la conjonction *ou*, alors que la conjonction *et* aurait dû être employée indubitablement ou vraisemblablement; dans d'autres articles le renvoi à d'autres dispositions du Code paraît erroné: l'article 133 renvoie à l'article 127 (pour 128) et à 128 (pour 129); enfin, l'article 401bis mentionne les articles « 398 et 401 » au lieu des articles « 398 à 401 »).

A la question de savoir si la Commission a compétence pour apporter des corrections au texte original dans la version néerlandaise, l'exposé accompagnant le projet de texte néerlandais du Code civil a déjà répondu: « La Commission s'est abstenue scrupuleusement d'apporter quelque correction au texte original, là où l'expression employée pouvait ne pas paraître tout à fait adéquate » (Doc. Chambre 1959-1960, 507, n° 1, p. 12).

Les erreurs certaines ou présumées citées ci-dessus sont donc reprises telles quelles dans le texte néerlandais du Code pénal.

La Commission n'a pu éviter une exception: elle concerne l'article 191, où il faut lire « apparaître » au lieu de « apposer ». Non seulement il s'agit là indubitablement d'une erreur matérielle, mais il s'imposait de rétablir le texte si l'on voulait donner à la version néerlandaise une signification acceptable (voir ci-après, II. *Questions spéciales*, n° 9).

d) *Indication des modifications du texte original du Code pénal dans la version de la Commission.*

La Commission a, sur ce point également, adopté la même méthode que pour l'établissement de la version néerlandaise

A. VAN LOEY, voornoemd;
J. A. van OVERBEKE, voornoemd;

Secretarissen:

F. D'HAESE, voornoemd;

Adjunct-secretarissen:

J. BYVOET, lid van het Coördinatiebureau bij de Raad van State;
J. GEENS, bestuurssecretaris bij het Ministerie van Justitie;
F. VAN DEN BRANDEN, hoofdvertaler bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken (Sector Afrikaanse Zaken).

A. VAN LOEY, précité;
J. A. van OVERBEKE, précité;

Secrétaire:

F. D'HAESE, précité;

Secrétaires adjoints:

J. BYVOET, membre du Bureau de Coordination du Conseil d'Etat;
J. GEENS, secrétaire d'administration au Ministère de la Justice;
F. VAN DEN BRANDEN, chef-traducteur au Ministère des Affaires Étrangères (Section Affaires Africaines).

boek : De wijzigingen zijn tussen rechte haken in de tekst geplaatst en onder de betreffende artikelen verantwoord. (Zie Doc. Kamer 1959-1960, 507, n° 1, bl. 13-14).

De Voorzitter van de Commissie,

E. VAN DIEVOET.

II.

BIJZONDERE PUNTEN.

De weergave in het Nederlands van de ca. 575 artikelen van het Strafwetboek heeft een aantal moeilijkheden opgeleverd. Het is niet mogelijk een verklarende lijst te publiceren van alle gerezen vragen en van alle beslissingen, door de Commissie te dien aanzien genomen : de gehouden besprekingen zijn samengevat in beknopte verslagen, waarvan een exemplaar zich in het archief van de Commissie in het Ministerie van Justitie bevindt.

Hierna volgen de nota's waarvan hiervoren sprake en die verband houden met dertien belangrijke vraagpunten welke tot een voorafgaand onderzoek aanleiding hebben gegeven. De initialen van de opstellers zijn aan de voet van de nota's aangebracht.

Die vraagpunten zijn :

1. Code pénal;
2. Crime, délit, contravention, infraction;
3. Force publique;
4. Habituellement;
5. Homicide, meurtre, assassinat;
6. Interdiction légale, interdiction du droit de...;
7. Outrage, calomnie, diffamation, injure, dénonciation calomnieuse;
8. Poinçons, coins, carrés, sceaux, timbres, marques;
9. Quiconque aura, soit apposé, soit fait apposer... (art. 191);
10. Subornation de témoins, suborneur;
11. Témoin certificateur, témoin instrumentaire;
12. Violation de tombeaux ou de sépulture;
13. Volontaire(ment), involontaire(ment).

1. Code pénal.

In Nederland is de officiële benaming « Wetboek van Strafrecht ». De Commissie geeft de voorkeur aan « Strafwetboek » (Zie de Toelichting bij het Ontwerp van Nederlandse tekst van de Grondwet, bijzondere punten n° 21 : « Artikel 139, 10° — Code pénal militaire », in Kamer van Volksvertegenwoordigers, zitting 1955-1956, 17 januari 1956, n° 420).

De benaming « Wetboek van ... recht » bevat een tautologie, die in geen titel van enig ander Nederlands wetboek voorkomt. De overige wetboeken heten « Burgerlijk Wetboek », « Wetboek van Koophandel », « Wetboek van burgerlijke Rechtsvordering », « Wetboek van Strafverordening ». Het Duitse Strafwetboek wordt « Strafgesetzbuch » genoemd.

De eigenaardige benaming « Wetboek van Strafrecht » komt uit de vertaling van het Wetboek van 1810, waar *Code pénal* is weergegeven door « Wetboek van het Strafrecht ».

Het Nederlands wetboek van 1881 heeft de uitdrukking, waaraan men in Nederland door een zeventigjarig gebruik was gewend geraakt, met weglating van het lidwoord « het » overgenomen.

du Code civil : les modifications sont placées dans le texte entre crochets et justifiées sous les articles. (Voir Doc. Chambre 1959-1960, 507, n° 1, p. 13-14).

Le Président de la Commission,

E. VAN DIEVOET.

II.

QUESTIONS SPECIALES.

La traduction en néerlandais du Code pénal, comprenant environ 575 articles, a donné lieu à de nombreuses difficultés. Il est naturellement impossible de publier une liste explicative de toutes les questions soulevées et des décisions prises par la Commission pour les résoudre : les discussions sont résumées dans des rapports succincts dont un exemplaire se trouve déposé aux archives de la Commission, au Ministère de la Justice.

On trouvera ci-dessous, à propos de treize questions importantes qui ont donné lieu à un examen préliminaire, les notes dont il a été parlé plus haut. Les initiales des auteurs figurent au bas de celles-ci.

Ces questions sont :

1. Code pénal;
2. Crime, délit, contravention, infraction;
3. Force publique;
4. Habituellement;
5. Homicide, meurtre, assassinat;
6. Interdiction légale, interdiction du droit de...;
7. Outrage, calomnie, diffamation, injure, dénonciation calomnieuse;
8. Poinçons, coins, carrés, sceaux, timbres, marques;
9. Quiconque aura, soit apposé, soit fait apposer... (art. 191);
10. Subornation de témoins, suborneur;
11. Témoin certificateur, témoin instrumentaire;
12. Violation de tombeaux ou de sépulture;
13. Volontaire(ment), involontaire(ment).

1. Code pénal.

Le Code pénal des Pays-Bas est officiellement intitulé « Wetboek van Strafrecht ». La Commission donne la préférence à « Strafwetboek ». (Voir l'Exposé des motifs du projet de texte néerlandais de la Constitution, Questions particulières, n° 21 : « Article 139, 10° — Code pénal militaire », Documents parlementaires, Chambre des Représentants, session 1955-1956, 17 janvier 1956, n° 420).

« Wetboek van Strafrecht » (Code de droit pénal) contient une tautologie, qui ne se trouve pas dans l'intitulé des autres codes néerlandais. Ceux-ci se nomment « Burgerlijk Wetboek », « Wetboek van Koophandel », « Wetboek van burgerlijke Rechtsvordering », « Wetboek van Strafverordening ». Le Code pénal allemand est intitulé « Strafgesetzbuch ».

La dénomination un peu particulière « Wetboek van Strafrecht » provient de la traduction du Code de 1810, où *Code pénal* est traduit par « Wetboek van het Strafrecht ».

Le code néerlandais de 1881 a repris cette expression, à laquelle on était habitué aux Pays-Bas par un usage de soixante-dix ans, en laissant toutefois tomber l'article « het ».

Strafwet, strafwetgeving en strafwetboek zijn goede Nederlandse woorden. Strafwetboek wordt in de Nederlandse rechtsliteratuur aangetroffen. Van Hamel in zijn *Inleiding tot de studie van het Nederlandsch Strafrecht*, 3^e druk, 1913, gebruikt, als afkorting, alleen Swb. T. J. Noyon spreekt over « het Duitse strafwetboek » en verwijst naar « de artikelen 125 en volgende van het [Nederlandse] Strafwetboek » (*Het Wetboek van Strafrecht verklaard*, 3^e dr., I, bl. 135 en 139, Arnhem, 1914). J. M. van Bemmelen en W. F. C. van Hattum schrijven dat « het strafwetboek van 1881 » de belangrijkste kenbron is voor het Nederlandse strafrecht en verder: « Toen in 1881 ter uitvoering van het grondwettelijk voorschrift het strafwetboek werd vastgesteld », « het eerste boek van het strafwetboek » enz. (*Hand- en leerboek van het Nederlandse strafrecht*, I, bl. 46, 47, 49, Arnhem, 1953).

E. V. D.

2. Crime, délit, contravention, infraction.

Door de Franse *Code pénal* van 1810 worden de strafbare feiten onderscheiden in *crimes*, *délits* en *contraventions*. De algemene termen die alle strafbare feiten samen omvatten, zijn *infraction* en *délit*.

In de Nederlandse vertaling van de *Code pénal* maakt W. Bilderdijk (*Wetboek van het Strafrecht*, officiële uitgave, Amsterdam, 1811) een onderscheid tussen een misdrijf (crime), een wanbedrijf (délit) en een overtreding, policyovertreding of vergrijp (contravention). Als algemene term gebruikt hij overtreding (infraction, délit). In de Nederlandse vertaling van de *Code d'instruction criminelle* (1808) bezigt Bilderdijk eveneens de woorden misdrijf, wanbedrijf en overtreding (*Wetboek van Strafvordering*, officiële uitgave, Amsterdam, 1811).

De Vlaamse vertaling van hetzelfde wetboek (*Bulletin der wetten*, 1810, n° 227bis) sprak van misdrijf (crime), delict (délit) en contraventie (contravention).

In het Nederlandse Wetboek van Strafvordering van 1837 komt de terminologie voor die thans in België nog gebruikelijk is: « misdrijf » als algemene term, « misdrijf », « wanbedrijf » en « overtreding » als bijzondere termen.

De vertaling van het Belgisch Strafwetboek door L. De Hondt (Gent, 1867), de officiële vertaling van het Wetboek van Strafvordering (*Belgisch Staatsblad*, 1874), de vertaling van P. Bellefroid (*Belgisch Wetboek van Strafrecht*, 2de druk, Hasselt, 1924), evenals de vertalingen van de Commissie van 1923 (Strafwetboek en Wetboek van Strafvordering) volgen op dit stuk de terminologie van het Nederlandse Wetboek van Strafvordering van 1837 op de voet.

Het Nederlandse Wetboek van Strafrecht (1881) heeft een nieuwe terminologie ingevoerd. De strafbare feiten (algemene term) worden onderscheiden in misdrijven en overtredingen (bijzondere termen). Een tweeledige indeling treedt in de plaats van de traditionele drieledige en is reeds daarom voor België niet bruikbaar. Bovendien berust de indeling niet zoals bij ons en in Frankrijk op de zwaarte van de straf.

Besluit: *Infraction* (en *délit* als algemene term) = misdrijf (of strafbaar feit); *crime* = misdrijf; *délit* (als bijzondere term) = wanbedrijf; *contravention* = overtreding.

G. V. D.

3. Force publique.

De term « force publique » komt in het Belgisch Strafwetboek zeventienmaal voor: afzonderlijk (artt. 128, 129 en 254) of in de uitdrukkingen « un (tout) dépositaire ou

« Strafwet », « strafwetgeving » et « strafwetboek » sont des mots néerlandais de bon aloi. « Strafwetboek » se rencontre dans la littérature juridique néerlandaise. Van Hamel dans son « *Inleiding tot de studie van het Nederlandsch Strafrecht* », 3e éd., 1913, n'emploie comme abréviation que Swb. T. J. Noyon parle du « Strafwetboek » allemand et renvoie aux articles 125 et suivants du « Strafwetboek » néerlandais (*Het Wetboek van Strafrecht verklaard*, 3e éd., I, p. 135 et 139, Arnhem, 1914). J. M. van Bemmelen et W. F. C. van Hattum écrivent que le « Strafwetboek » de 1881 est la source la plus importante pour le droit pénal néerlandais et plus loin: « Lorsque en 1881, en exécution du prescrit de la Constitution, le « Strafwetboek » a été promulgué », « le premier livre du Strafwetboek », etc. (*Hand- en leerboek van het Nederlandse strafrecht*, I, p. 46, 47, 49, Arnhem, 1953).

E. V. D.

2. Crime, délit, contravention, infraction.

Le code pénal français de 1810 répartit les faits punissables en *crimes*, *délits* et *contraventions*. Les termes généraux qui comprennent tous les faits punissables sont: *infraction* et *délit*.

Dans la traduction néerlandaise du *Code pénal*, W. Bilderdijk (*Wetboek van het Strafrecht*, édition officielle, Amsterdam, 1811) distingue « misdrijf » (crime), « wanbedrijf » (délit) et « overtreding », « policyovertreding » ou « vergrijp » (contravention). Il emploie « overtreding » (infraction, délit) comme terme général. Dans la traduction néerlandaise du *Code d'instruction criminelle* (1808) Bilderdijk emploie encore les mots « misdrijf », « wanbedrijf » et « overtreding » (*Wetboek van Strafvordering*, édition officielle, Amsterdam, 1811).

La traduction flamande du même code (*Bulletin des lois*, 1810, n° 227bis) parle de « misdrijf » (crime), « delict » (délit) et « contraventie » (contravention).

Dans le Code d'instruction criminelle néerlandais de 1837, figure la terminologie qui est encore en usage en Belgique aujourd'hui: « misdrijf » comme terme général, « misdrijf », « wanbedrijf » et « overtreding » comme termes particuliers.

La traduction du Code pénal belge de L. De Hondt (Gand, 1867), la traduction officielle du Code d'instruction criminelle (*Moniteur belge*, 1874), la traduction de P. Bellefroid (*Belgisch Wetboek van Strafrecht*, 2e édition, Hasselt, 1924), comme les traductions de la Commission de 1923 du Code pénal et du Code d'instruction criminelle, ont sur ce point scrupuleusement respecté la terminologie du Code d'instruction criminelle néerlandais de 1837.

Le Code pénal néerlandais de 1881 a introduit une nouvelle terminologie. Les « strafbare feiten » (terme général) ont été répartis en « misdrijven » et « overtredingen » (termes particuliers). La distinction entre deux catégories a remplacé la distinction traditionnelle entre trois catégories d'infractions et pour ce motif déjà, elle ne peut être utilisée en Belgique. Au surplus, la distinction opérée ne repose pas comme en Belgique et en France sur la gravité de la peine.

Conclusion: *infraction* (et *délit* comme terme général) = « misdrijf » (ou « strafbaar feit »); *crime* = « misdrijf »; *délit* (comme terme particulier) = « wanbedrijf »; *contravention* = « overtreding ».

G. V. D.

3. Force publique.

On trouve le terme « force publique » dix-sept fois dans le Code pénal belge: isolément (art. 128, 129 et 254) ou dans les expressions « un (tout) dépositaire ou agent de

agent de l'autorité ou de la force publique » (artt. 147 en 151), « un agent dépositaire de l'autorité ou de la force publique » (artt. 276 en 280), « une personne dépositaire de l'autorité ou de la force publique » (art. 448), « les dépositaires de l'autorité ou de la force publique » (opschrift boven art. 275), « un (les) dépositaire(s) ou agent(s) de la force publique » (artt. 260 en 269), « tout commandant ou agent de la force publique » (art. 148), « tout commandant, tout officier ou sous-officier de la force publique » (art. 259), « un commandant en chef ou en sous-ordre de la force publique » (art. 257), « un officier de la force publique en service actif » (artt. 275 en 278) en ten slotte « officier de l'armée belge ou de la Force publique de la colonie » (art. 227bis).

Hierbij dient te worden opgemerkt dat het merendeel van de aangehaalde teksten is overgenomen uit de Franse *Code pénal* van 1810. Bij de redactie van andere (bv. artt. 275, 278 en 448) is de oude terminologie gebruikt. Artikel 227bis is volledigheidshalve aan de lijst toegevoegd (Force publique de la colonie).

De term « force publique » komt ook in andere wetboeken en in verscheidene oude en recente wetten voor: in de Belgische Grondwet van 7 februari 1831 (opschrift boven art. 118), in het Wetboek van Strafvordering van 1808 (artt. 25, 72, 97, 99, 2de lid, 106, 107, 355, 2de lid en 376), in het Tarief in strafzaken (Wet van 1 juni 1849, art. 16 en K. B. van 28 december 1950, opschrift van afdeling VII en de artt. 44, 46, 47, 48, 129 en 132), in de Wet van 2 december 1957 op de Rijkswacht (art. 1) enz.

De betekenis van de Franse woorden « force publique » en « agent de la force publique » is niet onmiddellijk duidelijk voor de lezer van de wetboeken en van de wetten.

De woordenboeken bezorgen hierover weinig gegevens. Volgens E. Littré (*Dictionnaire de la langue française*, t. II, Parijs, 1873, i.v. Force, bl. 1724) betekent « force publique », « réunion des forces individuelles organisées par la constitution pour maintenir les droits de tous et assurer l'exécution de la volonté générale » en « force armée », « corps de troupe requis pour faire exécuter la loi, ou les mesures des agents de l'autorité, lorsqu'il y a résistance. » In het *Vocabulaire juridique* van H. Capitant (Parijs, 1936, i.v. Force, bl. 258) wordt een nadere omschrijving gegeven: « Force publique (D. pub.) Ensemble des agents qui sont armés et qui sont à la disposition du gouvernement pour assurer par la force l'exécution des actes faits conformément au droit et le maintien de l'ordre et de la paix publics. La force publique comprend: 1° la force publique civile, constituée par tous les agents de la police (police générale, police locale, polices spéciales); 2° la force publique militaire, constituée par la gendarmerie et l'armée proprement dite. » In verband met de term « force armée » wordt een onderscheid gemaakt: « I (D. pub.) Dans un sens large, la force publique. II. Dans un sens étroit, l'armée ».

In de Franse grondwetten van het eind van de achttiende en het begin van de negentiende eeuw worden de woorden « force publique » en « force armée » door elkaar gebruikt. De taak van de « force publique » wordt in de grondwet van 3 september 1791 als volgt omschreven: « La force publique est instituée pour défendre l'Etat contre les ennemis du dehors, et assurer au dedans le maintien de l'ordre et l'exécution des lois » (titel IV, art. 1), terwijl dezelfde bewoordingen in de Grondwet van 5 fructidor jaar III voorkomen als bepaling van de opdracht van de « force armée ». De samenstelling van deze macht wordt in die grondwetten meestal op duidelijke wijze aangegeven: « [La force publique] — est composée, — De l'armée de terre et de mer; — De la troupe spécialement destinée au service de l'intérieur; — Et subsidiairement des citoyens actifs, et de leurs enfants en état de porter les armes, inscrits sur le rôle de la garde nationale » (Grondwet van 3 september 1791, tit. IV, art. 2).

l'autorité ou de la force publique » (art. 147 et 151), « un agent dépositaire de l'autorité ou de la force publique » (art. 276 et 280), « une personne dépositaire de l'autorité ou de la force publique » (art. 448), « les dépositaires de l'autorité ou de la force publique » (intitulé précédant l'art. 275), « un (les) dépositaire(s) ou agent(s) de la force publique » (art. 260 et 269), « tout commandant ou agent de la force publique » (art. 148), « tout commandant, tout officier ou sous-officier de la force publique » (art. 259), « un commandant en chef ou en sous-ordre de la force publique » (art. 257), « un officier de la force publique en service actif » (art. 275 et 278) et enfin « officier de l'armée belge ou de la Force publique de la colonie » (art. 227bis).

Il convient de remarquer à cet égard que la plupart des textes cités sont repris du Code pénal français de 1810. L'ancienne terminologie a été respectée dans la rédaction d'autres articles (par exemple 275, 278 et 448). L'article 227bis a été ajouté à la liste par souci d'être complet (Force publique de la colonie).

Le terme « force publique » se rencontre aussi dans d'autres codes et dans différentes lois anciennes ou récentes: dans la Constitution belge du 7 février 1831 (intitulé précédant l'art. 118), dans le Code d'instruction criminelle de 1808 (art. 25, 72, 97, 99, alinéa 2, 106, 107, 355, alinéa 2 et 376), dans le Tarif en matière criminelle (loi du 1er juin 1849, article 16 et arrêté royal du 28 décembre 1950, intitulé de la section VII et art. 44, 46, 47, 48, 129 et 132), dans la loi du 2 décembre 1957 sur la Gendarmerie (art. 1er), etc.

La signification des mots français « force publique » et « agent de la force publique » n'est pas tout de suite évidente pour le lecteur des codes et des lois.

Les dictionnaires fournissent peu d'éléments à ce sujet. Selon E. Littré (*Dictionnaire de la langue française*, t. II, Paris, 1873, verbo Force, p. 1724) « force publique » signifie « réunion des forces individuelles organisées par la constitution pour maintenir les droits de tous et assurer l'exécution de la volonté générale » et « force armée », « corps de troupe requis pour faire exécuter la loi, ou les mesures des agents de l'autorité, lorsqu'il y a résistance. » Dans le *Vocabulaire juridique* de H. Capitant (Paris, 1936, verbo Force, p. 258) on trouve une définition plus précise: « Force publique (D. pub.) Ensemble des agents qui sont armés et qui sont à la disposition du gouvernement pour assurer par la force l'exécution des actes faits conformément au droit et le maintien de l'ordre et de la paix publics. La force publique comprend: 1° la force publique civile, constituée par tous les agents de la police (police générale, police locale, polices spéciales); 2° la force publique militaire, constituée par la gendarmerie et l'armée proprement dite ». Une distinction est faite au sujet de « force armée »: « I (D. pub.) Dans un sens large, la force publique. II. Dans un sens étroit, l'armée ».

Les constitutions françaises de la fin du dix-huitième siècle et du début du dix-neuvième siècle emploient les mots « force publique » et « force armée » l'un pour l'autre. La tâche de la « force publique » est décrite comme suit dans la Constitution du 3 septembre 1791: « La force publique est instituée pour défendre l'Etat contre les ennemis du dehors, et assurer au dedans le maintien de l'ordre et l'exécution des lois » (titre IV, art. 1), tandis que dans la Constitution du 5 fructidor An III les mêmes termes servent à définir la mission de la « force armée ». La composition de cette force est indiquée de manière précise dans la plupart des constitutions: « [La force publique] — est composée — De l'armée de terre et de mer; — De la troupe spécialement destinée au service de l'intérieur; — Et subsidiairement des citoyens actifs, et de leurs enfants en état de porter les armes, inscrits sur le rôle de la garde nationale » (Constitution du 3 septembre 1791, tit. IV, art. 2).

In dezelfde zin dient het opschrift van de vijfde titel van de Belgische Grondwet van 7 februari 1831 te worden begrepen: « De la force publique ». In de tekst is sprake van het leger, de rijkswacht en de burgerwacht (artt. 118-124). Vergelijk de Franse decreten van 6-12 december 1790 « concernant l'organisation de la force publique », van 15 juni - 10 juli 1791 betreffende de kolonies (tit. VIII Force publique), van 26-27 juli - 3 augustus 1791 « relatif à la réquisition et à l'action de la force publique contre les attroupemens », de Girondijnse Grondwet van 1793 (titel XI), het besluit van het « Directoire exécutif » van 13 floréal jaar VII (2 mei 1799) « contenant une instruction sur la garde nationale sédentaire, et les rapports de l'autorité civile avec la force publique », de « Acte constitutionnel » van 22 frimaire jaar VIII (13 december 1799), art. 84. Zie ook E. Huytens, *Discussions du Congrès national de Belgique, 1830-1831*, IV, bl. 108, Brussel, 1844.

De auteurs van werken over grondwettelijk recht en administratief recht verwijzen veelal naar de hiervoren bedoelde teksten bij de verklaring van de term « force publique », zonder gewag te maken van de vindplaatsen in het Strafwetboek en in het Wetboek van Strafvordering (J. J. Thonissen, *La Constitution belge annotée*, 3e druk, n° 545, bl. 366, Brussel 1879; A. Giron, *Dictionnaire de droit administratif et de droit public*, Brussel, 1895, i. v. Force publique).

Uit het voorafgaande menen wij te mogen besluiten dat in het grondwettelijk recht de termen « force publique » en « force armée » als synoniem worden opgevat en dat met die woorden in dat verband wordt bedoeld het geheel van de machten samengesteld uit het leger, de rijkswacht en de burgerwacht.

Het is nu de vraag of de woorden « force publique » in het Strafwetboek in dezelfde zin worden gebruikt en of onder de « agents » en « dépositaires » van deze macht alleen de leden van het leger, van de rijkswacht en van de burgerwacht worden gerekend.

In het Strafwetboek komt geen bepaling van de term voor, evenmin als een opsomming van de bedoelde « agents », « dépositaires », « agents dépositaires », « personnes dépositaires », « commandants », « officiers », « sous-officiers » van de « force publique ».

Tijdens de voorbereidende werkzaamheden van de Code pénal van 1810 werden als voorbeelden van officieren van de « force publique » genoemd officieren van het leger of van de rijkswacht en als een voorbeeld van een « agent de la force publique » in verband met artikel 224 (overeenstemmend met art. 276 van het Belgisch Strafwetboek), de getuige (*recors*) van een deurwaarder bij een gedwongen tenuitvoerlegging (Berlier in de Conseil d'Etat op 12 augustus 1809. Zie Locré, *La législation civile, commerciale et criminelle de la France*, XV, bl. 298, Brussel, 1837). Deze getuigen mochten gewone Franse burgers zijn, die desnoods de deurwaarder de sterke hand konden lenen (P. Lepage, *Nouveau style de la procédure civile*, bl. 650, Parijs, 1806; G. J. L. Carré en A. Chauveau, *Les lois de la procédure civile*, nouv. éd., VI, n° 2666, bl. 34-35, Brussel, s. d.; D. en A. Dalloz, *Répertoire méthodique et alphabétique de législation, de doctrine et de jurisprudence*, nouv. éd., XII, Parijs, 1851, i. v. Contrainte par corps, n° 802-803, bl. 520-521).

De Franse en de Belgische rechters hebben in de loop van de 19e en van de 20e eeuw herhaaldelijk moeten uitmaken wie als « agent de la force publique » kan worden aangezien. Aldus beschouwde de oudere Franse rechtspraak de « sergents de ville », de veldwachters, de boswachters en zelfs de boswachters van particulieren als « agents de la force publique » (Cass. crim. 12 mei 1832, 1 december 1832 betreffende de « sergents de ville » en vaste rechtspraak in verband met de veld- en boswachters, geciteerd door D. en A. Dalloz, *Répertoire*, nouv. éd., XXIV, Parijs,

L'intitulé du Titre V de la Constitution belge du 7 février 1831 « De la force publique » doit être compris dans le même sens. Il est question dans le texte de l'armée, de la gendarmerie et de la garde civique (art. 118-124). Comparer les décrets français des 6-12 décembre 1790 « concernant l'organisation de la force publique », des 15 juin-10 juillet 1791 concernant les colonies (tit. VIII Force publique), des 26-27 juillet - 3 août 1791 « relatif à la réquisition et à l'action de la force publique contre les attroupemens », la Constitution girondine de 1793 (titre XI), l'arrêté du Directoire exécutif du 13 floréal An VII (2 mai 1799) « contenant une instruction sur la garde nationale sédentaire, et les rapports de l'autorité civile avec la force publique », l'Acte constitutionnel du 22 frimaire An VIII (13 décembre 1799), article 84. Voir aussi E. Huytens, *Discussions du Congrès national de Belgique, 1830-1831*, IV, p. 108, Bruxelles, 1844.

Les auteurs d'ouvrages sur le droit constitutionnel et le droit administratif renvoient souvent aux textes cités ci-dessus dans leurs commentaires du terme « force publique », sans faire allusion aux endroits où on le trouve dans le Code pénal et le Code d'instruction criminelle (J. J. Thonissen, *La Constitution belge annotée*, 3e édition, n° 545, p. 366, Bruxelles, 1879; A. Giron, *Dictionnaire de droit administratif et de droit public*, Bruxelles, 1895, verbo Force publique).

Nous croyons être autorisé à conclure de ce qui précède qu'en droit constitutionnel les termes « force publique » et « force armée » sont compris comme étant synonymes et qu'en cette matière l'on entend par ces mots l'ensemble des forces composées de l'armée, la gendarmerie et la garde civique.

La question est dès lors de savoir si le terme « force publique » a toujours le même sens dans le Code pénal et si par « agents » et « dépositaires » de cette force on ne désigne que les membres de l'armée, de la gendarmerie et de la garde civique.

On ne trouve dans le Code pénal ni une définition du terme ni une énumération des « agents », « dépositaires », « agents dépositaires », « personnes dépositaires », « commandants », « officiers », « sous-officiers » de la « force publique ».

Au cours des travaux préparatoires du Code pénal de 1810, ont été cités comme exemples d'officiers de la « force publique » les officiers de l'armée ou de la gendarmerie et comme exemple d'« agent de la force publique » à propos de l'article 224 (correspondant à l'art. 276 du Code pénal belge) le *recors* qui assiste l'huissier lors d'une exécution forcée (Berlier au Conseil d'Etat le 12 août 1809. Voir Locré, *La législation civile, commerciale et criminelle de la France*, XV, p. 298, Bruxelles, 1837). Ces *recors* pouvaient être de simples citoyens français, qui au besoin pouvaient prêter main forte à l'huissier (P. Lepage, *Nouveau style de la procédure civile*, p. 650, Paris, 1806; G. J. L. Carré et A. Chauveau, *Les lois de la procédure civile*, nouv. éd., VI, n° 2666, p. 34-35, Bruxelles, s. d.; D. et A. Dalloz, *Répertoire méthodique et alphabétique de législation, de doctrine et de jurisprudence*, nouv. éd., XII, Paris, 1851, verbo Contrainte par corps, n° 802-803, p. 520-521).

Au cours du 19e et du 20e siècle, les juges français et belges ont dû se prononcer à maintes reprises sur la question de savoir qui pouvait être considéré comme « agent de la force publique ». Ainsi la jurisprudence française la plus ancienne considérait les sergents de ville, les gardes champêtres, les gardes forestiers et même les gardes forestiers des particuliers comme des « agents de la force publique » (Cass. crim. 12 mai 1832, 1er décembre 1832 concernant les sergents de ville et la jurisprudence constante pour les gardes champêtres et les gardes forestiers, citée par

1851, i. v. *Fonctionnaire public*, n° 56, bl. 728). De meer recente Franse rechtspraak merkt als « agents dépositaires de la force publique » aan, in verband met artikel 224 van de *Code pénal* (overeenstemmend met artikel 276 van het Belgisch Strafwetboek) : de veldwachters, de leden van de rijkswacht, de « sergents de ville » of agenten van politie in verband met bepaalde opdrachten (E. Garçon, *Code pénal annoté*, 2e druk (bewerkt door M. Ancel, M. Patin en M. Rousselet), I, artt. 222-225, n° 78, 98, 524-563, bl. 802-803, 805, 845-849, Parijs, 1952).

In de Belgische rechtspraak is de betekenis van de woorden « agent de la force publique », « dépositaire de la force publique » en « agent dépositaire de la force publique » in een aantal arresten en vonnissen besproken. Aldus werd reeds in 1834 beslist door het Hof van beroep te Brussel dat politieagenten als zodanig geen « agents dépositaires de la force publique » (art. 224 van de *Code pénal* van 1810) zijn (Hof Brussel 9 mei 1834, Pas. 1834. II. 115). Een beroep in cassatie werd door het Hof verworpen omdat de agenten in dat geval niet belast waren met een bijzondere wettelijke opdracht die hun die hoedanigheid kon verlenen (Cass. 3 juli 1834, Pas. 1834. I. 275. In dezelfde zin : Hof Luik 15 maart 1836, Pas. 1836. II. 59).

Het Hof te Gent besliste op 12 mei 1840 en het Hof te Luik op 20 juni 1867 dat een veldwachter in verband met hetzelfde artikel van het Strafwetboek die hoedanigheid bezit (Pas. 1840. II. 137 en 1867. II. 359). Een adjunct-politiecommissaris is een « agent dépositaire de la force publique » (Cass. 29 juli 1844, Pas. 1844. I. 260; Cass. 25 februari 1861, Pas. 1861. I. 129). Ambtenaren van de invoer- en uitvoerrechten zijn geen « agents de la force publique » (Cass. 22 oktober 1835, Pas. 1835. I. 143). Wegencommissarissen zijn niet als « agents dépositaires de la force publique » te beschouwen (Cass. 8 maart 1852, Pas. 1852. I. 201). Een politiecommissaris is een « dépositaire » of een « agent de la force publique » (Hof Gent 28 juni 1882, Pas. 1882. II. 288). Sedert de invoering van het Strafwetboek van 1867 is de vraag naar de juiste betekenis van de bedoelde woorden veel minder acuut geworden, omdat allerlei nieuwe categorieën in bedoelde artikelen aan de oorspronkelijke zijn toegevoegd, o. m. « toute autre personne ayant un caractère public » (S. W. B., artt. 276, 280 en 448) en « agents (dépositaires, agents dépositaires, personne dépositaire) de l'autorité publique » (S. W. B., artt. 147, 151, 276, 280 en 448).

Een aantal personen die niet behoren tot het leger, de rijkswacht en de burgerwacht, worden dus door de Belgische rechtspraak, zoals door de Franse, gerekend tot de « agents (dépositaires) de la force publique ».

Hoe worden de termen « force publique » en « force armée » in dit verband in het Nederlands weergegeven ?

In de officiële Nederlandse vertaling van de *Code pénal* van 1810, gemaakt door W. Bilderdijk, wordt de voorkeur gegeven aan de « gewapende arm » voor *force publique* (artt. 94, 96, 186, 188, 209, 219 en 234), terwijl « gewapende magt » driemaal voorkomt (artt. 224, 225 en 230) en « openbare magt » slechts eenmaal (opschrift boven art. 222). In de Bladwijzer staan alle verwijzingen onder het trefwoord « gewapende magt ».

In de officiële vertaling van de *Code d'instruction criminelle* van 1808, eveneens door W. Bilderdijk gemaakt, komen zevenmaal de woorden « gewapende magt » voor (artt. 72, 97, 99, 2e lid, 106, 107, 355, 2e lid, en 376) en eenmaal « gewapende arm » (art. 25) als weergave van « force publique ».

In het Nederlandse Wetboek van Strafvordering van 1837 is driemaal sprake van het inroepen van de bijstand

D. et A. Dalloz, *Répertoire*, nouv. éd., XXIV, Paris, 1851, verbo *Fonctionnaire public*, n° 56, p. 728). La jurisprudence française plus récente, à propos de l'article 224 du *Code pénal* (correspondant à l'article 276 du *Code pénal* belge) considère comme « agents dépositaires de la force publique » : les gardes champêtres, les membres de la gendarmerie, les sergents de ville ou agents de police agissant dans l'exécution de certaines missions (E. Garçon, *Code pénal annoté*, 2e édition (revue par M. Ancel, M. Patin et M. Rousselet), I, articles 222-225, n° 78, 98, 524-563, p. 802-803, 805, 845-849, Paris, 1952).

De même un certain nombre d'arrêts et de jugements belges s'occupent de la signification des mots « agent de la force publique », « dépositaire de la force publique » et « agent dépositaire de la force publique ». Ainsi la Cour d'appel de Bruxelles décidait déjà en 1834 que les agents de police comme tels n'étaient pas des « agents dépositaires de la force publique » (art. 224 du *Code pénal* de 1810) (Appel Bruxelles 9 mai 1834, Pas. 1834. II. 115). Un recours en cassation fut rejeté parce que ces agents n'étaient pas en l'espèce chargés d'une mission légale spéciale pouvant leur conférer cette qualité (Cass. 3 juillet 1834, Pas. 1834. I. 275. Dans le même sens, Appel Liège 15 mars 1836, Pas. 1836. II. 59).

La Cour d'appel de Gand, le 12 mai 1840 et la Cour d'appel de Liège, le 20 juin 1867 appliquant le même article du *Code pénal* ont décidé qu'un garde champêtre possédait cette qualité (Pas. 1840. II. 137 et 1867. II. 359). Un commissaire de police adjoint est un « agent dépositaire de la force publique » (Cass. 29 juillet 1844, Pas. 1844. I. 260; Cass. 25 février 1861, Pas. 1861. I. 129). Des fonctionnaires des droits à l'importation et à l'exportation ne sont pas des « agents de la force publique » (Cass. 22 octobre 1835, Pas. 1835. I. 143). Les commissaires voyers ne peuvent être considérés comme des « agents dépositaires de la force publique » (Cass. 8 mars 1852, Pas. 1852. I. 201). Un commissaire de police est un « dépositaire » ou un « agent de la force publique » (Appel Gand 28 juin 1882, Pas. 1882. II. 288). Depuis la promulgation du *Code pénal* de 1867 le problème de la signification exacte des mots en question présente beaucoup moins d'importance, parce que de nouvelles catégories de personnes ont été ajoutées par les nouveaux textes aux personnes déjà visées, entre autres « toute autre personne ayant un caractère public » (art. 276, 280 et 448) ainsi que les « agents (dépositaires, agents dépositaires, personne dépositaire) de l'autorité publique » (art. 147, 151, 276, 280 et 448).

Il résulte de ce qui précède que nombre de personnes n'appartenant pas à l'armée, à la gendarmerie ou à la garde civique, ont été considérées comme « agents (dépositaires, ...) de la force publique » tant par la jurisprudence belge que par la jurisprudence française.

Comment, en notre matière, les termes « force publique » et « force armée » sont-ils rendus en néerlandais ?

Dans la traduction néerlandaise officielle du *Code pénal* de 1810, établie par W. Bilderdijk, la préférence est donnée à « gewapende arm » pour « force publique » (art. 94, 96, 186, 188, 209, 219 et 234), tandis que « gewapende magt » est employé trois fois (art. 224, 225 et 230) et « openbare magt » une fois seulement (titre précédant l'art. 222). Dans la table des matières, toutes les références sont groupées sous le vocable « gewapende magt ».

Dans la traduction officielle du *Code d'instruction criminelle* de 1808, due elle aussi à W. Bilderdijk, les mots « gewapende magt » se retrouvent sept fois (art. 72, 97, 99, alinéa 2, 106, 107, 355, alinéa 2, et 376) et « gewapende arm » n'est utilisé qu'une fois comme traduction de « force publique » (art. 25).

Dans le *Code d'instruction criminelle* néerlandais de 1837, il est question trois fois du recours à l'assistance de

van « de openbare burgerlijke, of de gewapende magt » (artt. 26, 91, 2e lid en 102). Het opschrift van de twaalfde titel luidt: « Van de wijze van regtspleging jegens hen die den eerbied schenden, aan de openbare magt verschuldigd ». Met « openbare magt » worden bedoeld de rechtbanken en de hoven.

Uit de voorbereidende werkzaamheden van dit wetboek blijkt dat in het Nederlandse Parlement enige aarzeling bestond bij de keuze van de passende Nederlandse term voor de begrippen die in het Frans worden uitgedrukt door woorden als « force publique, force armée » en « main forte ». Gewapende macht, openbare macht, sterke hand en gewapende arm werden voorgesteld. Waarom ten slotte het onderscheid is ingevoerd tussen de « openbare burgerlijke magt » en de « gewapende magt » is ons niet bekend. (J. C. Voorduin, *Geschiedenis en beginselen der Nederlandsche Wetboeken*, VIe Deel. Wetboek van Strafvordering. I^e Deel. Artt. 1-169, bl. 148-151, 442, 472, 474).

In het Nederlandse Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering staat dat « de regter kan bevelen dat de gebrekeige getuige door de openbare magt worde voor hem gebracht » (art. 117, 2^e lid) en verder dat de deurwaarder de hulp van « de openbare burgerlijke magt » kan inroepen (art. 603).

In het Nederlandse Wetboek van Strafrecht (1881) komen de woorden « de gewapende macht » voor op enkele plaatsen: « Allen die tot de gewapende magt behooren, worden mede als ambtenaren beschouwd » (art. 84, 3^e lid), « De bevelhebber der gewapende magt die weigert of opzettelijk nalaat, op de wettige vordering van het bevoegde burgerlijk gezag, de onder zijn bevel staande macht aan te wenden... » (art. 357), « De ambtenaar die opzettelijk den bijstand der gewapende macht inroept tegen de uitvoering van wettelijke voorschriften, van wettige bevelen van het openbaar gezag of van rechterlijke uitspraken of bevelschriften... » (art. 358).

In het huidige Nederlandse Wetboek van Strafvordering (1921) komen integendeel de woorden « openbare macht » verscheidene malen voor: « De oproeping kan ook mondeling door een dienaar der openbare macht of schriftelijk geschieden » (art. 541), « Het openbaar ministerie kan, voor de tenuitvoerlegging van rechterlijke of eigen beslissingen, den noodigen bijzonderen of algemeenen last geven aan de deurwaarders en aan de dienaren der openbare macht » (art. 556), « De uitreiking kan in spoedeisende gevallen of indien dit om eenige andere reden wenschelijk is, aan een deurwaarder of een dienaar der openbare macht worden opgedragen » (art. 586, 2^e lid). In het Nederlandse Tarief van Gerechtskosten in strafzaken (18 april 1874) staat in hetzelfde verband: « ... in geval van uitreiking [van een geregteijk schrijven] door een dienaar der openbare magt of door een ambtenaar der belastingen... » (art. 35).

In aansluiting met de officiële vertaling van de *Code pénal* van 1810 (opschrift boven art. 222) schrijft de Hoge Raad (arrest van 7 oktober 1846, *Nederlandsche Pasicrisie*, I^e deel, nieuwe uitgaaf, n° 19, bl. 289): « Het openbaar gezag (l'autorité) en de openbare magt (la force publique), in het opschrift boven artikel 222 van de *Code pénal* vermeld, zijn twee geheel verschillende zaken. De eigenschap van het openbaar gezag is de bevoegdheid om te bevelen, de roeping van de openbare magt slechts om de uitvoering te doen plaats hebben. »

In de officiële Vlaamse vertaling van de *Code pénal* van 1810 is « force publique » overal weergegeven door « publieke magt » (artt. 94, 96, 186, 188, 209, 219 enz.). In de vertaling van het Belgisch Strafwetboek door L. De Hondt (1867) komt overal « openbare macht » voor (force publique).

De Commissie van 1923 gebruikte de woorden « gewapende macht » in de vertaling van de Grondwet (opschrift boven art. 118), « gewapende macht » in de vertaling van

la « openbare burgerlijke, of de gewapende magt » (art. 26, 91, alinéa 2, et 102). L'intitulé du 12e titre porte « Van de wijze van regtspleging jegens hen die den eerbied schenden, aan de openbare magt verschuldigd ». La « openbare magt » visait ici les cours et tribunaux.

Il ressort des travaux préparatoires de ce Code qu'une certaine hésitation s'est fait jour au Parlement néerlandais concernant le choix du terme néerlandais correct pour rendre les concepts exprimés en français par les mots tels que « force publique, force armée » et « main forte ». « Gewapende macht, openbare macht, sterke hand » et « gewapende arm » furent avancés. La raison pour laquelle, finalement, une distinction fut faite entre « openbare burgerlijke magt » et « gewapende magt » ne nous est pas connue. (J. C. Voorduin, *Geschiedenis en beginselen der Nederlandsche Wetboeken*, VIe Deel. Wetboek van Strafvordering. I^e Deel. Art. 1-169, p. 148-151, 442, 472, 474).

Le Code de procédure civile néerlandais prévoit que « de regter kan bevelen dat de gebrekeige getuige door de openbare magt worde voor hem gebracht » (art. 117, alinéa 2) et plus loin que l'huissier peut requérir l'assistance de la « openbare burgerlijke magt » (art. 603).

Dans le Code pénal néerlandais (1881) les mots « de gewapende macht » se rencontrent en quelques endroits: « Allen die tot de gewapende macht behooren, worden mede als ambtenaren beschouwd » (art. 84, alinéa 3), « De bevelhebber der gewapende macht die weigert of opzettelijk nalaat, op de wettige vordering van het bevoegde burgerlijk gezag, de onder zijn bevel staande macht aan te wenden... » (art. 357), « De ambtenaar die opzettelijk den bijstand der gewapende macht inroept tegen de uitvoering van wettelijke voorschriften, van wettige bevelen van het openbaar gezag of van rechterlijke uitspraken of bevelschriften... » (art. 358).

On trouve au contraire plusieurs fois les mots « openbare macht » dans le Code d'instruction criminelle néerlandais actuel (1921): « De oproeping kan ook mondeling door een dienaar der openbare macht of schriftelijk geschieden » (art. 541), « Het openbaar ministerie kan, voor de tenuitvoerlegging van rechterlijke of eigen beslissingen, den noodigen bijzonderen of algemeenen last geven aan de deurwaarders en aan de dienaren der openbare macht » (art. 556), « De uitreiking kan in spoedeisende gevallen of indien dit om eenige andere reden wenschelijk is, aan een deurwaarder of een dienaar der openbare macht worden opgedragen » (art. 586, alinéa 2). Dans le tarif criminel néerlandais (18 avril 1874) se trouve, à ce même sujet: « ... in geval van uitreiking [van een geregteijk schrijven] door een dienaar der openbare magt of door een ambtenaar der belastingen... » (art. 35).

Le Hoge Raad (arrêt du 7 octobre 1846, *Nederlandsche Pasicrisie*, première partie, nouvelle édition, n° 19, p. 289) écrit à propos de la traduction officielle du Code pénal de 1810 (titre précédant l'art. 222): « Het openbaar gezag (l'autorité) en de openbare magt (la force publique), in het opschrift boven artikel 222 van de *Code pénal* vermeld, zijn twee geheel verschillende zaken. De eigenschap van het openbaar gezag is de bevoegdheid om te bevelen, de roeping van de openbare magt slechts om de uitvoering te doen plaats hebben. »

Dans la traduction officielle flamande du Code pénal de 1810, « force publique » est partout traduit par « publieke magt » (art. 94, 96, 186, 188, 209, 219, etc...). « Openbare macht » correspond à « force publique » dans la traduction du Code pénal belge par L. De Hondt (1867).

La Commission de 1923 a employé les mots « gewapende macht » dans la traduction de la Constitution (titre précédant l'art. 118), et du Code pénal (art. 128, 129, 147,

het Strafwetboek (artt. 128, 129, 147, 148 enz.) en « openbare macht » in de vertaling van het Wetboek van Strafvordering (artt. 25, 72, 97 enz.).

In navolging van de Commissie schreef de Belgische wetgever (Wet van 27 juli 1934) in de gewijzigde artikelen van het Strafwetboek (artt. 275, 278, 448) « gewapende macht ». In het koninklijk besluit van 17 juli 1951 waarbij het formulier van tenuitvoerlegging is vastgesteld, staat openbare macht voor « force publique ». In de Wet van 2 december 1957 op de Rijkswacht (art. 1) staat de volgende bepaling: « De Rijkswacht is een openbare macht, ingesteld om de orde te handhaven en de wetten te doen naleven » (La gendarmerie est une force publique instituée pour assurer le maintien de l'ordre et l'exécution des lois).

Besluit :

1. « Force publique » als synoniem van « force armée », het geheel van machten samengesteld uit het leger, de rijkswacht en de burgerwacht, wordt in het Nederlands best weergegeven door « gewapende macht ». Bv. in de Belgische Grondwet, opschrift van titel V.

2. « Force publique » (agent, dépositaire, personne dépositaire, agent dépositaire de la force publique) heeft in een aantal artikelen van het Strafwetboek volgens de rechtspraak en de rechtsleer een ruimere betekenis. De term moet o.m. de veldwachters, boswachters en politiecommissarissen kunnen omvatten. In deze gevallen worden de woorden « force publique » in het Nederlands best weergegeven door « openbare macht ».

3. « Force publique de la colonie » heeft alleen nog een historisch belang. Er is dan ook geen voldoende reden om het woord « Weermacht » door een ander te vervangen (S. W. B., art. 227bis).

4. Het is niet wenselijk de Nederlandse woorden « openbare macht » te gebruiken om een begrip als « autorité publique » uit te drukken. « Autorité publique » = openbaar gezag.

G. V. D.

4. Habituellement.

Het bijwoord *habituellement* komt in het Strafwetboek verscheidene malen voor, nu eens in de betekenis van « par habitude » (artt. 68, 308, 380bis, 494), dan weer als synoniem van « ordinairement, d'ordinaire, d'habitude » (artt. 143, 144, 347, 464). Betreffende de betekenis in het moderne Frans van het bijwoord *habituellement* zie o.m. P. Robert, *Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française*, III, Parijs, 1957.

In de eerste betekenis wijst dit woord, bij de omschrijving van een misdrijf, erop dat het om een zogenaamd gewoontedelict gaat. J. S. G. Nypels en J. Servais geven de volgende bepaling van een gewoontemisdrijf: « Les délits d'habitude ou délits collectifs sont les infractions dont la matérialité se compose d'une série de faits : chacun pris individuellement n'est pas puni, mais une certaine collection ou une série, signe chez l'agent d'une habitude ou d'une profession exercée, est punissable comme délit unique » (*Le Code pénal belge interprété*, 3de dr., I, Brussel, 1938, bl. 29). Aldus het *habituellement* verschaffen van een onderdak, een schuilplaats of een vergaderplaats aan boosdoeners (art. 68), het *habituellement* brengen van zaken voor een ander en tegen beloning naar de kantoren van de berg van barmhartigheid, het *habituellement* kopen van pandbewijzen van die instelling (art. 308), het *habituellement* exploiteren van eens anders ontucht of prostitutie (art. 380bis), het *habituellement* misbruiken van de

148, etc.) et « openbare macht » dans la traduction du Code d'instruction criminelle (art. 25, 72, 97, etc.).

A l'exemple de la Commission, le législateur belge (Loi du 27 juillet 1934) a écrit « gewapende macht » dans les articles modifiés du Code pénal (art. 275, 278, 448). L'arrêté royal du 17 juillet 1951 fixant la formule exécutoire emploie « openbare macht » pour rendre « force publique ». La loi du 2 décembre 1957 sur la gendarmerie contient la disposition suivante (art. 1) : « De Rijkswacht is een openbare macht, ingesteld om de orde te handhaven en de wetten te doen naleven » (La gendarmerie est une force publique instituée pour assurer le maintien de l'ordre et l'exécution des lois).

Conclusion :

1. Le terme « force publique » comme synonyme de « force armée », l'ensemble des forces composées de l'armée, de la gendarmerie et de la garde civique, doit être rendu en néerlandais par « gewapende macht ». Ex., Constitution belge, intitulé du titre V.

2. « Force publique » (agent, dépositaire, personne dépositaire, agent dépositaire de la force publique) a, selon la jurisprudence et la doctrine une signification plus large dans certains articles du Code pénal. Le terme doit pouvoir comprendre e.a. les gardes champêtres, les gardes forestiers et les commissaires de police. Dans ces cas les mots « force publique » doivent être traduits en néerlandais par « openbare macht ».

3. « Force publique de la colonie » ne présente plus qu'un intérêt historique. Il n'y a dès lors pas de raison sérieuse de remplacer le mot « weermacht » par un autre (C. P., art. 227bis).

4. Il n'est pas souhaitable d'employer les mots néerlandais « openbare macht » pour exprimer un concept tel que « autorité publique ». Autorité publique = « openbaar gezag ».

G. V. D.

4. Habituellement.

L'adverbe *habituellement* figure plusieurs fois au Code pénal, tantôt dans le sens de « par habitude » (articles 68, 308, 380bis, 494), tantôt comme synonyme de « ordinairement, d'ordinaire, d'habitude » (articles 143, 144, 347, 464). Au sujet de la signification de l'adverbe « *habituellement* » en français moderne, on consultera e.a. P. Robert, *Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française*, III, Paris, 1957.

Dans sa première acception, lorsqu'il s'agit de la définition d'une infraction, le terme indique qu'il est question d'un délit dit d'habitude. J. S. G. Nypels et J. Servais donnent du délit d'habitude la définition suivante : « Les délits d'habitude ou délits collectifs sont les infractions dont la matérialité se compose d'une série de faits : chacun pris individuellement n'est pas puni, mais une certaine collection ou une série, signe chez l'agent d'une habitude ou d'une profession exercée, est punissable comme délit unique » (*Le Code pénal belge interprété*, 3me éd., I, Bruxelles, 1938, p. 29). Telles sont les infractions suivantes : fournir *habituellement* à des malfaiteurs un logement, un lieu de retraite ou de réunion (art. 68), porter *habituellement* des effets aux bureaux du mont de piété, pour autrui et moyennant rétribution, acheter *habituellement* des reconnaissances de cette institution (art. 308), exploiter *habituellement* la débauche ou la prostitution d'autrui (art. 380bis), abuser *habituellement* des faiblesses, des passions, des besoins ou

zwakheden, de hartstochten, de behoeften of de onwetendheid van de lener om voor zichzelf of voor een ander overdreven interest te bedingen (art. 494).

Het Nederlandse bijwoord *gewoonlijk*, dat in de vertaling van het Strafwetboek door de Commissie van 1923 gebruikt is, heeft ook de twee betekenissen van het Franse bijwoord *habituellement*: 1) overeenkomstig iemands gewoonte of hebbelijkheid; 2) gewoonlijk, doorgaans, gelijk men veelal of meestal ziet gebeuren.

Het *Woordenboek der Nederlandsche Taal* (IV, kol. 2130) merkte echter in 1889 reeds op dat de eerste oorspronkelijke betekenis nog slechts in enkele gevallen duidelijk te onderscheiden is; de tweede, latere en ruimere betekenis «doorgaans, meestal» is dus de gewone (Zie ook H. Jansonius, *Groot Nederlands-Engels Woordenboek*, Leiden, 1950, bl. 541: *gewoonlijk, usually, generally, mostly, as a rule*; P. Hendriks, *Nederlandse synoniemen*, 2de druk, Amsterdam, 1958: *gewoonlijk, zie Doorgaans*).

De term *gewoonlijk* is dus te ruim en geeft niet duidelijk genoeg de bedoeling weer van de artikelen 68, 308, 380bis en 494. Woorden als «geregeld, regelmatig, gemeenlijk, meest, meestal, doorgaans, herhaald, herhaaldelijk, bij herhaling, telkens weer» passen niet. De Commissie heeft de voorkeur gegeven aan de uitdrukking «er een gewoonte van maken».

Het verschil tussen «gewoonlijk» en «er een gewoonte van maken» blijkt uit het volgende voorbeeld: Hij maakt er een gewoonte van boeken uit de bibliotheek mee naar huis te nemen. Toch brengt hij ze gewoonlijk na enkele dagen terug (Zie ook H. Jansonius, *Groot Nederlands-Engels Woordenboek*, III Supplement, Leiden, 1959, bl. 132: «er ongemerkt een gewoonte van maken om, slip into the habit of»).

In het Nederlandse Wetboek van Strafrecht (1881) komt een aantal keren een omschrijving van het gewoontedelict voor, namelijk: in de artikelen 240 (Indien de schuldige van [de verspreiding... van voor de eerbaarheid aanstotelijke geschriften, afbeeldingen of voorwerpen]... een gewoonte maakt), 250 en 250bis (Indien de schuldige van [het teweegbrengen of bevorderen van het plegen van ontucht door anderen met een derde]... een gewoonte maakt), 251bis (Indien de schuldige van [het verstoren van zwangerschap] een gewoonte maakt), 326a (Hij die ... een gewoonte maakt van het kopen van goederen met het oogmerk om zonder volledige betaling zich of een ander de beschikking over die goederen te verzekeren), 417 (Hij die een gewoonte maakt van het opzettelijk kopen, inruilen, in pand nemen of verbergen van door misdrijf verkregen voorwerpen), enz.

Besluit: Celui qui habituellement... (in verband met gewoontemisdrijven) = hij die er een gewoonte van maakt...; *habituellement* (als synoniem van ordinairement) = *gewoonlijk*.

J. L. P., J. M. en G. V. D.

5. Homicide, meurtre, assassinat.

De misdaden en wanbedrijven tegen personen (Titel VIII van het tweede boek van het Strafwetboek), waarvoor het Frans welbepaalde uitdrukkingen bezit, leveren in het Nederlands taalkundige moeilijkheden op. De Commissie heeft een terminologie verkozen die zoveel mogelijk bij de Noordnederlandse aansluit, zonder de thans in België bij het gerecht gebezigde termen te vervangen waar het niet volstrekt noodzakelijk is.

Doodslag. Doden met het oogmerk om te doden wordt doodslag (meurtre) genoemd (art. 393).

de l'ignorance de l'emprunteur en faisant promettre pour soi ou pour autrui un intérêt exagéré (art. 494).

L'adverbe néerlandais «*gewoonlijk*», qui est employé dans la traduction de la Commission de 1923, a lui aussi, il est vrai, les deux significations de l'adverbe français «*habituellement*»: 1) conformément aux habitudes de quelqu'un; 2) ordinairement, généralement, ainsi qu'on le voit souvent ou le plus souvent.

Toutefois le *Woordenboek der Nederlandsche Taal* (IV, col. 2130) observait déjà en 1889 que la première signification, qui est la signification primitive, n'apparaissait plus clairement que dans quelques cas; la seconde signification, postérieure et plus large que la première, «généralement, le plus souvent» est donc devenue la signification usuelle (Consultez également H. Jansonius, *Groot Nederlands-Engels Woordenboek*, Leyde, 1950, p. 541: *gewoonlijk, usually, generally, mostly, as a rule*; P. Hendriks, *Nederlandse synoniemen*, 2de éd., Amsterdam, 1958: *gewoonlijk, zie Doorgaans*).

Le terme «*gewoonlijk*» est donc trop large et ne reflète pas avec assez de précision le sens des articles 68, 308, 380bis et 494. Des mots tels que: «geregeld, regelmatig, gemeenlijk, meest, meestal, doorgaans, herhaald, herhaaldelijk, bij herhaling, telkens weer» ne conviennent pas. La Commission a donné la préférence à l'expression «er een gewoonte van maken».

La différence entre «gewoonlijk» et «er een gewoonte van maken» ressort de l'exemple suivant: «Hij maakt er een gewoonte van boeken uit de bibliotheek mee naar huis te nemen. Toch brengt hij ze gewoonlijk na enkele dagen terug» (Voir aussi H. Jansonius, *Groot Nederlands-Engels Woordenboek*, III Supplement, Leyde, 1959, p. 132: «er ongemerkt een gewoonte van maken om, slip into the habit of»).

Dans le Code pénal néerlandais (1881) on trouve quelques définitions de délits d'habitude; ainsi aux articles 240 (Indien de schuldige van [de verspreiding ... van voor de eerbaarheid aanstotelijke geschriften, afbeeldingen of voorwerpen] ... een gewoonte maakt), 250 et 250bis (Indien de schuldige van [het teweegbrengen of bevorderen van het plegen van ontucht door anderen met een derde] ... een gewoonte maakt), 251bis (Indien de schuldige van [het verstoren van zwangerschap] een gewoonte maakt), 326a (Hij die ... een gewoonte maakt van het kopen van goederen met het oogmerk om zonder volledige betaling zich of een ander de beschikking over die goederen te verzekeren), 417 (Hij die een gewoonte maakt van het opzettelijk kopen, inruilen, in pand nemen of verbergen van door misdrijf verkregen voorwerpen), etc.

Conclusion: Celui qui habituellement... (à propos de délits d'habitude) = «hij die er een gewoonte van maakt...»; *habituellement* (comme synonyme de ordinairement) = «*gewoonlijk*».

J. L. P., J. M. et G. V. D.

5. Homicide, meurtre, assassinat.

La désignation des crimes et délits contre les personnes (Titre VIII du Livre II du Code pénal), pour lesquels le français possède des expressions bien précises, présente des difficultés en néerlandais. La Commission a choisi une terminologie correspondant le plus possible à celle des Pays-Bas, mais en ne modifiant les termes actuellement en usage dans le monde judiciaire belge que dans la mesure où cela paraissait strictement nécessaire.

Doodslag. L'homicide commis avec intention de donner la mort est qualifié «doodslag» (meurtre) (art. 393).

Moord. Doodslag met voorbedachten rade wordt moord (assassinat) genoemd (art. 394).

Deze benamingen die etymologisch niet met de Franse overeenstemmen, zijn die van het Nederlandse Wetboek van Strafrecht (art. 287-289), en behoren bovendien tot het algemeen gebruik van de Belgische hoven en rechtbanken, sinds de Commissie van 1923 ze heeft verkozen boven de voorheen gebezigde termen.

Op te merken valt dat de doodslag, gepleegd op de wettige vader of de wettige moeder « oudermoord » genoemd wordt (art. 395) en de doodslag gepleegd op een pasgeboren kind « kindermoord » (art. 396) : zulks beantwoordt aan het gebruik in de volkstaal en kan geen aanleiding geven tot misvatting, vermits het wetboek zelf die termen omschrijft.

De grootste moeilijkheid ligt in de term « homicide ». Deze heeft in het Frans twee verschillende betekenissen en wordt, naar de omstandigheden, zowel voor het doden met het opzet om ter dood te brengen als voor het doden door gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg gebezigd. Het Nederlandse wetboek bezit geen met het Frans overeenstemmende term en gebruikt voor het woord in zijn tweede betekenis een omschrijving (art. 307). In de Nederlandse versie van ons wetboek kan niet worden volstaan met een omschrijving. De Commissie van 1923 schreef: doding, maar dit woord, hoewel het in de woordenboeken voorkomt, is niet gebruikelijk. Het ontwerp schrijft eenvoudig: « doden » of « het doden » volgens de context. Zo krijgt men :

in het opschrift boven het Eerste Hoofdstuk (boven art. 392) : Opzettelijk doden en opzettelijk toebrengen van lichamelijk letsel;

in artikel 392 : opzettelijk worden genoemd het doden en...;

in artikel 393 : Doden met het oogmerk om te doden...;

in het opschrift van Afdeling II (boven art. 398) : Opzettelijk doden...;

in het opschrift van Hoofdstuk II (boven art. 418) : Onopzettelijk doden en...;

in artikel 418 : Schuldig aan onopzettelijk doden of...

Ten slotte blijft nog de vertaling vast te stellen van de term « homicide » in de artikelen 411, 413, 416 en 417. Hier is, volgens de Commissie, « doodslag » op zijn plaats. Aldus :

in het opschrift boven artikel 411 : verschoonbare doodslag...;

in de artikelen 411 en 413 : Doodslag, verwondingen en slagen zijn verschoonbaar...;

in het opschrift boven artikel 416 : gerechtvaardigde doodslag;

in artikel 416 : Er is noch misdaad, noch wanbedrijf, wanneer de doodslag, de verwondingen en de slagen geboden zijn door...;

in artikel 417 : Wanneer de doodslag gepleegd wordt...

De Commissie heeft hiertoe besloten omdat die bepalingen voorkomen in het Eerste Hoofdstuk, onder het opschrift « Opzettelijk doden », en omdat het onopzettelijke doden, het doden door gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg van het volgende hoofdstuk hier niet kan zijn bedoeld.

J. Rub.

Moord. Le meurtre commis avec préméditation est qualifié « moord » (assassinat) (art. 394).

Ces dénominations, qui étymologiquement ne correspondent pas avec les termes français, sont celles du Code pénal néerlandais (art. 287-289) et de plus elles sont généralement usitées en Belgique par les cours et tribunaux, depuis que la Commission de 1923 les a préférées à celles qui étaient employées jusque là.

Il convient de remarquer que le meurtre des pères et mères légitimes est qualifié « oudermoord » (parricide) (art. 395) et le meurtre commis sur un enfant nouveau-né « kindermoord » (infanticide) (art. 396) : ces termes répondent à l'usage de la langue usuelle et ne peuvent donner lieu à méprise puisque le Code même les définit.

La plus grande difficulté gît dans le terme « homicide ». Celui-ci a en français deux significations différentes et est employé suivant les cas pour désigner aussi bien le fait de donner la mort avec l'intention de le faire que le fait de causer la mort par défaut de prévoyance ou de précaution. Le Code néerlandais ne possède aucun terme correspondant et emploie une périphrase pour ce mot pris dans sa seconde signification (art. 307). On ne peut, pour rendre le terme précis de notre Code, se contenter d'une périphrase. La Commission de 1923 usa du mot « doding », mais ce mot n'est pas usité, bien qu'il figure au dictionnaire. Le projet emploie plus simplement « doden » ou « het doden » suivant le contexte. On lit ainsi :

dans l'intitulé du Chapitre premier (précédant l'art. 392) : « Opzettelijk doden en opzettelijk toebrengen van lichamelijk letsel »;

à l'article 392 : « opzettelijk worden genoemd het doden en... »;

à l'article 393 : « Doden met het oogmerk om te doden... »;

dans l'intitulé de la Section II (précédant l'art. 398) : « Opzettelijk doden... »;

dans l'intitulé du Chapitre II (précédant l'art. 418) : « Onopzettelijk doden en... »;

à l'article 418 : « Schuldig aan onopzettelijk doden of... ».

Enfin il reste à déterminer la traduction du terme « homicide » dans les articles 411, 413, 416 et 417. La Commission estime que, dans ce cas, le mot « doodslag » convient. Ainsi :

dans l'intitulé précédant l'article 411 : « verschoonbare doodslag... »;

aux articles 411 et 413 : « Doodslag, verwondingen en slagen zijn verschoonbaar... »;

dans l'intitulé précédant l'article 416 : « gerechtvaardigde doodslag »;

à l'article 416 : « Er is noch misdaad, noch wanbedrijf, wanneer de doodslag, de verwondingen en de slagen geboden zijn door... »;

à l'article 417 : « Wanneer de doodslag gepleegd wordt... ».

La Commission a adopté cette solution parce que l'expression figure dans le Chapitre premier, sous l'intitulé « Opzettelijk doden », et parce que l'homicide involontaire, l'homicide par défaut de prévoyance ou de précaution du chapitre suivant ne peut être visé ici.

J. Rub.

6. Interdiction légale, interdiction du droit de...

Deze uitdrukkingen dekken twee verschillende begrippen. Bepaalde criminele straffen hebben burgerrechtelijke onbekwaamheid van de veroordeelde ten gevolge. Het Strafwetboek van 1867 spreekt, in navolging van de *Code pénal* van 1810, van *interdiction légale* (artt. 20, 22, 24, 90), *état d'interdiction légale* (artt. 21, 23, 89) en *interdits légaux* (art. 23, 3de lid).

Als bijkomende straf kunnen bepaalde rechten voor het leven of voor een bepaalde tijd bij het vonnis worden ontnomen aan de veroordeelde tot een criminele of een correctionele straf. In dat verband is er in het Strafwetboek sprake van *interdiction du (des) droit(s) de* (artt. 7, 31, 84 enz.), *interdiction* (artt. 34, 111 enz.), *interdire l'exercice des droits...* (artt. 32, 33).

De *interdiction légale* moet derhalve zorgvuldig worden onderscheiden van de *interdiction du droit de...*

a) *Interdiction légale*.

In de Nederlandse vertaling van de *Code pénal* van 1810 (*Wetboek van het Strafrecht. Officiële uitgave*, art. 29, Amsterdam, 1811) worden de woorden « sera... en état d'interdiction légale » in het Nederlands omschreven: « wordt... door de wet buiten het beheer zijner goederen gesteld ». In de Vlaamse vertaling (*Bulletin der wetten*, 1810, n° 277bis) staat: « zal... in staet van legaele interdictie zijn ».

L. De Hondt vertaalde in 1867 « (état d') interdiction légale » door « (staat van) wettige verbieding » (artt. 20, 21, 22, 23, 24, 89, 90). P. Bellefroid (*Belgisch Wetboek van Strafrecht*, 2de druk, Hasselt, 1924) schreef: « (staat van) wettelijke ontzetting van rechten », de Commissie van 1923: « (staat van) wettelijke ontzetting ».

Bij de voorbereiding van de Nederlandse tekst van het Burgerlijk Wetboek is door de Commissie voorgesteld de beslissing van de rechtbank waarbij een krankzinnige onbekwaam wordt verklaard (*interdiction*) voortaan onbekwaamverklaring te noemen (Kamer van Volksvertegenwoordigers, zitting 1959-1960, 507, n° 1, Memorie van toelichting, bl. 48). De wetgever heeft dit voorstel goedgekeurd. In art. 23 van het Strafwetboek wordt verwezen naar de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek betreffende de voogdij over onbekwaamverklaarden.

Met de woorden *interdiction légale* wordt echter in het Strafwetboek (artt. 20-24) niet een verklaring door de rechtbank bedoeld. De staat van *interdiction légale* komt van rechtswege tot stand ingevolge de wet.

De Commissie meent dat de woorden *interdiction légale* en *état d'interdiction légale* in het Nederlands best worden weergegeven door « wettelijke onbekwaamheid » en « staat van wettelijke onbekwaamheid ».

b) *Interdiction du droit de...*

De ontneming van bepaalde rechten als bijkomende straf wordt in België, evenals in Nederland, traditioneel « ontzetten, ontzetting (van rechten) » genoemd (Nederlandse vertaling van de *Code pénal* van 1810 door W. Bilderdijk, artt. 109, 197, 335, 405, 410; Nederlands Wetboek van Strafrecht (1881), artt. 28, 29, 31, 106 enz.); J.M. van Bemmelen en W. F. C. van Hattum, *Hand- en leerboek van het Nederlandse Strafrecht*, I, n°s 355-356, bl. 596-597, Arnhem, 1953; T.J. Noyon, *Het Wetboek van Strafrecht verklaard*, I, 3de druk, bl. 129-133, Arnhem, 1914; P. Bellefroid, *Belgisch Wetboek van Strafrecht*, 2de druk, Hasselt, 1924, passim; Officiële vertaling van het Belgische Strafwetboek (K. B. van 14 november 1926, passim).

6. Interdiction légale, interdiction du droit de...

Ces expressions correspondent à deux concepts différents. Certaines peines criminelles entraînent l'incapacité civile du condamné. Le Code pénal de 1867, à l'imitation du Code pénal de 1810, parle de l'*interdiction légale* (art. 20, 22, 24, 90), de l'*état d'interdiction légale* (art. 21, 23, 89) et des *interdits légaux* (art. 23, alinéa 3).

D'autre part, il est une peine accessoire qui consiste en ce que certains droits sont retirés, par jugement, à perpétuité ou pour un temps déterminé, au condamné à une peine criminelle ou à une peine correctionnelle. A ce propos, le Code pénal emploie l'expression *interdiction du (des) droit(s) de* (articles 7, 31, 84, etc.), *interdiction* (art. 34, 111, etc.), *interdire l'exercice des droits* (art. 32, 33).

L'*interdiction légale* doit donc être soigneusement distinguée de l'*interdiction du droit de...*

a) *Interdiction légale*

Dans la traduction néerlandaise du Code pénal de 1810 (*Wetboek van het Strafrecht*, édition officielle, art. 29, Amsterdam, 1811) les mots « sera... en état d'interdiction légale » sont rendus par une périphrase « wordt... door de wet buiten het beheer zijner goederen gesteld ». Dans la traduction flamande (*Bulletin der wetten*, 1810, n° 277bis), on trouve « zal... in staet van legaele interdictie zijn ».

L. De Hondt traduisait en 1867 « (état d') interdiction légale » par « (staat van) wettige verbieding » (articles 20, 21, 22, 23, 24, 89, 90). P. Bellefroid (*Belgisch Wetboek van Strafrecht*, 2e édition, Hasselt, 1924) écrivait: « (staat van) wettelijke ontzetting van rechten », et la Commission de 1923: « (staat van) wettelijke ontzetting ».

Lors de l'établissement de la version néerlandaise du Code civil, la Commission a proposé de nommer dorénavant « onbekwaamverklaring », la décision par laquelle le tribunal prononce l'interdiction, l'incapacité civile d'un dément (Chambre des Représentants, Session 1959-1960, 507, n° 1. Exposé des motifs, p. 48). Le législateur a approuvé cette proposition. Or l'article 23 du Code pénal renvoie aux dispositions du Code civil relatives à la tutelle des interdits.

Mais, en droit pénal (art. 20-24 du Code), une déclaration du tribunal n'est pas nécessaire pour qu'intervienne l'*interdiction légale*: l'*état d'interdiction* résulte de la loi de plein droit.

La Commission est d'avis que les mots *interdiction légale* et *état d'interdiction légale* sont rendus d'une façon adéquate en néerlandais par « wettelijke onbekwaamheid » et « staat van wettelijke onbekwaamheid ».

b) *Interdiction du droit de...*

En Belgique, la privation de certains droits à titre de peine accessoire, est, comme aux Pays-Bas, traditionnellement dénommée « ontzetten, ontzetting (van rechten) » (traduction néerlandaise du Code pénal de 1810 par W. Bilderdijk, art. 109, 197, 335, 405, 410; Code pénal néerlandais de 1881, art. 28, 29, 31, 106, etc.; J.M. van Bemmelen et W. F. C. van Hattum, *Hand- en leerboek van het Nederlandse Strafrecht*, I, n°s 355-356, p. 596-597, Arnhem, 1953; T.J. Noyon, *Het Wetboek van Strafrecht verklaard*, I, 3e édition, p. 129-133, Arnhem, 1914; P. Bellefroid, *Belgisch Wetboek van Strafrecht*, 2e édition, Hasselt, 1924, passim; Traduction officielle du Code pénal belge (A. R. du 14 novembre 1926, passim).

Besluit : Interdiction légale (bv. art. 20) = wettelijke onbekwaamheid; *état d'interdiction légale* = staat van wettelijke onbekwaamheid; *interdit légal* = wettelijk onbekwame.

Interdiction de certains droits (bv. art. 7) = ontzetting van bepaalde rechten; *interdiction du droit de...* (bv. artt. 31 en 34) = ontzetting van het recht...; *interdire l'exercice des droits...* (bv. artt. 32 en 33) = ontzetten van de uitoefening van het recht...

G. V. D.

7. Outrage, calomnie, diffamation, injure, dénonciation calomnieuse.

De aanranding van de eer van overheidspersonen en van particulieren omvat in ons strafrecht niet minder dan zes verschillende misdrijven. De Commissie heeft de thans gebruikelijke benamingen ervan ongewijzigd gelaten.

Smaad (outrage). Deze term slaat uitsluitend op de daden, woorden, gebaren en bedreigingen die gericht zijn tegen overheidspersonen en openbare lichamen in verband met hun bediening; de wettelijke bescherming wordt uitgebreid tot de bedienaars van de erediensten. Art. 145 betreft deze laatsten, de artikelen 275, 276 en 277 bedoelen de ministers, de leden van het Parlement, de rechters, de ambtenaren enz...

Laster en eerroof (calomnie, diffamation). Hij die aan een persoon kwaadwillig een bepaald feit ten laste legt, dat zijn eer kan krenken..., en waarvan het wettelijk bewijs niet wordt geleverd, is schuldig aan laster (calomnie), wanneer de wet het bewijs van het ten laste gelegde feit toelaat, en aan eerroof (diffamation), wanneer de wet dit bewijs niet toelaat (art. 443).

Belediging (injure). Dit misdrijf kan een wanbedrijf of een overtreding zijn. Hij die hetzij door daden, hetzij door geschriften, prenten of zinnebeelden iemand beledigt in een van de omstandigheden in artikel 444 bepaald, wordt gestraft met een correctionele straf (art. 448). Hij die tegen gestelde lichamen of tegen bijzondere personen andere beledigingen (injures) richt..., is schuldig aan een overtreding (art. 561, 7°).

Lasterlijke aangifte (dénonciation calomnieuse). Als schuldig aan dit wanbedrijf wordt gestraft hij die schriftelijk bij de overheid een lasterlijke aangifte indient en hij die schriftelijk aan een persoon lasterlijke aantijgingen tegen zijn ondergeschikte toestuurt (art. 445).

De terminologie van het Nederlandse strafrecht verschilt van de onze. Het opschrift van de desbetreffende Titel van het wetboek luidt *Belediging* en deze omvat alle hier besproken aanrandingen van de eer van personen.

De belediging aangedaan aan een ambtenaar gedurende of ter zake van de rechtmatige uitoefening van zijn bediening draagt in Nederland geen eigen naam, maar kan er zwaarder gestraft worden dan de belediging van bijzondere personen (art. 267).

Smaad heeft een heel andere betekenis dan bij ons: *smaad* en *smaadschrift* bestaan in het opzettelijk aanranden van iemands eer of goede naam, door tenlastelegging van een bepaald feit (art. 261); indien het bewijs is toegelaten maar niet wordt geleverd, is er, zoals bij ons: *laster* (art. 262). Buiten de hier vermelde gevallen bestaan ook de *eenvoudige belediging* (art. 266) en de *lasterlijke aanklacht* (art. 268).

Uit het hiervoren gezegde volgt dat het Nederlandse recht anders is dan het onze en dat men te dezer zake niet kan steunen op de Nederlandse woordenboeken, die bij hun verklaring van rechtstermen de Belgische wetgeving doorgaans buiten beschouwing laten.

E. V. D.

Conclusion : Interdiction légale (par ex. art. 20) = « wettelijke onbekwaamheid »; *état d'interdiction légale* = « staat van wettelijke onbekwaamheid »; *interdit légal* = « wettelijk onbekwame ».

Interdiction de certains droits (par ex. art. 7) = « ontzetting van bepaalde rechten »; *interdiction du droit de...* (par ex. art. 31 et 34) = « ontzetting van het recht... »; *interdire l'exercice des droits* (par ex. art. 32 et 33) = « ontzetten van de uitoefening van het recht... ».

G. V. D.

7. Outrage, calomnie, diffamation, injure, dénonciation calomnieuse.

Dans notre droit pénal, l'atteinte à l'honneur des personnes publiques et des particuliers ne comprend pas moins de six infractions différentes. La Commission n'en a pas modifiée les dénominations actuellement en usage.

Smaad (outrage). Ce terme vise uniquement les faits, paroles, gestes et menaces dirigés contre les personnes et les corps publics à propos de leurs fonctions; la protection légale est étendue aux ministres des cultes. L'article 145 concerne ces derniers, les articles 275, 276 et 277 les ministres, les membres du Parlement, les juges, les fonctionnaires, etc...

Laster, eerroof (calomnie, diffamation). Celui qui impute méchamment à quelqu'un un fait précis qui est de nature à porter atteinte à son honneur..., et dont la preuve légale n'est pas rapportée, est coupable de calomnie (*laster*) lorsque la loi admet la preuve du fait imputé, et de diffamation (*eerroof*) lorsque la loi n'admet pas cette preuve (art. 443).

Belediging (injure). Cette infraction peut être un délit ou une contravention. Celui qui soit par des faits, soit par des écrits, images ou emblèmes, injurie quelqu'un dans les circonstances prévues à l'article 444, est puni d'une peine correctionnelle (art. 448). Celui qui adresse d'autres injures à des corps constitués ou à des particuliers..., se rend coupable d'une contravention (art. 561, 7°).

Lasterlijke aangifte (dénonciation calomnieuse). Est puni comme coupable de ce délit celui qui fait par écrit à l'autorité une dénonciation calomnieuse et celui qui adresse par écrit à une personne, des imputations calomnieuses contre son subordonné (art. 445).

La terminologie du droit pénal néerlandais diffère de la nôtre. L'intitulé du Titre du Code relatif à cette matière porte « *Belediging* » et ce titre contient toutes les atteintes à l'honneur des personnes que nous venons d'examiner.

Aux Pays-Bas, l'injure faite à un fonctionnaire pendant ou en raison de l'exercice légal de ses fonctions, n'a pas d'appellation particulière, mais peut être punie plus sévèrement que l'injure faite aux particuliers (art. 267).

Le mot « *smaad* » y a une tout autre signification que chez nous: « *smaad* » et « *smaadschrift* » consistent en l'atteinte délibérée portée à l'honneur ou à la réputation de quelqu'un, par l'imputation d'un fait précis (art. 261); si l'administration de la preuve est admise mais ne peut être faite, il s'agit comme chez nous de « *laster* » (art. 262). En dehors de ces infractions, il existe ce qu'on appelle une « *eenvoudige belediging* » (art. 266) et une « *lasterlijke aanklacht* » (art. 268).

Il suit de ces considérations que le droit néerlandais diffère du nôtre et qu'en cette matière on ne peut se fonder sur les dictionnaires néerlandais qui, dans leurs définitions de termes juridiques, ignorent généralement la législation belge.

E. V. D.

8. Poinçons, coins, carrés, sceaux, timbres, marques.

Het zelfstandig naamwoord *poinçons* (in de meervoudsvorm) komt in het Strafwetboek verscheidene malen voor en niet steeds in dezelfde zin. Aldus is in artikel 180 sprake van « les poinçons servant à marquer les matières d'or ou d'argent », van « les poinçons... destinés à la fabrication des monnaies » en ten slotte van « les poinçons... servant à la fabrication, soit de timbres, soit d'actions, obligations, coupons d'intérêts ou de dividendes, soit de billets au porteur... ou de billets de banque... ». Naast *poinçons* staan op enkele plaatsen andere woorden met verwante betekenis, waarvan sommige als synoniem schijnen bedoeld te zijn : « sceaux, timbres, poinçons, marques, etc. » (opschrift boven art. 179), « les poinçons, coins (ou) carrés » (artt. 180, 4de lid, 185bis, 1ste lid, 186, 3de lid, 187bis, 1ste lid), « sceaux, timbres, poinçons, ou marques » (artt. 185, 1ste lid, 186, 1ste lid, 187, 1ste lid, 213).

Poinçons. Uit de context blijkt in welke zin het woord is gebruikt in het Strafwetboek. « Les poinçons servant à marquer les matières d'or ou d'argent » zijn « *keurstempels* die dienen voor het merken van goud of zilver » ; « les poinçons... destinés à la fabrication des monnaies » zijn « *muntstempels*... bestemd tot het vervaardigen van de munten » ; « les poinçons... servant à la fabrication, soit de timbres, soit d'actions, obligations, coupons d'intérêts ou de dividendes, soit de billets au porteur... ou de billets de banque » zijn « *stempels*... die dienen voor het vervaardigen hetzij van zegels, hetzij van aandelen, schuldbrieven, rente- of dividendbewijzen, hetzij van biljetten aan toonder... of van bankbiljetten ».

Coins ou carrés destinés à la fabrication des monnaies (art. 180, 4de lid). E. Littré (*Dictionnaire de la langue française*, I, Parijs, 1873, bl. 493 en 661) omschrijft de woorden *carré* en *coin* als volgt : « Carré... 8° Autrefois, en termes de monnaie, petit morceau d'acier en forme de dé, dans lequel était gravé ce qui devait être en relief dans une médaille » en « Coin... 2° Terme de monnaie. Morceau de fer trempé et gravé, qui sert à marquer les monnaies et les médailles. » D. et A. Dalloz (*Répertoire méthodique et alphabétique de législation, de doctrine et de jurisprudence*, nouv. éd., XXXII, Parijs, 1855, i.v. Monnaie, n° 54, bl. 389) schrijven : « Le flan est la pièce de métal taillée en rond pour en faire la monnaie, mais qui n'a pas encore reçu d'empreinte. On appelle carrés les matrices qui servent à imprimer sur les flans, l'effigie et les autres marques qui donnent cours aux espèces et qui règlent leur poids et leur valeur ». In een Franse koninklijke ordonnantie van 17-25 augustus 1830 lezen wij : « Art. 2. Provisoirement et jusqu'à ce que le nouveau coin soit terminé, les ateliers monétaires continueront à fabriquer avec les carrés actuellement en usage. » « Coins » en « carrés » zijn dus muntstempels en meer bepaald muntmatrijzen. Van de Muntmeester mocht de Commissie vernemen dat het verschil tussen beide woorden alleen ligt in de buitenkant van het ijzer- of staalblok waarop de matrijzen zijn bevestigd.

Poinçons, coins (ou) carrés destinés à la fabrication des monnaies. De Commissie heeft na onderzoek beslist te schrijven : « muntstempels of -matrijzen bestemd tot het vervaardigen van de munten », daar de drie Franse woorden « poinçons, coins, carrés » in het Nederlands volledig worden weergegeven door de ruime uitdrukking « muntstempels of -matrijzen ». Het gebruik van woorden als « poinçoenen » en « (munt)patrijzen » scheen niet erg aanbevelenswaardig.

Sceaux, timbres, poinçons et (ou) marques. De wetgever bedoelt blijkbaar met deze opsomming alle mogelijke zegels, stempels of merken in verband met de vervaardiging van munten, het keuren van goud en zilver en de vervaardiging van aandelen, schuldbrieven, enz. De Commissie meent dat

8. Poinçons, coins, carrés, sceaux, timbres, marques.

Le substantif *poinçons* (au pluriel) se rencontre plusieurs fois dans le Code pénal et pas toujours avec le même sens. Ainsi est-il question à l'article 180 des « poinçons servant à marquer les matières d'or ou d'argent », des « poinçons... destinés à la fabrication des monnaies » et enfin, des « poinçons... servant à la fabrication, soit de timbres, soit d'actions, obligations, coupons d'intérêts ou de dividendes, soit de billets au porteur... ou de billets de banque... ». A côté de poinçons, on trouve en certains endroits d'autres mots ayant une signification proche et dont certains semblent être compris comme synonymes. Tels sont les « sceaux, timbres, poinçons, marques, etc. » (intitulé précédant l'art. 179), « les poinçons, coins (ou) carrés » (art. 180, alinéa 4, 185bis, alinéa 1er, 186, alinéa 3, 187bis, alinéa 1er), et les « sceaux, timbres, poinçons, ou marques » (art. 185, alinéa 1er, 186, alinéa 1er, 187, alinéa 1er, 213).

Poinçons. Le contexte indique dans quel sens le mot est employé par le Code pénal. « Les poinçons servant à marquer les matières d'or ou d'argent » sont les « *keurstempels* die dienen voor het merken van goud of zilver » ; « les poinçons... destinés à la fabrication des monnaies » sont les « *muntstempels*... bestemd tot het vervaardigen van de munten » ; « les poinçons... servant à la fabrication, soit de timbres, soit d'actions, obligations, coupons d'intérêts ou de dividendes, soit de billets au porteur... ou de billets de banque » sont les « *stempels* die dienen voor het vervaardigen hetzij van zegels, hetzij van aandelen, schuldbrieven, rente- of dividendbewijzen, hetzij van biljetten aan toonder... of van bankbiljetten ».

Coins ou carrés destinés à la fabrication des monnaies (art. 180, alinéa 4). E. Littré (*Dictionnaire de la langue française*, I, Paris, 1873, p. 493 et 661) définit les mots *carré* et *coin* comme suit : « Carré... 8° Autrefois, en termes de monnaie, petit morceau d'acier en forme de dé, dans lequel était gravé ce qui devait être en relief dans une médaille » et « Coin... 2° Terme de monnaie. Morceau de fer trempé et gravé, qui sert à marquer les monnaies et les médailles. » D. et A. Dalloz (*Répertoire méthodique et alphabétique de législation, de doctrine et de jurisprudence*, nouv. éd., XXXII, Paris, 1855, verbo Monnaie, n° 54, p. 389) écrivent : « Le flan est la pièce de métal taillée en rond pour en faire la monnaie, mais qui n'a pas encore reçu d'empreinte. On appelle carrés les matrices qui servent à imprimer sur les flans, l'effigie et les autres marques qui donnent cours aux espèces et qui règlent leur poids et leur valeur ». On lit dans une ordonnance royale française du 17-25 août 1830 : « Art. 2. Provisoirement et jusqu'à ce que le nouveau coin soit terminé, les ateliers monétaires continueront à fabriquer avec les carrés actuellement en usage ». Coins et carrés sont donc des poinçons destinés à la fabrication des monnaies et plus précisément des matrices. La Commission a pu apprendre du Commissaire aux monnaies que la différence entre les deux mots correspond uniquement à la forme de la face extérieure du bloc de fer ou d'acier sur lequel les matrices sont fixées.

Poinçons, coins (ou) carrés destinés à la fabrication des monnaies. Renseignements pris, la Commission a décidé d'écrire : « muntstempels of -matrijzen bestemd tot het vervaardigen van de munten », car les trois mots français « poinçons, coins, carrés » sont parfaitement rendus en néerlandais par l'expression générale « muntstempels of -matrijzen ». L'emploi de mots tels que « poinçoenen » et « (munt)patrijzen » n'a pas paru fort recommandable.

Sceaux, timbres, poinçons et (ou) marques. Par cette énumération le législateur vise manifestement tous les timbres, sceaux ou marques possibles servant à la fabrication de monnaies, à la marque de l'or et de l'argent et à la fabrication d'actions, d'obligations, etc. La Commission est

de vier Franse woorden « sceaux, timbres, poinçons, marques » in het Nederlands best worden weergegeven door de vage en ruime opsomming in drie woorden : « zegels, stempels of merken ».

G. V. D.

9. Quiconque aura, soit apposé, soit fait apposer... (art. 191).

Dit artikel, zoals het in het *Belgisch Staatsblad* verschenen is, luidt : « Quiconque aura, soit apposé, soit fait apposer par addition, retranchement ou par une altération quelconque, sur des objets fabriqués, le nom d'un fabricant autre que celui qui en est l'auteur, ou la raison commerciale d'une fabrique autre que celle de la fabrication, sera puni... ».

Deze tekst is fout : bedoeld is « quiconque aura, soit apposé, soit fait apparaître par addition... ».

J. S. G. Nypels en J. Servais schreven, in de tweede druk van *Le Code pénal belge interprété* : « Tel est le texte dans le *Moniteur* et dans les deux éditions officielles (édition primitive et édition dite rectifiée) du Code. Cependant ce texte est fautif. Il faut lire : « soit fait apparaître ». Tous les documents parlementaires, depuis le projet primitif jusqu'à la rédaction adoptée définitivement par le Sénat, portent : « soit fait apparaître », et telle est aussi la rédaction de la loi française du 28 juillet 1824, qui est la source directe de notre disposition » (I, bl. 541, Brussel, 1896).

De wet van 1 april 1879 op de fabrieks- en handelsmerken zal op haar beurt bepalen : « art. 8. Sont punis... 3. Ceux qui frauduleusement ont apposé ou fait apparaître par addition, retranchement ou par une altération quelconque, sur les produits de leur industrie ou les objets de leur commerce, une marque appartenant à autrui... ».

Ten slotte kan hieraan worden toegevoegd dat de tekst, zoals hij werd gepubliceerd, tamelijk zonderling is : wat betekent « faire apposer le nom (de quelqu'un) par addition, retranchement ou par une altération quelconque » ?

J. Servais en E. Mechelynck, in *Les Codes belges*, schrijven dan ook terecht in een opmerking onder art. 191 (30e druk, deel II, bl. 75, Brussel, 1961) : « Au lieu de *fait apposer* il faut lire « fait apparaître ».

De Commissie heeft, met uitzondering op de door haar gevolgde regel, de tekst verbeterd, omdat het hier een louter materiële vergissing betreft en omdat bovendien een getrouwe vertaling van de gepubliceerde tekst, de Nederlandse versie iets zou doen zeggen dat niet veel zin heeft en zeker onjuist is.

De Nederlandse tekst zal dan luiden : « Hij die op fabrikaten de naam van een ander fabrikant dan de voortbrenger, of de handelsnaam van een andere fabriek dan die, welke de goederen gemaakt heeft, plaatst of door bijvoeging, wegneming of om het even welke verandering doet voorkomen, wordt gestraft met gevangenisstraf van een maand tot zes maanden. »

E. V. D.

10. Subornation de témoins, suborneur.

Artikel 223 van het Strafwetboek bepaalt : « Le coupable de subornation de témoins, d'experts ou d'interprètes, sera passible des mêmes peines que le faux témoin. » De dader van het misdrijf wordt in het tweede lid van artikel 224 « suborneur » genoemd.

Het werkwoord « suborner » wordt door E. Littré (*Dictionnaire de la langue française*, IV, Parijs, 1877, bl. 2058) omschreven als : « porter à faire une action contre le devoir, une mauvaise action ». M. Legrand (*Dictionnaire usuel de droit*, nouv. éd., Parijs, 1923, bl. 855) bepaalt

d'avais que les quatre mots français « sceaux, timbres, poinçons, marques » sont adéquatement rendus en néerlandais par l'énumération vague et générale des trois mots « zegels, stempels of merken ».

G. V. D.

9. Quiconque aura, soit apposé, soit fait apposer... (art. 191).

Cet article, tel qu'il a été publié au *Moniteur belge* porte : « Quiconque aura, soit apposé, soit fait apposer par addition, retranchement ou par une altération quelconque, sur des objets fabriqués, le nom d'un fabricant autre que celui qui en est l'auteur, ou la raison commerciale d'une fabrique autre que celle de la fabrication, sera puni... »

Ce texte est fautif : il vise quiconque aura soit apposé, soit fait apparaître par addition...

J. S. G. Nypels et J. Servais écrivaient dans la deuxième édition du *Code pénal belge interprété* : « Tel est le texte dans le *Moniteur* et dans les deux éditions officielles (édition primitive et édition dite rectifiée) du Code. Cependant ce texte est fautif. Il faut lire : « soit fait apparaître ». Tous les documents parlementaires, depuis le projet primitif jusqu'à la rédaction adoptée définitivement par le Sénat, portent : « soit fait apparaître », et telle est aussi la rédaction de la loi française du 28 juillet 1824, qui est la source directe de notre disposition » (I, p. 541, Bruxelles, 1896).

La loi du 1er avril 1879 sur les marques de fabrique et de commerce portera à son tour : « art. 8. Sont punis... B. Ceux qui frauduleusement ont apposé ou fait apparaître par addition, retranchement ou par une altération quelconque, sur les produits de leur industrie ou les objets de leur commerce, une marque appartenant à autrui... ».

Enfin on peut ajouter à ces considérations que le texte tel qu'il a été publié est assez singulier : que signifie « faire apposer le nom (de quelqu'un) par addition, retranchement ou par une altération quelconque » ?

J. Servais et E. Mechelynck, dans *Les Codes belges*, font dès lors avec raison l'observation suivante sous l'article 191 (30e édition, t. II, p. 75, Bruxelles, 1961) : « Au lieu de *fait apposer* il faut lire « fait apparaître ».

La Commission, dérogeant ainsi à la règle qu'elle s'est tracée, a corrigé le texte parce qu'il s'agit ici d'une erreur matérielle et parce que de plus, une traduction fidèle du texte publié aurait fait dire à la version néerlandaise quelque chose qui n'avait pas beaucoup de sens et qui était certainement erroné.

Le texte néerlandais portera donc : « Hij die op fabrikaten de naam van een ander fabrikant dan de voortbrenger, of de handelsnaam van een andere fabriek dan die, welke de goederen gemaakt heeft, plaatst of door bijvoeging, wegneming of om het even welke verandering doet voorkomen, wordt gestraft met gevangenisstraf van een maand tot zes maanden. »

E. V. D.

10. Subornation de témoins, suborneur.

L'article 223 du Code pénal porte : « Le coupable de subornation de témoins, d'experts ou d'interprètes, sera passible des mêmes peines que le faux témoin ». A l'article 224, alinéa 2, l'auteur du délit est appelé « suborneur ».

Le verbe « suborner » est défini comme suit par E. Littré (*Dictionnaire de la langue française*, IV, Paris, 1877, p. 2058) : « porter à faire une action contre le devoir, une mauvaise action ». M. Legrand (*Dictionnaire usuel de droit*, nouv. éd., Paris, 1923, p. 855) donne de « subornation de

« Subornation de témoins » als volgt : « Crime qui consiste dans le fait de déterminer un témoin à déposer faussement en justice ». H. Capitant (*Vocabulaire juridique*, Parijs, 1936, bl. 461) schrijft : « Infraction consistant à déterminer un témoin à déposer faussement en justice. » In deze begripsbepalingen is geen sprake van omkopen, van het doen van beloften of van het verstrekken van geld of goederen.

De woorden « subornation de témoins » in artikel 365 van het Strafwetboek van 1810 werden in België vóór 1867 ruim geïnterpreteerd. De rechtspraak begreep daaronder zowel het eigenlijk omkopen als het aanwenden van andere middelen om getuigen tot een valse verklaring te bewegen (o.m. Cass. 13 juli 1846, Pas. 1846.I.384; Cass. 12 februari 1855, Pas. 1855.I.87; Hof Luik 4 februari 1859, Pas. 1859.II.284).

In de Memorie van Toelichting bij het Strafwetboek van 1867 (art. 223) wordt uitdrukkelijk gezegd : « La subornation comprend non seulement les moyens de provocation spécifiés par l'article 66, mais toute séduction quelconque, à l'aide de laquelle on engage un témoin à déposer contre la vérité; tels que les simples conseils, les sollicitations, les instructions données, les instigations de toute espèce, alors même que la provocation ne serait accompagnée ni de dons ou promesses, ni d'aucune des autres circonstances qui sont ordinairement constitutives de la participation punissable. » (geciteerd door J. S. G. Nypels en J. Servais, *Le code pénal belge interprété*, II, 2de druk, Brussel, 1897, bl. 33).

De Franse woorden « subornation de témoins, suborneur » worden in het Nederlands best weergegeven door « verleiding van getuigen, verleider ». Het vreemde woord « subornatie » is weinig gebruikelijk en kan worden vermeden. De termen « omkoping » en « omkoper » hebben een beperkter betekenis dan « subornation » en « suborneur » en zouden aanleiding kunnen geven tot verwarring. Het is wenselijk dat, zoals in het Frans, een duidelijk onderscheid wordt gemaakt tussen verleiding van getuigen (subornation de témoins) en omkoping van ambtenaren (corruption de fonctionnaires).

In het Nederlands is de uitdrukking « verleiding van getuigen », naast « omkopen », sedert meer dan een eeuw bekend als een equivalent van « subornation de témoins » :

S. J. M. Van Moock, *Nouveau dictionnaire français-hollandais et hollandais-français...* (Zutphen, Thieme, 1824) :

suborner des témoins : getuigen tot eene valsche getuigenis verleiden

suborneur de témoins : een verleider van getuigen.

subornation des témoins : de verleiding der getuigen tot eene valsche getuigenis.

P. Visschers, *Vlaemschen en Franschen woordenboek...* (Leuven, Vanlinthout en Vandenzande, 1836) :

suborner : verleyden, omkopen

subornation : verleyding, omkoopig (van getuygen).

Abbé Olinger, *Nouveau dictionnaire français-flamand...* (Mechelen, Hanicq, 1839) :

subornateur : qui suborne des témoins. Verleyder.

subornation : verleyding, omkoopig.

suborner : verleyden, omkopen.

J. Kramers, *Nouveau dictionnaire français-néerlandais*, 2e druk, door H. W. F. Bonte (Gouda, Van Goor, z. j.) :

suborner : verleiden, omkopen.

témoins » la définition suivante : « Crime qui consiste dans le fait de déterminer un témoin à déposer faussement en justice ». H. Capitant (*Vocabulaire juridique*, Paris, 1936, p. 461) écrit : « Infraction consistant à déterminer un témoin à déposer faussement en justice ». Dans ces définitions il n'est pas question de corrompre, de faire des promesses ou de remettre de l'argent ou des biens.

Les mots « subornation de témoins » figuraient à l'article 365 du Code pénal de 1810 et ils ont été interprétés en Belgique avant 1867, de manière fort large. La jurisprudence a entendu par ces mots aussi bien la corruption proprement dite que l'emploi de tout autre moyen pour amener des témoins à témoigner faussement (notamment Cass. 13 juillet 1846, Pas. 1846.I.384; Cass. 12 février 1855, Pas. 1855.I.87; Cour d'Appel de Liège 4 février 1859, Pas. 1859.II.284).

Dans l'Exposé des motifs du Code pénal de 1867 (art. 223) il est précisé : « La subornation comprend non seulement les moyens de provocation spécifiés par l'article 66, mais toute séduction quelconque, à l'aide de laquelle on engage un témoin à déposer contre la vérité; tels que les simples conseils, les sollicitations, les instructions données, les instigations de toute espèce, alors même que la provocation ne serait accompagnée ni de dons ou promesses, ni d'aucune des autres circonstances qui sont ordinairement constitutives de la participation punissable. » (cité par J. S. G. Nypels et J. Servais, *Le Code pénal belge interprété*, II, 2e édition, Bruxelles, 1897, p. 33).

Les mots français « subornation de témoins, suborneur » sont adéquatement rendus en néerlandais par « verleiding van getuigen, verleider ». Le mot étranger « subornatie » est peu usité et peut être évité. Les termes « omkoping » et « omkoper » ont un sens plus étroit que « subornation » et « suborneur » et pourraient prêter à confusion. Il est souhaitable de faire, comme en français, une nette distinction entre « verleiding van getuigen » (subornation de témoins) et « omkoping van ambtenaren » (corruption de fonctionnaires).

L'expression « verleiding van getuigen » n'est pas nouvelle. Elle s'emploie depuis plus d'un siècle comme correspondant de « subornation de témoins », à l'égal de l'expression « omkoping van getuigen » :

S. J. M. Van Moock, *Nouveau dictionnaire français-hollandais et hollandais-français...* (Zutphen, Thieme, 1824) :

suborner des témoins : getuigen tot eene valsche getuigenis verleiden

suborneur de témoins : een verleider van getuigen

subornation des témoins : de verleiding der getuigen tot eene valsche getuigenis.

P. Visschers, *Vlaemschen en Franschen woordenboek...* (Louvain, Vanlinthout et Vandenzande, 1836) :

suborner : verleyden, omkopen

subornation : verleyding, omkoopig (van getuygen).

Abbé Olinger, *Nouveau dictionnaire français-flamand...* (Malines, Hanicq, 1839) :

subornateur : qui suborne des témoins. Verleyder.

subornation : verleyding, omkoopig

suborner : verleyden, omkopen.

J. Kramers, *Nouveau dictionnaire français-néerlandais*, 2e éd., par H. W. F. Bonte (Gouda, Van Goor, s. d.) :

suborner : verleiden, omkopen.

De Commissie van 1923 schreef reeds « verleiding van getuigen, verleider » (Officiële vertaling van het Strafwetboek, artt. 223 en 224, K. B. 14 november 1926).

Besluit : Subornation de témoins = verleiding van getuigen; suborneur = verleider.

J. M. en G. V. D.

11. Témoin certificateur, témoin instrumentaire.

Volgens artikel 31, 4° van het Strafwetboek, worden de veroordeelden tot de doodstraf of tot dwangarbeid voor hun leven ontzet van het recht om als « témoin instrumentaire » of als « témoin certificateur » op te treden.

Een « témoin instrumentaire » is iemand wiens tegenwoordigheid vereist is voor de geldigheid van bepaalde akten, inzonderheid van notariële akten (D. en A. Dalloz, *Répertoire méthodique et alphabétique*, nouv. éd., XLII, 1° deel, Parijs, 1861, i. v. Témoin, n° 1, bl. 99). Een « témoin certificateur » heeft tot taak de identiteit te bevestigen van de personen die optreden bij het verlijden van een akte (D. en A. Dalloz, *Répertoire*, nouv. éd., XXXIII, Parijs, 1860, i. v. Obligations, n°s 3333, 3334, 3346-3348, bl. 748-750).

L. De Hondt heeft deze Franse termen op minder sierlijke wijze in het Nederlands weergegeven door de woorden « bijwezende getuige » (témoin instrumentaire) en « bevestiger » (témoin certificateur). De commissie van 1923 schreef « als getuige in of over akten staan », wat de inhoud van de begrippen niet volledig weergeeft.

De Nederlandsche Juristen-Vereeniging (*De Nederlandsche Rechtstaal*. II Woordenlijst, i. v. Instrumentair, bl. 58, 's-Gravenhage, 1916) stelde voor de Nederlandse uitdrukking « instrumentair getuige » te vervangen door « vormgetuige ». Het woord schijnt in Nederland geen ingang te hebben gevonden. De Belgische wetgever heeft dit voorstel gevolgd bij de wijziging van artikel 12 van de wet van 25 ventôse — 5 germinal jaar XI (16 maart 1803) tot regeling van het notariaat (Wet van 10 juli 1951, enig artikel). Maar in hetzelfde artikel heeft men voor « témoin certificateur » bewijsgetuige geschreven, wat vermoedelijk op een vergissing berust. Het woord « bewijsgetuige » werd door de Juristen-Vereeniging voorgesteld in de plaats van getuige « probationis causa », wat eerder aan de term « témoin judiciaire » dan aan de term « témoin certificateur » beantwoordt.

De gebruikelijke termen in Nederland zijn : instrumentair getuige voor « témoin instrumentaire » en attesterend getuige voor « témoin certificateur ». Aldus schrijft Mr. J. P. Sprenger van Eyk (*De wetgeving op het notaris-ambt*, 6° druk, bl. 279, Haarlem, 1928) in verband met de « attesterende getuigen » : « De personen, die aan den notaris eene verklaring afleggen omtrent iemands identiteit, ofschoon door de wet getuigen genoemd, verschillen in karakter geheel en al van de instrumentaire getuigen ». J. C. H. Melis (*De notariswet*, 2° druk, bl. 261, Zwolle, 1939) geeft de volgende bepaling van de instrumentaire getuigen : « [Zij] die tegenwoordig moeten zijn bij het verlijden der akten. Zij brengen het instrument, d. i. de akte, mede tot stand. Zij leggen door hunne onderteekening getuigenis af van het werkelijk verricht zijn der door de wet geëischte, in de akte vermelde en door hen waargenomen formaliteiten ».

Besluit : Bij gebrek aan een beter passende Nederlandse uitdrukking : Témoin certificateur = attesterend getuige; témoin instrumentaire = instrumentair getuige.

G. V. D.

La Commission de 1923 a déjà adopté « verleiding van getuigen, verleider » (Traduction officielle du Code pénal, art. 223 et 224, A. R. 14 novembre 1926).

Conclusion : Subornation de témoins = « verleiding van getuigen »; suborneur = « verleider ».

J. M. et G. V. D.

11. Témoin certificateur, témoin instrumentaire.

Aux termes de l'article 31, 4° du Code pénal les condamnés à la peine de mort ou aux travaux forcés sont déchus à perpétuité du droit d'être « témoin instrumentaire » ou « témoin certificateur ».

Un « témoin instrumentaire » est celui dont la présence est requise pour la validité de certains actes, notamment des actes notariés (D. et A. Dalloz, *Répertoire méthodique et alphabétique*, nouv. éd., XLII, première partie, Paris, 1861, verbo Témoin, n° 1, p. 99). Un « témoin certificateur » a pour tâche d'attester l'identité des personnes qui interviennent lors de la passation d'un acte (D. et A. Dalloz, *Répertoire*, nouv. éd., XXXIII, Paris, 1860, verbo Obligations, n°s 3333, 3334, 3346-3348, p. 748-750).

L. De Hondt a rendu ces termes en néerlandais d'une manière peu élégante, en employant les mots « bijwezende getuige » (témoin instrumentaire) et « bevestiger » (témoin certificateur). La Commission de 1923 écrivait : « als getuige in of over akten staan », ce qui ne rendait pas tout à fait le sens des termes français.

La « Nederlandsche Juristen-Vereeniging » dans sa publication *De Nederlandsche Rechtstaal* (II Woordenlijst, verbo Instrumentair, p. 58, La Haye, 1916) a proposé de remplacer l'expression « instrumentaire getuigen » par le mot « vormgetuigen ». Mais les Pays-Bas ne l'ont pas adopté. Le législateur belge a suivi la suggestion lors de la modification de l'article 12 de la loi du 25 ventôse — 5 germinal an XI (16 mars 1803) organique du notariat (Loi du 10 juillet 1951, article unique). Toutefois dans le même article on a écrit « bewijsgetuige » pour témoin certificateur, ce qui repose vraisemblablement sur une erreur. Le mot « bewijsgetuige » avait été proposé par la « Juristen-Vereeniging » pour remplacer « getuige probationis causa », ce qui répond à l'expression « témoin judiciaire » plutôt qu'à l'expression « témoin certificateur ».

Les termes usités aux Pays-Bas sont : « instrumentair getuige » pour témoin instrumentaire et « attesterend getuige » pour témoin certificateur. Ainsi, J. P. Sprenger van Eyk (*De wetgeving op het notaris-ambt*, 6° éd., p. 279, Haarlem, 1928) écrit à propos de « attesterende getuigen » : « De personen, die aan den notaris eene verklaring afleggen omtrent iemands identiteit, ofschoon door de wet getuigen genoemd, verschillen in karakter geheel en al van de instrumentaire getuigen ». J. C. H. Melis (*De notariswet*, 2° éd., p. 261, Zwolle, 1939) donne la définition suivante des « instrumentaire getuigen » : « [Zij] die tegenwoordig moeten zijn bij het verlijden der akten. Zij brengen het instrument, d. i. de akte, mede tot stand. Zij leggen door hunne onderteekening getuigenis af van het werkelijk verricht zijn der door de wet geëischte, in de akte vermelde en door hen waargenomen formaliteiten ».

Conclusion : A défaut d'une meilleure expression néerlandaise adéquate : témoin certificateur = « attesterend getuige »; témoin instrumentaire = « instrumentair getuige ».

G. V. D.

12. Violation de tombeaux ou de sépulture.

Volgens artikel 453 van het Strafwetboek is strafbaar hij die zich schuldig maakt aan « violation de tombeaux ou de sépulture ». Is hier sprake van twee soorten strafbare feiten of zijn de woorden « tombeau » en « sépulture » in dit verband als synoniem bedoeld?

De woorden zijn overgenomen uit het Franse Strafwetboek van 1810 (art. 360).

E. Littré (*Dictionnaire de la langue française*, IV, Parijs, 1877, bl. 1906) omschrijft *sépulture* als: « 4e Le lieu où l'on enterre les morts. Saint-Denis est la sépulture des rois de France... Il se dit quelquefois pour tombeau » en *tombeau* (IV, bl. 2244) als: « 1° Monument élevé à la mémoire d'un mort au lieu même où il est enterré... » H. Capitant (*Vocabulaire juridique*, Parijs, 1936, bl. 496) blijkt geen onderscheid te maken tussen *violation de tombeau* en *violation de sépulture*: « Violation de tombeau, de sépulture. Délit qui consiste à se livrer à quelque voie de fait portant outrage à un mort reposant déjà dans le tombeau ou dont le cadavre a déjà fait l'objet d'appréts funéraires (C. pén., art. 360) ». E. Garçon (*Code pénal annoté*, 2e druk (bewerkt door M. Ancel, M. Patin en M. Rousselet), II, art. 360, n° 11, bl. 403, Parijs, 1956) maakt evenmin een onderscheid: « La jurisprudence admet, en principe, que toute exhumation constitue une violation de tombeau. C'est troubler la paix de la sépulture, et par conséquent l'outrager, qu'enlever la pierre et fouiller la terre qui la recouvre, retirer le cercueil, le cadavre ou les ossements de la fosse. Le corps doit reposer au lieu où il a été inhumé: la tombe est l'asile inviolable des morts. »

In sommige Franse en Belgische rechterlijke beslissingen uit de XIXe en de XXe eeuw komen zekere nuances in dit verband tot uitdrukking. Aldus staat in een arrest van het Hof van beroep te Bordeaux van 9 december 1830: « Attendu que le code pénal français prévoit et punit la violation des tombeaux, ainsi que celle des sépultures; — Attendu que la sépulture est le lieu où sont déposés les restes mortels de ceux qui ont acquitté le dernier tribut... » (D. en A. Dalloz, *Répertoire méthodique et alphabétique de législation, de doctrine et de jurisprudence*, nouv. éd., XIV, Parijs, 1853, i. v. *Culte*, n° 834, bl. 947, n. 3). Procureur-generaal Ch. Faider, die een grondig onderzoek aan de zaak heeft gewijd, komt tot het besluit dat wel een zeker verschil bestaat tussen de woorden *tombeau* en *sépulture*, maar dat in artikel 453 niet twee soorten strafbare feiten doch slechts een enkele is bedoeld (Cass. 2 november 1868, Pas. 1869. I. 1). Het Belgische Hof van Cassatie heeft een ruime interpretatie van het woord *sépulture* aanvaard in een arrest van 29 juni 1926 (Pas. 1927. I. 32): « Attendu que la sépulture que la loi protège contre toute profanation commence dès la mise en bière ».

Een afzonderlijke weergave in het Nederlands van de woorden « tombeaux » en « sépulture » is moeilijk en zou in elk geval leiden tot een bepaalde interpretatie van onduidelijke termen. Het schijnt daarom veiliger « violation de tombeaux ou de sépulture » in het Nederlands eenvoudig « grafschennis » te noemen.

Het woord « grafschennis » kan zowel de schennis van het grafmonument als die van de grafplaats omvatten. De rechtspraak kan aan dit Nederlandse woord een even ruime betekenis hechten als aan de Franse woorden « violation de tombeaux ou de sépulture ».

Besluit: Violation de tombeaux ou de sépulture (art. 453) = grafschennis.

G. V. D.

12. Violation de tombeaux ou de sépulture.

Selon l'article 453 du Code pénal, est punissable celui qui se rend coupable de « violation de tombeaux ou de sépulture ». S'agit-il de deux sortes de faits punissables ou les mots « tombeaux » et « sépulture » sont-ils ici compris comme étant synonymes?

Les termes sont repris du Code pénal français de 1810 (art. 360).

E. Littré (*Dictionnaire de la langue française*, IV, Paris, 1877, p. 1906) définit *sépulture* comme: « 4e Le lieu où l'on enterre les morts. Saint-Denis est la sépulture des rois de France... Il se dit quelquefois pour tombeau », et *tombeau* (IV, p. 2244) comme: « 1° Monument élevé à la mémoire d'un mort au lieu même où il est enterré... » H. Capitant (*Vocabulaire juridique*, Paris, 1936, p. 496) semble ne faire aucune distinction entre *violation de tombeau* et *violation de sépulture*: « Violation de tombeau, de sépulture. Délit qui consiste à se livrer à quelque voie de fait portant outrage à un mort reposant déjà dans le tombeau ou dont le cadavre a déjà fait l'objet d'appréts funéraires (C. pén., art. 360) ». E. Garçon (*Code pénal annoté*, 2e édition (revue par M. Ancel, M. Patin et M. Rousselet), II, art. 360, n° 11, p. 403, Paris, 1956) ne distingue pas davantage: « La jurisprudence admet, en principe, que toute exhumation constitue une violation de tombeau. C'est troubler la paix de la sépulture, et par conséquent l'outrager, qu'enlever la pierre et fouiller la terre qui la recouvre, retirer le cercueil, le cadavre ou les ossements de la fosse. Le corps doit reposer au lieu où il a été inhumé: la tombe est l'asile inviolable des morts. »

Quelques décisions judiciaires françaises et belges du 19e et du 20e siècle font apparaître certaines nuances. Ainsi l'on trouve dans un arrêt de la cour d'appel de Bordeaux du 9 décembre 1830: « Attendu que le code pénal français prévoit et punit la violation des tombeaux, ainsi que celle des sépultures; — Attendu que la sépulture est le lieu où sont déposés les restes mortels de ceux qui ont acquitté le dernier tribut... » (D. et A. Dalloz, *Répertoire méthodique et alphabétique de législation, de doctrine et de jurisprudence*, nouv. éd., XIV, Paris, 1853, verbo *Culte*, n° 834, p. 947, n° 3). Le Procureur général Ch. Faider, qui a consacré à la question une étude approfondie, arrive à la conclusion qu'il existe bien une certaine différence entre les mots « tombeau » et « sépulture », mais que l'article 453 ne vise pas deux sortes de faits punissables mais une seule (Cass. 2 novembre 1868, Pas. 1869. I. 1). Dans un arrêt du 29 juin 1926 (Pas. 1927. I. 32) la Cour de Cassation de Belgique a adopté une interprétation large du mot *sépulture*: « Attendu que la sépulture que la loi protège contre toute profanation commence dès la mise en bière ».

Rendre en néerlandais les mots « tombeaux » et « sépulture » par deux mots distincts serait chose malaisée et cela ne pourrait se faire sans donner à des termes mal définis une interprétation déterminée. Il semble dès lors plus sûr de désigner en néerlandais « violation de tombeaux ou de sépulture » par « grafschennis ».

Le mot « grafschennis » comprend tout aussi bien la violation du monument tombal que la violation du lieu de sépulture. La jurisprudence pourra donner à ce mot néerlandais unique une signification tout aussi large qu'aux mots français « violation de tombeaux ou de sépulture ».

Conclusion: Violation de tombeaux ou de sépulture (art. 453) = grafschennis.

G. V. D.

13. Volontaire(ment), involontaire(ment).

I.

De bijvoeglijke naamwoorden *volontaire* en *involontaire* en de bijwoorden *volontairement* en *involontairement* komen in het Strafwetboek een aantal malen voor. Het bijwoord *volontairement* wordt nu eens gebruikt in de zin van *intentionnellement* (o.m. artt. 292, 295, 349, 351, 398, 401, 401bis, 402, 404 en 406), dan weer als synoniem van *sciement* (artt. 120 en 324) en ten slotte in de betekenis van de Franse uitdrukkingen *sans contrainte, de sa propre volonté* (artt. 364 en 370).

Verscheidene van de bedoelde wetteksten zijn door de Belgische wetgever in 1867 overgenomen uit de *Code pénal* van 1810. Het bijwoord *volontairement* komt erin voor in de zin van *intentionnellement* (artt. 434, 437, 439, 443, 475, 8°, 479, 1°). De Franse *Code pénal* van 25 september - 6 oktober 1791 mag in dit verband ook worden vermeld.

De Franse rechtstaal kent het gebruik van *volontaire* (in de zin van *intentionnel*) en van *volontairement* (in de zin van *intentionnellement*) sedert meer dan 150 jaar. In de achttiende-eeuwse rechtsencyclopedie van C. J. De Ferrière (*Dictionnaire de droit et de pratique*, nouv. éd., I, Parijs, 1771, bl. 736) leest men: « Homicide volontaire, est celui qu'on peut appeler le vrai meurtre, lequel se commet, comme nous venons de le dire, par malice, emportement, ou de dessein prémédité ».

In het juridisch glossarium van H. Capitant (*Vocabulaire juridique*, Parijs, 1936, bl. 163) wordt deze betekenis aangestipt: « Coups et blessures volontaires. Coups et blessures portés sciement et intentionnellement avec, chez l'agent, la conscience qu'il donne des coups, fait des blessures (C. pén. art. 309 à 313). Coups et blessures involontaires. Coups et blessures qui sont la conséquence d'une faute de maladresse, imprudence, inattention, négligence ou inobservation des règlements ».

In enkele algemene woordenboeken van de Franse taal wordt op de verschillende betekenissen van *volontaire* en *volontairement* gewezen. Aldus: *Nouveau Larousse universel* (II, Parijs, 1949, bl. 1058): « Volontairement adv. De sa propre volonté. Avec intention. Avec obstination »; P. Gioan, *Dictionnaire usuel* (Parijs, Quillet-Flammarion, 1956, bl. 1436): « Volontairement, adv. 1 Sans contrainte, de sa propre volonté. 2 Avec une intention formelle ». P. Robert (*Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française*, IV, Parijs, 1959, bl. 80) vermeldt als antoniemen van *involontaire*: « Intentionnel, volontaire, voulu » en van *involontairement*: « Exprès, intentionnellement, volontairement ».

Aan verscheidene juristen uit de XIX^{de} en de XX^{ste} eeuw is het niet ontgaan dat de Franse wetgever van 1810 en de Belgische wetgever van 1867 de woorden *volontaire* en *volontairement* hebben gebezigd in de zin van *intentionnel* en *intentionnellement*. J. Ortolan (*Éléments de droit pénal*, 4e druk, I, Parijs, 1875, n° 401, bl. 166) schrijft: « Le Code a souvent fait entrer dans la définition même du crime ou du délit la mention de l'intention en ces termes: *volontairement, sciement, avec connaissance, sciement et volontairement, à dessein, dans la vue de nuire, méchamment, frauduleusement*, et autres semblables ». R. Garraud (*Traité théorique et pratique du droit pénal français*, 3e druk, V, Parijs, 1924, n° 1983, bl. 323) merkt o.m. op: « ... ce que la loi désigne par ces expressions « volontairement », « volontaires », c'est simplement l'intention de délinquer, c'est-à-dire la détermination de commettre une action dont on connaît la criminalité. Si cette condition, qui est un élément tacite de tout crime et même de tout délit, est formellement exprimée ici, c'est que le législateur a jugé ce procédé nécessaire pour éviter une confusion possible entre les coups et blessures intentionnels (*delictum*

13. Volontaire(ment), involontaire(ment).

I.

Les adjectifs *volontaire* et *involontaire* et les adverbes *volontairement* et *involontairement* se rencontrent un certain nombre de fois dans le Code pénal. L'adverbe *volontairement* est tantôt employé dans le sens d'*intentionnellement* (e.a. aux art. 292, 295, 349, 351, 398, 401, 401bis, 402, 404 et 406), tantôt comme synonyme de *sciement* (art. 120 et 324) et enfin avec la même signification que les expressions françaises *sans contrainte, de sa propre volonté* (art. 364 et 370).

Plusieurs de ces textes ont été empruntés au *Code pénal* de 1810 par le législateur belge en 1867. L'adverbe *volontairement* y figure dans le sens d'*intentionnellement* (art. 434, 437, 439, 443, 475, 8°, 479, 1°). On peut également se référer, à ce propos, au *Code pénal* français des 25 septembre - 6 octobre 1791.

La langue juridique française emploie, depuis plus de 150 ans, les termes *volontaire* dans le sens d'*intentionnel* et *volontairement* dans le sens d'*intentionnellement*. On lit dans l'encyclopédie juridique du XVIIIe siècle de C. J. De Ferrière (*Dictionnaire de droit et de pratique*, nouv. éd., I, Paris, 1771, p. 736): « Homicide volontaire, est celui qu'on peut appeler le vrai meurtre, lequel se commet, comme nous venons de le dire, par malice, emportement, ou de dessein prémédité ».

Nous relevons cette acception dans le glossaire juridique de H. Capitant (*Vocabulaire juridique*, Paris, 1936, p. 163): « Coups et blessures volontaires. Coups et blessures portés sciement et intentionnellement avec, chez l'agent, la conscience qu'il donne des coups, fait des blessures (C. pén. art. 309 à 313). Coups et blessures involontaires. Coups et blessures qui sont la conséquence d'une faute de maladresse, imprudence, inattention, négligence ou inobservation des règlements ».

Quelques dictionnaires généraux de la langue française indiquent les diverses significations de *volontaire* et de *volontairement*, notamment le *Nouveau Larousse universel* (II, Paris, 1949, p. 1058): « Volontairement adv. De sa propre volonté. Avec intention. Avec obstination »; P. Gioan, *Dictionnaire usuel* (Paris, Quillet-Flammarion, 1956, p. 1436): « Volontairement, adv. 1 Sans contrainte, de sa propre volonté. 2 Avec une intention formelle ». P. Robert (*Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française*, IV, Paris, 1959, p. 80) signale les antonymes d'*involontaire*: « Intentionnel, volontaire, voulu » et d'*involontairement*: « Exprès, intentionnellement, volontairement ».

Plusieurs juristes des XIXe et XXe siècles n'ont pas laissé de noter que le législateur français de 1810 et le législateur belge de 1867 ont employé les mots *volontaire* et *volontairement* dans le sens d'*intentionnel* et d'*intentionnellement*. J. Ortolan (*Éléments de droit pénal*, 4e éd., I, Paris, 1875, n° 401, p. 166) écrit: « Le Code a souvent fait entrer dans la définition même du crime ou du délit la mention de l'intention en ces termes: *volontairement, sciement, avec connaissance, sciement et volontairement, à dessein, dans la vue de nuire, méchamment, frauduleusement*, et autres semblables ». R. Garraud (*Traité théorique et pratique du droit pénal français*, 3e éd., V, Paris, 1924, n° 1983, p. 323) remarque notamment: « ... ce que la loi désigne par ces expressions « volontairement », « volontaires », c'est simplement l'intention de délinquer, c'est-à-dire la détermination de commettre une action dont on connaît la criminalité. Si cette condition, qui est un élément tacite de tout crime et même de tout délit, est formellement exprimée ici, c'est que le législateur a jugé ce procédé nécessaire pour éviter une confusion possible entre les coups et blessures intentionnels (*delictum dolosum*) et les

dolosum) et les coups et blessures non intentionnels (*delictum culposum*). E. Garçon (*Code pénal annoté*, nouvelle édition, par M. Rousselet, M. Patin et M. Ancel, II, Paris, 1956, bl. 76) voegt hieraan toe: « Il est clair que la loi, en employant dans les articles 309 et 311, le mot *volontairement* n'a point entendu rappeler seulement ce principe général que toute infraction exige la volonté libre et la responsabilité morale de l'agent. Cette expression, qui n'est pas d'ailleurs inexacte, a ici un sens particulier: elle indique la nécessité d'une autre condition, qui est précisément l'intention délictuelle: le mot *volontairement* signifie intentionnellement ».

J. S. G. Nypels en J. Servais (*Le Code pénal belge interprété*, 2e druk, II, Brussel, 1897, bl. 589-590) schrijven in verband met de betekenis van de woorden *volontaire* en *involontaire* in het Belgische en in het Franse strafrecht: « Dans la langue du droit pénal franco-belge, on appelle volontaires les délits qui sont le résultat d'une intention criminelle (*dol*) et involontaires, ceux qui sont le résultat d'une faute (*culpa*); mais ces mots sont impropres, parce qu'ils n'expriment pas d'une manière suffisamment précise le sens qu'on doit y attacher... On s'exprimerait plus clairement en disant: délits intentionnels (*tendere ad*) et délits non intentionnels. C'est en ce sens que notre article 392, qui ouvre la série des crimes et des délits contre les personnes, dit: « Sont qualifiés volontaires, l'homicide commis et les lésions causées avec le dessein (l'intention) d'attenter à la personne d'un individu... ». Soortgelijke opmerkingen worden door dezelfde auteurs gemaakt bij de bespreking van de artikelen 402, 406, 418, 559 en 563 (*op. cit.*, 2e druk, III, Brussel, 1898, bl. 33, 41 en 114; IV, Brussel, 1899, bl. 423, 426 en 461).

II.

In het Nederlands maakt men een duidelijk onderscheid tussen *vrijwillig* en *opzettelijk*. Terwijl het Franse *volontaire* beide begrippen kan weergeven, hebben de Nederlandse woorden *vrijwillig* en *opzettelijk*, inz. in de besproken juridische teksten, slechts één bepaalde betekenis.

Vrijwillig betekent uit *vrije beweging*, zonder *gedwongen te zijn*.

Dit is het vaste taalgebruik in het algemeen beschaafd Nederlands. Het wordt ten stelligste bevestigd door de woordenboeken.

De — onoordeelkundige — vertaling van het Franse « *volontaire* » door « *vrijwillig* » wanneer bedoeld is « *moedwillig* » of « *opzettelijk* » wordt niet erkend door de woordenboeken, maar wordt integendeel afgekeurd als een gallicisme.

Hier volgen een aantal bewijspplaatsen.

Verwijs, Verdam e.a., *Middelnederlandsch woordenboek*, Den Haag, 1885-1952, 11 dln.:

vrijwillich: Het mndl. woord heeft een sterkere opvatting dan het ndl., dat de bet. heeft *uit eigen beweging handelende of iets doende, ongedwongen* ... het (d.i. het Ndl. woord) heeft een negatieve betekenis: « zonder door iemand gedwongen behoeven te worden » ...

Woordenboek der Nederlandsche Taal, X, 2242, door De Vries, Verwijs, Kluyver, Uhlenbeck en De Vreese, 1893:

onvrijwillig: I. Bnw. 1) Niet plaats hebbende volgens iemands vrije verkiezing, tegen iemands zin zijnde. « Maar hij moet misbruik maken van eens anders eerlijke en onvrijwillige onkunde » V.d. Palm. 2) Onwillekeurig, van uitingen of aandoeningen gezegd die plaats hebben vóór men ze kan tegenhouden; *alleen in Zuid-*

coups et blessures non intentionnels (*delictum culposum*). E. Garçon (*Code pénal annoté*, nouv. éd. par M. Rousselet, M. Patin et M. Ancel, II, Paris, 1956, p. 76) ajoute: « Il est clair que la loi, en employant dans les art. 309 et 311, le mot *volontairement* n'a point entendu rappeler seulement ce principe général que toute infraction exige la volonté libre et la responsabilité morale de l'agent. Cette expression, qui n'est pas d'ailleurs inexacte, a ici un sens particulier: elle indique la nécessité d'une autre condition, qui est précisément l'intention délictuelle: le mot *volontairement* signifie intentionnellement ».

J. S. G. Nypels et J. Servais (*Le Code pénal belge interprété*, II, 2e éd., Bruxelles, 1897, p. 589-590) écrivent au sujet de la signification des mots *volontaire* et *involontaire* dans le droit pénal belge et français: « Dans la langue du droit pénal franco-belge, on appelle volontaires les délits qui sont le résultat d'une intention criminelle (*dol*) et involontaires, ceux qui sont le résultat d'une faute (*culpa*); mais ces mots sont impropres, parce qu'ils n'expriment pas d'une manière suffisamment précise le sens qu'on doit y attacher... On s'exprimerait plus clairement en disant: délits intentionnels (*tendere ad*) et délits non intentionnels. C'est en ce sens que notre article 392, qui ouvre la série des crimes et des délits contre les personnes, dit: « Sont qualifiés volontaires, l'homicide commis et les lésions causées avec le dessein (l'intention) d'attenter à la personne d'un individu... ». Des observations similaires sont faites par les mêmes auteurs dans leur commentaire des articles 402, 406, 418, 559 et 563 (*op. cit.*, 2e éd., III, Bruxelles, 1898, p. 33, 41 et 114; IV, Bruxelles, 1899, p. 423, 426 et 461).

II.

En néerlandais il existe une nette distinction entre « *vrijwillig* » et « *opzettelijk* ». Alors que le mot français peut couvrir les deux notions, les mots néerlandais *vrijwillig* et *opzettelijk* n'ont, spécialement dans les textes juridiques en question, qu'un seul sens bien net.

Vrijwillig signifie: de son propre mouvement, sans être forcé.

C'est ainsi que le veut le Algemeen Beschaafd Nederlands, c'est-à-dire le bon usage néerlandais. Cet usage est confirmé de la façon la plus formelle par les auteurs.

Le calque, français « *volontaire* »: néerlandais « *vrijwillig* », pour exprimer « *intentionnellement* », n'est pas admis par les dictionnaires, mais est, au contraire, stigmatisé comme un gallicisme.

Voici un certain nombre de références.

Verwijs, Verdam e.a., *Middelnederlandsch woordenboek*, La Haye, 1885-1952, 11 vol.:

vrijwillich: Het mndl. woord heeft een sterkere opvatting dan het ndl., dat de bet. heeft *uit eigen beweging handelende of iets doende, ongedwongen* ... het (d.i. het Ndl. woord) heeft een negatieve betekenis: « zonder door iemand gedwongen behoeven te worden » ...

Woordenboek der Nederlandsche Taal, X, 2242, par De Vries, Verwijs, Kluyver, Uhlenbeck et De Vreese, 1893:

onvrijwillig: I. Bnw. 1) Niet plaats hebbende volgens iemands vrije verkiezing, tegen iemands zin zijnde. « Maar hij moet misbruik maken van eens anders eerlijke en onvrijwillige onkunde » V.d. Palm. 2) Onwillekeurig, van uitingen of aandoeningen gezegd die plaats hebben vóór men ze kan tegenhouden; *alleen in Zuid-*

Nederland, in navolging van fr. involontaire... II. Bijw. (van wijze). Onwillekeurig; alleen in Zuid-Nederland.

Van Dale's Groot Woordenboek der Nederlandse taal, 8^e dr. door C. Kruyskamp, 1961 :

vrijwillig : uit vrije beweging, ongedwongen iets doende, resp. geschiedende of aanvaard : zich — aanmelden; — afstand doen, iets op zich nemen; — e armoede; — e bijdragen, giften; — e verkoping, niet op rechterlijk bevel of bij executie; (in 't bijz. mil.) niet wegens dienstplicht (opkomend) : — dienst nemen; een afdeling — e ruiters van de Bataafse Republiek (Haverschmidt).

onvrijwillig : 1. niet vrijwillig (geschiedende), gedwongen : een — e daad; — e verkoping.

2. (*Zuidn., gall.*) onwillekeurig : een — gebaar.

H. Jansonius, *Groot Nederlands-Engels woordenboek*, 1950, 3 dln. :

vrijwillig bnw. (leger, dienst, gift, deling van een boedel, schade aan schip en lading, enz.) ...

bw. voluntarily, of one's own free will, of one's own accord; (zich) vrijwillig aanbieden om, voor : volunteer to, for; de — op zich genomen taak : the self-imposed task.

onvrijwillig : forced, involuntary, compulsory; — e (enforced) werkloosheid; (bijw.) under (on) compulsion (coercion).

Kramers-Bonte, *Nouveau dictionnaire néerlandais-français, Nieuw Fransch-Nederlandsch woordenboek*, Gouda, 2e dr., z.j. :

vrijwillig : ongedwongen, uit eigen beweging. Volontaire, qui se fait sans contrainte, de pure volonté; de plein gré ... volontairement, sans contrainte ... Hij heeft zich — daartoe verbonden : il s'y est obligé volontairement.

onvrijwillig : non volontaire, forcé ... involontairement, forcément, contre le gré de.

Verschuerens *Modern woordenboek*, 6e dr. met medew. van W. Pée en A. Seeldrayers, Turnh., z.j. :

vrijwillig : uit vrije wil, vrije beweging, ongedwongen ... Tgst. gedwongen.

onvrijwillig : gedwongen : een — e handeling.

L. Grootaers, *Nouveau dictionnaire français-néerlandais, Nieuw Nederlandsch-Fransch woordenboek*, Br., 6e dr., z.j. : bl. 1158 : Zeg niet : vrijwillig kwaad doen, maar : moedwillig kwaad doen.

R. Schrijvers, *Ons recht in ons taalgebouw*, Turnh., 1942 :

vrijwillig : niet onder dwang, niet uit noodzaak ...

vrijwillige dood = dood, die men sterft ingeval men ongedwongen zelfmoord pleegt of op eigen verzoek om 't leven wordt gebracht.

vrijwillige verminking = ongedwongen zelfverminking of verminking van een persoon, die er om verzocht te worden verminkt ...

C. Peeters, *Nederlandsche taalgids, Woordenboek van belgicismen*, Antw., 1934, 2e dr. :

(belgicisme) vrijwillige dooding, — e letselen, Belg. Strafw. 392.

vrijwillige doodslag, Mech. Cat. 83.

Nederland, in navolging van fr. involontaire... II. Bijw. (van wijze). Onwillekeurig; alleen in Zuid-Nederland.

Van Dale's Groot Woordenboek der Nederlandse taal, 8e éd. par C. Kruyskamp, 1961 :

vrijwillig : uit vrije beweging, ongedwongen iets doende, resp. geschiedende of aanvaard : zich — aanmelden; — afstand doen, iets op zich nemen; — e armoede; — e bijdragen, giften; — e verkoping, niet op rechterlijk bevel of bij executie; (in 't bijz. milit.) niet wegens dienstplicht (opkomend) : — dienst nemen; een afdeling — e ruiters van de Bataafse Republiek (Haverschmidt).

onvrijwillig : 1. niet vrijwillig (geschiedende), gedwongen : een — e daad; — e verkoping.

2. (*Zuidn., gall.*) onwillekeurig : een — gebaar.

H. Jansonius, *Groot Nederlands-Engels woordenboek*, 1950, 3 vol. :

vrijwillig bnw. (leger, dienst, gift, deling van een boedel, schade aan schip en lading, enz.) ...

bw. voluntarily, of one's own free will, of one's own accord; (zich) vrijwillig aanbieden om, voor : volunteer to, for; de — op zich genomen taak : the self-imposed task.

onvrijwillig : forced, involuntary, compulsory; — e (enforced) werkloosheid; (bijw.) under (on) compulsion (coercion).

Kramers-Bonte, *Nouveau dictionnaire néerlandais-français, Nieuw Fransch-Nederlandsch woordenboek*, Gouda, 2e éd., s.d. :

vrijwillig : ongedwongen, uit eigen beweging. Volontaire, qui se fait sans contrainte, de pure volonté, de plein gré... volontairement, sans contrainte ... Hij heeft zich — daartoe verbonden : il s'y est obligé volontairement.

onvrijwillig : non volontaire, forcé ... involontairement, forcément, contre le gré de.

Verschuerens *Modern woordenboek*, 6e éd. en coll. avec W. Pée et A. Seeldrayers, Turnh., s.d. :

vrijwillig : uit vrije wil, vrije beweging, ongedwongen ... Tgst. gedwongen.

onvrijwillig : gedwongen : een — e handeling.

L. Grootaers, *Nouveau dictionnaire français-néerlandais, Nieuw Nederlandsch-Fransch woordenboek*, Br., 6e éd., s.d. : p. 1158 : Zeg niet : vrijwillig kwaad doen, maar : moedwillig kwaad doen.

R. Schrijvers, *Ons recht in ons taalgebouw*, Turnh., 1942 :

vrijwillig : niet onder dwang, niet uit noodzaak ...

vrijwillige dood = dood, die men sterft ingeval men ongedwongen zelfmoord pleegt of op eigen verzoek om 't leven wordt gebracht.

vrijwillige verminking = ongedwongen zelfverminking of verminking van een persoon, die er om verzocht te worden verminkt ...

C. Peeters, *Nederlandsche taalgids, Woordenboek van belgicismen*, Anvers, 1934, 2e éd. :

(belgicisme) vrijwillige dooding, — e letselen, Belg. Strafw. 392.

vrijwillige doodslag, Mech. Cat. 83.

(toelichting) afgekeurd bij Schrijvers, Aant. 24: *gall.* homicide volontaire, lésions volontaires.
 (algemeen Nederlandsch) moedwillige dooding, —e let-selen, moedwillige doodslag, Kat. Roermond 68.
 (Opmerking) moedwillig = uit of met moedwil, opzettelijk kwaaddoende; getuigende van boos opzet, b.v. —e kwetsuren (Ndl. Wtb. Strafr.)
 vrijwillig = uit vrije beweging, ongedwongen, niet opgedrongen, b.v. —e bekentenis, verkoping, enz.

We kunnen voorts nog verwijzen naar de woordenboeken van J. Heremans (*Dictionnaire français-néerlandais, Nederlandsch-Fransch Woordenboek*, 's Hertogenbosch-Antwerpen, 1867-69), F. Prick Van Wely (*Cassel's English-Dutch, Dutch-English Dictionary*, Londen, 1960, 4e dr.; *Kramer's Frans woordenboek*, Den Haag, 1952, 2e dr.), Koenen-Endepols (*Verklarend handwoordenboek der Nederlandse taal*, 25e dr. door J. Naarding, Groningen, 1960), J. Vercoullie (*Algemeen Nederlandsch-Fransch woordenboek, Dictionnaire général français-néerlandais*, Gent, z.j.), J. Van Grieken (*Le dictionnaire du traducteur, Het woordenboek van de vertaler*, Heule, z.j.), J. Schrijvers (O.c.), Benelux (*Sociaalrechtelijk woordenboek*, Br. 1958), K. R. Gallas (*Nouveau dictionn. fr.-néerl., Nieuw Frans-Nederlands woordenboek*, Br.-Parijs, 2e dr., z.j.), waar men dezelfde of nog andere voorbeelden aantreft.

Er is dus niet de minste twijfel dat «vrijwillig» voor «opzettelijk» een vergissing is van vroegere Vlaamse vertalers. (Aldus in de Vlaamse vertaling van de *Code pénal* van 1810, art. 295 en opschrift boven art. 309; in de vertaling van het Belgisch Strafwetboek door L. De Hondt, in een aantal artikelen; in de vertaling van P. Bellefroid, op enkele plaatsen; in de vertaling van de Commissie van 1923, *passim*.)

Dit verkeerde gebruik heeft trouwens nooit bestaan in onze volkstaal: de dialectwoordenboeken van Joos (Waasland, 1900-04), Tuerlinckx (Hageland, 1886), Rutten (Haspengouw, 1890), Gezelle (1907), De Bo (West-Vlaanderen, 1873) kennen geen «vrijwillig»; de overige idiotica en dialectmonografieën geven «vrijwillig» met de betekenis «met, uit eigen wil, niet gedwongen», en «expres» (aangepast als «espres, aspres» enz.) met de betekenis «opzettelijk, met opzet»; zie Cornelissen & Vervliet (Antwerpen, 1899-1906), Lievevrouw-Coopman (Gent, 1950), Teirlinck (Z.-O.-Vlaanderen, 1908-1924), Goemans (Leuven, 1936), Pauwels (Aarschot, 1958), Endepols (Maas-tricht, 1955).

Opzettelijk betekent: met opzet, met het voornemen om, met de bedoeling om, b.v. *opzettelijke* verdraaiing van de feiten; hij werd *opzettelijk* geweerd. Gebeurde het toevallig of *opzettelijk*?

Onvrijwillig betekent: niet uit vrije wil gebeurend (handelend), gedwongen, b.v. een *onvrijwillige* daad, *onvrijwillige* afwezigheid.

Onopzettelijk betekent: niet met opzet (geschiedend), niet gedaan met de bedoeling om; b.v. een *onopzettelijke* toespeling, een *onopzettelijke* belediging.

Als het erom gaat te weten of een misdrijf zonder opzet is gepleegd, kan men alleen zeggen *onopzettelijk*. Heeft men toevallig de dood van iemand veroorzaakt, zonder dat er enige bedoeling of opzet aanwezig is, dan kan men dus alleen spreken van *onopzettelijk*, niet van *onvrijwillig* doen.

III.

In de Nederlandse vertaling van de *Code penal* gebruikt W. Bilderdijk (*Wetboek van het Strafrecht*, Amsterdam, 1811) het bijwoord *opzettelijk* als weergave van het Franse *volontairement* in de artikelen 434, 437, 439, 443, 475, 8°, en 479, 1°. Het bijvoeglijk naamwoord *volontaire* geeft hij

(toelichting) afgekeurd bij Schrijvers, Aant. 24: *gall.* homicide volontaire, lésions volontaires.
 (algemeen Nederlandsch) moedwillige dooding, —e let-selen; moedwillige doodslag, Kat. Roermond 68.
 (Opmerking) moedwillig = uit of met moedwil, opzettelijk kwaaddoende; getuigende van boos opzet, b.v. —e kwetsuren (Ndl. Wtb. Strafr.)
 vrijwillig = uit vrije beweging, ongedwongen, niet opgedrongen, b.v. —e bekentenis, verkoping, enz.

On peut encore renvoyer à des dictionnaires tels que J. Heremans (*Dictionnaire français-néerlandais, Nederlandsch-Fransch Woordenboek*, Bois-le-Duc et Anvers, 1867-69), F. Prick Van Wely (*Cassel's English-Dutch, Dutch-English Dictionary*, Londres, 1960, 4e éd.; *Kramer's Frans woordenboek*, La Haye, 1952, 2e éd.), Koenen-Endepols (*Verklarend handwoordenboek der Nederlandse taal*, 25e éd. par J. Naarding, Groningue, 1960), J. Vercoullie (*Algemeen Nederlandsch-Fransch woordenboek, Dictionnaire général français-néerlandais*, Gand, s.d.), J. Van Grieken (*Le dictionnaire du traducteur, Het woordenboek van de vertaler*, Heule, s.d.), R. Schrijvers (O.c.), Benelux (*Sociaalrechtelijk woordenboek*, Br. 1958), K. R. Gallas (*Nouveau dictionn. fr.-néerl., Nieuw Frans-Nederlands woordenboek*, Br.-Paris, 2e éd., s.d.), qui donnent les mêmes exemples ou des exemples similaires.

Il faut donc bien admettre que «vrijwillig» pour «opzettelijk» est une erreur de la part de traducteurs flamands antérieurs. (C'est le cas de la traduction flamande du *Code pénal* de 1810, à l'art. 295 et dans le titre avant l'art. 309; de la traduction du code pénal belge par L. De Hondt dans certains articles; de la traduction de P. Bellefroid à quelques endroits; de la traduction de la Commission de 1923, *passim*.)

Cet emploi erroné n'a du reste jamais existé dans le langage populaire des Flamands: les dictionnaires dialectaux de Joos (Le Pays de Waes, 1900-04), de Tuerlinckx (Le Hageland, 1886), Rutten (La Hesbaye, 1890), Gezelle (1907), De Bo (Flandre occidentale, 1873) ignorent «vrijwillig»; les autres dictionnaires et monographies dialectales mentionnent «vrijwillig», dans le sens de «de sa propre volonté, non forcé», et «expres» (adapté sous les formes «espres, aspres, etc.») dans le sens de «intentionnellement», voyez Cornelissen & Vervliet (Anvers, 1899-1906), Lievevrouw-Coopman (Gand, 1950), Teirlinck (Flandre orientale, 1908-1924), Goemans (Louvain, 1936), Pauwels (Aerschot, 1958), Endepols (Maestricht, 1955).

«*Opzettelijk*» signifie: avec intention, dans le but de, avec le dessein de, par exemple: «*opzettelijke* verdraaiing van de feiten; hij werd *opzettelijk* geweerd. Gebeurde het toevallig of *opzettelijk*?»

«*Onvrijwillig*» veut dire: qui n'est pas fait de la propre volonté de l'auteur, contre son gré, par exemple: «een *onvrijwillige* daad, *onvrijwillige* afwezigheid.»

«*Onopzettelijk*» correspond à: qui n'est pas fait intentionnellement, qui n'est pas fait dans l'intention de, par exemple: «een *onopzettelijke* toespeling, een *onopzettelijke* belediging.»

Lorsqu'il s'agit d'exprimer qu'un fait a été commis sans intention, on ne peut employer que le mot «*onopzettelijk*». Si l'on a causé accidentellement la mort de quelqu'un, en l'absence de toute intention de tuer, cette mort a été causée «*onopzettelijk*» et non «*onvrijwillig*».

III.

Dans la traduction néerlandaise du *Code pénal*, W. Bilderdijk (*Wetboek van het Strafrecht*, Amsterdam, 1811) emploie l'adverbe *opzettelijk* pour rendre le français *volontairement* dans les articles 434, 437, 439, 443, 475, 8°, et 479, 1°. Il traduit l'adjectif *volontaire* par *moedwillig, involontair*.

weer door *moedwillig, involontaire(ment)* door *onwillig* (opschrift boven art. 309, art. 319 en het opschrift boven hetzelfde artikel, art. 351). De terminologie van deze officiële vertaling heeft gedurende 75 jaar invloed uitgeoefend op de rechtstaal in Nederland. Zulks blijkt duidelijk uit het werk van M. Schooneveld (*Het Wetboek van Strafrecht (Code pénal) met aantekeningen*, 4e druk bewerkt door G. A. Van Hamel en T. J. Noyon, 's-Gravenhage, 1876, *passim*) waarin de woorden *opzettelijk, moedwillig* en *onwillig* veelvuldig voorkomen. Aldus schrijft de auteur in verband met artikel 437 (bl. 514) dat het « tot toepassing van dit artikel voldoende is, dat de dader de vernieling heeft gepleegd *volontairement*, dat is *opzettelijk* of *moedwillig*, met de wetenschap dat het vernielde aan een ander toebehoorde, zonder dat er van een oogmerk om te benadeelen of eenig ander doel behoeft te blijken ». Tot staving worden arresten van de Hoge Raad uit de jaren 1847, 1859 en 1864 vermeld.

In de Vlaamse vertaling van de *Code pénal* van 1810 wordt het bijwoord *moedwillens* zesmaal gebruikt voor *volontairement* (artt. 434, 437, 439, 443, 475, 8°, en 479, 1°) en driemaal de uitdrukking « tegens zynen wille en dank » voor *involontaire(ment)* (artikel 319 en opschriften boven artikel 319). P. Bellefroid geeft het bijwoord *volontairement* verscheidene malen door *opzettelijk* weer in zijn vertaling van het Belgisch Strafwetboek van 1867 (artt. 295, 351, 398, 406). In de officiële Nederlandse tekst van de Belgische wet op de kinderbescherming van 15 mei 1912 beantwoordt het Nederlandse bijwoord *opzettelijk* aan het Franse *volontairement* (Strafwetboek, art. 401bis).

Bij de voorbereiding van het Nederlandse Wetboek van Strafrecht van 1881 werd aan het woord *opzettelijk* de voorkeur gegeven boven de woorden *moedwillig, willens* en *wetens* en dergelijke, in gevallen waarin de *Code pénal* van 1810 veelal het woord *volontairement* bezigde. Hierbij werd het gebruik van het woord *vrijwillig* door niemand voorgesteld (Zie H. J. Smidt, *Geschiedenis van het Wetboek van Strafrecht. Volledige verzameling van regeringsontwerpen, gewisselde stukken, gevoerde beraadslagingen, enz.*, 2e druk, 5 delen, Haarlem, 1891-1901 en in het bijzonder I, bl. 73-83).

In het Nederlandse Wetboek van Strafrecht komt het woord *opzettelijk* (als bijwoord of als bijvoeglijk naamwoord) veelvuldig voor. Aldus in de artikelen 236 (hij die door eenige handeling *opzettelijk* eens anders afstamming onzeker maakt), 237 (hij die *opzettelijk* een dubbel huwelijk aangaat), 251bis (hij die *opzettelijk* eene vrouw in behandeling neemt... te kennen gevende... dat daardoor zwangerschap kan worden verstoord), 255 (hij die *opzettelijk* iemand tot wiens onderhoud, verpleging of verzorging hij krachtens wet of overeenkomst verplicht is, in een hulpeloos toestand brengt of laat), 261 (hij die *opzettelijk* iemands eer of goeden naam aanrandt), 266 (elke *opzettelijke* belediging die niet het karakter van smaad of smaad-schrift draagt), 268 (hij die *opzettelijk* tegen een bepaald persoon bij de overheid eene valsche klachte of aangifte schriftelijk inlevert), 272 (hij die *opzettelijk* eenig geheim... bekendmaakt), 279 (hij die *opzettelijk* een minderjarige ontrekt aan het wettig over hem gesteld gezag), 282 (hij die *opzettelijk* iemand wederrechtelijk van de vrijheid berooft of beroofd houdt), 295 (de vrouw die *opzettelijk* de afdrijving of den dood van hare vrucht veroorzaakt of door een ander laat veroorzaken) enz.

De Nederlandse rechtsleer volgt de terminologie van het Wetboek. In verscheidene handboeken wordt aan de woordkeuze in dit verband bijzondere aandacht besteed in de hoofdstukken over opzet en schuld. In de geraadpleegde werken komen de woorden *vrijwillig* en *onvrijwillig* in de betekenis van *volontaire* (intentionnel) en *involontaire* (non intentionnel) nergens voor (G. A. Van Hamel, *Inleiding tot de studie van het Nederlandsche strafrecht*, 4e druk bij-

re(ment) par *onwillig* (dans le titre avant l'art. 309, dans l'art. 319 et dans le titre au-dessus de cet article, dans l'art. 351). La terminologie de cette traduction officielle a influencé la langue juridique aux Pays-Bas durant 75 ans. On le remarque sans peine dans l'ouvrage de M. Schooneveld (*Het Wetboek van Strafrecht (Code pénal) annoté*, 4e éd. par G. A. Van Hamel et T. J. Noyon, La Haye, 1876, *passim*) où figurent fréquemment les mots *opzettelijk, moedwillig* et *onwillig*. C'est ainsi que l'auteur écrit à propos de l'article 437 (p. 514) que « tot toepassing van dit art. voldoende is, dat de dader de vernieling heeft gepleegd *volontairement*, dat is *opzettelijk* of *moedwillig*, met de wetenschap dat het vernielde aan een ander toebehoorde, zonder dat er van een oogmerk om te benadeelen of eenig ander doel behoeft te blijken ». A l'appui de son affirmation, il cite des arrêts du Hoge Raad des années 1847, 1859 et 1864.

La traduction flamande du *Code pénal* de 1810 emploie six fois l'adverbe *moedwillens* pour rendre *volontairement* (art. 434, 437, 439, 443, 475, 8°, 479, 1°) et trois fois l'expression « tegens zynen wille en dank » pour traduire *involontaire(ment)* (art. 319 et titres avant l'art. 319). P. Bellefroid se sert plusieurs fois de *opzettelijk* pour l'adverbe *volontairement*, dans sa traduction du code pénal belge de 1867 (art. 295, 351, 398, 406). Dans le texte néerlandais officiel de la loi belge sur la Protection de l'Enfance du 15 mai 1912, le français *volontairement* a été rendu par l'adverbe néerlandais *opzettelijk* (code pénal, art. 401bis).

Dans le projet du code pénal hollandais de 1881, on préféra le mot *opzettelijk* aux termes *moedwillig, willens* et *wetens* et autres, dans le cas où le Code pénal de 1810 employait généralement le mot *volontairement*. Personne ne proposa *vrijwillig* (Voyez H. J. Smidt, *Geschiedenis van het Wetboek van Strafrecht. Volledige verzameling van regeringsontwerpen, gewisselde stukken, gevoerde beraadslagingen, enz.*, 2e éd., 5 vol., Haarlem, 1891-1901 et spécialement I, p. 73-83).

Dans le Code pénal néerlandais, le mot « *opzettelijk* » est employé fréquemment (comme adverbe ou comme adjectif). Il en est ainsi aux articles 236 (le fait de rendre incertaine la filiation de quelqu'un), 237 (bigamie), 251bis (interruption de la grossesse), 255 (abandon de personnes ayant droit, en vertu de la loi ou d'une convention, à l'entretien, aux soins ou à l'assistance), 261 (diffamation), 266 (injure), 268 (dénonciation calomnieuse), 272 (violation du secret), 279 (soustraction d'un mineur à l'autorité de la personne qui exerce légalement celle-ci), 282 (détention arbitraire), 295 (avortement), etc.

La jurisprudence néerlandaise applique la terminologie du code. Plusieurs traités la soumettent à un examen attentif dans les chapitres consacrés au dol et à la faute. Les ouvrages que nous avons consultés n'emploient nulle part les mots *vrijwillig* et *onvrijwillig* dans le sens de *volontaire* (intentionnel) et *involontaire* (non intentionnel) (G. A. Van Hamel, *Inleiding tot de studie van het Nederlandsche strafrecht*, 4e éd. mise à jour par J. V. Van Dijck, Haarlem - La

gewerkt door J.V. Van Dijck, Haarlem - 's-Gravenhage, 1927; T.J. Noyon en G.E. Langemeijer, *Het Wetboek van Strafrecht*, 6e druk, II, Arnhem, 1954; J.M. Van Bemmelen en W.F.C. Van Hattum, *Hand- en leerboek van het Nederlandse strafrecht*, I, Arnhem, 1953; W.P.J. Pompe, *Handboek van het Nederlandse strafrecht*, 5^e druk, Zwolle, 1959; S.J. Fockema Andreae, *Rechtsgeleerd handwoordenboek*, 2^e druk, Groningen, 1951, i.v. opzet, vrijwillig, wil- lig, bl. 210, 327, 333).

Besluit: Volontairement (in de zin van *intentionnelle- ment*, b.v. in de artt. 292, 295, 349, 351 en 398) = opzette- lijk; *involontairement* (in de zin van *non intentionnellement*, in de artt. 419, 421, 422) = onopzettelijk; *homicide volon- taire* = opzettelijk doden; *homicide involontaire* = onop- zettelijk doden; (*sciemment et*) *volontairement* (artt. 120, 324) = (wetens en) willens; *volontairement* (in de zin van *sans contrainte, de sa propre volonté*, b.v. in de artt. 364 en 370) = vrijwillig.

J.-L. P., J. M. en G. V. D.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, de 29e november 1962 door de Minister van Justitie verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet « tot invoering van de Nederlandse tekst van het Strafwetboek », heeft de 7e december 1962 het volgende advies gegeven :

Het ontwerp heeft tot doel de Nederlandse tekst van het Strafwet- boek in te voeren.

Deze tekst is in zijn geheel opgenomen in het enig artikel van het ontwerp. Dit procédé werd door de wetgever reeds aangewend bij het tot stand brengen van de wet van 30 december 1961 tot invoering van de Nederlandse tekst van het Burgerlijk Wetboek. Deze wet bestaat inderdaad uit een enig artikel dat de volledige tekst van het Burgerlijk Wetboek bevat.

In zijn advies van 16 februari 1960 (L. 7006) betreffende het ontwerp van wet tot invoering van de Nederlandse tekst van het Burgerlijk Wetboek, sloot de Raad van State zich volledig aan bij het aanwenden van dit procédé. Hij stelde vooreerst het probleem op de volgende wijze :

« Bij de behandeling van het ontwerp rijst allereerst de vraag welk wetgevend procédé moet worden aangewend om een in het Frans ge- stelde wet, waarvan tot hertoe geen rechtsgeldige Nederlandse tekst bestaat, tot uiting te brengen in een Nederlandse tekst met gelijke verbindende kracht. Dezelfde vraag dient gesteld te worden betref- fende wetten die na 1898 tot stand zijn gekomen in een Franse en een Nederlandse tekst, en waarvoor thans een Nederlandse tekst wordt voorgesteld die, naar vorm en terminologie, van de oorspronkelijke Nederlandse tekst afwijkt.

Dienaangaande is op te merken dat de wetgever in elk van die gevallen niet zijn normale wetgevende functie uitoefent, namelijk regelen te stellen door zijn wil in teksten van geschreven recht tot uiting te brengen, maar dat hij er zich toe beperkt reeds bestaande regelen, zonder de draagwijdte ervan te wijzigen, in een andere taal of een andere redactie dan in de oorspronkelijke gebruikte uit te drukken.

Zodanige aanwending van de wetgevende functie ontzenuwt echter niet het grondwettelijk voorschrift inzake de vormen die bij het tot stand brengen der wet moeten worden in acht genomen. Alleen door toedoen van de wetgever kan immers het resultaat bereikt worden dat de Nederlandse versie der teksten, naar haar aard en verbindende kracht, gelijkwaardig wordt met de oorspronkelijke versie.

Vermits de wetgever zijn wil alleen in de vorm der wet tot uiting kan brengen, moet de procedure voor het tot stand brengen der wet noodzakelijk worden aangewend om de Nederlandse versie der bepa- lingen tot een rechtsgeldige tekst te maken.

De Wetgevende Kamers en de Raad van State hadden reeds de vraag op te lossen op welke wijze, in het gegeven geval, moest wor- den te werk gegaan om het grondwettelijk voorschrift na te leven ».

Haye, 1927; T. J. Noyon et G. E. Langemeijer, *Het Wet- boek van Strafrecht*, 6e éd., II, Arnhem, 1954; J. M. Van Bemmelen en W. F. C. Van Hattum, *Hand- en leerboek van het Nederlandse strafrecht*, I, Arnhem, 1953; W. P. J. Pompe, *Handboek van het Nederlandse strafrecht*, 5e éd., Zwolle, 1959; S. J. Fockema Andreae, *Rechtsgeleerd handwoordenboek*, 2e éd., Groningue, 1951, v^{is} opzet, vrij- willig, willig, p. 210, 327, 333).

Conclusion: volontairement (au sens de *intentionnelle- ment*, par exemple aux art. 292, 295, 349, 351 et 398) = « opzettelijk »; *involontairement* (au sens de *non intention- nellement*, aux art. 419, 421, 422) = « onopzettelijk »; *homicide volontaire* = opzettelijk doden; *homicide involon- taire* = « onopzettelijk doden »; (*sciemment et*) *volontaire- ment* (art. 120, 324) = « (wetens en) willens »; *volontaire- ment* (au sens de *sans contrainte, de sa propre volonté*, par exemple aux art. 364, 370) = « vrijwillig ».

J. L. P., J. M. et G. V. D.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Ministre de la Justice, le 29 novembre 1962, d'une demande d'avis sur un projet de loi « portant établissement du texte néerlandais du Code pénal », a donné le 7 décembre 1962 l'avis suivant :

Le projet a pour objet d'établir le texte néerlandais du Code pénal.

Ce texte est reproduit dans son ensemble sous l'article unique du projet. Le législateur a déjà usé de ce procédé à l'occasion de la loi du 30 décembre 1961 portant établissement du texte néerlandais du Code civil, laquelle, en effet, se compose d'un article unique qui contient le texte complet du Code civil.

Dans son avis du 16 février 1960 (L. 7006) sur le projet de loi portant établissement du texte néerlandais du Code civil, le Conseil d'Etat a entièrement approuvé la mise en œuvre de ce procédé. Il a abordé le problème de la manière suivante :

« La première question qui se pose à l'examen du projet concerne le point de savoir quel procédé législatif il convient de mettre en œuvre pour doter une loi établie en français d'une version néerlandaise ayant égale force obligatoire, version qui faisait défaut jusqu'à présent. La même question se pose pour les lois postérieures à 1898 dont il existe un texte français et un texte néerlandais et pour lesquelles il est actuelle- ment proposé une version néerlandaise qui s'écarte, par la forme et la terminologie, de la version originelle.

Il échet d'observer à cet égard que, dans chacun de ces deux cas, le législateur n'exerce pas sa fonction législative normale, qui con- siste à établir des règles en exprimant sa volonté dans des textes de droit écrit, mais qu'il se borne à formuler des règles existantes, sans en modifier la portée dans une autre langue ou dans une autre rédaction que celles employées originellement.

Pareil exercice de la fonction législative n'énervé cependant pas les prescriptions constitutionnelles quant aux formes à respecter lors de l'élaboration des lois; si la version néerlandaise des textes doit avoir même nature de loi et même force obligatoire que la version ori- ginelle, ce résultat ne peut, en effet, être atteint sans l'intervention du législateur.

Comme celui-ci ne peut manifester sa volonté que dans la forme d'une loi, il est nécessaire que soit suivie la procédure d'élaboration des lois pour que la version néerlandaise des dispositions légales acquière force de loi.

Les Chambres législatives et le Conseil d'Etat ont déjà eu à résoudre la question de savoir comment il convenait de procéder, en l'espèce, pour que soient respectées les prescriptions constitutionnelles ».

Na de gevallen te hebben aangegeven waarin het vraagstuk zich reeds had gesteld, besloot de Raad van State als volgt : « Uit deze precedents blijkt dat de zienswijzen van het Parlement en die van de Raad van State volkomen overeenstemmen wat betreft het aan te wenden procedé om de Nederlandse versie van bestaande teksten tot stand te brengen of te vervangen; de tekst moet in zijn geheel worden opgenomen in het artikel van de wet die deze tekst uitvaardigt en mag niet als bijlage aan die wet worden toegevoegd » (Besch. Kamer, 1959-1960, 507, n° 1, blz. 76 en 77).

De eerste drie leden van het enig artikel van het ontwerp die de Nederlandse tekst van het Strafwetboek voorafgaan, werden opgesteld naar het voorbeeld van de eerste drie leden van het enig artikel van de wet van 30 december 1961 tot invoering van de Nederlandse tekst van het Burgerlijk Wetboek.

Volgens het eerste lid werd met uitdrukkelijke wijzigingen en aanvullingen rekening gehouden voor zover zij uiterlijk 1 oktober 1962 werden afgekondigd.

* * *

Opmerkingen betreffende de Nederlandse tekst van het Strafwetboek.

Het onderzoek van de ontworpen tekst heeft geleid tot de volgende vaststellingen :

1° De tekst is volledig en omvat, uitgaande van het Strafwetboek van 8 juni 1867, alle bepalingen zoals zij later uitdrukkelijk werden gewijzigd, geïnterpreteerd of aangevuld.

De tekst is aldus volledig bijgehouden, tot en met de wet van 28 juli 1962 tot wijziging van de artikelen 382, derde lid, 386 en 386bis van het Strafwetboek en tot toevoeging van een artikel 386ter van het Strafwetboek.

2° De indeling van de tekst in boeken, titels, hoofdstukken, afdelingen en artikelen, alsmede de onderverdeling der artikelen beantwoorden aan de indeling van het Strafwetboek van 1867, zoals dit later, en tot op heden, door uitdrukkelijke wetsbepalingen gewijzigd is. Die indeling stemt derhalve overeen met die van de geldende Franse tekst.

3° De verwijzingen naar de oorspronkelijke teksten die in het Strafwetboek werden ingevoegd of het hebben aangevuld, maken vanzelfsprekend geen deel uit van de tekst die kracht van wet moet verkrijgen. Daarom werden zij, volgens een vooraf bepaalde techniek, altijd na het gehele artikel opgetekend, tenware het nodig bleek ze duidelijkheidshalve elders te doen voorkomen.

Het is geraden die verwijzingen in cursief te drukken, om ze goed te onderscheiden van de eigenlijke tekst.

4° In haar verslag voor de Regering stipt de commissie der wetboeken die de Nederlandse tekst van het Strafwetboek heeft voorbereid, vergissingen aan die in de Franse tekst voorkomen. Het verslag luidt verder als volgt : « De vraag of de commissie bevoegd is om aan de oorspronkelijke tekst in de Nederlandse versie verbeteringen aan te brengen werd reeds beantwoord in de toelichting bij het ontwerp van Nederlandse tekst van het Burgerlijk Wetboek : « De commissie heeft zich angstvallig ervan onthouden enige verbetering aan te brengen in de oorspronkelijke tekst, waar deze niet geheel nauwkeurig mocht lijken » (Doc. Kamer 1959-1960, 507, n° 1, blz. 12).

De hiervoor vermelde vergissingen of vermoedelijke vergissingen zijn derhalve in de Nederlandse tekst van het Strafwetboek onverbetert gebleven.

Een uitzondering heeft de commissie niet kunnen vermijden : zij betreft artikel 191, waar in de plaats van « apposer » moet worden gelezen « apparaître ». Niet alleen betreft het hier onbetwistbaar een louter materiële vergissing, maar de herstelling van de tekst was bovendien noodzakelijk, wilde de Nederlandse versie een aanvaardbare betekenis krijgen.

In verband met artikel 191 ware het wenselijk, zo de wetgever de door het ontwerp voorgestelde verbetering gegrond acht, dat ook de Franse tekst van bedoeld artikel zou worden aangepast. Om deze aanpassing te verwezenlijken, zou evenwel best een afzonderlijk ontwerp van wet worden ingediend om te vermijden dat het opschrift van het onderhavige ontwerp zou dienen te worden gewijzigd.

Ten slotte zouden de volgende lichte verbeteringen in de inleiding en in de verwijzingen kunnen worden aangebracht :

a) Aan het einde van boek I komt een losstaand opschrift « Algemene bepaling » voor. Aan het einde van titel I van het tweede boek komt eveneens een dergelijk opschrift voor « Algemene bepaling betreffende deze titel ». Verder treft men aan het einde van verschillende hoofdstukken een opschrift aan zoals dit : « Bepaling aan de vorige hoofdstukken gemeen ».

Après avoir passé en revue les cas où le problème s'était déjà posé, le Conseil d'Etat a conclu en ces termes : « Il résulte de ces précédents qu'il existe entre le Parlement et le Conseil d'Etat identité de vues quant au procédé à mettre en œuvre pour établir ou remplacer la version néerlandaise des textes existants; ce texte doit être inséré tout entier dans l'article de la loi qui déclare l'établir, et non pas en annexe à cette loi » (Doc. Chambre, 1959-1960, 507, n° 1, pages 76 et 77).

La rédaction des trois premiers alinéas de l'article unique du projet qui précèdent le texte néerlandais du Code pénal s'inspire de celle des trois premiers alinéas de l'article unique de la loi du 30 décembre 1961 portant établissement du texte néerlandais du Code civil.

Selon l'alinéa 1er, il a été tenu compte des modifications et des adjonctions expresses, pour autant qu'elles aient été promulguées le 1er octobre 1962 au plus tard.

* * *

Observations concernant le texte néerlandais du Code pénal.

L'examen du texte en projet a donné lieu aux constatations suivantes :

1° Le texte est complet et comporte en partant du Code pénal du 8 juin 1867 toutes les dispositions telles qu'elles ont été expressément modifiées, interprétées ou complétées.

Le texte est donc entièrement à jour, jusques et y compris la loi du 28 juillet 1962 modifiant les articles 382, troisième alinéa, 386 et 386bis du Code pénal et insérant au Code pénal un article 386ter.

2° La division du texte en livres, titres, chapitres, sections et articles, ainsi que la subdivision des articles correspondent à la division du Code pénal de 1867, tel qu'il a été modifié par la suite et jusqu'à ce jour, par des dispositions légales expresses. Cette division est, dès lors, conforme à celle du texte français en vigueur.

3° Les références aux textes originaux, qui sont insérées dans le Code pénal ou qui l'ont complété, ne font évidemment pas partie intégrante du texte qui est appelé à recevoir force légale. Conformément à une technique préalable, elles sont donc toujours reproduites à la suite du texte complet de l'article, sauf lorsque la clarté du texte exige qu'elles figurent ailleurs.

Il est souhaitable d'imprimer ces références en italique, afin de les distinguer du texte proprement dit.

4° Dans son rapport au Gouvernement, la commission des codes qui a préparé le texte néerlandais du Code pénal, relève des erreurs figurant dans le texte français. Le rapport poursuit : « A la question de savoir si la commission a compétence pour apporter des corrections au texte original dans la version néerlandaise, l'exposé accompagnant le projet de texte néerlandais du Code civil a déjà répondu : « La commission s'est abstenue scrupuleusement d'apporter quelque correction au texte original, là où l'expression employée pouvait ne pas paraître tout à fait adéquate » (Doc. Chambre 1959-1960, 507, n° 1, page 12).

Les erreurs certaines ou présumées visées ci-dessus sont donc reprises telles quelles dans le texte néerlandais du Code pénal.

La commission n'a pu éviter une exception : elle concerne l'article 191, où il faut lire « apparaître » au lieu de « apposer ». Non seulement il s'agit là indubitablement d'une erreur matérielle, mais il s'imposait de rétablir le texte si l'on voulait donner à la version néerlandaise une signification acceptable.

Si le législateur estime fondée la correction apportée par le projet à l'article 191, il s'indiquerait d'adapter également le texte français dudit article. Toutefois, pour éviter que l'intitulé du présent projet ne doive être modifié, cette adaptation devrait, de préférence, être réalisée par un projet de loi distinct.

Enfin, les légères améliorations ci-après pourraient être apportées à la présentation du texte et aux références :

a) A la fin du livre Ier, figure un intitulé « Algemene bepaling », qui n'est pas intégré dans la subdivision. Un intitulé semblable « Algemene bepaling betreffende deze titel » figure à la fin du titre Ier du livre II. En outre, on trouve à la fin de divers chapitres un intitulé tel que « Bepaling aan de vorige hoofdstukken gemeen ».

Deze opschriften staan in het ontwerp in kapitaal, behalve het opschrift dat aan artikel 260 voorafgaat en dat luidt: «Bepaling aan de vorige hoofdstukken gemeen». Dit opschrift wordt in het ontwerp met kleine letter geschreven. Het ware wenselijk ook dat in kapitaal te zetten.

Aan het einde van enkele hoofdstukken komt een opschrift voor dat luidt: «Bijzondere bepaling(en)».

Voor dit soort van opschrift gebruikt het ontwerp kleine letter, behalve voor het opschrift dat aan artikel 488 voorafgaat, hetwelk in kapitaal is geschreven.

Om redenen van eenvormigheid ware het gewenst voor dit opschrift eveneens kleine letter te gebruiken.

b) De verwijzing die voorkomt onder artikel 115 luidt als volgt: «De § 1 aldus vervangen bij artikel 1 van de besluitwet van 11 oktober 1916, gewijzigd bij het enig artikel, 2°, van de wet van 10 december 1937; de § 2 toegevoegd bij artikel 1 van de besluitwet van 25 mei 1945».

Vermits de besluitwet van 25 mei 1945 in werking werd gehouden door de wet van 1 juni 1949, ware het wenselijk het tweede gedeelte van voormelde verwijzing aan te vullen als volgt: «de § 2 toegevoegd bij artikel 1 van de besluitwet van 25 mei 1945, in werking gehouden door artikel 1, 1°, van de wet van 1 juni 1949».

c) De verwijzing die voorkomt onder artikel 123*decies* luidt als volgt: «Ingevoegd bij artikel 2 van de besluitwet van 20 september 1945».

Vermits artikel 2 van de besluitwet van 20 september 1945 in werking werd gehouden door de wet van 1 juni 1949, ware het wenselijk voormelde verwijzing aan te vullen als volgt: «Ingevoegd bij artikel 2 van de besluitwet van 20 september 1945, in werking gehouden door artikel 1, 4°, van de wet van 1 juni 1949».

d) Onder de artikelen 184, 213 en 214 komt geen enkele verwijzing voor, ofschoon deze artikelen, voor zover zij fabrieksmerken tot voorwerp hebben, uitdrukkelijk werden opgeheven door artikel 17, eerste lid, van de wet van 1 april 1879, dat luidt als volgt: «Sont abrogées les dispositions actuellement en vigueur sur les marques de fabrique, et notamment l'arrêté du 23 nivôse an IX, la loi du 22 germinal an XI, les décrets du 20 février et du 5 septembre 1810, l'arrêté royal du 25 décembre 1818, l'arrêté du 1er juin 1820, ainsi que les dispositions de l'article 50 de la loi du 7 février 1859 et des articles 184, 213 et 214 du Code pénal, en tant qu'elles s'appliquent aux dites marques».

Onder de artikelen 184, 213 en 214 ware dus een verwijzing aan te brengen die kan worden gesteld als volgt: «Opgeheven wat betreft de fabrieksmerken, door artikel 17 van de wet van 1 april 1879».

e) De verwijzing onder artikel 380*quater* luidt: «Aldus vervangen bij artikel 3 van de wet van 21 augustus 1948».

Artikel 380*quater* werd echter niet vervangen, doch wel ingevoegd door artikel 3 van voormelde wet.

De tekst van de verwijzing zou dus moeten luiden: «Aldus ingevoegd bij artikel 3 van de wet van 21 augustus 1948».

De kamer was samengesteld uit:

De Heren: F. Lepage, raadsheer van State, voorzitter,

H. Buch en G. Van Bunnan, raadsheren van State,

F. Duchêne en G. Van Hecke, bijzitters van de afdeling wetgeving,

Mevrouw: J. De Koster, adjunct-griffier, griffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. G. Van Bunnan.

Het verslag werd uitgebracht door de H. W. Van Assche, auditeur.

De Griffier,

(get.) J. DE KOSTER.

De Voorzitter,

(get.) F. LEPAGE.

Voor uitgifte afgeleverd aan de Minister van Justitie.

De 8e januari 1963.

De Griffier van de Raad van State,

R. DECKMYN.

Les dits intitulés sont, dans le projet, établis en lettres capitales, sauf l'intitulé «Bepaling aan de vorige hoofdstukken gemeen» qui précède l'article 260. Cet intitulé est établi en lettres minuscules dans le projet. Il serait souhaitable de l'établir également en lettres capitales.

A la fin de quelques chapitres figure l'intitulé «Bijzondere bepaling(en)».

Pour cette sorte d'intitulé, il est fait usage de lettres minuscules, sauf pour l'intitulé qui précède l'article 488, lequel est établi en lettres capitales.

Par souci d'uniformité, il conviendrait de faire également usage de lettres minuscules pour ce dernier intitulé.

b) La référence qui figure sous l'article 115 est ainsi conçue: «De § 1 aldus vervangen bij artikel 1 van de besluitwet van 11 oktober 1916, gewijzigd bij het enig artikel, 2°, van de wet van 10 december 1937; de § 2 toegevoegd bij artikel 1 van de besluitwet van 25 mei 1945».

L'arrêté-loi du 25 mai 1945 ayant été maintenu en vigueur par la loi du 1er juin 1949, il serait souhaitable de compléter la deuxième partie de la référence précitée ainsi qu'il suit: «de § 2 toegevoegd bij artikel 1 van de besluitwet van 25 mei 1945, in werking gehouden door artikel 1, 1°, van de wet van 1 juni 1949».

c) La référence qui figure à l'article 123*decies* est ainsi conçue: «Ingevoegd bij artikel 2 van de besluitwet van 20 september 1945».

L'article 2 de l'arrêté-loi du 20 septembre 1945 ayant été maintenu en vigueur par la loi du 1er juin 1949, il serait souhaitable de compléter ladite référence ainsi qu'il suit: «Ingevoegd bij artikel 2 van de besluitwet van 20 september 1945, in werking gehouden door artikel 1, 4°, van de wet van 1 juni 1949».

d) Aucune référence ne figure sous les articles 184, 213 et 214, bien que ces articles aient été expressément abrogés, en tant qu'ils concernent les marques de fabrique, par l'article 17, alinéa 1er, de la loi du 1er avril 1879, lequel est conçu en ces termes: «Sont abrogées les dispositions actuellement en vigueur sur les marques de fabrique, et notamment l'arrêté du 23 nivôse an IX, la loi du 22 germinal an XI, les décrets du 20 février et du 5 septembre 1810, l'arrêté royal du 25 décembre 1818, l'arrêté du 1er juin 1820, ainsi que les dispositions de l'article 50 de la loi du 7 février 1859 et des articles 184, 213 et 214 du Code pénal, en tant qu'elles s'appliquent aux dites marques».

En conséquence, il serait souhaitable d'ajouter, sous les articles 184, 213 et 214, une référence qui pourrait être ainsi rédigée: «Opgeheven wat betreft de fabrieksmerken, door artikel 17 van de wet van 1 april 1879».

e) La référence qui figure sous l'article 380*quater* est ainsi conçue: «Aldus vervangen bij artikel 3 van de wet van 21 augustus 1948».

L'article 380*quater* n'a toutefois pas été remplacé, mais bien inséré par l'article 3 de la loi précitée.

La référence devrait donc être rédigée ainsi qu'il suit: «Aldus ingevoegd bij artikel 3 van de wet van 21 augustus 1948».

La chambre était composée de:

Messieurs: F. Lepage, conseiller d'Etat, président,

H. Buch et G. Van Bunnan, conseillers d'Etat,

F. Duchêne et G. Van Hecke, assesseurs de la section de législation,

Madame: J. De Koster, greffier adjoint, greffier.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. G. Van Bunnan.

Le rapport a été présenté par M. W. Van Assche, auditeur.

Le Greffier,

(s.) J. DE KOSTER.

Le Président,

(s.) F. LEPAGE.

Pour expédition délivrée au Ministre de la Justice.

Le 8 janvier 1963.

Le Greffier du Conseil d'Etat,

R. DECKMYN.

WETSONTWERP**BOUDEWIJN,**

Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, ONZE GROET.

Op de voordracht van Onze Minister van Justitie,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze Minister van Justitie is gelast in Onze naam bij de Wetgevende Kamers het ontwerp van wet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Enig artikel.

De hiernavolgende bepalingen vormen de Nederlandse tekst van het Strafwetboek, zoals het uitdrukkelijk is gewijzigd en aangevuld tot één augustus 1963.

De hiernavolgende Nederlandse tekst van de bepalingen die het Strafwetboek na de wet van 18 april 1898 hebben gewijzigd en aangevuld, vervangt de vorige Nederlandse tekst van deze bepalingen.

Twistvragen gegrond op het verschil tussen de Nederlandse en de Franse teksten worden beslist naar de wil van de wetgever, die bepaald wordt volgens de gewone interpretatieregelen, zonder voorrang van de ene tekst op de andere.

PROJET DE LOI**BAUDOUIN,**

Roi des Belges,

A tous, présents et à venir, SALUT.

Sur la proposition de Notre Ministre de la Justice,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Ministre de la Justice est chargé de présenter en Notre nom, aux Chambres législatives, le projet de loi dont la teneur suit :

Article unique.

Les dispositions qui suivent forment le texte néerlandais du Code pénal, tel qu'il a été expressément modifié et complété jusqu'au premier août 1963.

Le texte néerlandais ci-après des dispositions qui ont modifié et complété le Code pénal postérieurement à la loi du 18 avril 1898, remplace le texte néerlandais antérieur de ces mêmes dispositions.

Les contestations basées sur la divergence des textes français et néerlandais sont décidées d'après la volonté du législateur, déterminée suivant les règles ordinaires d'interprétation, sans prééminence de l'un des textes sur l'autre.

STRAFWETBOEK**EERSTE BOEK**

De misdrijven en de bestraffing in het algemeen

EERSTE HOOFDSTUK*Misdrijven*

Artikel 1. Het misdrijf, naar de wetten strafbaar met een criminele straf, is een misdaad.

Het misdrijf, naar de wetten strafbaar met een correctionele straf, is een wanbedrijf.

Het misdrijf, naar de wetten strafbaar met een politie-straf, is een overtreding.

2. Geen misdrijf kan worden gestraft met straffen die bij de wet niet waren gesteld voordat het misdrijf werd gepleegd.

Indien de straf, ten tijde van het vonnis bepaald, verschilt van die welke ten tijde van het misdrijf was bepaald, wordt de minst zware straf toegepast.

3. Het misdrijf, op het grondgebied van het Rijk door Belgen of door vreemdelingen gepleegd, wordt gestraft overeenkomstig de bepalingen van de Belgische wetten.

4. Het misdrijf, buiten het grondgebied van het Rijk door Belgen of door vreemdelingen gepleegd, wordt in België niet gestraft dan in de gevallen bij de wet bepaald.

5. [...].

Opgeheven bij art. 2 van de wet van 28 juli 1934.

6. De hoven en rechtbanken zullen de bijzondere wetten en verordeningen verder toepassen in alle bij dit wetboek niet geregelde zaken.

HOOFDSTUK II

Straffen

EERSTE AFDELING

Verskillende soorten van straffen

7. De straffen op de misdrijven toepasselijk, zijn :

In criminele zaken :

- 1° De doodstraf;
- 2° Dwangarbeid;
- 3° Hechtenis;
- 4° Opsluiting.

In correctionele zaken en in politiezaken :

Gevangenisstraf.

In criminele zaken en in correctionele zaken :

- 1° Ontzetting van bepaalde politieke en burgerlijke rechten;
- 2° [...].

In criminele zaken, in correctionele zaken en in politiezaken :

- 1° Geldboete;
- 2° Bijzondere verbeurdverklaring.

Het 2° van het vierde lid opgeheven bij art. 31 van de wet van 9 april 1930.

AFDELING II

Criminele straffen

8. Ieder ter dood veroordeelde wordt onthoofd.

[De doodstraf wordt evenwel uitgevoerd met de kogel, wanneer de veroordeelde zich schuldig heeft gemaakt aan een misdaad omschreven in boek II, titel I, hoofdstuk II van dit wetboek of wanneer hij in oorlogstijd door het militair gerecht is veroordeeld.]

Het tweede lid toegevoegd bij art. 5 van de besluitwet van 14 september 1918.

9. De terechtstelling geschiedt in het openbaar, in de gemeente door het arrest van veroordeling aangewezen.

De veroordeelde, begeleid door de bedienaar van de eredienst wiens bijstand hij heeft verlangd of aanvaard, wordt in een celwagen naar de plaats van de terechtstelling gevoerd.

Hij wordt aan de voet van het schavot uit de wagen gehaald en onmiddellijk terechtgesteld.

10. Het lijk van de terrechtgestelde wordt aan zijn familie, indien zij het opeist, afgegeven, onder verplichting om het zonder enig vertoon te doen begraven.

Geen veroordeling mag worden ten uitvoer gelegd op nationale of godsdienstige feestdagen, of op zondagen.

11. Wanneer een ter dood veroordeelde vrouw blijft zwanger te zijn, zal zij haar straf eerst na de bevalling ondergaan.

12. Dwangarbeid is levenslang of tijdelijk. De veroordeling tot tijdelijke dwangarbeid wordt uitgesproken voor een termijn van tien jaar tot vijftien jaar of van vijftien jaar tot twintig jaar.

13. De duur van de opsluiting is vijf jaar tot tien jaar.

14. De tot dwangarbeid veroordeelden ondergaan hun straf in tuchthuizen.

De tot opsluiting veroordeelden ondergaan hun straf in opsluitingshuizen.

15. Ieder veroordeelde verricht de arbeid die hem wordt opgelegd.

Een gedeelte van de opbrengst van die arbeid vormt een uitgaanskas, die hem bij zijn ontslag of op bepaalde tijdstippen na zijn ontslag zal worden uitgekeerd.

Dit gedeelte mag vier tienden niet te boven gaan voor de tot opsluiting veroordeelden, en drie tienden voor de tot dwangarbeid veroordeelden. Het overige hoort toe aan de Staat.

De Regering mag over de helft van die uitgaanskas beschikken ten bate van de veroordeelde, terwijl hij zijn straf ondergaat, of ten bate van zijn familie, wanneer zij in nood verkeert.

16. Hechtenis is levenslang of tijdelijk.

Tijdelijke hechtenis is gewoon of buitengewoon.

Gewone hechtenis wordt uitgesproken voor een termijn van vijf jaar tot tien jaar of van tien jaar tot vijftien jaar.

Buitengewone hechtenis wordt uitgesproken voor ten minste vijftien jaar en ten hoogste twintig jaar.

17. De tot hechtenis veroordeelden worden opgesloten in een van 's Rijks vestingen of in een opsluitingshuis of een verbeterhuis, bij koninklijk besluit aangewezen.

18. Het arrest houdende veroordeling tot de doodstraf, tot levenslange dwangarbeid of tot levenslange hechtenis wordt bij uittreksel gedrukt en aangeplakt in de gemeente waar de misdaad is gepleegd en in die waar het arrest is gewezen. Het arrest houdende veroordeling tot de doodstraf wordt bovendien aangeplakt in de gemeente waar de terechtstelling zal plaatshebben.

19. Bij alle arresten van veroordeling tot de doodstraf, tot dwangarbeid, tot levenslange of buitengewone hechtenis en tot opsluiting wordt tegen de veroordeelden de afzetting uitgesproken van de titels, graden, openbare ambten, bedieningen en betrekkingen, waarmee zij bekleed zijn.

Het hof van assisen kan die afzetting uitspreken tegen de veroordeelden tot gewone hechtenis.

20. Elke veroordeling tot de doodstraf heeft wettelijke onbekwaamheid van de veroordeelde ten gevolge.

21. In staat van wettelijke onbekwaamheid zijn tijdens de duur van hun straf :

1° Zij die op tegenspraak zijn veroordeeld tot dwangarbeid, tot opsluiting, tot levenslange of buitengewone hechtenis;

2° Zij die op tegenspraak zijn veroordeeld tot gewone hechtenis, hetzij in geval van herhaling, hetzij in geval van samenloop van verscheidene misdaden.

22. [De wettelijke onbekwaamheid ontnemt aan de veroordeelde de bekwaamheid om zijn goederen te beheren en erover te beschikken, behalve bij testament en bij huwelijkscontract].

Zij begint met de dag waarop de veroordeling onherroepelijk is geworden.

Het eerste lid aldus vervangen bij art. 2 van de wet van 11 januari 1954.

23. Over de veroordeelde die in staat van wettelijke onbekwaamheid is, wordt een curator benoemd om zijn goederen te beheren; die benoeming en dat beheer zijn onderworpen aan de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek betreffende de voogdij van onbekwaamverklaarden.

[De bestuurscommissie van de gevangenis benoemt uit haar leden een voorlopige bewindvoerder, die voor de goederen van de veroordeelde zorg zal dragen totdat de curator benoemd is.

Artikel 506 van het Burgerlijk Wetboek is niet van toepassing op wettelijk onbekwamen.]

Het tweede lid toegevoegd bij het enig artikel van de wet van 12 juli 1931, het derde lid bij art. 3 van de wet van 11 januari 1954.

24. Zolang de wettelijke onbekwaamheid van de veroordeelde duurt, mag hem geen som, voorschot of gedeelte van zijn inkomsten worden uitgekeerd.

AFDELING III

Correctionele gevangenisstraf

25. De duur van de correctionele gevangenisstraf is ten minste acht dagen en ten hoogste vijf jaar, behoudens de bij de wet uitgezonderde gevallen.

De duur van een dag gevangenisstraf is vierentwintig uren.

De duur van een maand gevangenisstraf is dertig dagen.

26. De tot correctionele gevangenisstraf veroordeelden ondergaan hun straf in verbeterhuizen.

Zij verrichten er een in het huis ingerichte of toegelaten arbeid, behalve wanneer zij daarvan door de Regering in uitzonderingsgevallen worden vrijgesteld.

27. Een gedeelte van de opbrengst van de arbeid, door de tot correctionele gevangenisstraf veroordeelde verricht, wordt besteed, ten dele om hem enige verzachting te verschaffen zo hij het verdient, ten dele om een uitgaanskas te vormen, die hem bij zijn ontslag of op bepaalde tijdstippen na zijn ontslag zal worden uitgekeerd. Dit gedeelte mag vijf tienden niet te boven gaan. Het overige hoort toe aan de Staat.

De Regering mag over de helft van de uitgaanskas beschikken ten bate van de familie van de veroordeelde, wanneer zij in nood verkeert.

AFDELING IV

Politiegevangenisstraf

28. De gevangenisstraf wegens overtreding mag niet minder zijn dan een dag en niet meer dan zeven dagen, behoudens de bij de wet uitgezonderde gevallen.

29. De wegens overtreding tot gevangenisstraf veroordeelden ondergaan hun straf in de gevangenissen, door de Regering aangewezen.

Zij zijn tot geen arbeid verplicht.

Bepaling aan de afdelingen II, III en IV gemeen

30. Elke hechtenis, vóór het onherroepelijk worden van de veroordeling ondergaan ten gevolge van het misdrijf dat tot die veroordeling aanleiding geeft, wordt toegerekend op de duur van de vrijheidsstraffen.

AFDELING V

Straffen aan misdaden en wanbedrijven gemeen

31. Bij alle arresten van veroordeling tot de doodstraf of tot dwangarbeid wordt tegen de veroordeelden levenslange ontzetting uitgesproken van het recht om :

1° Openbare ambten, bedieningen of betrekkingen te vervullen;

2° [...] verkozen te worden;

3° Enig ereteken te dragen of enige adellijke titel te voeren;

4° Gezworene of deskundige te zijn, als instrumentair of attesterend getuige bij akten op te treden; in rechte te getuigen, anders dan om enkel inlichtingen te geven;

5° Deel uit te maken van enige familieraad, geroepen te worden tot het ambt van voogd, toeziende voogd of curator, behalve over hun eigen kinderen en op gunstig advies van de familieraad, of het ambt van gerechtelijk raadsman of voorlopig bewindvoerder uit te oefenen;

6° Wapens te dragen, deel uit te maken van de burgerwacht of te dienen bij het leger.

Het 2° aldus gewijzigd bij art. 130 van de wet van 12 april 1894. Zie ook art. 86 van het K.B. van 12 augustus 1928.

32. De hoven van assisen kunnen de tot opsluiting of hechtenis veroordeelden, voor hun leven of voor tien jaar tot twintig jaar, geheel of ten dele ontzetten van de uitoefening van de rechten genoemd in het vorige artikel.

33. De hoven en rechtbanken kunnen, in de gevallen bij de wet bepaald, de tot correctionele straffen veroordeelden voor een termijn van vijf jaar tot tien jaar, geheel of ten dele ontzetten van de uitoefening van de rechten genoemd in artikel 31.

34. De tijd van de ontzetting, bij het vonnis of het arrest van veroordeling bepaald, gaat in op de dag dat de veroordeelde zijn straf heeft ondergaan of dat zijn straf verjaard is.

Bovendien heeft de ontzetting haar gevolgen met ingang van de dag waarop de op tegenspraak of bij verstek gewezen veroordeling onherroepelijk is geworden.

35 - 37. [...].

Opgeheven bij art. 31 van de wet van 9 april 1930.

AFDELING VI

Straffen aan de drie soorten van misdrijven gemeen

38. De geldboete wegens overtreding bedraagt ten minste een frank en ten hoogste vijftientig frank, behoudens de bij de wet uitgezonderde gevallen.

De geldboete wegens misdaad of wanbedrijf bedraagt ten minste zesentwintig frank.

De geldboeten worden geïnd ten bate van de Staat.

39. Wanneer verscheidene personen wegens een zelfde misdrijf worden veroordeeld, wordt de geldboete uitgesproken tegen ieder van hen persoonlijk.

40. Bij gebreke van betaling binnen twee maanden te rekenen van het arrest of van het vonnis, indien het op tegenspraak, of te rekenen van de betekening, indien het bij verstek is gewezen, kan de geldboete worden vervangen door gevangenisstraf, waarvan de duur bij het vonnis of het arrest van veroordeling wordt bepaald en die zes

maanden niet zal te boven gaan voor hen die wegens misdaad, drie maanden voor hen die wegens wanbedrijf, en drie dagen voor hen die wegens overtreding zijn veroordeeld.

Veroordeelden die aan vervangende gevangenisstraf zijn onderworpen, kunnen in de inrichting worden gehouden waar zij de hoofdstraf hebben ondergaan.

Indien alleen geldboete is uitgesproken, wordt de gevangenisstraf, te ondergaan bij gebreke van betaling, gelijkgesteld met correctionele gevangenisstraf of met politiegevangenisstraf, al naar de aard van de veroordeling.

41. In alle gevallen kan de veroordeelde zich van die gevangenisstraf bevrijden door de geldboete te betalen; hij kan zich niet onttrekken aan het verhaal op zijn goederen door aan te bieden de gevangenisstraf te ondergaan.

42. Bijzondere verbeurdverklaring wordt toegepast :

1° Op de zaken die het voorwerp van het misdrijf uitmaken, en op die welke gediend hebben of bestemd waren tot het plegen van het misdrijf, wanneer zij eigendom van de veroordeelde zijn;

2° Op de zaken die uit het misdrijf voortkomen.

43. Bij misdaad of wanbedrijf wordt bijzondere verbeurdverklaring altijd uitgesproken.

Bij overtreding wordt zij slechts uitgesproken in de gevallen bij de wet bepaald.

HOOFDSTUK III

Andere veroordelingen die wegens misdaden, wanbedrijven of overtredingen kunnen worden uitgesproken

44. De veroordeling tot de bij de wet gestelde straffen wordt altijd uitgesproken, onverminderd de teruggave en de schadevergoeding die aan partijen mochten zijn verschuldigd.

45. Wanneer de wet de schadevergoeding niet regelt, bepaalt het hof of de rechtbank het bedrag ervan, zonder nochtans te mogen beslissen, zelfs met toestemming van de benadeelde partij, dat zij aan enig werk zal worden toegewezen.

46. De tenuitvoerlegging van de veroordelingen tot teruggave, schadevergoeding en kosten kan worden vervolgd door middel van lijfswang.

De lijfswang kan echter niet worden uitgeoefend tegen de burgerlijke partij, [...] behalve krachtens een beslissing van de rechter.

Het tweede lid aldus gewijzigd bij art. 6 van de wet van 27 juli 1871.

47. Wat betreft de veroordeling in de kosten ten bate van de Staat, wordt de duur van de lijfswang bij het vonnis of het arrest bepaald, zonder dat die duur minder dan acht dagen of meer dan zes maanden mag zijn.

Veroordeelden echter die van hun onvermogen doen blijken op de wijze bij het Wetboek van Strafvordering voorgeschreven, worden in vrijheid gesteld, nadat zij zeven dagen lijfswang hebben ondergaan.

48. Lijfswang wordt noch uitgeoefend noch gehandhaafd tegen veroordeelden die hun zeventigste jaar bereikt hebben.

49. Wanneer de goederen van de veroordeelde ontoereikend zijn om de veroordelingen tot geldboete, teruggave en schadevergoeding te dekken, hebben de twee laatstgenoemde veroordelingen de voorrang.

Bij samentreffen van geldboete en aan de Staat verschuldigde gerechtskosten, worden de betalingen, door de veroordeelden gedaan, het eerst op die gerechtskosten toegerekend.

50. Alle wegens een zelfde misdrijf veroordeelde personen zijn hoofdelijk gehouden tot teruggave en schadevergoeding.

Zij zijn hoofdelijk gehouden tot de kosten, wanneer zij door een zelfde vonnis of arrest zijn veroordeeld.

Nochtans kan de rechter alle veroordeelden of enige van hen vrijstellen van de hoofdelijkheid, mits hij de redenen van die vrijstelling opgeeft en het door ieder persoonlijk te dragen aandeel in de kosten bepaalt.

Personen, door onderscheidene vonnissen of arresten veroordeeld, zijn alleen wegens daden van vervolging die hun gemeen zijn, hoofdelijk gehouden tot de kosten.

HOOFDSTUK IV

Poging tot misdaad of tot wanbedrijf

51. Strafbare poging bestaat, wanneer het voornemen om een misdaad of een wanbedrijf te plegen zich heeft geopenbaard door uitwendige daden die een begin van uitvoering van die misdaad of van dat wanbedrijf uitmaken, en alleen ten gevolge van omstandigheden, van de wil van de dader onafhankelijk, zijn gestaakt of hun uitwerking hebben gemist.

52. Poging tot misdaad wordt gestraft met de straf die, overeenkomstig de artikelen 80 en 81, onmiddellijk lager is dan die gesteld op de misdaad zelf.

53. De wet bepaalt in welke gevallen en met welke straffen poging tot wanbedrijf wordt gestraft.

HOOFDSTUK V

Herhaling

54. Hij die, na tot een criminele straf te zijn veroordeeld, een misdaad pleegt die strafbaar is met opsluiting, kan worden veroordeeld tot dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar.

Indien de misdaad strafbaar is met dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar, kan de schuldige worden veroordeeld tot dwangarbeid van vijftien jaar tot twintig jaar.

Hij wordt veroordeeld tot ten minste zeventien, jaar dwangarbeid, indien de misdaad strafbaar is met dwangarbeid van vijftien jaar tot twintig jaar.

55. Hij die, na tot een criminele straf te zijn veroordeeld, een misdaad pleegt die gestraft wordt met hechtenis van vijf jaar tot tien jaar, kan worden veroordeeld tot hechtenis van tien jaar tot vijftien jaar.

Indien de misdaad wordt gestraft met hechtenis van tien jaar tot vijftien jaar, kan de schuldige worden veroordeeld tot buitengewone hechtenis.

Hij wordt veroordeeld tot ten minste zeventien jaar hechtenis, indien de misdaad strafbaar is met buitengewone hechtenis.

56. Hij die, na tot een criminele straf te zijn veroordeeld, een wanbedrijf pleegt, kan worden veroordeeld tot het dubbele van het maximum van de straf, bij de wet op het wanbedrijf gesteld.

Dezelfde straf kan worden uitgesproken in geval van een vroegere veroordeling tot gevangenisstraf van ten minste een jaar, indien de veroordeelde het nieuwe wanbedrijf pleegt voordat vijf jaren zijn verlopen sinds hij zijn straf heeft ondergaan of sinds zijn straf verjaard is. [...]

Het derde lid opheffen bij art. 31 van de wet van 9 april 1930.

57. De bepalingen betreffende de herhaling worden toegepast overeenkomstig de vorige artikelen, ingeval een vroegere veroordeling door een militaire rechtbank is uitgesproken wegens een feit dat door de gewone strafwetten misdaad of wanbedrijf wordt genoemd, en tot een straf die door deze wetten is gesteld.

Indien een bij de militaire wetten gestelde straf wegens dat feit is uitgesproken, nemen de hoven en rechtbanken, bij het beoordelen van de herhaling, alleen de laagste straf in aanmerking, die het bij het eerste vonnis gestrafte feit volgens de gewone strafwetten ten gevolge kon hebben.

HOOFDSTUK VI

Samenloop van verscheidene misdrijven

58. Hij die schuldig bevonden wordt aan verscheidene overtredingen, wordt gestraft met de straf die op elk van die overtredingen is gesteld.

59. Bij samenloop van een of meer wanbedrijven met een of meer overtredingen worden alle geldboeten en correctionele gevangenisstraffen samen opgelegd binnen de grenzen in het volgende artikel bepaald.

60. Bij samenloop van verscheidene wanbedrijven worden alle straffen samen opgelegd, zonder dat zij evenwel het dubbele van het maximum van de zwaarste straf mogen te boven gaan.

61. Bij samenloop van een misdaad met een of meer wanbedrijven of met een of meer overtredingen, wordt alleen de op de misdaad gestelde straf uitgesproken.

62. Bij samenloop van verscheidene misdaden wordt alleen de zwaarste straf uitgesproken. Die straf kan zelfs tot vijf jaar boven het maximum worden verhoogd, indien zij bestaat in tijdelijke dwangarbeid, tijdelijke hechtenis of opsluiting.

63. De zwaarste straf is de langstdurende. Zijn de straffen van gelijke duur, dan worden dwangarbeid en opsluiting beschouwd als zwaardere straffen dan hechtenis.

64. De straffen van bijzondere verbeurdverklaring wegens verscheidene misdaden, wanbedrijven of overtredingen, worden altijd samen opgelegd.

65. Wanneer een zelfde feit verscheidene misdrijven oplevert, wordt alleen de zwaarste straf uitgesproken.

HOOFDSTUK VII

Deelneming van verscheidene personen aan een zelfde misdaad of wanbedrijf

66. Als daders van een misdaad of een wanbedrijf worden gestraft :

Zij die de misdaad of het wanbedrijf hebben uitgevoerd of aan de uitvoering rechtstreeks hebben medegewerkt;

Zij die door enige daad, tot de uitvoering zodanige hulp hebben verleend dat de misdaad of het wanbedrijf zonder hun bijstand niet had kunnen worden gepleegd;

Zij die, door giften, beloften, bedreigingen, misbruik van gezag of van macht, misdadige kuiperijen of arglistigheden, de misdaad of het wanbedrijf rechtstreeks hebben uitgelokt.

[Zij die, hetzij door woorden in openbare bijeenkomsten of plaatsens gesproken, hetzij door enigerlei geschrift, drukwerk, prent of zinnebeeld, aangeplakt, rondgedeeld of verkocht, te koop geboden of openlijk tentoongesteld, het plegen van het feit rechtstreeks hebben uitgelokt, onverminderd de straffen die bij de wet bepaald zijn tegen daders van aanzetting tot misdaden of wanbedrijven, zelfs voor het geval dat die aanzetting zonder gevolg is gebleven.]

Het vijfde lid is aldus vervangen bij art. 2 van de wet van 25 maart 1891, gewijzigd bij art. 1, I van de wet van 28 juli 1934.

67. Als medeplichtigen aan een misdaad of een wanbedrijf worden gestraft :

Zij die onderrichtingen hebben gegeven om de misdaad of het wanbedrijf te plegen;

Zij die wapens, werktuigen of enig ander middel hebben verschaft, die tot de misdaad of het wanbedrijf hebben gediend, wetende dat ze daartoe zouden dienen;

Zij die, buiten het geval van artikel 66, § 3, met hun weten de dader of de daders hebben geholpen of bijgestaan in daden die de misdaad of het wanbedrijf hebben voorbereid, vergemakkelijkt of voltooid.

68. Zij die, bekend met het misdadig gedrag van boosdoeners die roverijen plegen of gewelddaden tegen de veiligheid van de Staat, tegen de openbare rust, tegen personen of eigendommen, er een gewoonte van maken hun een onderdak, een schuilplaats of een vergaderplaats te verschaffen, worden als hun medeplichtigen gestraft.

69. Medeplichtigen aan een misdaad worden gestraft met de straf die, overeenkomstig de artikelen 80 en 81 van dit wetboek, onmiddellijk lager is dan die waarmee zij als daders van die misdaad zouden worden gestraft.

De straf tegen medeplichtigen aan een wanbedrijf zal niet hoger zijn dan twee derden van die welke op hen zou worden toegepast, indien zij de daders van dat wanbedrijf waren.

HOOFDSTUK VIII

Rechtvaardigings- en verschoningsgronden

70. Er is geen misdrijf, wanneer het feit door de wet voorgeschreven en door de overheid bevolen is.

71. Er is geen misdrijf, wanneer de beschuldigde of de verdachte op het ogenblik van het feit in staat van

krankzinnigheid was of wanneer hij gedrongen werd door een macht die hij niet heeft kunnen weerstaan.

72-75. [...].

Opgeheven bij art. 64 van de wet van 15 mei 1912.

76. [...].

Opgeheven bij art. 31 van de wet van 9 april 1930.

77. De doodstraf wordt niet uitgesproken tegen iemand die op het ogenblik van de misdaad geen volle achttien jaar oud was.

Zij wordt vervangen door levenslange dwangarbeid.

78. Geen misdaad of wanbedrijf is verschoonbaar dan in de gevallen bij de wet bepaald.

HOOFDSTUK IX

Verzachtende omstandigheden

79. Indien verzachtende omstandigheden aanwezig zijn, worden de criminele straffen verminderd of gewijzigd overeenkomstig de volgende bepalingen.

80. [De doodstraf wordt vervangen door levenslange of tijdelijke dwangarbeid, door opsluiting of door gevangenisstraf van ten minste drie jaar.

Levenslange dwangarbeid, door tijdelijke dwangarbeid, door opsluiting of door gevangenisstraf van ten minste drie jaar.

Dwangarbeid van vijftien jaar tot twintig jaar, door dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar, door opsluiting of door gevangenisstraf van ten minste twee jaar.

Dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar, door opsluiting of door gevangenisstraf van ten minste zes maanden.

Opsluiting, door gevangenisstraf van ten minste een maand.]

Het eerste, het tweede en het derde lid aldus vervangen bij art. 2 van de wet van 23 augustus 1919, het vierde lid bij art. 4, 1° van de wet van 14 mei 1937, het vijfde lid bij art. 2 van de wet van 23 augustus 1919.

81. [De doodstraf, gesteld op misdaden tegen de uitwendige veiligheid van de Staat, wordt vervangen door levenslange of tijdelijke hechtenis of door gevangenisstraf van ten minste een jaar.

Levenslange hechtenis, door tijdelijke hechtenis of door gevangenisstraf van ten minste een jaar.

Buitengewone hechtenis, door gewone hechtenis of door gevangenisstraf van ten minste een jaar.

Hechtenis van tien jaar tot vijftien jaar, door hechtenis van vijf jaar tot tien jaar of door gevangenisstraf van ten minste zes maanden.

Hechtenis van vijf jaar tot tien jaar, door gevangenisstraf van ten minste een maand.]

Het eerste lid toegevoegd, het tweede en derde lid aldus vervangen bij art. 2 van de wet van 23 augustus 1919, het vierde lid bij art. 4, 2° van de wet van 14 mei 1937, het vijfde lid bij art. 2 van de wet van 23 augustus 1919.

82. [In de gevallen van samenloop bepaald bij de artikelen 61 en 62 van het Strafwetboek, kan het vonnisrecht niettemin, wanneer de criminele straffen op grond van

verzachtende omstandigheden verminderd worden tot correctionele straffen, een enkele straf uitspreken.]

Aldus vervangen bij art. 2 van de wet van 23 augustus 1919.

83. De geldboete in criminele zaken kan worden verminderd zonder dat zij ooit lager mag zijn dan zesentwintig frank.

84. Schuldigen wier criminele straf tot gevangenisstraf wordt verminderd, kunnen worden veroordeeld tot geldboete van zesentwintig frank tot duizend frank.

Zij kunnen worden veroordeeld, voor ten minste vijf jaar en ten hoogste tien jaar, tot ontzetting van alle rechten of een deel van de rechten, in artikel 31 van dit wetboek genoemd.

[...].

Het derde lid opgeheven bij art. 31 van de wet van 9 april 1930.

85. Indien verzachtende omstandigheden aanwezig zijn, kunnen de gevangenisstraffen en de geldboeten onderscheidenlijk tot beneden acht dagen en tot beneden zesentwintig frank worden verminderd, zonder dat zij lager mogen zijn dan politiestraffen.

De rechter kan ook een van die straffen afzonderlijk toepassen.

Indien alleen gevangenisstraf bepaald is, kan de rechter die straf vervangen door geldboete van ten hoogste vijfhonderd frank.

Indien ontzetting van de in artikel 31 genoemde rechten [...] voorgeschreven of toegelaten [is], kan de rechter die [straf] uitspreken voor een termijn van een jaar tot vijf jaar, of in het geheel niet opleggen.

Het vierde lid aldus gewijzigd bij art. 31 van de wet van 9 april 1930.

HOOFDSTUK X

Tenietgaan van de straffen

86. Straffen, uitgesproken bij onherroepelijk geworden arresten of vonnissen, gaan teniet door de dood van de veroordeelde.

87. Onbekwaamheden, door de rechter uitgesproken of door de wet aan sommige veroordelingen verbonden, houden op door kwijtschelding, die de Koning daarvan kan verlenen krachtens het recht van genade.

88. [...].

Opgeheven bij art. 31 van de wet van 9 april 1930.

89. Tijdens de duur van hun straf zijn in staat van wettelijke onbekwaamheid de veroordeelden wier straf vervangen is door een andere straf welke, luidens artikel 21, die onbekwaamheid ten gevolge heeft.

90. De wettelijke onbekwaamheid houdt op, wanneer de veroordeelde kwijtschelding van zijn straf verkrijgt of vervanging van die straf door een andere straf welke die onbekwaamheid niet ten gevolge heeft.

91. Criminele straffen verjaren door verloop van twintig jaren, te rekenen van de dagtekening van de arresten of vonnissen waarbij zij zijn uitgesproken.

92. Correctionele straffen verjaren door verloop van vijf jaren, te rekenen van de dagtekening van het arrest

of van het in laatste aanleg gewezen vonnis, of te rekenen van de dag waarop het in eerste aanleg gewezen vonnis niet meer kan worden bestreden bij wege van hoger beroep.

Indien de uitgesproken straf drie jaar te boven gaat, is de verjaringstermijn tien jaren.

93. Politiestrafpen verjaren door verloop van een jaar, te rekenen van de tijdstippen, in het vorige artikel vastgesteld.

94. De straffen [...] van geldboete en van bijzondere verbeurdverklaring verjaren door verloop van de in de vorige artikelen vastgestelde termijnen, naargelang zij zijn uitgesproken wegens misdaden, wanbedrijven of overtredingen.

Aldus gewijzigd bij art. 31 van de wet van 9 april 1930.

95. Indien de veroordeelde die zijn straf ondergaat, erin slaagt te ontvluchten, begint de verjaringstermijn te lopen van de dag van de ontvluchting.

Wanneer echter in dat geval een veroordeelde meer dan vijf jaar van zijn straf heeft ondergaan, indien het een tijdelijke criminele straf betreft, of meer dan twee jaar, indien het een correctionele straf betreft, wordt die meerdere tijd toegerekend op de duur van de verjaring.

96. De verjaring van de straf wordt door de aanhouding van de veroordeelde gestuit.

97 - 98. [...].

Opgeheven bij art. 31 van de wet van 9 april 1930.

99. Burgerlijke veroordelingen, uitgesproken bij arresten of vonnissen gewezen in criminele, correctionele of politiezaken, verjaren naar de regels van het burgerlijk recht, te rekenen van de dag waarop zij onherroepelijk zijn geworden.

Die veroordelingen verjaren echter te rekenen van de dagtekening van het arrest, indien zij zijn uitgesproken bij weerspanningheid aan de wet.

Algemene bepaling

100. Bij gebreke van andersluidende bepalingen in bijzondere wetten en verordeningen, worden de bepalingen van het eerste boek van dit wetboek toegepast op de misdrijven die bij die wetten en verordeningen strafbaar zijn gesteld, met uitzondering van hoofdstuk VII [...] en van artikel 85.

Die toepassing vindt niet plaats, wanneer zij zou leiden tot vermindering van geldstraffen, gesteld om de inning van fiscale rechten te verzekeren.

Het eerste lid aldus gewijzigd bij art. 64 van de wet van 15 mei 1912 en bij art. 31 van de wet van 9 april 1930.

100bis. [Zij worden zonder uitzondering toegepast op personen die aan de militaire straffen niet zijn onderworpen, maar die deelgenomen hebben aan een misdaad of een wanbedrijf omschreven in het Militair Strafwetboek. De militaire gevangenisstraf wordt evenwel vervangen door gevangenisstraf van dezelfde duur, en de afzetting, die als hoofdstraf is gesteld, door gevangenisstraf van twee maanden tot drie jaar.]

Ingevoegd bij art. 1, II van de wet van 28 juli 1934.

BOEK II

De misdrijven en hun bestraffing in het bijzonder

EERSTE TITEL

Misdaden en wanbedrijven tegen de veiligheid van de Staat

EERSTE HOOFDSTUK

Aanslag op en samenspanning tegen de Koning, de Koninklijke familie en de Regeringsvorm

101. De aanslag op het leven of op de persoon van de Koning wordt gestraft met de dood.

De aanslag op de persoon van de Koning wordt gestraft met levenslange dwangarbeid, indien hij geen schending van zijn vrijheid ten gevolge heeft en hem noch bloedstorting, noch verwonding, noch ziekte veroorzaakt.

102. De aanslag op het leven van de vermoedelijke troonopvolger wordt gestraft met de dood.

De aanslag op zijn persoon wordt gestraft met levenslange dwangarbeid.

De aanslag op zijn persoon wordt gestraft met dwangarbeid van vijftien jaar tot twintig jaar, indien hij geen schending van zijn vrijheid ten gevolge heeft en hem noch bloedstorting, noch verwonding, noch ziekte veroorzaakt.

103. De aanslag op het leven van de Koningin, van 's Konings bloed- en aanverwanten in de rechte lijn, van 's Konings broeders die de staat van Belg hebben, op het leven van de Regent, of op het leven van de ministers die, in de gevallen bij de Grondwet bepaald, de grondwettelijke macht van de Koning uitoefenen, wordt altijd gestraft zoals het voltooide feit.

De aanslag op hun persoon wordt gestraft met dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar; hij wordt gestraft met opsluiting, indien hij geen schending van hun vrijheid ten gevolge heeft en hun noch bloedstorting, noch verwonding, noch ziekte veroorzaakt.

104. De aanslag ondernomen met het oogmerk om hetzij de regeringsvorm of de orde van troonopvolging te vernietigen of te veranderen, hetzij de burgers of de inwoners de wapens te doen opnemen tegen het koninklijk gezag, de Wetgevende Kamers of een daarvan, wordt gestraft met levenslange hechtenis.

105. Aanslag bestaat zodra er strafbare poging is.

106. De samenspanning tegen het leven of tegen de persoon van de Koning wordt gestraft met dwangarbeid van vijftien jaar tot twintig jaar, indien er een daad op

gevolgd is om de uitvoering ervan voor te bereiden, en met dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar in het tegenovergestelde geval.

107. De samenspanning tegen het leven of tegen de persoon van de vermoedelijke troonopvolger wordt gestraft met dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar, indien er een daad op gevolgd is om de uitvoering ervan voor te bereiden, en met opsluiting in het tegenovergestelde geval.

108. De samenspanning tegen het leven of tegen de persoon, hetzij van de in artikel 103 genoemde leden van de koninklijke familie, hetzij van de Regent, hetzij van de ministers die de grondwettelijke macht van de Koning uitoefenen, wordt gestraft met opsluiting.

109. De samenspanning gesmeed met het oogmerk om een der in artikel 104 vermelde doeleinden te bereiken, wordt gestraft met hechtenis van tien jaar tot vijftien jaar, indien enige daad is gepleegd om de uitvoering ervan voor te bereiden, en met hechtenis van vijf jaar tot tien jaar in het tegenovergestelde geval.

110. Samenspanning bestaat zodra verscheidene personen samen het besluit hebben genomen om te handelen.

111. Het voorstel dat wordt gedaan, maar niet aangenomen, om een samenspanning te smeden tegen het leven of tegen de persoon van de Koning, van de vermoedelijke troonopvolger, van de in artikel 103 genoemde leden van de koninklijke familie, van de Regent of van de ministers die de grondwettelijke macht van de Koning uitoefenen, wordt gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar.

De schuldige [...] kan bovendien worden veroordeeld tot ontzetting van rechten overeenkomstig artikel 33.

Het tweede lid aldus gewijzigd bij art. 31 van de wet van 9 april 1930.

112. Hij die heel alleen het besluit neemt om een aanslag te plegen op het leven of op de persoon van de Koning, van de vermoedelijke troonopvolger, van de in artikel 103 genoemde leden van de koninklijke familie, van de Regent of van de ministers die de grondwettelijke macht van de Koning uitoefenen, wordt gestraft met opsluiting, indien hij een daad heeft gepleegd om de uitvoering ervan voor te bereiden.

HOOFDSTUK II

Misdaden en wanbedrijven tegen de uitwendige veiligheid van de Staat

113. [Iedere Belg die de wapens tegen België opneemt, wordt gestraft met de dood.

Voor de toepassing van deze bepaling geldt als het opnemen van de wapens tegen België het feit dat men voor de vijand wetens een taak vervult van strijd, vervoer, arbeid of bewaking, die normaal op de vijandelijke legers of hun diensten rust.]

Het eerste lid aldus vervangen bij art. 1 van de besluitwet van 11 oktober 1916, het tweede lid ter verklaring toegevoegd bij art. 1 van de besluitwet van 17 december 1942.

114. [Hij die met een vreemde mogendheid of met enige persoon die in het belang van een vreemde mogendheid

handelt, kuiperijen pleegt of in verstandhouding treedt met het oogmerk om die mogendheid tot het voeren van oorlog tegen België te bewegen of om haar daartoe middelen te verschaffen, wordt gestraft met [levenslange hechtenis]. Indien daaruit vijandelijkheden zijn gevolgd, wordt hij gestraft met [de dood].

Aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 4 augustus 1914, gewijzigd bij het enig artikel, 1°, van de wet van 10 december 1937.

115. § 1. [Met de dood wordt gestraft :

Hij die het betreden van het grondgebied van het Rijk voor de vijanden van de Staat vergemakkelijkt;

Hij die hun steden, vestingen, plaatsen, posten, havens, magazijnen, arsenalen, schepen of vaartuigen, die aan België toebehoren, overlevert;

Hij die hen helpt door het verschaffen van soldaten, manschappen, geld, levensmiddelen, wapens of munitie;

Hij die de voortgang van hun wapens op het grondgebied van het Rijk of tegen de Belgische strijdkrachten te land of ter zee bevordert, door officieren, soldaten, matrozen of andere burgers in hun trouw aan de Koning en de Staat te doen wankelen.

In de voormelde gevallen wordt de strafbare poging gelijkgesteld met de misdaad zelf.

De samenspanning die een van deze misdaden ten doel heeft, wordt gestraft met [levenslange hechtenis], indien er een daad op gevolgd is om de uitvoering ervan voor te bereiden, en met hechtenis van vijf jaar tot tien jaar in het tegenovergestelde geval.]

§ 2. [De bepaling van § 1, vierde lid, is op hem die in het door de vijand bezette grondgebied verblijft, alleen dan toepasselijk :

1° Indien hij, hetzij rechtstreeks, hetzij door een tussenpersoon of als tussenpersoon, de vijanden van de Staat helpt door het verschaffen van soldaten, manschappen, geld, levensmiddelen bestemd voor de ravitaillering van de vijand, oorlogsmateriaal voor aanval of verdediging, eigenlijke oorlogsmunitie, onderdelen bestemd voor de vervaardiging van dat materiaal of van die munitie, kleding- of uitrustingsstukken waarvan hij weet dat zij voor militair gebruik bestemd zijn, of indien hij te hunnen behoeve een onderneming van werken tot het aanleggen, inrichten of camoufleren van versterkingen, vliegvelden of alle andere voor militaire doeleinden bestemde bouwwerken of installaties opricht of leidt;

2° Indien hij hun, hetzij rechtstreeks, hetzij door een tussenpersoon of als tussenpersoon, grondstoffen, materialen of produkten verschaft, waarvan hij weet dat zij bestemd zijn voor de vervaardiging van dat oorlogsmateriaal, van die munitie of van die kleding- of uitrustingsstukken of voor de uitvoering van die werken, tenzij hij bij deze leveringen alle te zijner beschikking staande middelen heeft aangewend om zich tegen het uitvoeren van de bestellingen van de vijanden van de Staat te verzetten;

3° Indien hij hun, hetzij rechtstreeks, hetzij door een tussenpersoon of als tussenpersoon, grondstoffen of bewerkte stoffen, produkten, levensmiddelen of dieren verschaft, wanneer die levering is geschied ingevolge aanzoeken of stappen gedaan bij hen of bij tussenpersonen die voor hun rekening handelden, of wanneer zij de oprichting, de verbouwing of de vergroting van de onderneming of de wijziging van de aard of van de bedrijfsmethoden daarvan heeft nodig gemaakt, of wanneer de produktie op een abnormaal peil is gehouden of tot dat peil is opgevoerd om hun bestellingen te kunnen uitvoeren, of wanneer de leverancier

hun hulp heeft ingeroepen om sociale geschillen te beslechten of diensten van tegensabotage heeft ingericht;

4° Indien hij zijn werkzaamheid te hunnen dienste stelt om voor hun rekening de grondstoffen, bewerkte stoffen, produkten, levensmiddelen of dieren, onder 1°, 2° en 3° hierboven bedoeld, te verzamelen.]

De § 1 aldus vervangen bij art. 1 van de besluitwet van 1 oktober 1916, gewijzigd bij het enig artikel, 2° van de wet van 10 december 1937; de § 2 toegevoegd bij art. 1 van de besluitwet van 25 mei 1945 en nog in werking ingevolge art. 1, 1°, van de wet van 1 juni 1949.

116. [Met de dood wordt gestraft hij die voorwerpen, plans, geschriften, bescheiden of inlichtingen die voor de vijand geheim moeten worden gehouden in het belang van de verdediging van het grondgebied of van de veiligheid van de Staat, geheel of ten dele, in origineel of in reproductie wetens overlevert of mededeelt aan een vijandelijke mogendheid of aan enige persoon die in het belang van een vijandelijke mogendheid handelt.]

Aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 19 juli 1934.

117. [De straffen, bepaald in de artikelen 113, 115 en 116, zijn gelijk, onverschillig of de misdaden in die artikelen omschreven, tegen België zijn gepleegd dan wel tegen de bondgenoten van België die tegen de gemeenschappelijke vijand optreden.

Voor de toepassing van deze bepaling is « bondgenoot van België » elke Staat die, zelfs zonder verdrag van bondgenootschap, oorlog voert tegen een Staat waarmee België zelf in oorlog is.]

Het eerste lid aldus vervangen bij art. 1 van de besluitwet van 11 oktober 1916, het tweede lid ter verklaring toegevoegd bij art. 2 van de besluitwet van 17 december 1942.

118. [Met [hechtenis van tien jaar tot vijftien jaar] wordt gestraft hij die voorwerpen, plans, geschriften, bescheiden of inlichtingen die geheim moeten worden gehouden in het belang van de verdediging van het grondgebied of van de uitwendige veiligheid van de Staat, geheel of ten dele, in origineel of in reproductie, wetens overlevert of mededeelt aan een vreemde mogendheid of aan enige persoon die in het belang van een vreemde mogendheid handelt.

Indien de schuldige met een openbaar ambt of mandaat bekleed was, of een opdracht vervulde of een werk verrichtte die hem door de Regering waren toevertrouwd, wordt hij gestraft met [buitengewone hechtenis].]

Aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 19 juli 1934, gewijzigd bij het enig artikel, 3° van de wet van 10 december 1937.

118bis. [Met de dood wordt gestraft hij die deelneemt aan het vervormen van wettelijke instellingen of organisaties door de vijand, de burgers in hun trouw aan Koning en Staat in oorlogstijd doet wankelen, of wetens de politiek of de oogmerken van de vijand dient.

Met de dood wordt eveneens gestraft hij die wetens enige propaganda leidt, door enigerlei middel voert, ze uitlokt, helpt of begunstigt, welke propaganda gericht is tegen het verzet tegen de vijand of zijn bondgenoten of ertoe strekt de feiten in het vorige lid opgenoemd te verwekken.]

Aldus vervangen bij art. 3 van de besluitwet van 17 december 1942.

119. [Met gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar en met geldboete van vijfhonderd frank tot vijfduizend frank wordt gestraft hij die wetens voorwerpen, plans, geschriften, bescheiden of inlichtingen als bedoeld in arti-

kel 118, geheel of ten dele, in origineel of in reproductie, overlevert of mededeelt aan een persoon die onbevoegd is om die in ontvangst te nemen of daarvan kennis te nemen.

Met dezelfde straffen wordt gestraft hij die, zonder verlof van de bevoegde overheid, voorwerpen, plans, geschriften, bescheiden of inlichtingen als bedoeld in artikel 118, geheel of ten dele, door enig procédé reproduceert, openbaar maakt of bekend maakt.]

Aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 19 juli 1934.

120. [Met gevangenisstraf van een maand tot vijf jaar en met geldboete van honderd frank tot vijfduizend frank wordt gestraft hij die zich voorwerpen, plans, geschriften, bescheiden of inlichtingen als bedoeld in artikel 118, geheel of ten dele, in origineel of in reproductie, aanschafft of ze wilens ontvangt, zonder dat hij bevoegd is om die in ontvangst te nemen of daarvan kennis te nemen.]

Aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 19 juli 1934.

120bis. [Met gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar en met geldboete van vijfhonderd frank tot vijfduizend frank wordt gestraft :

1° Hij die, onder een vermomming of met verhelg van zijn identiteit, beroep, hoedanigheid of nationaliteit, of door een handeling die ten doel heeft het voor de bewaking aangestelde personeel te misleiden of zijn waakzaamheid te verschalken, zich toegang verschafft hetzij tot een fort of enig verdedigingswerk, een post, een schip van de Staat of een schip door de Staat opgeëist of bevracht, een militaire, zeevaart- of luchtvaartinrichting, een militair depot, magazijn of park, hetzij tot een werkhuis, een werkplaats of een laboratorium waar werken in verband met de verdediging van het grondgebied voor de Staat worden uitgevoerd;

2° Hij die door een van de middelen, vermeld in het vorige lid, een plan opneemt, verkeerswegen, middelen van verbinding of van overseining verkent of inlichtingen inwint die van belang zijn voor de verdediging van het grondgebied of de uitwendige veiligheid van de Staat;

3° Hij die enig middel van verbinding of van overseining inricht of aanwendt met het oogmerk om inlichtingen die van belang zijn voor de verdediging van het grondgebied of de uitwendige veiligheid van de Staat, in te winnen of over te zenden, zonder dat hij daartoe bevoegd is.]

Aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 19 juli 1934.

120ter. [Met gevangenisstraf van acht dagen tot [een jaar] en met geldboete van zesentwintig frank tot honderd frank wordt gestraft :

1° Hij die, zonder verlof van de militaire, zeevaart- of luchtvaartoverheid, binnen een afstand van een myriameter of binnen enige andere door de minister van Landsverdediging later te bepalen afstand van een versterkte plaats, van een verdedigingswerk, van een post, van een militaire of een zeevaartinrichting, van een luchtvaartinrichting, die niet een vliegveld of luchtvaartstation is, van een militair depot, magazijn of park, welke afstand gerekend wordt vanaf de buitenwerken, door enig procédé topografische opmetingen of verrichtingen doet of fotografische opnamen maakt van een van die plaatsen, werken of inrichtingen, of reproducties van die opnamen uitgeeft, tentoonstelt, verkoopt of verspreidt;

2° Hij die, zonder verlof, hetzij de bekledingen of de glooiingen van de versterkingen, hetzij de muren, afsluitingen, hekken, omheiningen, hagen of andere omsluitingen die zich bevinden op militaire terreinen, beklimt of

overschrijdt, of een fort of een van de andere in artikel 120bis, 1° bedoelde inrichtingen betreedt.]

Aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 19 juli 1934, gewijzigd bij het enig artikel, 4° van de wet van 10 december 1937.

120quater. [De poging tot een van de misdrijven in de artikelen 116, 119, 120 tot 120ter omschreven, wordt beschouwd als zijnde het misdrijf zelf.]

Aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 19 juli 1934.

120quinquies. [Met gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met geldboete van honderd frank tot duizend frank wordt gestraft hij die, in strijd met de verordeningen, voorwerpen, plans, geschriften of bescheiden als bedoeld in artikel 118, verplaatst of in zijn bezit houdt, of zulke voorwerpen, plans, geschriften of bescheiden die hem zijn toevertrouwd of hem bekend zijn wegens zijn ambt, zijn staat, zijn beroep, een opdracht, een lastgeving, door nalatigheid of door niet-nakoming van de verordeningen geheel of ten dele laat vernietigen, ontvreemden of wegnemen, zelfs tijdelijk, of geheel of ten dele daarvan kennis, afschrift of reproductie door enig procédé laat nemen.]

Aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 19 juli 1934.

120sexies. Indien gepleegd in oorlogstijd :

Worden de in de artikelen 118, 119, 120 en 120bis omschreven misdrijven gestraft met de dood;

Worden de in artikel 120ter omschreven misdrijven gestraft met buitengewone hechtenis;

Worden de in artikel 120quinquies omschreven misdrijven gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar en met geldboete van vijfhonderd frank tot vijfduizend frank.]

Aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 19 juli 1934.

120septies. [Onverminderd de toepassing van de artikelen 66 en 67, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en met geldboete van zesentwintig frank tot vijfhonderd frank hij die, bekend met de bedoelingen der daders van een van de in de artikelen 120 of 120bis omschreven misdrijven, of van de poging tot een van die misdrijven, hun een onderdak, een schuilplaats of een vergaderplaats verschafft, hun briefwisseling ontvangt of doorgeeft, de voorwerpen of werktuigen verbergt die tot het plegen van het misdrijf hebben gediend of moesten dienen.]

Aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 19 juli 1934.

120octies. [De straffen, bepaald in de artikelen 118, 119, 120 tot 120septies, zijn gelijk, onverschillig of de misdrijven in die artikelen omschreven, tegen België zijn gepleegd dan wel tegen een Staat waarmee België met het oog op een gemeenschappelijke verdediging door een regionale regeling is verbonden.]

Ingevoegd bij het enig artikel van de wet van 19 maart 1956.

121. [Hij die verspieters of op verkenning uitgezonden vijandelijke soldaten, die hem als zodanig bekend zijn, verbergt of doet verbergen, wordt gestraft met de dood.

Hij die vijandelijke agenten of soldaten, weerbaar of gewond, verbergt of doet verbergen, of die hun te hulp komt om hen in de mogelijkheid te stellen zich aan de overheid te onttrekken, wordt gestraft met dwangarbeid van vijftien jaar tot twintig jaar. Bij staat van beleg wordt het misdrijf gestraft met de dood.

Hij die een onderdaan van een vijandelijke of met de vijand verbonden mogendheid verbergt of doet verbergen, of die hem te hulp komt om hem in de mogelijkheid te stellen zich aan de overheid te onttrekken, wordt gestraft met opsluiting. Bij staat van beleg wordt het misdrijf gestraft met dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar.

Hij die personen verbergt of doet verbergen van wie hij weet dat zij vervolgd worden of veroordeeld zijn wegens een van de misdrijven, omschreven in boek II, titel I, hoofdstuk II van het Strafwetboek en in de artikelen 17 en 18 van de wet van 27 mei 1870 houdende het Militair Strafwetboek, of die hun te hulp komt om hen in de mogelijkheid te stellen zich aan het gerecht te onttrekken, wordt gestraft met de straf, op dat misdrijf gesteld, zonder dat evenwel de uitgesproken straf vijftien jaar dwangarbeid of hechtenis mag te boven gaan.

De bepaling van het vorige lid is niet van toepassing op de bloedverwanten in de opgaande of de nederdalende lijn, de echtgenoten, zelfs na echtscheiding, de broeders of zusters, noch op de aanverwanten in dezelfde graden van de daders van of de medeplichtigen aan de bedoelde misdrijven.]

Het eerste lid aldus vervangen bij art. 1 van de besluitwet van 11 oktober 1916, het tweede lid aldus vervangen, het derde, het vierde en het vijfde lid toegevoegd bij art. 1 van de wet van 13 december 1944.

121bis. [Met opsluiting wordt gestraft hij die wetens, door aangifte van een werkelijk of denkbeeldig feit, enige persoon aan opsporingen, vervolgingen of gestrengheden van de vijand blootstelt.

Hij wordt gestraft met dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar, indien de aangifte voor enige persoon vrijheidsberoving van meer dan een maand ten gevolge heeft, en zulks niet veroorzaakt is door een andere aangifte.

Hij wordt gestraft met de dood, indien de aangifte voor enige persoon ter oorzaak van de ondergane hechtenis of behandeling ten gevolge heeft hetzij de dood, hetzij een ongeneeslijk lijkende ziekte, hetzij een blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid, hetzij het volledig verlies van het gebruik van een orgaan, hetzij een zware verminking, en zulks niet veroorzaakt is door een andere aangifte.]

Aldus vervangen bij art. 4 van de besluitwet van 17 december 1942.

122. [Wanneer zaken in brand gestoken of door enigerlei middel vernield worden met het oogmerk om de vijand te begunstigen, worden de straffen die bij titel IX, hoofdstuk III, op deze feiten gesteld zijn, vervangen als volgt :

Gevangenisstraf, door dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar;

Opsluiting, door dwangarbeid van vijftien jaar tot twintig jaar;

Dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar, door levenslange dwangarbeid;

Dwangarbeid van vijftien jaar en meer, door de dood.

Poging tot brandstichting of vernieling wordt beschouwd als zijnde de misdaad zelf.]

Aldus vervangen bij art. 1 van de besluitwet van 11 oktober 1916.

122bis. [Onverminderd de toepassing van strengere bepalingen, wordt gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar en met geldboete van honderd frank tot vijfduizend frank hij die een militaire inlichtingsdienst opricht of verzorgt, die op het grondgebied van het Rijk in het belang en in het nadeel van vreemde mogendheden werkt, hij die enige werkzaamheid in zodanige dienst uitoefent, onder meer hetzij door medewerkers of agenten

voor die dienst aan te werven, hetzij door voorwerpen, plans, geschriften, bescheiden of inlichtingen welke niet kennelijk openbaar zijn en betrekking hebben op de militaire organisatie of het verdedigingsstelsel van een vreemde mogendheid, op de wapen-, munitie- of levensmiddelenvoorziening van haar strijdkrachten te land, ter zee of in de lucht of op het materiaal aldaar in gebruik, geheel of ten dele, in origineel of in reproductie, wetens over te leveren aan de dienst of hem die mee te delen, hetzij door de bedoelde voorwerpen, plans, geschriften, bescheiden of inlichtingen door te geven aan een andere vreemde mogendheid of aan een persoon die in het belang van die mogendheid handelt.]

Ingevoegd bij art. 1 van de besluitwet van 31 december 1939.

123. Hij die door vijandelijke handelingen, door de Regering niet goedgekeurd, de Staat aan vijandelijkheden van een vreemde mogendheid blootstelt, wordt gestraft met hechtenis van vijf jaar tot tien jaar, en, indien daaruit vijandelijkheden zijn gevolgd, met hechtenis van tien jaar tot vijftien jaar.

123bis. [Onverminderd de toepassing van artikel 1 van de wet van 7 juli 1875 en van de artikelen 66 en 67 van dit wetboek, worden gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot [drie jaar] en met geldboete van vijftig frank tot duizend frank :

1° Het aanbod of het voorstel om een van de misdrijven, omschreven in de artikelen 113 tot 120bis, 121 tot 123, te plegen;

2° De aanvaarding van dat aanbod of van dat voorstel.]

Aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 19 juli 1934, gewijzigd bij het enig artikel, 5° van de wet van 10 december 1937.

123ter. [Indien de misdrijven, in de artikelen 115 tot 120quater, 120sexies tot 123bis omschreven, uit winstbejag zijn begaan, worden de [sommen, de goederen of de rechtstreekse of onrechtstreekse voordelen van welke aard ook, die de werkzaamheid van de schuldige heeft opgebracht.] tot eigendom van de Schatkist verklaard; [indien zij niet in beslag zijn genomen, wordt een met hun waarde overeenstemmend bedrag] tot eigendom van de Schatkist verklaard.

In hetzelfde geval worden de in de artikelen 119 en 120 bepaalde gevangenisstraffen en de hechtenis van vijf jaar tot tien jaar vervangen door opsluiting, de hechtenis van tien jaar tot vijftien jaar door dwangarbeid van gelijke duur, de buitengewone hechtenis door dwangarbeid van vijftien jaar tot twintig jaar, de levenslange hechtenis door levenslange dwangarbeid.

Indien verzachtende omstandigheden aanwezig zijn, wordt de doodstraf vervangen overeenkomstig artikel 80.]

Het eerste lid aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 19 juli 1934, gewijzigd bij art. 1 van de wet van 7 juni 1948, het tweede lid aldus vervangen bij het enig artikel, 6° van de wet van 10 december 1937, het derde lid bij art. 1 van de wet van 19 juli 1934.

123quater. [De samenspanning om een misdaad of een wanbedrijf tegen personen of eigendommen te plegen, gesmeed met het oogmerk om in oorlogstijd hetzij de verdediging van het grondgebied, hetzij de mobilisatie, hetzij de wapen-, munitie- of levensmiddelenvoorziening van het leger te belemmeren, wordt, onverminderd de toepassing van strengere bepalingen, gestraft met de straffen, in artikel 123bis bepaald.

Wordt de samenspanning in oorlogstijd gesmeed, dan wordt zij met opsluiting gestraft.]

Ingevoegd bij art. 1 van de wet van 19 juli 1934.

123quinquies. [De verbeurdverklaring van de zaken die gediend hebben of bestemd waren om het misdrijf te plegen, wordt altijd uitgesproken, evenals de verbeurdverklaring van de plans, kaarten, geschriften, bescheiden, afschriften, opmetingen, fotografische opnamen, gezichten, reproducties en alle andere door het misdrijf verkregen zaken.

In de gevallen van de artikelen 119, 120, 120bis, 121bis, 122bis en 123quater, kunnen de tot gevangenisstraf veroordeelden verwezen worden tot levenslange of tijdelijke ontzetting van de rechten, genoemd in artikel 31.]

Ingevoegd bij art. 1 van de wet van 19 juli 1934, het tweede lid aldus vervangen bij art. 2 van de besluitwet van 31 december 1939.

123sexies. [§ 1. In afwijking van de artikelen 31 en 32 wordt bij de vonnissen of arresten van veroordeling tot de doodstraf, dwangarbeid of levenslange of buitengewone hechtenis wegens een misdrijf of poging tot een misdrijf als omschreven in boek II, titel I, hoofdstuk II van het Strafwetboek, in oorlogstijd gepleegd, tegen de veroordeelden geen ontzetting van de daarin bedoelde rechten uitgesproken, maar brengen die vonnissen of arresten van rechtswege vervallenverklaring voor hun leven mede van :

1° De rechten genoemd in het vorenbedoelde artikel 31, met inbegrip van het recht om te stemmen, te kiezen en verkozen te worden;

2° Het recht om ingeschreven te zijn op een tabel van de orde van advocaten, op een lijst van ereadvocaten of op een lijst van advocaten-stagiairs;

3° Het recht om in welke hoedanigheid ook deel te nemen aan enig onderwijs dat in een openbare of private inrichting wordt gegeven;

4° Het recht om als bedienaar van een eredienst door de Staat te worden bezoldigd;

5° Het recht om leider van een politieke vereniging te zijn;

6° Het recht om in welke hoedanigheid ook deel te nemen aan de exploitatie, de administratie, de redactie, het drukken of verspreiden van een dagblad of van om het even welke publikatie, ingeval deze deelneming een politiek karakter heeft;

7° Het recht om deel te nemen aan het bestuur of de administratie van enige demonstratie van culturele, filantropische en sportieve aard of van enige openbare vermaakelijkheid, ingeval deze deelneming een politiek karakter heeft;

8° Het recht om deel te nemen aan de exploitatie, aan het beheer of op enigerlei wijze aan de werkzaamheden van enige onderneming voor toneelvoorstellingen, cinematografie of radio-omroep, ingeval deze deelneming een politiek karakter heeft;

9° Het recht om in welke hoedanigheid ook deel te nemen aan het beheer, de zaakvoering of het bestuur van een beroepsvereniging of een vereniging zonder winstgevend doel.

§ 2. In afwijking van de artikelen 32 en 33 kan bij de vonnissen of arresten van veroordeling tot andere criminele straffen of tot correctionele straffen wegens een misdrijf of poging tot een misdrijf als omschreven in boek II, titel I, hoofdstuk II van het Strafwetboek, in oorlogstijd gepleegd, geen ontzetting van rechten als omschreven in de genoemde artikelen worden uitgesproken, maar wel tijdelijke vervallenverklaring van alle rechten of van een deel van de rechten in de vorige paragraaf genoemd.

De vervallenverklaringen bepaald in de kieswetten, met inbegrip van de artikelen 6 en 7, 2° van het Kieswetboek, zijn in ieder geval van toepassing.

De vervallenverklaringen kunnen worden uitgesproken voor de tijd van tien jaar tot twintig jaar indien de straf opsluiting of gewone hechtenis is, en voor de tijd van vijf jaar tot tien jaar indien het een correctionele straf betreft. De tijd van de vervallenverklaringen bepaald bij het vonnis of het arrest van veroordeling, gaat in op de dag dat de op tegenspraak of bij verstek gewezen veroordeling in kracht van gewijsde is gegaan.]

Aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 30 juni 1961.

123septies. [§ 1. De veroordeelden die vervallen verklaard zijn met toepassing van artikel 123sexies, kunnen herstel aanvragen in de rechten genoemd onder 6° tot 9°, op voorwaarde :

1° Dat zij niet in hechtenis zijn ter uitvoering van hun straf, niet voortvluchtig zijn of zich niet versteken;

2° Dat zij de tegen hen uitgesproken geldboeten hebben voldaan en de teruggave, schadevergoedingen en kosten waartoe zij zijn veroordeeld, hebben gekweten; evenwel kan de rechtbank de veroordeelde van deze voorwaarde ontslaan indien hij bewijst dat hij in de onmogelijkheid verkeerde om zich van die verplichtingen te kwijten, hetzij wegens onvermogen, hetzij wegens een andere oorzaak die niet aan hem te wijten is;

3° Dat sinds de dag waarop de vervallenverklaring is ingegaan, een termijn verstreken is van twintig jaar zo de veroordeelde is vervallen verklaard voor het leven, van tien jaar zo hij is vervallen verklaard voor tien jaar tot twintig jaar ten gevolge van een veroordeling tot opsluiting of gewone hechtenis, en van vijf jaar zo hij is vervallen verklaard voor vijf jaar tot tien jaar ten gevolge van een veroordeling tot een correctionele straf.

§ 2. De aanvraag wordt bij een ter post aangetekende brief gezonden aan de procureur des Konings van de woonplaats of de verblijfplaats van de betrokkene en, indien deze in België noch woonplaats noch bepaalde verblijfplaats heeft, aan de procureur des Konings van het arrondissement Brussel.

De procureur des Konings wint alle inlichtingen in die hij nodig oordeelt, en brengt de aanvraag voor de rechtbank van eerste aanleg.

De betrokkene verschijnt voor de rechtbank in raadkamer, hetzij in persoon, hetzij bij pleitbezorger of bij een advocaat, houder van de stukken, op eenvoudige oproeping die hem door de procureur des Konings bij een ter post aangetekende brief wordt toegezonden.

Die oproeping vermeldt voor welke kamer van de rechtbank de aanvraag wordt gebracht, alsmede dag en uur van verschijning. Tussen de kennisgeving en de verschijning moeten ten minste acht dagen verlopen. De afgifte van de ter post aangetekende brief geldt als kennisgeving.

Indien de betrokkene na de kennisgeving niet verschijnt, hetzij in persoon, hetzij bij pleitbezorger of bij een advocaat, houder van de stukken, kan de rechtbank, alvorens over de aanvraag uitspraak te doen, de zaak uitstellen om het openbaar ministerie gelegenheid te geven hem een nieuwe oproeping te zenden.

Het dossier van het openbaar ministerie wordt ten minste acht dagen voor de vastgestelde terechtzitting op de griffie van de rechtbank neergelegd. De rechtspleging wordt op de terechtzitting vervolgd zoals in correctionele zaken.

Het op de aanvraag gewezen vonnis is niet vatbaar voor hoger beroep.

Indien de aanvraag geheel of ten dele afgewezen wordt, kan zij niet worden hernieuwd voordat twee jaren zijn verstreken sedert de rechterlijke uitspraak.

Bij overlijden van de betrokkene kan elk beroep en elke aanvraag, in deze wet bepaald, worden voortgezet door zijn echtgenoot, zijn bloedverwanten in de opgaande en de nederdalende lijn, of zijn broeders en zusters.

Zij kunnen insgelijks voortgezet worden door een of meer rechtverkrijgenden onder algemene of bijzondere titel die van een geldelijk belang doen blijken.

§ 3. Herstel in de rechten waarvan de veroordeelden met toepassing van het vorige artikel vervallen verklaard waren, heeft slechts gevolg voor de toekomst.]

Aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 30 juni 1961.

123octies. [Wanneer het vonnis of het arrest dat met toepassing van artikel 123sexies levenslange of tijdelijke vervallenverklaring van rechten ten gevolge heeft, in kracht van gewijsde is gegaan, doet het openbaar ministerie het bij uittreksel in het *Belgisch Staatsblad* bekendmaken, met vermelding van de uitgesproken of daaruit voortvloeiende vervallenverklaring. Het openbaar ministerie betekent het tevens bij uittreksel aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de laatste woonplaats met het oog op de inschrijving van deze vermelding in het bevolkingsregister. Deze vermelding moet in het bevolkingsregister van elke nieuwe woonplaats worden overgeschreven.]

Aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 30 juni 1961.

123nonies. [Hij die, in weerwil van de vervallenverklaring die voortvloeit uit de toepassing van artikel 123sexies, § 1 of § 2, rechtstreeks of door een tussenpersoon gebruik maakt van een der in dat artikel genoemde rechten, wordt gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot drie jaar en met geldboete van tienduizend frank tot honderdduizend frank.]

Aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 30 juni 1961.

123decies. [De vennootschappen zijn burgerrechtelijk aansprakelijk voor de veroordelingen tot schadevergoeding, geldboete, kosten, verbeurdverklaring, teruggave en geldelijke sancties van welke aard ook, die wegens overtreding van de bepalingen van dit hoofdstuk tegen hun organen of aangestelden zijn uitgesproken.

Dit geldt eveneens voor de leden van alle handelsverenigingen die geen rechtspersoonlijkheid bezitten, wanneer het misdrijf door een vennoot, zaakvoerder of aangestelde is gepleegd ter gelegenheid van een tot de werkzaamheid van de vereniging behorende verrichting. Evenwel is de burgerrechtelijk aansprakelijke vennoot persoonlijk niet verder gehouden dan tot de sommen of waarden die de verrichting hem opgebracht heeft.

Die vennootschappen en vennoten kunnen rechtstreeks voor de strafrechter gedagvaard worden door het openbaar ministerie of door de burgerlijke partij.]

Ingevoegd bij art. 2 van de besluitwet van 20 september 1945 en nog in werking ingevolge art. 1, 4° van de wet van 1 juni 1949.

HOOFDSTUK III

Misdaden tegen de inwendige veiligheid van de Staat

124. De aanslag met het oogmerk om burgeroorlog te verwekken door de burgers of inwoners tegen elkaar te wapenen of hen aan te zetten zich tegen elkaar te wapenen, wordt gestraft met buitengewone hechtenis.

De samenspanning met hetzelfde oogmerk gesmeed, wordt gestraft met hechtenis van tien jaar tot vijftien jaar, indien enige daad is gepleegd om de uitvoering ervan voor te bereiden; en met hechtenis van vijf jaar tot tien jaar, in het tegenovergestelde geval.

125. De aanslag met het oogmerk om verwoesting, mensenslaching of plundering in een of meer gemeenten aan te richten, wordt gestraft met dwangarbeid van vijftien jaar tot twintig jaar.

De samenspanning met hetzelfde oogmerk gesmeed, wordt gestraft met dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar, indien enige daad is gepleegd om de uitvoering ervan voor te bereiden; en met opsluiting, in het tegenovergestelde geval.

126. Met hechtenis van vijf jaar tot tien jaar worden gestraft zij die gewapende krijgsbenden lichten of doen lichten, krijgslieden aanwerven of ronselen, doen aanwerven of doen ronselen, of hun hetzij wapens, hetzij munitie leveren of verschaffen, zonder bevel of verlof van de Regering.

127. Met hechtenis van vijf jaar tot tien jaar worden gestraft :

Zij die, zonder recht of wettige reden, het bevel nemen over een legerkorps, over troepen, over een oorlogsschip, een versterkte plaats, een post, een haven, een stad;

Zij die tegen het bevel van de Regering enig militair bevel behouden;

Bevelhebbers die hun leger of hun troep bijeenhouden nadat de afdanking of de ontbinding ervan is gelast.

128. Hij die zich aan het hoofd van gewapende benden stelt of daarin enige functie vervult of enig bevel voert, hetzij om zich van openbare gelden meester te maken, hetzij om domeinen, eigendommen, plaatsen, steden, vestingen, posten, magazijnen, arsenalen, havens, schepen of vaartuigen van de Staat te overweldigen, hetzij om de openbare macht bij haar optreden tegen de daders van die misdaden aan te vallen of te weerstaan, wordt gestraft met buitengewone hechtenis.

129. Indien die benden tot doel hebben, hetzij openbare eigendommen of eigendommen van de Staat, of eigendommen van een algemeenschap van burgers te plunderen of te verdelen, hetzij de openbare macht bij haar optreden tegen de daders van die misdaden aan te vallen of te weerstaan, worden zij die zich aan het hoofd van die benden stellen of die daarin enige functie vervullen of enig bevel voeren, gestraft met dwangarbeid van vijftien jaar tot twintig jaar.

130. De straffen in de twee vorige artikelen onderscheidenlijk bepaald, zijn toepasselijk op hen die de vereniging leiden, de benden lichten of doen lichten, inrichten of doen inrichten.

131. Ingeval een van de misdaden, in de artikelen 101, 102, 103 en 104 omschreven, door een bende wordt gepleegd, worden de bij die artikelen bepaalde straffen toegepast op allen, zonder onderscheid van graad, die van de bende deel uitmaken en op de plaats van de oproerige bijeenkomst worden gevat.

Met dezelfde straffen wordt gestraft hij die, hoewel niet ter plaatse gevat, het oproer leidt of in de bende enige bediening uitoefent of enig bevel voert.

132. Ingeval de oproerige bijeenkomst niet een van de misdaden, in de artikelen 101, 102, 103 en 104 omschre-

ven, tot voorwerp of tot gevolg heeft, worden de personen die van de hierboven bedoelde benden deel uitmaken, zonder daarin enig bevel te voeren of enige bediening uit te oefenen, en die ter plaatse worden gevat, gestraft met de straf onmiddellijk lager dan die welke tegen de leiders of bevelvoerders van die benden wordt uitgesproken.

133. Zij die, bekend met het doel of de aard van die benden, aan deze of aan hun afdelingen, een onderdak, een schuilplaats of een vergaderplaats verschaffen, worden gestraft, in de gevallen van de artikelen 101, 102, 103 en 128, met opsluiting, en, in de gevallen van de artikelen 104 en 127, met hechtenis van vijf jaar tot tien jaar.

134. Geen straf wordt uit hoofde van oproer uitgesproken tegen hen die van die benden deel uitmaken zonder daarin enig bevel te voeren en zonder daarin enige bediening of enige functie te vervullen en die zich verwijderen op de eerste waarschuwing van de burgerlijke of de militaire overheid, of zelfs naderhand, wanneer zij buiten de plaats van de oproerige bijeenkomst worden gevat zonder tegenstand te bieden en zonder wapens.

Zij worden echter gestraft wegens de andere misdaden of wanbedrijven die zij persoonlijk hebben gepleegd.

135. Onder het woord *wapens* worden begrepen alle toestellen, werktuigen, gereedschappen of andere snijdende, stekende of kneuzende voorwerpen die men heeft ter hand genomen om te doden, te wonden of te slaan, zelfs indien men geen gebruik ervan gemaakt heeft.

135bis. [Hij die, rechtstreeks of onrechtstreeks, van een vreemde persoon of van een vreemde organisatie giften, geschenken, leningen of andere voordelen in enigerlei vorm ontvangt, ten einde geheel of ten dele te worden bestemd of gebruikt tot het voeren of het vergoeden, in België, van een werkzaamheid of een propaganda, geschikt om de integriteit, de soevereiniteit of de onafhankelijkheid van het Rijk aan te tasten of om de trouw die de burgers aan de Staat en aan de instellingen van het Belgische volk zijn verschuldigd, te doen wankelen, wordt gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar en met geldboete van duizend frank tot twintigduizend frank.

In alle gevallen van overtreding van deze bepaling worden de ontvangen zaken verbeurd verklaard; artikel 9 van de wet van 31 mei 1888 is niet van toepassing op die verbeurdverklaring.

De ontzetting van de uitoefening van de rechten, genoemd in artikel 31, of van sommige van die rechten kan worden uitgesproken voor een termijn van vijf jaar tot tien jaar.]

Ingevoegd bij het enig artikel van de wet van 20 juni 1939.

135ter. [Met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden wordt gestraft hij die, door giften, vergoedingen, beloften, bedreigingen, misbruik van gezag of van macht, manschappen aanwerft of dienstnemeningen uitlokt of inzamelt ten behoeve van vreemde legers of troepen.

De Koning kan afwijkingen van het verbod inzake aanwerving door giften, vergoedingen of beloften uitvaardigen.]

Ingevoegd bij art. 99 van de wet van 15 juni 1951.

135quater. [Met gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met geldboete van duizend frank tot tienduizend frank, of met een van die straffen alleen, wordt gestraft hij die van een minderjarige verkrijgt dat deze zonder toestemming van zijn ouders, zijn voogd of zijn curator dienst neemt in een vreemd leger of een vreemde troep.]

Ingevoegd bij het enig artikel van de wet van 23 juni 1961.

135quinquies. [De poging tot de wanbedrijven in de artikelen 135ter en 135quater omschreven wordt gestraft met dezelfde straffen.]

Ingevoegd bij het enig artikel van de wet van 23 juni 1961.

Algemene bepaling betreffende deze titel

136. Degenen onder de schuldigen die vóór enige aanslag en vóór enig begin van vervolging die samenspanningen of die misdrijven en hun daders of medeplichtigen aan de overheid kenbaar maken, blijven vrij van de straffen, gesteld op de samenspanningen omschreven in deze titel, en op de misdrijven omschreven in artikel 111.

TITEL II

Misdaden en wanbedrijven die door de Grondwet gewaARBorgde rechten schenden

EERSTE HOOFDSTUK

Wanbedrijven betreffende de uitoefening van politieke rechten

137 - 141. [...].

Opgeheven bij art. 199, 13° van de wet van 18 mei 1872.

HOOFDSTUK II

Wanbedrijven betreffende de vrije uitoefening van de erediensten

142. Hij die een of meer personen door geweld of bedreiging dwingt of verhindert een eredienst uit te oefenen, de uitoefening van die eredienst bij te wonen, bepaalde godsdienstige feesten te vieren, bepaalde rustdagen te onderhouden en dientengevolge hun werkhuizen, winkels of magazijnen te openen of te sluiten en een bepaalde arbeid te verrichten of te staken, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot twee maanden en met geldboete van zesentwintig frank tot tweehonderd frank.

143. Zij die de oefeningen van een eredienst, gehouden in een plaats welke bestemd is of gewoonlijk dient voor de eredienst of bij openbare plechtigheden van die eredienst, door het verwekken van stoornis of wanorde verhinderen, belemmeren of onderbreken, worden gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en met geldboete van zesentwintig frank tot vijfhonderd frank.

144. Hij die de voorwerpen van een eredienst door daden, woorden, gebaren of bedreigingen beschimpt, hetzij in plaatsen welke bestemd zijn of gewoonlijk dienen voor de uitoefening ervan, hetzij bij openbare plechtigheden van die eredienst, wordt gestraft met gevangenisstraf van vijf-

tien dagen tot zes maanden en met geldboete van zesentwintig frank tot vijfhonderd frank.

145. Met dezelfde straffen wordt gestraft hij die een bedienaar van een eredienst in de uitoefening van zijn bediening smaadt door daden, woorden, gebaren of bedreigingen.

Indien hij hem slaat, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van twee maanden tot twee jaar en met geldboete van vijftig frank tot vijfhonderd frank.

146. Indien de slagen bloedstorting, verwonding of ziekte veroorzaken, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar en met geldboete van honderd frank tot duizend frank.

HOOFDSTUK III

Schending door openbare ambtenaren van rechten door de Grondwet gewaarborgd

147. Ieder openbaar officier of ambtenaar, ieder drager of agent van het openbaar gezag of van de openbare macht, die wederrechtelijk en willekeurig een of meer personen aanhoudt of doet aanhouden, gevangen houdt of doet houden, wordt gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar.

De gevangenisstraf is zes maanden tot drie jaar, indien de wederrechtelijke en willekeurige vrijheidsberoving langer dan tien dagen duurt.

Duurt zij langer dan een maand, dan wordt de schuldige veroordeeld tot gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar.

Hij wordt bovendien gestraft met geldboete van vijftig frank tot duizend frank en kan worden veroordeeld tot ontzetting van de rechten, genoemd in artikel 31, 1°, 2° en 3°.

148. Ieder ambtenaar van de administratieve of de rechterlijke orde, ieder officier van justitie of van politie, ieder bevelhebber of agent van de openbare macht, die, in die hoedanigheid optredend, in de woning van een ingezetene tegen diens wil binnendringt buiten de gevallen die de wet bepaalt en zonder inachtneming van de vormen die zij voorschrijft, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en met geldboete van zesentwintig frank tot tweehonderd frank.

149. [...].

Opgeheven bij art. 36 van de wet van 26 december 1956.

150. [...].

Opgeheven bij art. 31 van de wet van 13 oktober 1930.

151. Elke andere daad van willekeur die inbreuk maakt op door de Grondwet gewaarborgde vrijheden en rechten en die bevolen of uitgevoerd wordt door een openbaar officier of ambtenaar, door een drager of agent van het openbaar gezag of van de openbare macht, wordt gestraft met gevangenisstraf van vijftien dagen tot een jaar.

152. Indien de verdachte bewijst dat hij heeft gehandeld op bevel van zijn meerderen, in zaken die tot hun bevoegdheid behoren en waarin hij hun als ondergeschikte gehoorzaamheid verschuldigd was, worden de bij de vorige artikelen bepaalde straffen alleen toegepast op de meerderen die het bevel hebben gegeven.

153. Indien openbare officieren of ambtenaren ervan beticht worden een van de daden, in de artikelen 148 tot 151 vermeld, te hebben bevolen, toegelaten of vergemakkelijkt, en indien zij beweren dat hun handtekening bij verassing is verkregen, zijn zij verplicht de daad in voorkomend geval te doen ophouden en de schuldige aan te geven; anders worden zij zelf vervolgd.

154. Indien een van de daden van willekeur, in de artikelen 148 tot 151 vermeld, wordt gepleegd door middel van de valse handtekening van een openbaar ambtenaar, worden de daders van de valsheid en zij die er kwaadwillig of bedrieglijk gebruik van maken, gestraft met dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar.

155. Openbare officieren of ambtenaren die met de administratieve of de gerechtelijke politie belast zijn en die, bevoegd zijnde om een te hunner kennis gebrachte wederrechtelijke vrijheidsberoving te doen ophouden, nalaten of weigeren zulks te doen, worden gestraft met gevangenisstraf van een maand tot een jaar.

156. Openbare officieren of ambtenaren die met de administratieve of de gerechtelijke politie belast zijn en die, niet bevoegd zijnde om een wederrechtelijke vrijheidsberoving te doen ophouden, nalaten of weigeren de te hunner kennis gebrachte wederrechtelijke vrijheidsberoving vast te stellen en bij de bevoegde overheid aan te geven, worden gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden.

157. Met gevangenisstraf van vijftien dagen tot twee jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot tweehonderd frank worden gestraft :

De bestuurders, bevelhebbers, bewaarders en portiers van huizen van bewaring, huizen van arrest, huizen van justitie, of strafhuizen die een gevangene opnemen zonder wettige last of wettig bevel of zonder vonnis;

Die hem vasthouden of weigeren hem voor te brengen voor de officier van politie of voor de houder van diens bevelen, zonder te bewijzen dat de procureur des Konings of de rechter dit heeft verboden;

Die weigeren hun registers aan de officier van politie te vertonen.

158. Met geldboete van tweehonderd frank tot tweeduizend frank worden gestraft, en tot ontzetting van het recht om openbare ambten, bedieningen of betrekkingen te vervullen kunnen worden veroordeeld, alle rechters, alle ambtenaren van het openbaar ministerie, alle officieren van de gerechtelijke politie, alle andere openbare officieren, die zonder de voorgeschreven machtigingen, hetzij een vonnis tegen een minister, een senator of een volksvertegenwoordiger, hetzij een beschikking of een bevel strekkende om hen te vervolgen of in beschuldiging te doen stellen, uitlokken, geven of ondertekenen, of die, zonder dezelfde machtigingen, de last of het bevel geven of ondertekenen om hetzij een minister, hetzij een senator of een volksvertegenwoordiger te vatten of aan te houden, behalve, wat de twee laatstgenoemden betreft, bij ontdekking op heterdaad.

159. Met dezelfde straf worden gestraft de ambtenaren van het openbaar ministerie, de rechters of de openbare officieren, die iemand vasthouden of doen vasthouden buiten de plaatsen, door de Regering of door het openbaar bestuur aangewezen.

TITEL III

Misdaden en wanbedrijven tegen de openbare trouw

EERSTE HOOFDSTUK

Valse munt

160. [Hij die gouden of zilveren munten, in België of in het buitenland wettelijk gangbaar, namaakt, wordt gestraft met dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar.]

Aldus vervangen bij art. 1, 1° van de wet van 12 juli 1932.

161. Schennis van zulke munten wordt gestraft met opsluiting.

162. [Hij die munten van ander metaal, in België of in het buitenland wettelijk gangbaar, namaakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot drie jaar.]

De schuldige kan bovendien worden veroordeeld tot ontzetting van rechten, overeenkomstig artikel 33 [...].

Poging tot namaking wordt gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar.

Het eerste lid aldus vervangen bij art. 1, 1° van de wet van 12 juli 1932, het tweede lid aldus gewijzigd bij art. 31 van de wet van 9 april 1930.

163. Schennis van zulke munten wordt gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot een jaar.

[Poging wordt gestraft met gevangenisstraf van een maand tot zes maanden.]

Het tweede lid toegevoegd bij art. 1, 2° van de wet van 12 juli 1932.

164 - 167. [...]

Opgeheven bij art. 1, 3° van de wet van 12 juli 1932.

168. Met dezelfde straffen als de vervalsers of als hun medeplichtigen, naar de onderscheidingen in de vorige artikelen gemaakt, worden gestraft zij die, in overleg met hen, deelnemen hetzij aan de uitgifte of aan de poging tot uitgifte van die nagemaakte of geschonden munten, hetzij aan het invoeren ervan op Belgisch grondgebied of aan de poging tot zodanig invoeren.

169. Hij die, zonder schuldig te zijn aan de deelneming, in het vorige artikel omschreven, met zijn weten zich nagemaakte of geschonden muntstukken aanschaffte en deze in omloop brengt of poogt te brengen, wordt gestraft met gevangenisstraf van een maand tot drie jaar.

[Hij die nagemaakte of geschonden muntstukken ontvangt of zich aanschaffte met het oogmerk om deze in omloop te brengen, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot een jaar.

Poging tot het wanbedrijf, in het vorige lid omschreven, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden.]

Het tweede en het derde lid toegevoegd bij art. 1, 4° van de wet van 12 juli 1932.

170. Hij die nagemaakte of geschonden muntstukken, die hij voor goede ontvangen heeft, weer in omloop brengt,

na de ondeugdelijkheid ervan te hebben vastgesteld of doen vaststellen, wordt gestraft met geldboete van zesentwintig frank tot duizend frank.

Bijzondere bepalingen

171. Zij die zich schuldig maken aan bedrog bij de keuze van de monsters, bestemd om ter uitvoering van de muntwet het gehalte en het gewicht van gouden en zilveren munten te keuren, worden gestraft met dwangarbeid van vijftien jaar tot twintig jaar.

172. Zij die dat bedrog plegen bij de keuze van de monsters van munten in ander metaal, worden gestraft met opsluiting.

HOOFDSTUK II

Namaking of vervalsing van openbare effecten, aandelen, schuldbrieven, rentebewijzen en bij de wet toegelaten bankbiljetten

173. [Met dwangarbeid van vijftien jaar tot twintig jaar worden gestraft de makers of vervalsers van schuldbrieven door de Staatskas uitgegeven, rentebewijzen behorende tot die schuldbrieven, biljetten aan toonder door de Staatskas uitgegeven of bankbiljetten aan toonder waarvan de uitgifte door of krachtens een wet is toegelaten.]

Met dezelfde straffen worden gestraft de makers of vervalsers van biljetten aan toonder door een vreemde Staat uitgegeven of van bankbiljetten aan toonder waarvan de uitgifte is toegelaten door een wet van een vreemd land of op grond van een bepaling die aldaar kracht van wet heeft.]

Aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 3 maart 1953.

174. Met dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar worden gestraft de makers of vervalsers, hetzij van schuldbrieven aan toonder van de openbare schuld van een vreemd land, hetzij van rentebewijzen behorende tot die effecten [...].

Aldus gewijzigd bij art. 1, 6° van de wet van 12 juli 1932.

175. De makers of vervalsers hetzij van aandelen, schuldbrieven of andere effecten die wettig zijn uitgegeven door provincies, gemeenten, openbare besturen of instellingen, onder welke benaming ook, door vennootschappen of bijzondere personen, hetzij van rente- of dividendbewijzen behorende tot die verschillende effecten, worden gestraft met dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar indien de uitgifte in België heeft plaatsgehad, en met opsluiting, indien de uitgifte heeft plaatsgehad in het buitenland.

176. Met dezelfde straffen als de vervalsers of als hun medeplichtigen, naar de onderscheidingen in de vorige artikelen gemaakt, worden gestraft zij die, in overleg met hen, deelnemen hetzij aan de uitgifte of aan de poging tot uitgifte van die nagemaakte of vervalste aandelen, schuldbrieven, rente- of dividendbewijzen of biljetten, hetzij aan het invoeren ervan in België of aan de poging tot zodanig invoeren.

177. Hij die, zonder schuldig te zijn aan de deelneming in het vorige artikel omschreven, met zijn weten zich die

nagemaakte of vervalste aandelen, schuldbrieven, rente- of dividendbewijzen, biljetten aanschaffte en ze uitgeeft of poogt uit te geven, wordt gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar.

[Hij die nagemaakte of vervalste biljetten ontvangt of zich aanschaffte met het oogmerk om ze in omloop te brengen, wordt gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar.]

Poging tot het wanbedrijf in het vorige lid omschreven, wordt gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot een jaar.]

Het tweede en het derde lid toegevoegd bij art. 1, 7° van de wet van 12 juli 1932.

178. Hij die nagemaakte of vervalste aandelen, schuldbrieven, rente- of dividendbewijzen of biljetten die hij voor goede ontvangen heeft, weer in omloop brengt, na de ondeugdelijkheid ervan te hebben vastgesteld of doen vaststellen, wordt gestraft met gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met geldboete van vijftig frank tot duizend frank of met een van die straffen alleen.

HOOFDSTUK III

Namaking of vervalsing van zegels, stempels, merken, enz.

179. Met dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar worden gestraft zij die 's Lands zegel namaken of van het nagemaakte zegel gebruik maken.

180. Met opsluiting worden gestraft:

Zij die hetzij rijksstempels, hetzij keurstempels die dienen voor het merken van goud of zilver, namaken of vervalsen;

Zij die van die nagemaakte of vervalste stempels of keurstempels gebruik maken;

Zij die muntstempels of -matrijzen bestemd tot het vervaardigen van de munten, namaken of vervalsen;

[De makers of vervalsers van stempels, matrijzen, clichés, platen of alle andere voorwerpen die dienen voor het vervaardigen hetzij van zegels, hetzij van aandelen, schuldbrieven, rente- of dividendbewijzen, hetzij van biljetten aan toonder door de Staatskas uitgegeven of van bankbiljetten waarvan de uitgifte door of krachtens een wet is toegelaten.]

Het vijfde lid aldus vervangen bij art. 2 van de wet van 3 maart 1953.

181. Met dezelfde straf worden gestraft zij die wetens papier ofwel goud of zilver, gemerkt met een nagemaakt of vervalst zegel of keurstempel, te koop stellen.

182. Indien de door het waarborgkantoor geplaatste keurmerken bedrieglijk op andere voorwerpen worden aangebracht, of indien deze keurmerken of de zegelafdruk worden nagemaakt zonder van een nagemaakt keurstempel of zegel gebruik te maken, worden de schuldigen gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar.

183. Hij die zich met zijn weten papier aanschaffte dat met een nagemaakt of vervalst zegel gemerkt is, en daarvan gebruik maakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden.

184. Met gevangenisstraf van drie maanden tot drie jaar wordt gestraft en tot ontzetting van rechten overeenkomstig artikel 33 kan worden veroordeeld :

Hij die biljetten voor personen- of goederenvervoer maakt of van een nagemaakte biljet gebruik maakt;

Hij die het zegel, het stempel of het merk, hetzij van enige overheid, hetzij van een private bank-, nijverheids- of handelsinrichting, hetzij van een bijzondere persoon, namaakt, of van de nagemaakte zegels, stempels of merken gebruik maakt.

Poging tot die wanbedrijven wordt gestraft met gevangenisstraf van een maand tot een jaar,

Opgeheven wat de fabrieksmerken betreft bij art. 17 van de wet van 1 april 1879.

185. Met gevangenisstraf van twee maanden tot drie jaar wordt gestraft hij die zich echte zegels, stempels en merken, bestemd voor een van de doeleinden in de artikelen 179 en 180 aangegeven, wederrechtelijk aanschafft en ze aanwendt of gebruikt met benadeling van de rechten en belangen van de Staat, van enige overheid of zelfs van een bijzondere persoon.

Poging tot dat wanbedrijf wordt gestraft met gevangenisstraf van vijftien dagen tot een jaar.

185bis. [Met gevangenisstraf van acht dagen tot een jaar worden gestraft :

Zij die met bedrieglijk opzet ontvangen of zich aanschaffen hetzij nagemaakte of vervalste muntstempels of -matrijzen als bedoeld in artikel 180, voorlaatste lid, hetzij echte muntstempels of -matrijzen, tot het vervaardigen van munten bestemd;

Zij die met bedrieglijk opzet ontvangen of zich aanschaffen hetzij nagemaakte of vervalste stempels, matrijzen, clichés, platen of andere voorwerpen, uit hun aard bestemd tot het namaken of het vervalsen van biljetten aan toonder door de Staatskas uitgegeven of van bankbiljetten waarvan de uitgifte door of krachtens een wet is toegelaten, hetzij echte stempels, matrijzen, clichés, platen of andere voorwerpen bestemd tot het vervaardigen van die biljetten.]

Ingevoegd bij art. 1, 8° van de wet van 12 juli 1932, het derde lid aldus vervangen bij art. 3 van de wet van 3 maart 1953.

186. Zij die zegels, stempels of merken die bestemd zijn voor een van de doeleinden in de artikelen 179 en 180 aangegeven en die toebehoren aan vreemde landen, namaken of vervalsen, of die van zulke nagemaakte of vervalste zegels, stempels of merken gebruik maken, worden gestraft met opsluiting.

[Met dezelfde straffen worden gestraft :

Zij die muntstempels of -matrijzen, bestemd tot het vervaardigen van vreemde munten, namaken of vervalsen;

Zij die stempels, matrijzen, clichés, platen of andere voorwerpen namaken of vervalsen welke dienen voor het vervaardigen van biljetten aan toonder door een vreemde Staat uitgegeven of van bankbiljetten waarvan de uitgifte is toegelaten door een wet van een vreemd land of door een bepaling die aldaar kracht van wet heeft;

Zij die het zegel, het stempel of het merk van enige vreemde overheid namaken of van de nagemaakte zegels, stempels of merken gebruik maken, worden gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot drie jaar en kunnen worden veroordeeld tot ontzetting van rechten overeenkomstig artikel 33.

Poging tot dat wanbedrijf wordt gestraft met gevangenisstraf van een maand tot een jaar.]

Het tweede en het derde lid ingevoegd bij art. 1, 9° van de wet van 12 juli 1932, het vierde lid aldus vervangen bij art. 4 van de wet van 3 maart 1953, het vijfde en het zesde lid toegevoegd bij art. 1 van de wet van 22 juni 1896.

187. [Met gevangenisstraf van een maand tot twee jaar wordt gestraft hij die zich echte zegels, stempels of merken, bestemd voor een van de doeleinden in de artikelen 179 en 180 aangegeven en toebehorende aan vreemde landen, wederrechtelijk aanschafft en ze aanwendt of gebruikt met benadeling van de rechten en belangen van die landen, van enige overheid of zelfs van een bijzondere persoon.]

Poging tot dat wanbedrijf wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden.

Het eerste lid aldus vervangen bij art. 2 van de wet van 22 juni 1896.

187bis. [Met gevangenisstraf van acht dagen tot een jaar wordt gestraft :

Hij die met bedrieglijk opzet ontvangt of zich aanschafft hetzij nagemaakte of vervalste muntstempels of -matrijzen als bedoeld in artikel 186, derde lid, hetzij echte muntstempels of -matrijzen tot het vervaardigen van vreemde munten bestemd;

Hij die met bedrieglijk opzet ontvangt of zich aanschafft hetzij nagemaakte of vervalste stempels, matrijzen, clichés, platen of andere voorwerpen als bedoeld in artikel 186, vierde lid, hetzij echte stempels, matrijzen, clichés, platen of andere voorwerpen welke bestemd zijn tot het vervaardigen van biljetten aan toonder door een vreemde Staat uitgegeven of van bankbiljetten waarvan de uitgifte is toegelaten door een wet van een vreemd land of door een bepaling die aldaar kracht van wet heeft.]

Ingevoegd bij art. 1, 10° van de wet van 12 juli 1932, het derde lid aldus vervangen bij art. 5 van de wet van 3 maart 1953.

188. Met gevangenisstraf van twee maanden tot drie jaar worden gestraft en tot ontzetting van rechten overeenkomstig artikel 33 kunnen worden veroordeeld zij die nationale of vreemde postzegels of andere plakzegels namaken of de nagemaakte zegels te koop stellen of in omloop brengen.

Poging tot namaking wordt gestraft met gevangenisstraf van een maand tot een jaar.

189. Zij die zich nagemaakte postzegels of andere plakzegels aanschaffen en daarvan gebruik maken, worden gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot een maand.

190. Met geldboete van zesentwintig frank tot driehonderd frank worden gestraft :

Zij die hetzij een postzegel of een andere plakzegel, hetzij een biljet voor personen- of goederenvervoer ontdoen van het merk waaruit blijkt dat die reeds tot gebruik hebben gediend;

Zij die gebruik maken van een zegel of een biljet die men van dat merk ontdaan heeft.

191. Hij die op fabrikaten de naam van een ander fabrikant dan de voortbrenger, of de handelsnaam van een andere fabriek dan die, welke de goederen gemaakt heeft, plaatst of door bijvoeging, wegneming of om het even welke verandering doet voorkomen, wordt gestraft met gevangenisstraf van een maand tot zes maanden;

Dezelfde straf wordt uitgesproken tegen elke koopman, commissionair of kleinhandelaar die wetens goederen, met verdichte of vervalste namen gemerkt, te koop stelt of in de handel brengt.

Bepaling aan de drie vorige hoofdstukken gemeen

192. [Personen die schuldig zijn aan een der misdrijven, omschreven in de artikelen 160 tot 168, 169, tweede lid, 171 tot 176, 177, tweede lid, 180, laatste en voorlaatste lid, 185bis, 186, tweede tot vierde lid, 187bis, 497, tweede lid, en 497bis, eerste lid, blijven vrij van straf, indien zij, vóór enige uitgifte van nagemaakte of geschonden munten of van nagemaakt of vervalst papier en vóór enige vervolging, die misdrijven en hun daders aan de overheid kenbaar maken.]

Aldus vervangen bij art. 1, 11° van de wet van 12 juli 1932.

HOOFDSTUK IV

Valsheid in geschriften en in telegrammen

193. Valsheid in geschriften of in telegrammen, met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden, wordt gestraft overeenkomstig de volgende artikelen.

EERSTE AFDELING

Valsheid in authentieke en openbare geschriften, in handels- of bankgeschriften en in private geschriften

194. Ieder openbaar officier of ambtenaar die in de uitoefening van zijn bediening valsheid pleegt,

Hetzij door valse handtekeningen,

Hetzij door vervalsing van akten, geschriften of handtekeningen,

Hetzij door onderschuiving van personen,

Hetzij door geschriften, in openbare registers of andere openbare akten na het opmaken of het afsluiten ervan gesteld of ingevoegd,

Wordt gestraft met dwangarbeid van tien jaar tot vijf-tien jaar.

195. Met dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar wordt gestraft ieder openbaar officier of ambtenaar die bij het opmaken van akten van zijn ambt het wezen of de omstandigheden ervan vervalst,

Hetzij door andere overeenkomsten te schrijven dan die welke de partijen hebben opgegeven of gedictieerd,

Hetzij door als waar op te nemen, feiten die het niet zijn.

196. Met opsluiting worden gestraft de andere personen die in authentieke en openbare geschriften valsheid plegen en alle personen die in handels- of bankgeschriften of in private geschriften valsheid plegen,

Hetzij door valse handtekeningen,

Hetzij door namaking of vervalsing van geschriften of handtekeningen,

Hetzij door overeenkomsten, beschikkingen, verbintenissen of schuldbevrijdingen valselijk op te maken of achteraf in de akten in te voegen,

Hetzij door toevoeging of vervalsing van bedingen, verklaringen of feiten die deze akten ten doel hadden op te nemen of vast te stellen.

197. In alle gevallen in deze afdeling vermeld, wordt hij die gebruik maakt van de valse akte of van het valse stuk, gestraft alsof hij de dader van de valsheid was.

AFDELING II

Valsheid in reispassen, machtigingen om wapens te dragen, arbeidsboekjes, reisorders en getuigschriften

198. Hij die een reispas, een machtiging om wapens te dragen of een arbeidsboekje namaakt of vervalst, of gebruik maakt van een reispas, een machtiging om wapens te dragen of een arbeidsboekje, die nagemaakt of vervalst zijn, wordt gestraft met gevangenisstraf van een maand tot een jaar.

199. Hij die in een reispas, een machtiging om wapens te dragen of een arbeidsboekje een verdichte naam aanneemt of als getuige medewerkt om die stukken op de verdichte naam te doen afgeven, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden.

200. Met gevangenisstraf van een maand tot twee jaar wordt gestraft hij die een reisorder valselijk opmaakt, namaakt of vervalst of van een valselijk opgemaakte, nagemaakte of vervalste reisorder gebruik maakt.

201. Hij die zich door een openbaar officier een reisorder op een verdichte naam of met aanwijzing van een valse hoedanigheid doet afgeven, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot twee jaar.

202. De openbare officier die een reispas, een machtiging om wapens te dragen, een arbeidsboekje, een reisorder afgeeft aan iemand die hij niet kent, zonder diens naam en hoedanigheid door twee hem bekende burgers te doen bevestigen, wordt gestraft met geldboete van zes-entwintig frank tot tweehonderd frank.

Indien de openbare officier, bij de afgifte van die stukken, wist dat de naam of de hoedanigheid verdicht was, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar.

Hij wordt gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar, indien hij zich daartoe heeft laten bewegen door giften of beloften.

In de twee laatste gevallen kan hij bovendien worden veroordeeld tot ontzetting van rechten overeenkomstig artikel 33.

203. Met gevangenisstraf van acht dagen tot een jaar wordt gestraft hij die, om zich zelf of een ander te bevrijden van een wettelijk verschuldigde dienst of van enige andere door de wet opgelegde verplichting, een getuigschrift van ziekte of gebrek valselijk opmaakt, hetzij onder de naam van een geneesheer, een heilkundige of een ander officier van gezondheid, hetzij onder welke naam ook, met valselijk toevoegen van een van die hoedanigheden.

204. Ieder geneesheer, heilkundige of ander officier van gezondheid die, om iemand te bevoordelen, valselijk het bestaan bevestigt van ziekten of gebreken waarvoor vrijstelling kan worden verleend van een wettelijk verschuldigde dienst of van enige andere door de wet opgelegde verplichting, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot twee jaar.

Indien hij zich daartoe heeft laten bewegen door giften of beloften, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar; hij kan bovendien worden veroordeeld tot ontzetting van rechten overeenkomstig artikel 33.

205. Hij die onder de naam van een openbaar officier of ambtenaar valselyk een getuigschrift opmaakt van goed gedrag, behoeftigheid of andere omstandigheden geschikt om de welwillendheid van het openbaar gezag of van bijzondere personen op te wekken voor de daarin aangevozen persoon, of hem indienststelling, krediet of hulpbetoon te verschaffen, wordt gestraft met gevangenisstraf van een maand tot een jaar.

Indien het getuigschrift valselyk opgemaakt wordt onder de naam van een bijzondere persoon, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden.

206. Zij die onder de naam van een openbaar officier of ambtenaar valselyk getuigschriften van welke aard ook opmaken die openbare of private belangen kunnen schaden, worden gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar en zij kunnen bovendien worden veroordeeld tot ontzetting van rechten overeenkomstig artikel 33.

Indien het getuigschrift valselyk opgemaakt wordt onder de naam van een bijzondere persoon, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van twee maanden tot een jaar.

207. Hij die een getuigschrift vervalst en hij die zich bedient van een vervalst getuigschrift, van een vals getuigschrift of van een getuigschrift dat in de omstandigheden, omschreven in de artikelen 203, 204, 205 en 206, valselyk is opgemaakt, worden gestraft met de straffen bij die artikelen gesteld en naar de onderscheidingen aldaar gemaakt.

208. Ieder openbaar officier of ambtenaar die in de uitoefening van zijn bediening een vals getuigschrift afgeeft, een getuigschrift vervalst of van een vals of vervalst getuigschrift gebruik maakt, wordt gestraft met opsluiting.

209. Zij die als getuige medewerkers om door een openbare overheid een vals getuigschrift te doen afgeven, worden gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot twee jaar.

Indien zij zich door giften of beloften hebben laten omkopen, worden zij gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar en kunnen zij worden veroordeeld tot ontzetting van rechten overeenkomstig artikel 33.

210. Kamerverhuurders en logementhouders die bij hen geherbergde personen wetens op valse of verdichte namen in hun registers inschrijven, of die hun registers op enige andere wijze vervalsen, worden gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden.

AFDELING III

Valsheid in telegrammen

211. Ambtenaren, bedienden en aangestelden bij een telegraafdienst die in de uitoefening van hun bediening valsheid plegen door telegrammen valselyk op te maken of te vervalsen, worden gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar.

212. Hij die van het vals telegram gebruik maakt, wordt gestraft alsof hij de dader van de valsheid was.

Bepalingen aan de vier vorige hoofdstukken gemeen

213. De toepassing van de straffen, gesteld tegen hen die gebruik maken van de munten, effecten, rente- of dividendbewijzen, biljetten, zegels, stempels, merken, telegrammen en geschriften welke nagemaakt, valselyk opgemaakt of vervalst zijn, heeft slechts plaats voor zover die personen van de valse zaak gebruik maken met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden.

Zie onder art. 184.

214. In de gevallen, bij de vier vorige hoofdstukken omschreven en waarvoor geen geldboete in het bijzonder bepaald is, wordt een geldboete van zesentwintig frank tot tweeduizend frank uitgesproken.

Zie onder art. 184.

HOOFDSTUK V

Vals getuigenis en meeneed

215. Vals getuigenis in criminele zaken, hetzij ten nadele, hetzij ten voordele van de beschuldigde, wordt gestraft met opsluiting.

216. Indien de beschuldigde veroordeeld is tot hechtenis van meer dan tien jaar of tot dwangarbeid, wordt de valse getuige die te zijnen nadele getuigd heeft, gestraft met dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar.

Hij wordt gestraft met levenslange dwangarbeid, indien de beschuldigde ter dood veroordeeld is.

217. De bij de twee vorige artikelen bepaalde straffen worden met een graad verminderd overeenkomstig artikel 80, wanneer personen die in rechte opgeroepen worden om er enkel inlichtingen te geven, zich schuldig maken aan valse verklaringen ten nadele of ten voordele van de beschuldigde.

218. Hij die schuldig is aan vals getuigenis in correctionele zaken, hetzij ten nadele, hetzij ten voordele van de verdachte, wordt gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar.

219. Hij die schuldig is aan vals getuigenis in politiezaken, hetzij ten nadele, hetzij ten voordele van de verdachte, wordt gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot een jaar.

220. Vals getuigenis in burgerlijke zaken wordt gestraft met gevangenisstraf van twee maanden tot drie jaar.

221. De tolk en de deskundige, schuldig aan valse verklaringen, hetzij in criminele zaken ten nadele of ten voordele van de beschuldigde, hetzij in correctionele zaken of in politiezaken ten nadele of ten voordele van de verdachte, hetzij in burgerlijke zaken, worden als valse getuige gestraft overeenkomstig de artikelen 215, 216, 218, 219 en 220.

De deskundige in criminele zaken die buiten ede mocht zijn gehoord, wordt gestraft overeenkomstig artikel 217.

222. In de gevallen in de vijf vorige artikelen omschreven, kan de schuldige bovendien worden veroordeeld tot ontzetting van rechten overeenkomstig artikel 33.

223. Hij die schuldig is aan verleiding van getuigen, deskundigen of tolken, is strafbaar met dezelfde straffen als de valse getuige, naar de onderscheidingen in de artikelen 215 tot 222 gemaakt.

224. Hij die schuldig is aan vals getuigenis of aan valse verklaring en die geld, enige beloning of een belofte heeft aangenomen, wordt bovendien veroordeeld tot gelboete van vijftig frank tot drieduizend frank.

Dezelfde straf wordt toegepast op de verleider, onverminderd de andere straffen.

225. De vorige bepalingen betreffende de valse verklaringen zijn niet toepasselijk op kinderen beneden zestien jaar, noch op personen die, uit hoofde van bloed- of aanverwantschap met de beschuldigten of de verdachten, buiten ede gehoord worden, wanneer die verklaringen zijn afgelegd ten voordele van de beschuldigten of de verdachten.

226. Hij aan wie de eed in burgerlijke zaken wordt opgedragen of teruggewezen en die een valse eed aflegt, wordt gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot tien-duizend frank; hij kan bovendien worden veroordeeld tot ontzetting van rechten overeenkomstig artikel 33.

HOOFDSTUK VI

Aanmatiging van ambten, van titels of van een naam

227. Hij die zich inlaat met openbare ambten, hetzij burgerlijke of militaire, wordt gestraft met gevangenisstraf van een maand tot twee jaar.

227bis. [§ 1. Hij die in het openbaar de titel of een graad aanneemt van officier van het Belgisch leger of van de Weermacht der Kolonie, die hem niet wettelijk is verleend, wordt gestraft met geldboete van tweehonderd frank tot duizend frank.

§ 2. Met geldboete van honderd frank tot vijfhonderd frank worden gestraft de reserveofficiëren, gepensioneerde officieren, officieren en reserveofficiëren titularissen van een eregraad, die de titel van officier of die van hun graad in het openbaar voeren, zonder die, al naar het geval, te doen voorafgaan door de vermelding « reserve- », « gepensioniseerd », « ere- », « erereserve- ».

Ingevoegd bij het enig artikel van de wet van 7 mei 1947.

228. Hij die in het openbaar een kledij, een uniform, een ereteken, een lint of andere onderscheidingstekens van een orde draagt, die hem niet toekomen, wordt gestraft met geldboete van tweehonderd frank tot duizend frank.

229. De Belg die in het openbaar het ereteken, het lint of andere onderscheidingstekens van een vreemde orde draagt, alvorens daartoe van de Koning verlof te hebben gekregen, wordt gestraft met geldboete van vijftig frank tot vijfhonderd frank.

230. Met geldboete van tweehonderd frank tot duizend frank wordt gestraft hij die in het openbaar een adellijke titel aanneemt, die hem niet toekomt.

231. Hij die in het openbaar een naam aanneemt, die hem niet toekomt, wordt gestraft met gevangenisstraf van

acht dagen tot drie maanden en met geldboete van vijftwintig frank tot driehonderd frank, of met een van die straffen alleen.

232. Ieder ambtenaar, ieder openbaar officier die in zijn akten aan de daarin vermelde personen, in verstandhouding met hen, namen of adellijke titels geeft die hun niet toekomen, wordt gestraft met geldboete van tweehonderd frank tot duizend frank.

TITEL IV

Misdaden en wanbedrijven tegen de openbare orde, gepleegd door ambtenaren in de uitoefening van hun ambt of door bedienaren der erediensten in de uitoefening van hun bediening

EERSTE HOOFDSTUK

Samenspanning van ambtenaren

233. Wanneer maatregelen die in strijd zijn met de wetten of met koninklijke besluiten, beraamd worden hetzij op een bijeenkomst van personen of van lichamen die met enig gedeelte van het openbaar gezag bekleed zijn, hetzij door het onderling zenden van afgevaardigden of uitwisselen van mededelingen, worden de schuldigen gestraft met gevangenisstraf van een maand tot zes maanden.

234. Indien maatregelen tegen de uitvoering van een wet of van een koninklijk besluit beraamd worden door een van de middelen, in het vorige artikel vermeld, is de straf gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar.

De schuldigen kunnen bovendien worden veroordeeld tot ontzetting van de rechten genoemd in de eerste drie nummers van artikel 31.

Indien de beraming plaatsheeft tussen de burgerlijke overheden en militaire korpsen of hun hoofden, worden degenen die ze hebben uitgelokt, gestraft met hechtenis van tien jaar tot vijftien jaar; de anderen, met hechtenis van vijf jaar tot tien jaar.

235. Ingeval de burgerlijke overheden met de militaire korpsen of met hun hoofden een samenspanning smeden tegen de veiligheid van de Staat, worden de uitlokkers gestraft met buitengewone hechtenis; de anderen, met hechtenis van tien jaar tot vijftien jaar.

236. Met gevangenisstraf van een maand tot twee jaar en met geldboete van honderd frank tot vijfhonderd frank worden gestraft de ambtenaren die ten gevolge van een afspraak ontslag nemen met het oogmerk om de rechtsbedeling of de uitoefening van een wettelijke dienst te verhinderen of te schorsen.

Zij kunnen bovendien worden veroordeeld tot ontzetting van het recht om openbare ambten, bedieningen of betrekkingen te vervullen.

HOOFDSTUK II

Aanmatiging van macht door administratieve en rechterlijke overheden

237. Rechters, ambtenaren van het openbaar ministerie en officieren van de gerechtelijke politie, die zich met de uitoefening van de wetgevende macht inlaten, hetzij door verordeningen te maken die wetgevende bepalingen inhouden, hetzij door de uitvoering van een of meer wetten te stuiten of te schorsen, hetzij door te beraadslagen over de vraag of die wetten zullen worden uitgevoerd.

Rechters, ambtenaren van het openbaar ministerie en officieren van de gerechtelijke politie, die hun macht overschrijden door zich in te laten met zaken welke tot de bevoegdheid van de administratieve overheid behoren, hetzij door verordeningen betreffende die zaken te maken, hetzij door de uitvoering te verbieden van de bevelen die van het bestuur uitgaan,

Worden gestraft met gevangenisstraf van een maand tot twee jaar en met geldboete van vijftig frank tot vijfhonderd frank, en zij kunnen worden veroordeeld tot ontzetting, voor een duur van vijf jaar tot tien jaar, van de rechten genoemd in de eerste drie nummers van artikel 31.

238. Rechters die in een geschil waarbij een administratieve overheid betrokken is, vonnis wijzen ondanks het door die overheid wettelijk opgeworpen conflict en vóór de beslissing van het Hof van Cassatie, worden ieder met geldboete van zesentwintig frank tot vijfhonderd frank gestraft.

Ambtenaren van het openbaar ministerie die met het oog op dat vonnis vorderingen doen of conclusie nemen, worden gestraft met dezelfde straf.

239. Provinciegouverneurs, arrondissementscommissarissen, burgemeesters en leden van bestuurslichamen, die zich inlaten met de uitoefening van de wetgevende macht, zoals in artikel 237, eerste lid, is omschreven, of die zich aanmatigen besluiten te nemen, strekkende tot het uitvaardigen van enig bevel of verbod aan hoven of rechtbanken, worden gestraft met gevangenisstraf van een maand tot twee jaar en met geldboete van vijftig frank tot vijfhonderd frank.

Zij kunnen bovendien worden veroordeeld tot ontzetting, voor vijf jaar tot tien jaar, van de rechten genoemd in de eerste drie nummers van artikel 31.

HOOFDSTUK III

Verduistering en knevelarij door openbare ambtenaren gepleegd

240. Met opsluiting wordt gestraft ieder openbaar officier of ambtenaar, ieder met een openbare dienst belast persoon, die openbare of private gelden, geldswaardige papieren, stukken, effecten, akten, roerende zaken verduistert, welke hij uit kracht of uit hoofde van zijn bediening onder zich heeft.

Indien het verduisterde de gestelde zekerheid niet te boven gaat, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van een maand tot zes maanden.

241. Met opsluiting worden gestraft alle openbare officieren of ambtenaren en alle met een openbare dienst be-

laste personen die akten of titels waarvan zij in die hoedanigheid de bewaarders zijn, of welke hun uit hoofde van hun bediening zijn medegedeeld, kwaadwillig of bedrieglijk vernietigen of wegmaken.

242. Wanneer stukken of procesakten in strafzaken, ofwel andere papieren, registers, akten of voorwerpen die in archieven, griffies of openbare bewaarplaatsen berusten, of die aan een openbaar bewaarder in die hoedanigheid zijn toevertrouwd, worden ontvreemd of vernietigd, wordt de nalatige bewaarder gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden.

243. Alle openbare officieren of ambtenaren en alle met een openbare dienst belaste personen, die zich schuldig maken aan knevelarij, door bevel te geven om rechten, taksen, belastingen, gelden, inkomsten of interesten, lonen of wedden te innen, of door die te vorderen of te ontvangen, wetende dat zij niet verschuldigd zijn of het verschuldigde te boven gaan, worden gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar, en zij kunnen bovendien worden veroordeeld tot ontzetting van het recht om openbare ambten, bedieningen of betrekkingen te vervullen.

De straf is opsluiting, indien de knevelarij met behulp van geweld of van bedreiging wordt gepleegd.

244. De in dit hoofdstuk omschreven misdrijven worden bovendien gestraft met geldboete van vijftig frank tot duizend frank.

Die straffen worden, naar de hierboven gemaakte onderscheidingen, toegepast op de aangestelden of klerken van de openbare officieren of ambtenaren en van alle met een openbare dienst belaste personen.

Bijzondere bepaling

245. Ieder openbaar officier of ambtenaar, ieder met een openbare dienst belast persoon, die, hetzij rechtstreeks, hetzij door tussenpersonen of door schijnhandelingen, enig belang, welk het ook zij, neemt of aanvaardt in de verrichtingen, aanbestedingen, aannemingen of werken in regie waarover hij ten tijde van de handeling geheel of ten dele het beheer of het toezicht had, of die, belast met de ordonancering van de betaling of de vereffening van een zaak, daarin enig belang neemt, wordt gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar en met geldboete van vijftig frank tot drieduizend frank, en hij kan bovendien, overeenkomstig artikel 33, worden veroordeeld tot ontzetting van het recht om openbare ambten, bedieningen of betrekkingen te vervullen.

De voorafgaande bepaling is niet toepasselijk op hem die in de gegeven omstandigheden zijn private belangen door zijn betrekking niet kon bevorderen en openlijk heeft gehandeld.

HOOFDSTUK IV

Omkoping van openbare ambtenaren

246. Ieder openbaar officier of ambtenaar, ieder met een openbare dienst belast persoon, die een aanbod of belofte aanneemt, die een gift of geschenk ontvangt om een zelfs rechtmatige maar niet aan betaling onderworpen handeling van zijn ambt of van zijn bediening te verrichten, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot

zes maanden en met geldboete van zesentwintig frank tot vijfhonderd frank.

Hij wordt gestraft met gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met geldboete van vijftig frank tot duizend frank, indien hij een aanbod of belofte aanneemt, of een gift of geschenk ontvangt, hetzij om in de uitoefening van zijn ambt of van zijn bediening een onrechtmatige handeling te verrichten, hetzij om zich te onthouden van een handeling die tot zijn ambtsplichten behoort; hij kan bovendien, overeenkomstig artikel 33, worden veroordeeld tot ontzetting van het recht om openbare ambten, bedieningen of betrekkingen te vervullen.

247. Ieder openbaar officier of ambtenaar, ieder met een openbare dienst belast persoon, die, ten gevolge van een aangenomen aanbod of belofte, een ontvangen gift of geschenk, in de uitoefening van zijn bediening, een onrechtmatige handeling verricht of zich onthoudt van een handeling die tot zijn ambtsplichten behoort, wordt gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot drie jaar en met geldboete van honderd frank tot drieduizend frank. Hij kan bovendien worden veroordeeld tot ontzetting van rechten, overeenkomstig artikel 33.

248. De schuldige wordt veroordeeld tot gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar, tot geldboete van tweehonderd frank tot vijfduizend frank en, overeenkomstig artikel 33, tot ontzetting van rechten, indien hij een aanbod of belofte aanneemt, een gift of geschenk ontvangt om in de uitoefening van zijn bediening een misdaad of een wanbedrijf te plegen.

249. De rechter, de scheidsrechter of de werkrechter, die zich laten omkopen, worden gestraft, de eerste met dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar, de twee anderen met gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar en met ontzetting van rechten overeenkomstig artikel 33.

250. De gezworene die zich laat omkopen, wordt gestraft met opsluiting.

251. Indien de rechter, de scheidsrechter, de werkrechter of de gezworene, die zich laat omkopen, geld, enige beloning of een belofte heeft aangenomen, wordt hij veroordeeld niet alleen tot de hiervoren bepaalde straffen, maar bovendien tot geldboete van tweehonderd frank tot vijfduizend frank.

252. Zij die een ambtenaar, een openbaar officier, een met een openbare dienst belast persoon, een gezworene, een scheidsrechter of een werkrechter door geweld of bedreiging dwingen of door een belofte, aanbod, gift of geschenk omkopen om een zelfs rechtmatige maar niet aan betaling onderworpen handeling van zijn ambt of van zijn bediening te verrichten, ofwel om zich te onthouden van een handeling die tot zijn ambtsplichten behoort, worden gestraft met dezelfde straffen als de ambtenaar, officier, gezworene, scheidsrechter of werkrechter, die zich laat omkopen.

Poging tot dwang of tot omkoping wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot een jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot vijfhonderd frank.

253. Het door de omkoper gegevene, of de waarde daarvan, wordt hem nooit teruggegeven; het wordt verbeurd verklaard en ter beschikking gesteld van de gemeente waar het misdrijf is gepleegd, onder verplichting om het aan de godshuizen of aan het bureau van weldadigheid al naar de behoeften van die instellingen te overhandigen.

HOOFDSTUK V

Misbruik van gezag

254. Met gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar wordt gestraft ieder openbaar ambtenaar, ieder agent of aangestelde van de Regering, van welke staat of rang ook, die het optreden of het aanwenden van de openbare macht vordert of beveelt, doet vorderen of bevelen tegen de uitvoering van een wet of van een koninklijk besluit, tegen de inning van een wettelijk ingevoerde belasting, of tegen de uitvoering hetzij van een rechterlijke beschikking of van een rechterlijk bevel, hetzij van enig ander bevel uitgaande van de overheid.

De schuldige kan bovendien worden veroordeeld tot ontzetting van de rechten genoemd in de eerste drie nummers van artikel 31.

255. Indien aan die vordering of dat bevel gevolg is gegeven, wordt de schuldige gestraft met hechtenis van vijf jaar tot tien jaar.

256. Indien de bevelen of vorderingen de rechtstreekse oorzaak zijn van andere misdaden, strafbaar met zwaardere straffen dan in de artikelen 254 en 255 bepaald, worden die zwaardere straffen toegepast op de ambtenaren, agenten of aangestelden die zich schuldig hebben gemaakt aan het geven van bedoelde bevelen of aan het doen van bedoelde vorderingen.

In dat geval echter wordt de doodstraf vervangen door levenslange dwangarbeid.

257. Wanneer een openbaar officier of ambtenaar, een bestuurder, agent of aangestelde van de Regering of van de politie, een uitvoerder van rechterlijke bevelen of van vonnissen, een hoofdbevelhebber of ondergeschikt bevelhebber van de openbare macht, in de uitoefening of ter gelegenheid van de uitoefening van zijn bediening, zonder wettige reden tegen personen geweld gebruikt of doet gebruiken, wordt het minimum van de op die feiten gestelde straf verhoogd overeenkomstig artikel 266.

258. Ieder rechter, ieder bestuurder of lid van een bestuurslichaam die onder enig voorwendsel, zelfs van het stilzwijgen of de duisterheid van de wet, weigert het aan partijen verschuldigde recht te spreken, wordt gestraft met geldboete van tweehonderd frank tot vijfduizend frank en kan worden veroordeeld tot ontzetting van het recht om openbare ambten, bedieningen of betrekkingen te vervullen.

259. Ieder bevelhebber, ieder officier of onderofficier van de openbare macht die, na door de burgerlijke overheid wettelijk te zijn gevorderd, weigert de onder zijn bevel geplaatste macht te doen optreden, wordt gestraft met gevangenisstraf van vijftien dagen tot drie maanden.

Bepaling aan de vorige hoofdstukken gemeen

260. Wanneer een openbaar officier of ambtenaar, een drager of agent van de openbare macht enige handeling strijdig met een wet of met een koninklijk besluit heeft bevolen of verricht, blijft hij vrij van straf indien hij bewijst dat hij heeft gehandeld op bevel van zijn meerderen, in zaken die tot hun bevoegdheid behoren en waarin hij hun als ondergeschikte gehoorzaamheid verschuldigd was, in welk geval de straf alleen wordt toegepast op de meerderen die het bevel hebben gegeven.

HOOFDSTUK VI

Onwettig vervroegde of verlengde uitoefening van het openbaar gezag

261. Ieder openbaar ambtenaar die met de uitoefening van zijn bediening begint zonder de door de wet voorgeschreven eed te hebben afgelegd, wordt veroordeeld tot geldboete van zesentwintig frank tot vijfhonderd frank.

262. Ieder openbaar ambtenaar die wettig ontslagen, afgezet, geschorst of van rechten ontzet is en die, nadat hij daarvan officieel kennis heeft gekregen, zijn bediening blijft uitoefenen, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot een jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot vijfhonderd frank.

Met dezelfde straffen wordt gestraft ieder bij verkiezing of tijdelijk aangesteld openbaar ambtenaar die zijn bediening blijft uitoefenen nadat zij wettelijk een einde heeft genomen.

HOOFDSTUK VII

Enige wanbedrijven betreffende het houden van de akten van de burgerlijke stand

263. De ambtenaren van de burgerlijke stand die hun akten op losse bladen schrijven, worden gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en met geldboete van vijftig frank tot driehonderd frank.

264. Met geldboete van zesentwintig frank tot vijfhonderd frank wordt gestraft de ambtenaar van de burgerlijke stand die nalaat in de akte van huwelijk de toestemming te vermelden of de akten van eerbied op te nemen, welke door de wet zijn voorgeschreven;

Die het huwelijk voltrekt zonder zich van het bestaan van die toestemmingen of van die akten van eerbied te vergewissen;

Die een akte van huwelijk opmaakt in het geval van artikel 228 van het Burgerlijk Wetboek en vóór de termijn in dat artikel voorgeschreven;

[Die de huwelijksafkondiging doet of een huwelijk voltrekt zonder het bewijs te vorderen dat de aanstaande echtgenoot aan de dienstplichtwetten heeft voldaan.]

Het vierde lid aldus vervangen bij art. 100 van de wet van 15 juni 1951.

265. Met gevangenisstraf van drie maanden tot een jaar en met geldboete van vijftig frank tot vijfhonderd frank wordt gestraft de ambtenaar van de burgerlijke stand die een huwelijk voltrekt tegen de wil van de personen wier toestemming vereist is.

Bijzondere bepaling

266. Buiten het geval dat de wet de straffen wegens misdaden of wanbedrijven door openbare officieren of ambtenaren gepleegd in het bijzonder regelt, worden degenen onder hen die zich schuldig maken aan andere misdaden of aan andere wanbedrijven welke zij gelast waren te voorkomen, vast te stellen, te vervolgen of te straffen, veroordeeld tot de op deze misdaden of op deze wanbedrijven gestelde straffen, waarvan het minimum wordt verdubbeld indien het gevangenisstraf betreft, en met twee jaar

verhoogd indien het opsluiting, tijdelijke hechtenis en tijdelijke dwangarbeid betreft.

HOOFDSTUK VIII

Misdrijven door de bedienaren der erediensten in de uitoefening van hun bediening gepleegd

267. [Ieder bedienaar van een eredienst die een huwelijk inzegt vóór de voltrekking van het burgerlijk huwelijk, wordt gestraft met geldboete van vijftig frank tot vijfhonderd frank.

Deze bepaling is niet van toepassing wanneer een van de personen die de huwelijksinzegening ontvangen hebben, in levensgevaar verkeerde, en elk uitstel die plechtigheid onmogelijk had kunnen maken.]

Pleegt de bedienaar opnieuw een misdrijf van dezelfde soort, dan kan hij bovendien worden veroordeeld tot gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden.

Het eerste lid aldus vervangen en het tweede lid ingevoegd bij het enig artikel van de wet van 3 augustus 1909.

268. Met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en met geldboete van zesentwintig frank tot vijfhonderd frank worden gestraft de bedienaren van een eredienst die in de uitoefening van hun bediening door woorden, in openbare vergadering gesproken, de Regering, een wet, een koninklijk besluit of enige andere handeling van het openbaar gezag rechtstreeks aanvallen.

TITEL V

Misdaden en wanbedrijven tegen de openbare orde door bijzondere personen gepleegd

EERSTE HOOFDSTUK

Weerspannigheid

269. Weerspannigheid wordt genoemd elke aanval, elk verzet met geweld of bedreiging tegen ministeriële ambtenaren, veld- of boswachters, dragers of agenten van de openbare macht, personen aangesteld om taksen en belastingen te innen, brengers van dwangbevelen, aangestelden van de douane, gerechtelijke bewaarders, officieren of agenten van de administratieve of de gerechtelijke politie, wanneer zij handelen ter uitvoering van de wetten, van de bevelen of de beschikkingen van het openbaar gezag, van rechterlijke bevelen of van vonnissen.

270. [...].

Opgeheven bij art. 31 van de wet van 13 oktober 1930.

271. Weerspannigheid, gepleegd door een enkel persoon voorzien van wapens, wordt gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar; zonder wapens gepleegd, wordt zij gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden.

272. Wordt de weerspannigheid gepleegd door verscheidene personen en ten gevolge van een voorafgaande afspraak, dan worden de weerspannigen die wapens dragen, veroordeeld tot opsluiting en de andere tot gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar.

Is de weerspannigheid niet het gevolg van een voorafgaande afspraak, dan worden de gewapende schuldigen gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar, en de andere met gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar.

273. In geval van weerspannigheid in bende of samenscholing gepleegd, is artikel 134 van dit wetboek toepasselijk op de weerspannigen zonder functie of bediening in de bende, die zich verwijderen op de eerste waarschuwing van het openbaar gezag, of zelfs naderhand, indien zij, zonder nieuw verzet en zonder wapens, worden gevat buiten de plaats waar de weerspannigheid is gepleegd.

274. In alle gevallen waarin gevangenisstraf wegens weerspannigheid wordt uitgesproken, kunnen de schuldigen bovendien worden veroordeeld tot geldboete van zesentwintig frank tot tweehonderd frank.

De hoofden van de weerspannigheid en zij die deze uitgelokt hebben, kunnen bovendien worden veroordeeld [...] tot ontzetting van rechten overeenkomstig artikel 33.

Het tweede lid aldus gewijzigd bij art. 31 van de wet van 9 april 1930.

HOOFDSTUK II

Smaad en geweld tegen ministers, leden van de wetgevende kamers, draggers van het openbaar gezag of van de openbare macht

275. [Met gevangenisstraf van vijftien dagen tot zes maanden en met geldboete van vijftig frank tot driehonderd frank wordt gestraft hij die een lid van de Wetgevende Kamers in de uitoefening of ter gelegenheid van de uitoefening van zijn mandaat, een minister of een magistraat van de administratieve of de rechterlijke orde of een officier van de openbare macht in actieve dienst, in de uitoefening of ter gelegenheid van de uitoefening van hun bediening, smaadt door daden, woorden, gebaren of bedreigingen.].

Indien de smaad gepleegd wordt in de vergadering van een der Kamers of op de terechtzitting van een hof of een rechtbank, is de gevangenisstraf twee maanden tot twee jaar en de geldboete tweehonderd frank tot duizend frank.

Smaad tegen een lid van de Kamers gepleegd kan, behalve bij ontdekking op heterdaad, niet worden vervolgd dan op klacht van de gesmade persoon of op aangifte van de Kamer waarvan hij deel uitmaakt.

Het eerste lid aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 27 juli 1934.

276. Smaad door woorden, daden, gebaren of bedreigingen gepleegd tegen een ministerieel ambtenaar, een agent die drager is van het openbaar gezag of van de openbare macht of tegen enig ander persoon met een openbare hoedanigheid bekleed, in de uitoefening of ter gelegenheid van de uitoefening van hun bediening, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot een maand en met geldboete van zesentwintig frank tot tweehonderd frank.

277. Smaad tegen gestelde lichamen gepleegd wordt op dezelfde wijze gestraft als smaad tegen de leden van die lichamen, naar de onderscheidingen in de twee vorige artikelen gemaakt.

278. [Met gevangenisstraf van twee maanden tot twee jaar en met geldboete van vijftig frank tot vijfhonderd frank wordt gestraft hij die slagen toebrengt aan een lid van de Wetgevende Kamers in de uitoefening of ter gelegenheid van de uitoefening van zijn mandaat, aan een minister, een magistraat of een officier van de openbare macht in actieve dienst, in de uitoefening of ter gelegenheid van de uitoefening van hun bediening.]

Indien de slagen worden toegebracht in de vergadering van een der Kamers of op de terechtzitting van een hof of een rechtbank, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot drie jaar en met geldboete van tweehonderd frank tot duizend frank.

Het eerste lid aldus vervangen bij art. 2 van de wet van 27 juli 1934.

279. Indien de toegebrachte slagen bloedstorting, verwonding of ziekte veroorzaken, wordt de schuldige veroordeeld tot gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar en tot geldboete van tweehonderd frank tot vijftienhonderd frank.

280. Hij die slagen toebrengt aan een ministerieel ambtenaar, een agent die drager is van het openbaar gezag of van de openbare macht of aan enig ander persoon met een openbare hoedanigheid bekleed, in de uitoefening of ter gelegenheid van de uitoefening van hun bediening, wordt gestraft met gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met geldboete van vijftig frank tot driehonderd frank.

281. Indien de slagen bloedstorting, verwonding of ziekte veroorzaken, is de straf gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar en geldboete van honderd frank tot vijfhonderd frank.

282. De in de artikelen 275, 278 en 279 bepaalde straffen zijn toepasselijk in het geval dat gezworenen uit hoofde van hun bediening of getuigen uit hoofde van hun verklaringen worden gesmaad of geslagen.

HOOFDSTUK III

Zegelverbreking

283. Wanneer zegels, op bevel van het openbaar gezag gelegd, zijn verbroken, worden de bewaarders, wegens enkele nalatigheid, gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden.

284. Hij die opzettelijk zegels verbreekt, wordt gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaar, en indien het de bewaarder zelf is of de openbare ambtenaar die de verzegeling heeft gelast of verricht, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot drie jaar.

Poging tot dit wanbedrijf wordt in het eerste geval van dit artikel gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot een jaar, en in het tweede geval met gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaar.

285. Indien de verbroken zegels waren gelegd op papieren of zaken van iemand die verdacht, beklaagd of beschuldigd was van een misdad waarop de doodstraf, levens-

lange dwangarbeid of levenslange hechtenis is gesteld, of van iemand die tot een van die straffen was veroordeeld, wordt de nalatige bewaarder gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot een jaar.

286. Hij die opzettelijk zegels verbreekt, die gelegd zijn op zodanige papieren of zaken als in het vorige artikel bedoeld, wordt gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot drie jaar, en indien het de bewaarder zelf is of de openbare ambtenaar die de verzegeling heeft gelast, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van twee jaar tot vijf jaar.

Poging tot dit wanbedrijf wordt in het eerste geval van dit artikel gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaar, en in het tweede geval met gevangenisstraf van een jaar tot drie jaar.

287. Indien de zegelverbreking geschiedt met geweld tegen personen, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van twee jaar tot vijf jaar.

Poging tot zodanige zegelverbreking wordt gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar.

288. In de gevallen van de artikelen 284, 286 en 287 kan de schuldige bovendien worden veroordeeld tot geldboete van vijftig frank tot tweeduizend frank.

HOOFDSTUK IV

Belemmering van de uitvoering van openbare werken

289. Hij die zich door feitelijkheden verzet tegen de uitvoering van werken waartoe de bevoegde overheid bevel of machtiging heeft gegeven, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden.

290. Zij die zich door samenscholing en geweld, feitelijkheden of bedreigingen, tegen de uitvoering van die werken verzetten, worden gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar.

De hoofden of aanstokers worden gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar.

291. In de gevallen, bij de twee vorige artikelen omschreven, kunnen de schuldigen bovendien worden veroordeeld tot geldboete van zesentwintig frank tot vijfhonderd frank.

HOOFDSTUK V

Misdaden en wanbedrijven van leveranciers

292. Personen die belast zijn met leveringen, met aanemingen of werken in regie voor rekening van het leger of van de marine en de hun opgedragen dienst opzettelijk doen mislukken, worden gestraft met opsluiting en met geldboete van tweehonderd frank tot drieduizend frank.

Dezelfde straffen worden toegepast op de agenten van de leveranciers, indien deze agenten de dienst opzettelijk doen mislukken.

293. Openbare ambtenaren of door de Regering aangestelde of bezoldigde agenten die de schuldigen aanzetten of helpen om de dienst te doen mislukken, worden veroordeeld tot opsluiting van ten minste zeven jaar en met geldboete van driehonderd frank tot drieduizend frank.

294. Wanneer het staken van de dienst het gevolg is van een nalatigheid van de leveranciers, hun agenten, de openbare ambtenaren of de door de Regering aangestelde of bezoldigde agenten, worden de schuldigen gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar en met geldboete van honderd frank tot duizend frank.

295. Indien de leveranties of de werken opzettelijk worden vertraagd zonder dat de dienst mislukt, worden de schuldigen gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaar en met geldboete van tweehonderd frank tot duizend frank.

Zij worden gestraft met gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met geldboete van vijftig frank tot vijfhonderd frank, indien de vertraging het gevolg is van nalatigheid.

296. In de verschillende gevallen, bij de artikelen 294 en 295, § 2, omschreven, mag de vervolging niet plaatshebben dan op aangifte van de minister die het aangaat.

297. Indien bedrog gepleegd wordt omtrent de aard, de hoedanigheid of de hoeveelheid van de werken of van de arbeid of van de geleverde zaken, worden de schuldigen gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar en met geldboete van honderd frank tot tienduizend frank.

Zij kunnen bovendien worden veroordeeld tot ontzetting van rechten, overeenkomstig artikel 33.

298. De openbare ambtenaren of de door de Regering aangestelde of bezoldigde agenten die aan dit bedrog deelnemen, worden gestraft met gevangenisstraf van twee jaar tot vijf jaar en met geldboete van tweehonderd frank tot tienduizend frank.

Zij worden bovendien veroordeeld tot ontzetting van rechten overeenkomstig artikel 33.

HOOFDSTUK VI

Uitgeven of verspreiden van geschriften zonder vermelding van naam en woonplaats van de schrijver of van de drukker

299. Hij die wetens medehelpt tot het uitgeven of verspreiden van enigerlei drukwerk, zonder dat daarin de ware naam en woonplaats van de schrijver of van de drukker zijn vermeld, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot twee maanden en met geldboete van zesentwintig frank tot tweehonderd frank of met een van die straffen alleen.

De gevangenisstraf kan echter niet worden uitgesproken, wanneer het drukwerk dat zonder de vereiste vermeldingen is uitgegeven, deel uitmaakt van een uitgave waarvan de herkomst bekend is door hetgeen daarvan vroeger verschenen is.

300. Van de straf, in het vorige artikel bepaald, blijven vrij :

Zij die de drukker doen kennen;

De omroepers, aanplakkers, verkopers of verspreiders, die de persoon doen kennen, van wie zij het gedrukte stuk gekregen hebben.

HOOFDSTUK VII

Overtreding van de wetten en verordeningen op loterijen, speelhuizen en pandhuizen

301. Als loterijen worden beschouwd alle verrichtingen die het publiek aangeboden worden en die bestemd zijn om winst te verschaffen bij wege van het lot.

302. De aanleggers, ondernemers, beheerders, aangestelden of agenten van niet wettelijk toegelaten loterijen worden gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en met geldboete van vijftig frank tot drieduizend frank.

De roerende goederen in de loterij ingelegd en die welke voor de dienst van de loterij gebruikt worden of bestemd zijn, worden verbeurd verklaard.

Wanneer een onroerend goed in de loterij is ingelegd, wordt de verbeurdverklaring niet uitgesproken; zij wordt vervangen door geldboete van honderd frank tot tienduizend frank.

303. Met gevangenisstraf van acht dagen tot een maand en met geldboete van zesentwintig frank tot duizend frank of met een van die straffen alleen worden gestraft:

Zij die briefjes van niet wettelijk toegelaten loterijen plaatsen, venten of verspreiden;

Zij die door berichten, aankondigingen, aanplakbiljetten of door enig ander publiciteitsmiddel het bestaan van die loterijen doen kennen of de uitgifte van de loterijbriefjes bevorderen.

In alle gevallen worden de briefjes, alsook de berichten, aankondigingen of aanplakbiljetten, in beslag genomen en vernietigd.

304. Van de straffen, in het vorige artikel bepaald, blijven vrij de omroepers en de aanplakkers die de persoon doen kennen van wie zij de voormelde briefjes of geschriften gekregen hebben.

305. Zij die [...] een speelhuis houden en het publiek vrij of op voorstelling van belanghebbenden of aangeslotenen daarin toelaten, alsook de bankhouders, beheerders, aangestelden of agenten van dat huis worden gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en met geldboete van honderd frank tot vijfduizend frank.

De schuldigen kunnen bovendien worden veroordeeld tot ontzetting van rechten overeenkomstig artikel 33.

De gelden of zaken die als inzet bij het spel gevonden worden, alsook de meubelen, werktuigen, gereedschappen, toestellen voor de dienst van het spel gebruikt of bestemd, worden in elk geval verbeurd verklaard.

Het eerste lid aldus gewijzigd bij art. 8 van de wet van 24 oktober 1902.

306. Zij die zonder wettelijke vergunning een pandhuis houden, worden gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en met geldboete van zesentwintig frank tot duizend frank.

307. Zij die wel een vergunning hebben maar geen overeenkomstig de verordeningen ingericht register houden, waarin achter elkaar, zonder enig wit vak of enige tussenregel, zijn opgenomen de te leen gegeven sommen of zaken, de namen, de woonplaats en het beroep van de leners, de aard, de hoedanigheid, de waarde van de in pand gegeven zaken, worden gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot een maand en met geldboete van

zesentwintig frank tot vijfhonderd frank of met een van die straffen alleen.

308. Met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en met geldboete van zesentwintig frank tot duizend frank worden gestraft:

Zij die er een gewoonte van maken voor een ander en tegen beloning zaken naar de kantoren van de berg van barmhartigheid te brengen;

Zij die er een gewoonte van maken pandbewijzen van de berg van barmhartigheid te kopen;

Zij die de pandbewijzen van die instellingen, waaruit leningen op nieuwe koopwaren blijken, kopen of aan anderen overdragen.

HOOFDSTUK VIII

Misdrijven betreffende nijverheid, koophandel en openbare veilingen

309. Hij die geheimen van de fabriek waarin hij werkzaam geweest is of nog is, kwaadwillig of bedrieglijk aan anderen mededeelt, wordt gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot drie jaar en met geldboete van vijftig frank tot tweeduizend frank.

310. [...]

Opgeheven bij het enig artikel van de wet van 24 mei 1921.

311. Zij die door enig bedrieglijk middel de stijging of daling van de prijs van eetwaren of koopwaren of van openbare effecten en papieren bewerken, worden gestraft met gevangenisstraf van een maand tot twee jaar en met geldboete van driehonderd frank tot tienduizend frank.

312. Ieder bevelhebber van militaire gebieden, van provincies of van plaatsen en steden, ieder provinciegouverneur of arrondissementscommissaris die, binnen het gebied waar hij het recht heeft zijn gezag uit te oefenen, dergelijke handelingen pleegt of daaraan deelneemt, hetzij openlijk, hetzij door schijnhandelingen of door tussenpersonen, wordt gestraft met ontzetting van de rechten genoemd in de eerste drie nummers van artikel 31, onverminderd de straffen bij het vorige artikel bepaald.

313. Zij die, door samenscholing en door geweld of bedreiging, de openbare orde op markten of in graanhallen storen met het oogmerk om plundering uit te lokken, of alleen maar om de verkopers te dwingen hun waren van de hand te doen tegen een lagere prijs dan die welke uit vrije mededinging zou ontstaan, worden gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar.

De hoofden of aanstokers worden gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar [...].

Het tweede lid aldus gewijzigd bij art. 31 van de wet van 9 april 1930.

314. Zij die bij toewijzingen van de eigendom, van het vruchtgebruik of van de huur van roerende of onroerende zaken, van een aanneming, van een levering, van een bedrijf of van enige dienst, de vrijheid van opbod of van inschrijving door geweld of bedreiging belemmeren of storen, hetzij vóór hetzij tijdens de opbiedingen of de inschrijvingen, worden gestraft met gevangenisstraf van vijftien dagen tot zes maanden en met geldboete van honderd frank tot drieduizend frank.

HOOFDSTUK IX

Enige andere misdrijven tegen de openbare orde

EERSTE AFDELING

Overtreding van de begrafeniswetten

315. Met gevangenisstraf van acht dagen tot twee maanden of met geldboete van zesentwintig frank tot driehonderd frank worden gestraft :

Zij die, zonder voorafgaand verlof van de openbare ambtenaar, een begraafing verrichten of doen verrichten;

Zij die op enigerlei wijze de wetten en verordeningen betreffende de begraafplaatsen en de vervroegde begravingen overtreden.

AFDELING II

Overtreding van de wetten en verordeningen betreffende verboden wapens

316 - 318. [...].

Opgeheven bij art. 28 van de wet van 3 januari 1933.

AFDELING III

Misdrijven betreffende veeziekten

319. Hij die houder of hoeder is van dieren of van vee, verdacht te zijn aangetast door besmettelijke ziekten bepaald door de Regering, en die de burgemeester van de gemeente waar ze zich bevinden, niet dadelijk waarschuwt, of die ze niet opgesloten houdt, zelfs voordat de burgemeester de kennisgeving heeft beantwoord, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot twee maanden en met geldboete van zesentwintig frank tot tweehonderd frank.

320. Met gevangenisstraf van twee maanden tot zes maanden en met geldboete van honderd frank tot vijfhonderd frank worden gestraft zij die, in strijd met het verbod van het bestuur, hun aangetaste dieren of hun aangetast vee met andere in aanraking laten komen.

321. Indien uit de aanraking, in het vorige artikel vermeld, een besmetting onder de andere dieren ontstaat, worden zij die het verbod van de administratieve overheid overtreden hebben, gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar en met geldboete van honderd frank tot drieduizend frank.

TITEL VI

Misdaden en wanbedrijven tegen de openbare veiligheid

EERSTE HOOFDSTUK

Vereniging met het oogmerk om een aanslag te plegen op personen of op eigendommen

322. Elke vereniging met het oogmerk om een aanslag te plegen op personen of op eigendommen, is een misdaad

of een wanbedrijf, bestaande door het enkele feit van het inrichten der bende.

323. Indien de vereniging ten doel heeft misdaden te plegen waarop de doodstraf of dwangarbeid gesteld is, worden de aanstokers tot die vereniging, de hoofden van die bende en degenen die daarin enig bevel voeren, gestraft met opsluiting.

Zij worden gestraft met gevangenisstraf van twee jaar tot vijf jaar, indien de vereniging is opgericht om andere misdaden te plegen, en met gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar indien de vereniging is opgericht om wanbedrijven te plegen.

324. Alle andere personen die van de vereniging deel uitmaken en zij die wetens en willens aan de bende of aan haar afdelingen wapens, munitie, werktuigen tot het plegen van misdaden, een onderdak, een schuilplaats of een vergaderplaats verschaffen, worden gestraft :

In het eerste geval van het vorige artikel, met gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar;

In het tweede geval, met gevangenisstraf van twee maanden tot drie jaar;

En in het derde, met gevangenisstraf van een maand tot twee jaar.

325. De schuldigen die tot gevangenisstraf worden veroordeeld op grond van de artikelen 323 en 324, kunnen bovendien worden veroordeeld tot ontzetting van rechten overeenkomstig artikel 33 [...].

Aldus gewijzigd bij art. 31 van de wet van 9 april 1930.

326. Van de in dit hoofdstuk bepaalde straffen blijven vrij de schuldigen die, vóór enige poging tot misdaden of wanbedrijven welke het doel van de vereniging zijn, en vóór enig begin van vervolging, het bestaan van die benden en de namen van hun hoofdbevelvoerders of ondergeschikte bevelvoerders aan de overheid kenbaar maken. [...]

Het tweede lid opgeheven bij art. 31 van de wet van 9 april 1930.

HOOFDSTUK II

Bedreigingen met een aanslag op personen of op eigendommen

327. Hij die bij een naamloos of ondertekend geschrift iemand, onder een bevel of onder een voorwaarde, bedreigt met een aanslag op personen of op eigendommen, waarop de doodstraf of dwangarbeid gesteld is, wordt gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar en met geldboete van honderd frank tot vijfhonderd frank.

Indien de bedreiging geschiedt zonder bevel of voorwaarde, is de straf gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar en geldboete van vijftig frank tot driehonderd frank.

328. Indien de bedreiging onder een bevel of onder een voorwaarde mondeling geschiedt, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van twee maanden tot een jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot tweehonderd frank.

329. Hij die iemand door gebaren of zinnebeelden bedreigt met een aanslag op personen of eigendommen, waarop de doodstraf of dwangarbeid gesteld is, wordt gestraft

met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en met geldboete van zesentwintig frank tot honderd frank.

330. Hij die bij een naamloos of ondertekend geschrift iemand, onder een bevel of onder een voorwaarde, bedreigt met een aanslag op personen of eigendommen, waarop opsluiting gesteld is, wordt gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot drie jaar en met geldboete van honderd frank tot vijfhonderd frank.

Indien de bedreiging geschiedt zonder bevel of voorwaarde, is de straf gevangenisstraf van vijftien dagen tot zes maanden en geldboete van zesentwintig frank tot tweehonderd frank.

330bis. [Bedreiging met een aanslag op personen of op eigendommen bij een naamloos of ondertekend geschrift, onder een bevel of onder een voorwaarde, waarop gevangenisstraf van ten minste drie maanden gesteld is, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en met geldboete van zesentwintig frank tot honderd frank.]

Ingevoegd bij art. 1 van de wet van 7 juni 1963.

331. In de gevallen van artikel 327 kan de schuldige bovendien worden veroordeeld tot ontzetting van rechten overeenkomstig artikel 33.

Aldus gewijzigd bij art. 31 van de wet van 9 april 1930.

HOOFDSTUK III

Ontvluchting van gevangenen

332. In geval van ontvluchting van gevangenen worden de personen, aangesteld om hen te geleiden of te bewaken, gestraft zoals hierna bepaald is.

333. [Indien de ontvluchte vervolgd werd of veroordeeld was wegens een wanbedrijf, indien hij krijgsgevangene was, of indien hij ter beschikking van de minister van Justitie gehouden was, worden die aangestelden, in geval van nalatigheid, gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en, in geval van verstandhouding, met gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaar.

Dezelfde straffen worden opgelegd in geval van ontvluchting van personen die krachtens de wet van 9 april 1930 tot bescherming van de maatschappij geïnterneerd waren.]

Aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 29 augustus 1945.

334. Indien de ontvluchte vervolgd werd of veroordeeld was wegens een misdadig of indien hij aangehouden was krachtens de uitleveringswet, worden die aangestelden, in geval van nalatigheid, gestraft met gevangenisstraf van vijftien dagen tot een jaar en, in geval van verstandhouding, met gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar.

335. Zij die, niet belast zijnde met het bewaken of het geleiden van de gevangene, zijn ontvluchting bewerken of vergemakkelijken, worden, in het geval van artikel 333, gestraft met gevangenisstraf van vijftien dagen tot een jaar en, in het geval van artikel 334, met gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar.

Deze bepaling is niet van toepassing op de bloedverwanten in de opgaande of de nederdalende lijn, de echtgenoten, zelfs na echtscheiding, de broeders of zusters van de ont-

vluchte gevangenen, of hun aanverwanten in dezelfde graden.

336. Indien de ontvluchting of de poging tot ontvluchting geschiedt met geweld, bedreiging of gevangenisbraak, worden degenen die ze bevorderd hebben door het verschaffen van daartoe geschikte werktuigen, gestraft met de volgende straffen:

In de bij artikel 333 vermelde omstandigheden, de aangestelden met gevangenisstraf van twee jaar tot vijf jaar, en de andere personen met gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar;

In de bij artikel 334 vermelde omstandigheden, de aangestelden met opsluiting en de andere personen met gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar.

337. Indien de ontvluchting of de poging tot ontvluchting geschiedt met geweld, bedreiging of gevangenisbraak, worden degenen die ze bevorderd hebben door het verschaffen van wapens, gestraft met de volgende straffen:

In de bij artikel 333 vermelde omstandigheden, de aangestelden met opsluiting, en de andere personen met gevangenisstraf van twee jaar tot vijf jaar;

In de bij artikel 334 vermelde omstandigheden, de aangestelden met dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar en de andere personen met opsluiting.

HOOFDSTUK IV

Banbreuk en enige gevallen van verberging

338. [...].

Opgeheven bij art. 31 van de wet van 9 april 1930.

339. Hij die personen verbergt of doet verbergen, van wie hij weet dat zij wegens een misdadig vervolgd worden of veroordeeld zijn, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot twee jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot vijfhonderd frank.

340. Hij die het lijk van iemand die gedood of ten gevolge van slagen of verwondingen gestorven is, verbergt of doet verbergen, wegmaakt of doet wegmaken, wordt gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar en met geldboete van vijftig frank tot zeshonderd frank.

341. De twee vorige bepalingen zijn niet van toepassing op de bloedverwanten in de opgaande of de nederdalende lijn, de echtgenoten, zelfs na echtscheiding, de broeders of zusters, en de aanverwanten in dezelfde graden, van de verborgen misdadigers, van de daders van of de medeplichtigen aan de doodslag, de slagen of de verwondingen.

HOOFDSTUK V

Wanbedrijven tegen de openbare veiligheid gepleegd door landlopers of door bedelaars

342. Met gevangenisstraf van acht dagen tot een maand worden gestraft:

Ieder landloper en ieder persoon die, zonder verlof van de eigenaar of van diens huisgenoten, in een woning of in de aanhorigheden ervan binnentreden om te bedelen;

Zij die bij het bedelen veinzen wonden of kwalen te hebben;

Zij die in vereniging bedelen, behalve man en vrouw, vader of moeder en hun kleine kinderen, een blinde of een gebrekkige en hun geleider.

343. Ieder bedelaar of landloper die in enigerlei vormomming gevat wordt, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot twee maanden.

344. Met gevangenisstraf van drie maanden tot een jaar worden gestraft :

De landlopers of bedelaars die aangetroffen worden terwijl zij valse getuigschriften, valse reispassen of valse reisorders bij zich hebben;

Die aangetroffen worden terwijl zij wapens bij zich hebben;

Die aangetroffen worden voorzien van vijlen, haken of andere werktuigen geschikt, hetzij om diefstallen of andere misdaden of wanbedrijven te plegen, hetzij om hun de middelen te verschaffen om in de huizen binnen te dringen.

345. Ieder die bij het bedelen dreigt met een aanslag op personen of eigendommen, wordt gestraft met gevangenisstraf van een maand tot een jaar.

Hij wordt veroordeeld tot gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar, indien hij geweld tegen personen gebruikt.

346. [...].

Opgeheven bij art. 31 van de wet van 9 april 1930.

347. Landlopers zijn zij die noch vaste woonplaats, noch middelen van bestaan hebben en gewoonlijk geen ambacht of beroep uitoefenen.

TITEL VII

Misdaden en wanbedrijven tegen de orde der familie en tegen de openbare zedelijkheid

EERSTE HOOFDSTUK

Vruchtafdrijving

348. Hij die door spijzen, dranken, artsenijen, door geweld of door enig ander middel opzettelijk vruchtafdrijving veroorzaakt bij een vrouw die daarin niet heeft toegestemd, wordt gestraft met opsluiting.

Indien de gebruikte middelen hun uitwerking hebben gemist, vindt artikel 52 toepassing.

349. Wanneer de vruchtafdrijving wordt veroorzaakt door geweld, opzettelijk gepleegd, maar zonder het oogmerk om afdrijving te verwekken, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot driehonderd frank.

Wordt het geweld gepleegd met voorbedachten rade of met kennis van de toestand van de vrouw, dan is de gevangenisstraf zes maanden tot drie jaar en de geldboete vijftig frank tot vijfhonderd frank.

350. Hij die door spijzen, dranken, artsenijen of door enig ander middel de vruchtafdrijving veroorzaakt bij een vrouw die daarin heeft toegestemd, wordt veroordeeld tot gevangenisstraf van twee jaar tot vijf jaar en tot geldboete van honderd frank tot vijfhonderd frank.

351. De vrouw die opzettelijk de afdrijving van haar vrucht veroorzaakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van twee jaar tot vijf jaar en met geldboete van honderd frank tot vijfhonderd frank.

352. Wanneer de middelen, gebruikt met het oogmerk om vruchtafdrijving te verwekken, de dood ten gevolge hebben, wordt hij die ze met dat oogmerk heeft aangewend of aangewezen, veroordeeld tot opsluiting indien de vrouw in de afdrijving heeft toegestemd, en tot dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar indien zij daarin niet heeft toegestemd.

353. Indien de schuldige, in de gevallen van de artikelen 348, 350 en 352, een geneesheer, heelkundige, verloskundige, vroedvrouw, officier van gezondheid of apotheker is, worden de bij die artikelen onderscheidenlijk bepaalde straffen vervangen door opsluiting, dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar, of van vijftien jaar tot twintig jaar, naar gelang het gevangenisstraf, opsluiting of dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar betreft.

HOOFDSTUK II

Te vondeling leggen en verlaten van kinderen

354. [Zij die een kind of een onbekwame, niet in staat zich zelf te beschermen uit hoofde van zijn lichaams- of geestestoestand, te vondeling leggen of doen leggen, en zij die hen op een niet eenzame plaats verlaten of doen verlaten, worden gestraft met gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot honderd frank.]

Aldus vervangen bij art. 56 van de wet van 15 mei 1912.

355. [De in het vorige artikel omschreven misdrijven worden gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot tweehonderd frank, indien zij zijn gepleegd door de wettige of natuurlijke vader of moeder, of door personen aan wie het kind of de onbekwame was toevertrouwd.]

Aldus vervangen bij art. 56 van de wet van 15 mei 1912.

356. [Indien de verlating verminking of gebrekkigheid van het kind of de onbekwame ten gevolge heeft of indien daaruit voor hem een ziekte of arbeidsongeschiktheid ontstaat, worden de schuldigen gestraft :

In het geval van artikel 354, met gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot tweehonderd frank;

In het geval van artikel 355, met gevangenisstraf van een jaar tot drie jaar en met geldboete van vijftig frank tot driehonderd frank.]

Aldus vervangen bij art. 56 van de wet van 15 mei 1912.

357. [Indien de verlating de dood van het kind of van de onbekwame veroorzaakt, wordt de schuldige gestraft :

In het geval van artikel 354, met gevangenisstraf van een jaar tot drie jaar en met geldboete van vijftig frank tot driehonderd frank;

In het geval van artikel 355, met gevangenisstraf van twee jaar tot vijf jaar en met geldboete van vijftig frank tot driehonderd frank.]

Aldus vervangen bij art. 56 van de wet van 15 mei 1912.

358. [Zij die een kind of een onbekwame, niet in staat zich zelf te beschermen uit hoofde van zijn lichaams- of geestestoestand, op een eenzame plaats verlaten of doen verlaten, worden gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar en met geldboete van vijftig frank tot driehonderd frank.]

Aldus vervangen bij art. 56 van de wet van 15 mei 1912.

359. [De gevangenisstraf is een jaar tot vijf jaar en de geldboete honderd frank tot driehonderd frank, indien zij die zich schuldig maken aan verlating, de wettige of natuurlijke vader of moeder zijn ofwel personen aan wie het kind of de onbekwame was toevertrouwd.]

Aldus vervangen bij art. 56 van de wet van 15 mei 1912.

360. [Indien de verlating, in de twee vorige artikelen omschreven, verminking of gebrekkigheid van het kind of de onbekwame ten gevolge heeft, worden de schuldigen gestraft met opsluiting.

Indien de verlating de dood ten gevolge heeft, worden de schuldigen gestraft met dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar.]

Aldus vervangen bij art. 56 van de wet van 15 mei 1912.

360bis. [Met gevangenisstraf van acht dagen tot [zes maanden] en met geldboete van vijftig frank tot vijfhonderd frank of met een van die straffen alleen worden gestraft, onverminderd, indien daartoe grond bestaat, de toepassing van strengere strafbepalingen:]

De wettige of natuurlijke vader of moeder of de aannemenden, die hun kind in behoeftige toestand achterlaten, ook al wordt het niet alleen gelaten, die weigeren het weer bij zich te nemen of die het aan een derde hebben toevertrouwd en weigeren het onderhoud te betalen.

In geval van een tweede veroordeling wegens een van de in dit artikel omschreven misdrijven, gepleegd binnen een termijn van vijf jaar te rekenen van de eerste, kunnen de straffen worden verdubbeld.]

Het eerste en het tweede lid ingevoegd bij art. 60 van de wet van 15 mei 1912, het eerste daarna gewijzigd bij art. 3 van de wet van 5 juli 1963; het derde lid toegevoegd bij art. 3 van de wet van 5 juli 1963.

HOOFDSTUK III

Misdaden en wanbedrijven strekkende tot het verhinderen of vernietigen van het bewijs van de burgerlijke staat van kinderen

361. Hij die een bevalling bijwoont en de aangifte niet doet zoals bij de artikelen 55, 56 en 57 van het Burgerlijk Wetboek is voorgeschreven, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en met geldboete van zesentwintig frank tot tweehonderd frank of met een van die straffen alleen.

362. Met de straffen, bij het vorige artikel bepaald, wordt gestraft hij die een pasgeboren kind heeft gevonden en het niet binnen drie dagen aan de ambtenaar van de burgerlijke stand heeft afgegeven, zoals bij artikel 58 van het Burgerlijk Wetboek is voorgeschreven.

Deze bepaling is niet toepasselijk op hem die erin heeft toegestemd het kind te zijnen laste te nemen en dienaangaande een verklaring heeft afgelegd bij de gemeenteverheid van de plaats waar het kind gevonden is.

363. Met opsluiting worden gestraft zij die schuldig zijn aan verduistering van een kind, aan verwisseling van een kind met een ander, of aan onderschuiving van een kind bij een vrouw die niet bevallen is.

Dezelfde straf wordt toegepast op hen die opdracht geven om de in het vorige lid vermelde feiten te plegen, indien die opdracht wordt uitgevoerd.

364. Hij die een kind beneden de volle leeftijd van zeven jaar ontvoert of doet ontvoeren, wordt gestraft met opsluiting, zelfs indien het kind de ontvoerder vrijwillig heeft gevolgd.

365. Hij die een kind beneden die leeftijd verbergt of doet verbergen, wordt gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar en met geldboete van vijftig frank tot vijfhonderd frank.

366. Zij die een kind beneden de volle leeftijd van zeven jaar, dat hun is toevertrouwd, naar een godshuis brengen of doen brengen, worden gestraft met gevangenisstraf van een maand tot zes maanden en met geldboete van zesentwintig frank tot honderd frank.

Evenwel wordt geen straf uitgesproken, indien zij niet gehouden waren of zich niet verbonden hadden om in de voeding en het onderhoud van het kind kosteloos te voorzien en indien niemand anders daarin heeft voorzien.

Bijzondere bepaling

367. Met gevangenisstraf van acht dagen tot een jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot honderd frank worden gestraft zij aan wie een kind beneden de volle leeftijd van zeven jaar is toevertrouwd en die het niet afgeven aan de personen die het recht hebben het op te eisen.

HOOFDSTUK IV

Ontvoering van minderjarigen

368. Met gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar en met geldboete van vijftig frank tot vijfhonderd frank wordt gestraft hij die door geweld, list of bedreiging minderjarigen ontvoert of doet ontvoeren.

De schuldige kan bovendien worden veroordeeld tot ontzetting van rechten overeenkomstig artikel 33.

369. Is de aldus ontvoerde persoon een meisje beneden de volle leeftijd van zestien jaar, dan is de straf opsluiting.

369bis. [Met gevangenisstraf van acht dagen tot een jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot duizend frank, of met een van die straffen alleen worden gestraft:]

De vader of de moeder die het minderjarig kind onttrekt of poogt te onttrekken aan de rechtsvervolging, tegen dit kind ingesteld krachtens de wet op de kindbescherming, die het onttrekt of poogt te onttrekken aan de bewaring van de personen aan wie de rechterlijke overheid of de minister van Justitie het heeft toevertrouwd, die het niet afgeeft aan degenen die het recht hebben het op te eisen, die het, zelfs met zijn toestemming, ontvoert of doet ontvoeren.

Is de schuldige geheel of ten dele ontzet van de ouderlijke macht, dan kan de gevangenisstraf tot drie jaar worden verhoogd.

Wanneer over de bewaring van het kind mocht zijn beslist, hetzij gedurende het verloop of ten gevolge van een geding tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed, hetzij in andere bij de wet bepaalde omstandigheden, dan worden dezelfde straffen toegepast op de vader of op de moeder die het minderjarig kind onttrekt of poogt te onttrekken aan de bewaring van hen aan wie het krachtens de beslissing is toevertrouwd, die het niet afgeeft aan degenen die het recht hebben het op te eisen, die het, zelfs met zijn toestemming, ontvoert of doet ontvoeren.]

Ingevoegd bij art. 57 van de wet van 15 mei 1912, het vierde lid toegevoegd bij art. 1 van de wet van 20 juli 1927.

370. [Hij die een meisje ontvoert of doet ontvoeren dat de volle leeftijd van achttien jaar niet heeft bereikt en dat in de ontvoering heeft toegestemd of de ontvoerder vrijwillig heeft gevolgd, wordt, indien hij meerderjarig is, gestraft met gevangenisstraf van twee jaar tot vijf jaar en met geldboete van vijftig frank tot vijfhonderd frank en hij kan bovendien worden veroordeeld tot ontzetting van rechten overeenkomstig artikel 33 van het Strafwetboek.

Indien hij minderjarig is, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot een jaar en met geldboete van vijftig frank tot driehonderd frank.]

Aldus vervangen bij art. 55 van de wet van 15 mei 1912.

371. De ontvoerder die een huwelijk sluit met het meisje dat hij heeft ontvoerd of doen ontvoeren, en zij die aan de ontvoering hebben deelgenomen, kunnen niet vervolgd worden dan nadat de nietigheid van het huwelijk definitief is uitgesproken.

HOOFDSTUK V

Aanranding van de eerbaarheid en verkrachting

372. [Elke aanranding van de eerbaarheid, zonder geweld of bedreiging gepleegd op de persoon of met behulp van de persoon van een kind van het mannelijke of vrouwelijke geslacht beneden de volle leeftijd van zestien jaar, wordt gestraft met opsluiting.

De aanranding van de eerbaarheid, zonder geweld of bedreiging door een bloedverwant in de opgaande lijn gepleegd op de persoon of met behulp van de persoon van een minderjarige, zelfs indien deze de volle leeftijd van zestien jaar heeft bereikt, maar niet ontvoegd is door het huwelijk, wordt gestraft met dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar.]

Aldus vervangen bij art. 48 van de wet van 15 mei 1912.

373. [De aanranding van de eerbaarheid, met geweld of bedreiging gepleegd op personen van het mannelijke of vrouwelijke geslacht, wordt gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar.

Wordt de aanranding gepleegd op de persoon van een minderjarige boven de volle leeftijd van zestien jaar, dan wordt de schuldige gestraft met opsluiting.

Is de minderjarige geen volle zestien jaar oud, dan is de straf dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar.]

Aldus vervangen bij art. 49 van de wet van 15 mei 1912.

374. Aanranding bestaat, zodra er een begin van uitvoering is.

375. [Hij die de misdaad van verkrachting pleegt, hetzij met behulp van geweld of ernstige bedreiging, hetzij met behulp van list, hetzij doordat hij een persoon misbruikt die, ten gevolge van ziekte, krenking van zijn vermogens

of enige andere toevallige oorzaak, het gebruik van zijn zinnen heeft verloren of daarvan door arglistigheden is beroofd, wordt gestraft met opsluiting.

Wordt de misdaad gepleegd op de persoon van een minderjarige boven de volle leeftijd van zestien jaar, dan wordt de schuldige gestraft met dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar.

Wordt de misdaad gepleegd op de persoon van een kind boven de volle leeftijd van veertien jaar en beneden die van zestien jaar, dan wordt de schuldige gestraft met dwangarbeid van vijftien jaar tot twintig jaar.

Als verkrachting met behulp van geweld wordt beschouwd de enkele daad van vleselijke gemeenschap, gepleegd op de persoon van een kind dat de volle leeftijd van veertien jaar niet heeft bereikt. In dit geval is de straf dwangarbeid van vijftien jaar tot twintig jaar.

De straf is levenslange dwangarbeid, indien het kind geen volle tien jaar oud is.]

Het eerste lid aldus vervangen bij art. 50 van de wet van 15 mei 1912, het tweede lid ingevoegd bij art. 1 van de wet van 14 mei 1937, het derde, het vierde en het vijfde lid aldus vervangen bij art. 50 van de wet van 15 mei 1912.

376. [Indien de verkrachting of de aanranding van de eerbaarheid de dood veroorzaakt van de persoon op wie zij is gepleegd, wordt de schuldige gestraft met dwangarbeid van vijftien jaar tot twintig jaar.

Is het slachtoffer geen volle zestien jaar oud, dan wordt de schuldige gestraft met levenslange dwangarbeid.]

Aldus vervangen bij art. 51 van de wet van 15 mei 1912.

377. [Is de schuldige een bloedverwant in de opgaande lijn, de onderwijzer of de loondienaar van het slachtoffer; behoort hij tot degenen die over het slachtoffer gezag hebben; is hij de loondienaar, hetzij van een bloedverwant in de opgaande lijn of van een onderwijzer van het slachtoffer, hetzij van een persoon die over het slachtoffer gezag heeft; heeft hij, als bedienaar van een eredienst of als openbaar ambtenaar, misbruik gemaakt van zijn staat om de aanranding te plegen; is hij een geneesheer, heilkundige, verloskundige of officier van gezondheid aan wie het kind ter verzorging was toevertrouwd; of is de schuldige, wie hij ook zij, in de gevallen van de artikelen 373, 375 en 376, door een of meer personen geholpen in de uitvoering van de misdaad of van het wanbedrijf, dan worden de straffen bepaald als volgt:

In de gevallen van artikel 372, eerste lid, en van artikel 373, tweede lid, is de straf dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar;

In het geval van artikel 373, eerste lid, wordt het minimum van de gevangenisstraf verdubbeld;

In de gevallen van artikel 373, derde lid, en van artikel 375, tweede lid, bedraagt de dwangarbeid ten minste twaalf jaar;

In het geval van artikel 375, eerste lid, bedraagt de opsluiting ten minste zeven jaar;

In de gevallen van artikel 375, derde en vierde lid, en van artikel 376, eerste lid, bedraagt de dwangarbeid ten minste zeventien jaar.]

[...]

Het eerste lid aldus vervangen bij art. 52 van de wet van 15 mei 1912, het tweede lid bij art. 2, 1° van de wet van 14 mei 1937, het derde lid bij art. 52 van de wet van 15 mei 1912, het vierde lid bij art. 2, 2° van de wet van 14 mei 1937, het vijfde lid bij art. 52 van de wet van 15 mei 1912, het zesde lid bij art. 2, 3°, van de wet van 14 mei 1937, het zevende lid opgeheven bij art. 2, 4° van de wet van 14 mei 1937.

378. In de gevallen, in dit hoofdstuk omschreven, worden de schuldigen veroordeeld tot ontzetting van de rechten, genoemd in artikel 31, 1°, 3°, 4° en 5°.

Indien de aanranding wordt gepleegd door de vader of de moeder, wordt de schuldige bovendien ontzet van de rechten en voordelen, die hem op de persoon en op de goederen van het kind worden toegekend door het Burgerlijk Wetboek, eerste boek, titel IX, *Ouderlijke macht*.

HOOFDSTUK VI

Bederf van de jeugd en prostitutie

(Het opschrift aldus vervangen bij art. 4 van de wet van 26 mei 1914).

379. [Hij die een aanslag tegen de zeden pleegt, doordat hij, ten einde eens anders driften te voldoen, de ontucht, het bederf of de prostitutie van een minderjarige van het mannelijke of vrouwelijke geslacht, wiens staat van minderjarigheid hem bekend is, opwekt, vergemakkelijkt of begunstigt, wordt gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar en met geldboete van honderd frank tot vijfduizend frank, indien de minderjarige meer dan zestien jaar oud is.

Hij wordt gestraft met opsluiting, indien de minderjarige die leeftijd niet heeft bereikt.

De straf is dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar, indien de minderjarige geen volle veertien jaren oud is.

De straf is dwangarbeid van vijftien jaar tot twintig jaar, indien het kind geen volle tien jaar oud is.]

Aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 26 mei 1914.

380. [Hij die een aanslag tegen de zeden pleegt doordat hij, ten einde eens anders driften te voldoen, de ontucht, het bederf of de prostitutie van een minderjarige van het mannelijke of vrouwelijke geslacht, wiens staat van minderjarigheid hem ten gevolge van zijn nalatigheid niet bekend is, opwekt, begunstigt of vergemakkelijkt, wordt gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar en met geldboete van vijftig frank tot vijfduizend frank.]

Aldus vervangen bij art. 2, II van de wet van 21 augustus 1948.

380bis. [Met gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar en met geldboete van honderd frank tot vijfduizend frank wordt gestraft :

1° Hij die, ten einde eens anders driften te voldoen, een meerderjarige of, buiten de gevallen van de twee vorige artikelen, een minderjarige, zelfs met hun toestemming, aanwerft, meeneemt of wegbrengt met het oog op het plegen van ontucht of prostitutie.

De poging wordt gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot drie jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot drieduizend frank;

2° Hij die een huis van ontucht of prostitutie houdt;

3° De souteneur.

Souteneur is hij die geheel of ten dele leeft op kosten van een persoon van wie hij de prostitutie exploiteert.

Wanneer de rechter de souteneur veroordeelt, kan hij hem ter beschikking van de Regering stellen om hem, na afloop van zijn straf, gedurende ten minste twee jaar en ten hoogste zeven jaar in een bijzondere inrichting te interneren;

4° Hij die er een gewoonte van maakt op enige andere wijze eens anders ontucht of prostitutie te exploiteren.]

Aldus vervangen bij art. 2, I van de wet van 21 augustus 1948.

380ter. [Hij die een persoon, ook al is deze meerderjarig, zelfs op grond van aangegane schulden, tegen zijn wil in een huis van ontucht of prostitutie houdt, of een meerderjarige tot het plegen van ontucht of prostitutie dwingt, wordt gestraft met gevangenisstraf van een jaar

tot vijf jaar en met geldboete van honderd frank tot vijfduizend frank.]

Aldus vervangen bij art. 2, III van de wet van 21 augustus 1948.

380quater. [Met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en met geldboete van zesentwintig frank tot vijfduizend frank wordt gestraft hij die in een openbare plaats door woorden, gebaren of tekens iemand tot ontucht aanzet. De straf wordt verdubbeld als het misdrijf tegenover een minderjarige wordt gepleegd.

Met gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met geldboete van honderd frank tot duizend frank wordt gestraft hij die door enig publiciteitsmiddel, zelfs indien hij de aard van zijn aanbod of zijn vraag verheelt onder bedekte bewoordingen, kenbaar maakt dat hij zich aan prostitutie overlevert, de prostitutie van anderen vergemakkelijkt of wenst in betrekking te komen met iemand die zich aan ontucht overgeeft.]

Ingevoegd bij art. 3 van de wet van 21 augustus 1948.

381. [Het minimum van de straffen, bij de vorige artikelen bepaald, wordt overeenkomstig artikel 266 verhoogd.

Indien de schuldigen bloedverwant in de opgaande lijn zijn van de persoon tegenover wie het misdrijf is gepleegd; Indien zij behoren tot degenen die gezag over hem hebben;

Indien zij onderwijzer of loondienaar van hem of dienaar van de hierboven aangewezen personen zijn;

Indien zij openbaar ambtenaar of bedienaar van een erediens zijn.]

Aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 26 mei 1914.

382. [In de gevallen van [de artikelen 379, 380, 380bis, 380ter, 381 van dit hoofdstuk], worden de schuldigen bovendien veroordeeld tot ontzetting van de rechten, genoemd in artikel 31, 1°, 3°, 4° en 5°.

Indien het misdrijf wordt gepleegd door de vader of de moeder, wordt de schuldige bovendien ontzet van de rechten en voordelen die hem op de persoon en de goederen van het kind worden toegekend door het Burgerlijk Wetboek, eerste boek, titel IX, *Ouderlijke macht*.

De rechtbanken kunnen tegen de veroordeelden het verbod uitspreken om gedurende een jaar tot drie jaar een drankgelegenheid, een bureau voor arbeidsbemiddeling, een tabakswinkel of winkel van rookartikelen, een café-concert, een openbare dansinrichting, een massage-inrichting, een manicure-inrichting, hetzij persoonlijk, hetzij door bemiddeling van een zaakvoerder of zaakvoerster, te houden of er, in welke hoedanigheid ook, werkzaam te zijn. Elke overtreding van dit verbod wordt gestraft met gevangenisstraf van een maand tot drie maanden en met geldboete van honderd frank tot duizend frank.

De tijd van het op grond van het vorige lid uitgesproken verbod gaat in op de dag dat de veroordeelde zijn straf heeft ondergaan of dat zijn straf verjaard is, en, in geval van voorwaardelijke vrijlating, op de dag van de voorwaardelijke invrijheidstelling, voor zover deze laatste niet ingetrokken wordt.

Bovendien heeft het verbod zijn gevolgen met ingang van de dag waarop de op tegenspraak of bij verstek gewezen veroordeling onherroepelijk is geworden.]

Het eerste lid aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 26 mei 1914, gewijzigd bij art. 4, I van de wet van 21 augustus 1948, het tweede lid aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 26 mei 1914, het derde lid aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 28 juli 1962, het vierde en het vijfde lid toegevoegd bij art. 1 van de wet van 28 juli 1962.

HOOFDSTUK VII

Openbare schennis van de goede zeden

383. Hij die liederen, vlugschriften of andere geschriften, al dan niet gedrukt, afbeeldingen of prenten, die strijdig zijn met de goede zeden, tentoonstelt, verkoopt of verspreidt, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en met geldboete van zesentwintig frank tot vijfhonderd frank.

[Met dezelfde straffen wordt gestraft hij die schunnigheden zingt, leest, voordraagt, ten gehore brengt of uit, in de openbare bijeenkomsten of plaatsen bedoeld in artikel 444, tweede lid.

Met dezelfde straffen wordt gestraft :

Hij die, met het oog op de handel of de verspreiding, liederen, vlugschriften, geschriften, afbeeldingen of prenten, die strijdig zijn met de goede zeden, vervaardigt, in voorraad heeft, invoert of doet invoeren, vervoert of doet vervoeren, aan een vervoer- of een distributieagent overhandigt, door enig publiciteitsmiddel bekendmaakt;

Hij die zinnebeelden of voorwerpen, die strijdig zijn met de goede zeden, tentoonstelt, verkoopt of verspreidt, ze met het oog op de handel of de verspreiding vervaardigt of in voorraad heeft, invoert of doet invoeren, vervoert of doet vervoeren, aan een vervoer- of een distributieagent overhandigt, door enig publiciteitsmiddel bekendmaakt;

Hij die, hetzij door het tentoonstellen, verkopen of verspreiden van geschriften, al dan niet gedrukt, hetzij door enig ander publiciteitsmiddel, het gebruik van enig middel om vruchtafdrijving te veroorzaken aanprijst, aanwijzingen verstrekt omtrent de wijze waarop het wordt aangeschaft of gebruikt, of personen die het toepassen, doet kennen met het doel hen aan te bevelen;

Hij die artsijen of tuigen, speciaal bestemd om vruchtafdrijving te veroorzaken of als zodanig voorgesteld, tentoonstelt, verkoopt, verspreidt, vervaardigt of doet vervaardigen, doet invoeren, doet vervoeren, aan een vervoer- of een distributieagent overhandigt, door enig publiciteitsmiddel bekendmaakt;

Hij die voorwerpen, speciaal bestemd om zwangerschap te voorkomen, tentoonstelt of verspreidt ofwel reclame maakt om de verkoop daarvan te bevorderen;

Hij die uit winstbejag de voldoening van eens anders driften bevordert door het tentoonstellen, verkopen of verspreiden van geschriften, al dan niet gedrukt, welke enig middel tot voorkoming van zwangerschap bekendmaken, het gebruik daarvan aanprijzen of aanwijzingen verstrekken omtrent de wijze waarop het middel wordt aangeschaft of gebruikt;

Hij die, met het oog op de handel of de verspreiding, de in het vorige lid bedoelde geschriften vervaardigt, doet vervaardigen, doet invoeren, doet vervoeren, aan een vervoer- of een distributieagent overhandigt, door enig publiciteitsmiddel bekendmaakt.]

Het tweede lid ingevoegd bij art. 1 van de wet van 29 januari 1905, het derde en vierde lid aldus vervangen en het vijfde lid ingevoegd bij art. 1 van de wet van 14 juni 1926, het zesde, het zevende, het achtste, het negende en het tiende lid toegevoegd bij art. 1 van de wet van 20 juni 1923.

384. [In het geval van het vorige artikel wordt de vervaardiger van het geschrift, de afbeelding, de prent of het voorwerp gestraft met gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met geldboete van vijftig frank tot duizend frank.]

Aldus vervangen bij art. 2 van de wet van 14 juni 1926.

385. Hij die in het openbaar de zeden schendt door handelingen die de eerbaarheid kwetsen, wordt gestraft

met gevangenisstraf van acht dagen tot een jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot vijfhonderd frank.

[Wordt de schennis gepleegd in tegenwoordigheid van een kind beneden de volle leeftijd van zestien jaar, dan is de straf gevangenisstraf van een maand tot drie jaar en geldboete van honderd frank tot duizend frank.]

Het tweede lid toegevoegd bij art. 53 van de wet van 15 mei 1912.

386. [Indien de misdrijven, omschreven in artikel 383, zijn gepleegd tegenover minderjarigen, is de gevangenisstraf zes maanden tot twee jaar en de geldboete duizend frank tot vijfduizend frank.

In hetzelfde geval kunnen de straffen, bepaald in het eerste lid van dat artikel, worden verdubbeld, onverminderd de toepassing van artikel 385, tweede lid.]

Aldus vervangen bij art. 2 van de wet van 28 juli 1962.

386bis. [Met gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaar en met geldboete van duizend frank tot vijfduizend frank wordt gestraft hij die aan minderjarigen beneden achttien jaar oneerbare prenten, afbeeldingen of voorwerpen die hun verbeelding kunnen prikkelen, verkoopt of uitdeelt, of dergelijke prenten, afbeeldingen of voorwerpen op of aan de openbare weg tentoonstelt.

De tentoongestelde, te koop geboden of uit te delen prenten, afbeeldingen en voorwerpen worden door ieder officier van gerechtelijke politie, op last van de vrederechter of de politierechter van het kanton, in beslag genomen en de verbeurdverklaring ervan wordt in geval van veroordeling altijd uitgesproken.]

Aldus vervangen bij art. 2 van de wet van 28 juli 1962.

386ter. [In de gevallen, in dit hoofdstuk omschreven, kunnen de schuldigen bovendien worden veroordeeld tot ontzetting van de rechten, genoemd in artikel 31, 1°, 3°, 4° en 5°.

In geval van veroordeling op grond van artikel 386, eerste lid, of artikel 386bis en indien het misdrijf gepleegd is bij het exploiteren van een boekhandel, een antiquariaat, een handel in fotoartikelen of een onderneming van vertoningen, kan de sluiting van de inrichting worden bevolen voor een maand tot drie maanden.

In geval van een tweede veroordeling wegens een der in het vorige lid bedoelde feiten, gepleegd binnen een termijn van drie jaar na de eerste veroordeling, kan de sluiting worden bevolen voor drie maanden tot zes maanden.

In geval van een derde veroordeling wegens dezelfde feiten, gepleegd binnen een termijn van vijf jaar na de tweede veroordeling, kan definitieve sluiting worden bevolen. In dit laatste geval kunnen de hoven en rechtbanken bovendien tegen de veroordeelden het verbod uitspreken om een boekhandel, een antiquariaat, een handel in fotoartikelen, een onderneming van vertoningen of een of meer handelszaken of ondernemingen als hier bedoeld, hetzij persoonlijk, hetzij door bemiddeling van een zaakvoerder of zaakvoerster, te exploiteren of er, in welke hoedanigheid ook, werkzaam te zijn.

De tijd van de sluiting en van het verbod in het vonnis of arrest van veroordeling bepaald, gaat in op de dag dat de veroordeelde zijn straf heeft ondergaan of dat zijn straf verjaard is, en, in geval van voorwaardelijke vrijlating, op de dag van de voorwaardelijke invrijheidstelling, voor zover deze laatste niet ingetrokken wordt. Bovendien hebben de sluiting en het verbod hun gevolgen met ingang van de dag waarop de op tegenspraak of bij verstek gewezen veroordeling onherroepelijk is geworden.

Inbreuk op de beschikking van het vonnis of het arrest waarbij de sluiting of het verbod, als bedoeld in het vorige lid, wordt bevolen of opgelegd, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en met geld-

boete van zesentwintig frank tot duizend frank of met een van die straffen alleen.]

Ingevoegd bij art. 3 van de wet van 28 juli 1962.

HOOFDSTUK VIII

Overspel en dubbel huwelijk

387. De vrouw die schuldig bevonden wordt aan overspel, wordt veroordeeld tot gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar.

De man kan altijd de gevolgen van die veroordeling tegenhouden door erin toe te stemmen zijn vrouw terug te nemen.

388. De bij het vorige artikel bepaalde straf wordt toegepast op de medeplichtige van de overspelige vrouw.

De enige bewijzen die tegen die medeplichtige kunnen worden toegelaten, zijn, buiten ontdekking op heterdaad, die welke blijken uit brieven of andere door hem geschreven stukken.

389. De man die schuldig bevonden wordt aan het onderhouden van een bijzit in de echtelijke woning, wordt veroordeeld tot gevangenisstraf van een maand tot een jaar.

De vrouw kan de gevolgen van die veroordeling tegenhouden door de vrijlating van haar man te vragen.

390. Vervolgijng of veroordeling wegens overspel kan slechts plaatshebben op klacht van de echtgenoot die beweet beledigd te zijn.

391. Hij die, door de banden van het huwelijk verbonden, een ander huwelijk aangaat vóór de ontbinding van het voorgaande, wordt gestraft met opsluiting.

HOOFDSTUK IX

Verlating van familie

(Dit hoofdstuk is ingevoegd bij art. 1 van de wet van 14 januari 1928).

391bis. [Met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en met geldboete van vijftig tot vijfhonderd frank of met een van die straffen alleen, onverminderd de toepassing van strengere straffen, indien daartoe grond bestaat, wordt gestraft hij die, na door een rechterlijke beslissing waartegen geen verzet of hoger beroep meer openstaat, te zijn veroordeeld om een uitkering tot onderhoud te betalen aan zijn echtgenoot, aan zijn bloedverwanten in de nederdalende of in de opgaande lijn, meer dan twee maanden vrijwillig in gebreke blijft de termijnen ervan te kwijten.

Met dezelfde straffen wordt gestraft hij die, in de omstandigheden omschreven in het vorige lid, niet voldoet aan de verplichtingen zoals zij zijn bepaald bij artikel 351 van het Burgerlijk Wetboek, tussen de aannemende, het aangenomen kind en diens wettige afstammelingen, onderling, alsmede aan de verplichtingen bepaald bij de artikelen 206, 207, 279, 280, 301, 340b en 340c van hetzelfde wetboek.

Dezelfde straffen zijn van toepassing op de echtgenoot die zich vrijwillig geheel of ten dele onttrekt aan de gevolgen van de machtiging door de rechter verleend krachtens de artikelen 218 en 268 van het Burgerlijk Wetboek, wanneer tegen die machtiging geen verzet of hoger beroep meer openstaat.

Hetzelfde geldt voor de echtgenoot die, na te zijn veroordeeld, hetzij tot een van de verplichtingen op de niet-

nakoming waarvan door de eerste twee leden van dit artikel straf is gesteld, hetzij ingevolge de artikelen 218 en 268 van het Burgerlijk Wetboek, zich vrijwillig ervan onthoudt de door de sociale wetgeving voorgeschreven formaliteiten te vervullen en zijn echtgenoot of zijn kinderen aldus berooft van de voordelen waarop zij aanspraak konden maken.

In geval van een tweede veroordeling wegens een van de in dit artikel omschreven misdrijven, gepleegd binnen een termijn van vijf jaar te rekenen van de eerste, kunnen de straffen worden verdubbeld.]

Aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 5 juli 1963.

391ter. [Wanneer een persoon meer dan twee maanden in gebreke is gebleven te voldoen aan een van de verplichtingen op de niet-nakoming waarvan door artikel 391bis straf is gesteld, kan hij voor de vrederechter worden opgeroepen op verzoek van belanghebbenden of van het openbaar ministerie. De oproeping geschiedt door middel van een aangetekende brief, door de griffier getekend en toegezonden met een bericht van ontvangst.

De vrederechter neemt de verklaringen van de partijen af en maakt van een en ander een proces-verbaal op, dat hij aan de procureur des Konings doet toekomen.]

Ingevoegd bij art. 2 van de wet van 5 juli 1963.

TITEL VIII

Misdaden en wanbedrijven tegen personen

EERSTE HOOFDSTUK

Opzettelijk doden en opzettelijk toebrengen van lichamelijk letsel

392. Opzettelijk worden genoemd het doden en het toebrengen van letsel met het oogmerk om een bepaald persoon of een persoon die zal worden aangetroffen of ontmoet, aan te randen, ook al was dit oogmerk afhankelijk van enige omstandigheid of van enige voorwaarde en zelfs al heeft de dader zich vergist omtrent de persoon die het slachtoffer van de aanranding is geworden.

EERSTE AFDELING

Doodslag en verschillende soorten van doodslag

393. Doden met het oogmerk om te doden wordt doodslag genoemd. Hij wordt gestraft met levenslange dwangarbeid.

394. Doodslag met voorbedachten rade wordt moord genoemd. Hij wordt gestraft met de dood.

395. Doodslag op de wettige vader, de wettige moeder of andere wettige bloedverwanten in de opgaande lijn, alsook doodslag op de natuurlijke vader of de natuurlijke moeder wordt oudermoord genoemd en wordt gestraft met de dood.

396. Doodslag gepleegd op een kind bij de geboorte of dadelijk daarna, wordt kindermoord genoemd.

Kindermoord wordt naar gelang van de omstandigheden gestraft als doodslag of als moord.

De moeder echter die deze misdaad op haar onwettig kind pleegt, wordt gestraft met dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar.

Indien zij die misdaad pleegt met voorbedachten rade, wordt zij gestraft met dwangarbeid van vijftien jaar tot twintig jaar.

397. Vergiftiging wordt genoemd de doodslag gepleegd door middel van stoffen die min of meer snel de dood kunnen teweegbrengen, op welke wijze die stoffen ook aangewend of toegediend zijn. Zij wordt gestraft met de dood.

AFDELING II

*Opzettelijk doden, niet doodslag genoemd,
en opzettelijk toebrengen van lichamelijk letsel*

398. Hij die opzettelijk verwondingen of slagen toebrengt, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en met geldboete van zesentwintig frank tot honderd frank of met een van die straffen alleen.

Ingeval de schuldige heeft gehandeld met voorbedachten rade, wordt hij veroordeeld tot gevangenisstraf van een maand tot een jaar en tot geldboete van vijftig frank tot tweehonderd frank.

399. Indien de slagen of verwondingen een ziekte of ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid ten gevolge hebben, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van twee maanden tot twee jaar en met geldboete van vijftig frank tot tweehonderd frank.

De schuldige wordt gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar en met geldboete van honderd frank tot vijfhonderd frank, indien hij met voorbedachten rade heeft gehandeld.

400. De straf is gevangenisstraf van twee jaar tot vijf jaar en geldboete van tweehonderd frank tot vijfhonderd frank, indien de slagen of verwondingen, hetzij een ongeneeslijk lijkende ziekte, hetzij een blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid, hetzij het volledig verlies van het gebruik van een orgaan, hetzij een zware verminking ten gevolge hebben.

De straf is opsluiting, ingeval de schuldige heeft gehandeld met voorbedachten rade.

401. Wanneer de slagen of verwondingen opzettelijk worden toegebracht, maar zonder het oogmerk om te doden, en toch de dood veroorzaken, wordt de schuldige gestraft met opsluiting.

Hij wordt gestraft met dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar, indien hij die gewelddaden met voorbedachten rade pleegt.

401bis. [Met de straffen bepaald bij de artikelen 398 en 401 en volgens de onderscheidingen aldaar gemaakt, wordt gestraft hij die een kind beneden de leeftijd van zestien jaar of een persoon die uit hoofde van zijn lichaams- of geestestoestand niet bij machte is om in zijn onderhoud te voorzien, opzettelijk voedsel of verzorging onthoudt, zodanig dat zijn gezondheid in gevaar wordt gebracht.]

Ingevoegd bij art. 58 van de wet van 15 mei 1912.

402. Met gevangenisstraf van drie maanden tot vijf jaar en met geldboete van vijftig frank tot vijfhonderd frank wordt gestraft hij die bij een ander een ziekte of ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid veroorzaakt door hem, opzettelijk maar zonder het oogmerk om te doden, stoffen toe te dienen die de dood kunnen teweegbrengen, of stoffen die, al zijn zij niet geschikt om te doden, teweeg te brengen, toch de gezondheid zwaar kunnen schaden.

403. De straf is opsluiting, wanneer die stoffen hetzij een ongeneeslijk lijkende ziekte, hetzij een blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid, hetzij het volledig verlies van het gebruik van een orgaan ten gevolge hebben.

404. Indien de stoffen opzettelijk worden toegediend, maar zonder het oogmerk om te doden, en toch de dood veroorzaken, wordt de schuldige gestraft met dwangarbeid van vijftien jaar tot twintig jaar.

405. Poging om iemand stoffen als bedoeld in artikel 402 toe te dienen, zonder het oogmerk om te doden, wordt gestraft met gevangenisstraf van een maand tot drie jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot driehonderd frank.

406. [Met opsluiting wordt gestraft hij die kwaadwillig het verkeer op de spoorweg, de weg, de binnenwaters of op zee belemmert door enige handeling die een aanslag uitmaakt op de verkeerswegen, de kunstwerken of het materieel, of door enige andere handeling die het verkeer met of het gebruik van vervoermiddelen gevaarlijk kan maken of die ongevallen kan veroorzaken bij het gebruik van of het verkeer met die vervoermiddelen.

Buiten de gevallen van het vorige lid wordt met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden, en met geldboete van zesentwintig frank tot duizend frank gestraft hij die kwaadwillig het verkeer op de spoorweg, weg, binnenwaters of zee heeft belemmerd, door enig voorwerp dat een belemmering voor het verkeer met of het gebruik van verkeersmiddelen uitmaakt.

Met gevangenisstraf van acht dagen tot twee maanden en met geldboete van zesentwintig frank tot vijfhonderd frank wordt gestraft hij die, door enige andere handeling, kwaadwillig het verkeer dat gaande is op de spoorweg of op de weg, heeft belet.

Aldus vervangen bij art. 2 van de wet van 7 juni 1963.

407. Indien het feit verwondingen als bedoeld in artikel 399 ten gevolge heeft, wordt de schuldige veroordeeld tot dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar. Hij wordt veroordeeld tot dwangarbeid van vijftien jaar tot twintig jaar, indien het verwondingen betreft als bedoeld in artikel 400.

408. Indien het feit iemands dood ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met levenslange dwangarbeid.

409. [...]

Opgeheven bij art. 31 van de wet van 9 april 1930.

410. Indien de schuldige, in de gevallen omschreven in de artikelen 398 tot 405, de misdaad of het wanbedrijf pleegt tegen zijn wettige of natuurlijke ouders, tegen degenen die hem tot kind hebben aangenomen of tegen zijn andere wettige bloedverwanten in de opgaande lijn, wordt het minimum van de bij die artikelen bepaalde straffen verhoogd overeenkomstig artikel 266.

[Hetzelfde geldt ingeval de misdaad of het wanbedrijf wordt gepleegd op een kind beneden de volle leeftijd van zestien jaar of op een persoon die uit hoofde van zijn lichaams- of geestestoestand niet bij machte is om in zijn onderhoud te voorzien, door zijn wettige of natuurlijke ouders, door degenen die hen tot kind hebben aangenomen, of door enig ander persoon die gezag heeft over het kind of de onbekwame of hen onder zijn bewaring heeft.]

Het tweede lid toegevoegd bij art. 59 van de wet van 15 mei 1912.

AFDELING III

*Verschoonbare doodslag, verschoonbare verwondingen
en verschoonbare slagen*

411. Doodslag, verwondingen en slagen zijn verschoonbaar, indien zij onmiddellijk uitgelokt worden door zware gewelddaden tegen personen.

412. De misdaden en wanbedrijven, in het vorige artikel genoemd, zijn eveneens verschoonbaar, indien zij gepleegd worden bij het afweren overdag van de beklimming of de braak van de afsluitingen, muren of toegangen van een bewoond huis of appartement of de aanhorigheden ervan, behalve wanneer blijkt dat de dader niet kon geloven aan een aanranding van personen, hetzij als rechtstreeks doel van hem die poogt in te klimmen of in te breken, hetzij als gevolg van de weerstand welke diens voornemen mocht ontmoeten.

413. Doodslag, verwondingen en slagen zijn verschoonbaar, indien de misdaad of het wanbedrijf gepleegd wordt door een van de echtgenoten op de andere echtgenoot en zijn medeplichtige, op het ogenblik dat hij hen op heterdaad betrapt bij overspel.

414. Wanneer het verschonend feit bewezen is, wordt de straf verminderd als volgt :

Tot gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar en tot geldboete van honderd frank tot vijfhonderd frank, indien het een misdaad betreft, waarop doodstraf of levenslange dwangarbeid gesteld is;

Tot gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaar en tot geldboete van vijftig frank tot tweehonderd frank, indien het enige andere misdaad betreft;

Tot gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en tot geldboete van zesentwintig frank tot honderd frank, indien het een wanbedrijf betreft.

415. De verschoningsgronden, in deze afdeling omschreven, zijn niet aanvaardbaar, indien de schuldige de misdaad of het wanbedrijf pleegt tegen zijn wettige ouders of andere wettige bloedverwanten in de opgaande lijn of tegen zijn natuurlijke ouders.

AFDELING IV

*Gerechtvaardigde doodslag,
gerechtvaardigde verwondingen en gerechtvaardigde slagen*

416. Er is noch misdaad, noch wanbedrijf, wanneer de doodslag, de verwondingen en de slagen geboden zijn door de ogenblikkelijke noodzaak van de wettige verdediging van zich zelf of van een ander.

417. Onder de gevallen van ogenblikkelijke noodzaak van de verdediging worden de twee volgende gevallen begrepen :

Wanneer de doodslag gepleegd wordt, wanneer de verwondingen of de slagen toegebracht worden bij het afweren, bij nacht, van de beklimming of de braak van de afsluitingen, muren of toegangen van een bewoond huis of appartement of de aanhorigheden ervan, behalve wanneer blijkt dat de dader niet kon geloven aan een aanranding van personen, hetzij als rechtstreeks doel van hem die poogt in te klimmen of in te breken, hetzij als gevolg van de weerstand welke diens voornemen mocht ontmoeten;

Wanneer het feit plaatsheeft bij het zich verdedigen tegen de daders van diefstal of plundering die met geweld tegen personen wordt gepleegd.

HOOFDSTUK II

*Onopzettelijk doden
en onopzettelijk toebrengen
van lichamelijk letsel*

418. Schuldig aan onopzettelijk doden of aan onopzettelijk toebrengen van letsel is hij die het kwaad veroorzaakt door gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg, maar zonder het oogmerk om de persoon van een ander aan te randen.

419. Hij die onopzettelijk iemands dood veroorzaakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar en met geldboete van vijftig frank tot duizend frank.

420. Indien het gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg alleen slagen of verwondingen ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft [met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden] en met geldboete van vijftig frank tot vijfhonderd frank of met een van die straffen alleen.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van de wet van 31 maart 1936.

420bis. [[Met gevangenisstraf van acht dagen tot twee maanden en met geldboete van vijftig frank tot vijfhonderd frank of met een van die straffen alleen], onverminderd, indien daartoe grond bestaat, de toepassing van strengere strafbepalingen, wordt gestraft hij die een kind beneden de leeftijd van zestien jaar of een persoon die uit hoofde van zijn lichaams- of geestestoestand niet in staat is om in zijn onderhoud te voorzien, onder zijn bewaring heeft en verzuimt dat kind of die persoon te onderhouden, zodanig dat zijn gezondheid in gevaar wordt gebracht.]

Ingevoegd bij art. 61 van de wet van 15 mei 1912, gewijzigd bij art. 2 van de wet van 31 maart 1936.

421. Met gevangenisstraf van acht dagen tot een jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot tweehonderd frank of met een van die straffen alleen wordt gestraft hij die onopzettelijk bij een ander een ziekte of ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid veroorzaakt door hem stoffen toe te dienen, die de dood kunnen teweegbrengen of de gezondheid zwaar kunnen schaden.

422. Wanneer zich een treinongeval voordoet, dat de personen die zich in de trein bevinden, in gevaar kan brengen, wordt hij die onopzettelijk de oorzaak ervan is, gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot twee maanden en met geldboete van zesentwintig frank tot tweehonderd frank of met een van die straffen alleen.

Indien het ongeval enig lichamelijk letsel ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van een maand tot drie jaar en met geldboete van vijftig frank tot driehonderd frank.

Indien het ongeval de dood van een persoon ten gevolge heeft, is de gevangenisstraf zes maanden tot vijf jaar en de geldboete honderd frank tot zeshonderd frank.

Enkele gevallen van schuldig verzuim

(Opschrift ingevoegd bij art. 1 van de wet van 6 januari 1961).

422bis. [Met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en met geldboete van vijftig frank tot vijfhonderd frank of met een van die straffen alleen wordt gestraft hij

die verzuimt hulp te verlenen of te verschaffen aan iemand die in groot gevaar verkeert, hetzij hij zelf diens toestand heeft vastgesteld, hetzij die toestand hem is beschreven door degenen die zijn hulp inroepen.

Voor het misdrijf is vereist dat de verzuimer kon helpen zonder ernstig gevaar voor zichzelf of voor anderen. Heeft de verzuimer niet persoonlijk het gevaar vastgesteld waarin de hulpbehoevende verkeerde, dan kan hij niet worden gestraft, indien hij op grond van de omstandigheden waarin hij werd verzocht te helpen, kon geloven dat het verzoek niet ernstig was of dat er gevaar aan verbonden was.]

Ingevoegd bij art. 1 van de wet van 6 januari 1961.

422ter. [Met de straffen in het vorige artikel bepaald wordt gestraft hij die, hoewel hij in staat is het te doen zonder ernstig gevaar voor zichzelf of voor anderen, weigert of nalaat aan iemand die in gevaar verkeert, de hulp te bieden waartoe hij wettelijk wordt opgevorderd; hij die, hoewel daartoe in staat, weigert of nalaat het werk of de dienst te doen of de hulp te verlenen waartoe hij wordt opgevorderd bij ongeval, beroering, schipbreuk, overstroming, brand of andere rampen, evenals in geval van roverij, plundering, ontdekking op heterdaad, vervolging door het openbaar geroep of van gerechtelijke tenuitvoerlegging.]

Ingevoegd bij art. 1 van de wet van 6 januari 1961.

HOOFDSTUK III

Tweegevecht

423. Uitdaging tot tweegevecht wordt gestraft met gevangenisstraf van vijftien dagen tot drie maanden en met geldboete van honderd frank tot vijfhonderd frank.

424. Met dezelfde straffen worden gestraft zij die in het openbaar op iemand schimpen of hem beledigen, omdat hij heeft geweigerd een tweegevecht aan te gaan.

425. Hij die door enige belediging tot de uitdaging aanleiding geeft, wordt gestraft met gevangenisstraf van een maand tot zes maanden en met geldboete van honderd frank tot duizend frank.

426. Hij die in een tweegevecht zijn wapens gebruikt tegen zijn tegenpartij zonder dat de strijd de dood of verwondingen ten gevolge heeft, wordt gestraft met gevangenisstraf van een maand tot zes maanden en met geldboete van tweehonderd frank tot duizend frank.

Hij die geen gebruik maakt van zijn wapens, wordt gestraft overeenkomstig artikel 423.

427. Hij die in een tweegevecht zijn tegenpartij verwondt, wordt gestraft met gevangenisstraf van twee maanden tot een jaar en met geldboete van driehonderd frank tot vijftienhonderd frank.

428. Indien de verwondingen een ziekte of ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid ten gevolge hebben, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar en met geldboete van vijfhonderd frank tot tweeduizend frank.

429. De gevangenisstraf is zes maanden tot drie jaar en de geldboete duizend frank tot drieduizend frank, indien de verwondingen die uit het tweegevecht volgen, hetzij een ongeneeslijk lijkende ziekte, hetzij een blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid.

hetzij het volledig verlies van het gebruik van een orgaan, hetzij een zware verminking ten gevolge hebben.

430. Hij die in een tweegevecht zijn tegenpartij doodt, wordt gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar en met geldboete van tweeduizend frank tot tienduizend frank.

431. Zij die op enige wijze tot tweegevecht aanzetten, worden gestraft met dezelfde straffen als de daders.

Ingeval het tweegevecht niet heeft plaatsgehad, worden zij gestraft met gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met geldboete van honderd frank tot duizend frank.

432. In de gevallen van de artikelen 427, 428, 429 en 430 worden de getuigen gestraft met gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met geldboete van honderd frank tot duizend frank.

433. De schuldigen die krachtens artikel 423 en volgende zijn veroordeeld en opnieuw wanbedrijven van dezelfde soort plegen binnen de termijn bepaald bij artikel 56, worden veroordeeld tot het maximum van de straffen bij die artikelen bepaald en deze straffen kunnen worden verdubbeld.

HOOFDSTUK IV

Aanslag op de persoonlijke vrijheid en op de onschendbaarheid van de woning, gepleegd door bijzondere personen

434. Met gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot tweehonderd frank worden gestraft zij die iemand aanhouden of doen aanhouden, gevangen houden of doen gevangen houden, zonder een bevel van het gestelde gezag en buiten de gevallen waarin de wet de aanhouding of de gevangenhouding van bijzondere personen toelaat of voorschrijft.

435. De gevangenisstraf is zes maanden tot drie jaar en de geldboete vijftig frank tot driehonderd frank, indien de wederrechtelijke en willekeurige vrijheidsberoving langer dan tien dagen duurt.

436. Indien de wederrechtelijke en willekeurige vrijheidsberoving langer dan een maand duurt, wordt de schuldige veroordeeld tot gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar en tot geldboete van honderd frank tot vijfhonderd frank.

437. Opsluiting wordt uitgesproken, indien de aanhouding verricht wordt, hetzij op een vals bevel van het openbaar gezag, hetzij in de kledij of onder de naam van een van haar agenten, of indien de aangehouden of gevangen gehouden persoon met de dood bedreigd wordt.

438. Wanneer de aangehouden of gevangen gehouden persoon lichamelijk gefolterd wordt, wordt de schuldige gestraft met dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar.

De straf is dwangarbeid van vijftien jaar tot twintig jaar, indien de folteringen, hetzij een ongeneeslijk lijkende ziekte, hetzij een blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid, hetzij het volledig verlies van het gebruik van een orgaan, hetzij een zware verminking ten gevolge hebben.

Indien de folteringen de dood ten gevolge hebben, wordt de schuldige veroordeeld tot levenslange dwangarbeid.

439. Met gevangenisstraf van vijftien dagen tot twee jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot driehonderd frank wordt gestraft hij die, zonder een bevel van de overheid en buiten de gevallen waarin de wet toelaat in de woning van bijzondere personen tegen hun wil binnen te treden, in een door een ander bewoond huis, appartement, kamer of verblijf, of in de aanhorigheden ervan binnendringt, hetzij met behulp van bedreiging of geweld tegen personen, hetzij door middel van braak, inklimming of valse sleutels.

440. De gevangenisstraf is zes maanden tot vijf jaar en de geldboete honderd frank tot vijfhonderd frank, indien het feit gepleegd wordt, hetzij op een vals bevel van het openbaar gezag, hetzij in de kledij, hetzij onder de naam van een van haar agenten, hetzij met vereniging van de volgende drie omstandigheden :

Dat het feit wordt gepleegd bij nacht;

Dat het wordt gepleegd door twee of meer personen;

Dat de schuldigen of een van hen wapens bij zich hebben.

De schuldigen kunnen bovendien worden veroordeeld tot ontzetting van rechten overeenkomstig artikel 33 [...].

Het vijfde lid aldus gewijzigd bij art. 31 van de wet van 9 april 1930.

441. Pging tot het in het vorige artikel omschreven wanbedrijf wordt gestraft met gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met geldboete van vijftig frank tot driehonderd frank.

442. Met gevangenisstraf van vijftien dagen tot twee jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot driehonderd frank wordt gestraft hij die, zonder toestemming van de eigenaar of van de huurder, in de bij artikel 439 aangewezen plaatsen binnendringt en daar bij nacht wordt aangetroffen.

HOOFDSTUK V

Aanranding van de eer of de goede naam van personen

443. Hij die in de hierna aangeduide gevallen aan een persoon kwaadwillig een bepaald feit ten laste legt, dat zijn eer kan krenken of hem aan de openbare verachting kan blootstellen, en waarvan het wettelijk bewijs niet wordt geleverd, is schuldig aan laster, wanneer de wet het bewijs van het ten laste gelegde feit toelaat, en aan eerroof, wanneer de wet dit bewijs niet toelaat.

[Wanneer het ten laste gelegde feit hierin bestaat dat gedurende vijandelijkheden is geheuld met de vijand, hetzij door hem te helpen door het verschaffen van soldaten, manschappen, geld, levensmiddelen, wapens, munitie of materialen, hetzij door hem het betreden van het grondgebied, het zich handhaven of het verblijven aldaar door enig middel mogelijk of gemakkelijk te maken, zonder daartoe gedwongen of gevorderd te zijn, is het bewijs daarvan altijd ontvankelijk en kan het door alle middelen geleverd worden.

Wordt een genoegzaam bewijs geleverd, dan geeft de tenlastelegging geen aanleiding tot enige strafvervolgung.]

Het tweede en het derde lid toegevoegd bij het enig artikel van de wet van 11 oktober 1919.

444. De schuldige wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot een jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot tweehonderd frank, wanneer de tenlasteleggingen geschieden :

Hetzij in openbare bijeenkomsten of plaatsen;

Hetzij in tegenwoordigheid van verscheidene personen, in een plaats die niet openbaar is, maar toegankelijk voor een aantal personen die het recht hebben er te vergaderen of ze te bezoeken;

Hetzij in om het even welke plaats, in tegenwoordigheid van de beledigde en voor getuigen;

Hetzij door geschriften, al dan niet gedrukt, door prenten of zinnebeelden, die aangeplakt, verspreid of verkocht, te koop geboden of openlijk tentoongesteld worden;

Hetzij ten slotte door geschriften, die niet openbaar gemaakt, maar aan verscheidene personen toegestuurd of meegedeeld worden.

445. Met gevangenisstraf van vijftien dagen tot zes maanden en met geldboete van vijftig frank tot duizend frank wordt gestraft :

Hij die schriftelijk bij de overheid een lasterlijke aangifte indient;

Hij die schriftelijk aan een persoon lasterlijke aantijgingen tegen zijn ondergeschikte toestuur.

446. Laster en eerroof jegens een gesteld lichaam worden op dezelfde wijze gestraft als laster en eerroof jegens individuele personen.

447. Hij die van laster beticht wordt wegens tenlasteleggingen, gericht, hetzij tegen dragers of agenten van het gezag of tegen enig persoon met een openbare hoedanigheid bekleed, hetzij tegen enig gesteld lichaam, naar aanleiding van feiten in verband met hun bediening, wordt toegelaten om door alle gewone middelen het bewijs van de ten laste gelegde feiten te leveren, behoudens het tegenbewijs door dezelfde middelen.

Indien het een feit betreft dat tot het private leven behoort, mag de dader van de tenlastelegging geen ander bewijs tot zijn verdediging aanvoeren dan het bewijs dat volgt uit een vonnis of uit enige andere authentieke akte.

Indien het ten laste gelegde feit het voorwerp is van een strafvervolgung of een aangifte waarover nog geen uitspraak is gedaan, wordt de vordering wegens laster geschorst tot het definitief vonnis of tot de eindbeslissing van de bevoegde overheid.

448. Hij die hetzij door daden, hetzij door geschriften, prenten of zinnebeelden iemand beledigt in een van de omstandigheden in artikel 444 bepaald, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot twee maanden en met geldboete van zesentwintig frank tot vijfhonderd frank of met een van die straffen alleen.

[Met dezelfde straffen wordt gestraft hij die, in een van de omstandigheden in artikel 444 bepaald, iemand die drager is van het openbaar gezag of van de openbare macht of die met een openbare hoedanigheid is bekleed, door woorden beledigt in zijn hoedanigheid of wegens zijn bediening.]

Het tweede lid toegevoegd bij art. 3 van de wet van 27 juli 1934.

449. Indien er op het ogenblik van het misdrijf een wettelijk bewijs van de ten laste gelegde feiten bestaat en het

blijkt dat de beklaagde de tenlastelegging heeft gedaan zonder enige reden van openbaar of van privaat belang en enkel met het oogmerk om te schaden, wordt hij, als schuldig aan kwaadwillige ruchtbaarmaking, gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot twee maanden en met geldboete van zesentwintig frank tot vierhonderd frank of met een van die straffen alleen.

450. De in dit hoofdstuk omschreven misdrijven tegen bijzondere personen gepleegd, de lasterlijke aangifte uitgezond, kunnen niet worden vervolgd dan op klacht van de persoon die beweert beledigd te zijn.

Indien de persoon overleden is zonder een klacht te hebben gedaan of zonder daarvan te hebben afgezien, of indien de laster of de eerroof tegen iemand is gericht na zijn overlijden, kan de vervolging niet geschieden dan op klacht van zijn echtgenoot, van zijn afstammelingen of wettige erfgenamen tot en met de derde graad.

451. Niemand kan als rechtvaardigings- of verschooningsgrond aanvoeren dat de geschriften, drukwerken, prenten of zinnebeelden die het voorwerp van de vervolging uitmaken, slechts de reproductie zijn van uitgaven die in België of in het buitenland verschenen zijn.

452. Voor de rechtbank gesproken woorden of aan de rechtbank overgelegde geschriften geven geen aanleiding tot strafvervolging wanneer die woorden of die geschriften op de zaak of op de partijen betrekking hebben.

De rechters kunnen evenwel hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek van een van de partijen, beslissen dat de lasterlijke, beledigende of eerroevende geschriften zullen worden verwijderd.

De rechters kunnen ook, in hetzelfde geval, de advocaten en de ministeriële ambtenaren vermanen of zelfs tuchtrechtelijke vervolgingen tegen hen gelasten.

Tenlasteleggingen of beledigingen die aan de zaak of aan de partijen vreemd zijn, kunnen aanleiding geven hetzij tot een strafvordering, hetzij tot een burgerlijke rechtsvordering van de partijen of van derden.

Bijzondere bepaling

453. Met gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot tweehonderd frank wordt gestraft hij die zich schuldig maakt aan grafschennis.

HOOFDSTUK VI

Enige andere wanbedrijven tegen personen

454. Hij die onder spijzen of dranken of onder voedingsmiddelen of voedingswaren, welke dan ook, bestemd om verkocht of gesleten te worden, stoffen mengt of doet mengen die de dood kunnen teweegbrengen of de gezondheid zwaar kunnen schaden, wordt gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar en met geldboete van tweehonderd frank tot tweeduizend frank.

455. Met de straffen, bij het vorige artikel bepaald, wordt gestraft :

Hij die spijzen, dranken, voedingsmiddelen of voedingswaren, welke dan ook, verkoopt, slijt of te koop stelt, wetende dat zij stoffen bevatten die de dood kunnen teweegbrengen of de gezondheid zwaar kunnen schaden;

Hij die deze stoffen verkoopt of verschaft, wetende dat zij tot vervalsing van voedingsmiddelen of voedingswaren moeten dienen.

456. Met gevangenisstraf van drie maanden tot drie jaar en met geldboete van honderd frank tot duizend frank wordt gestraft hij die in zijn magazijn, in zijn winkel of in enige andere plaats spijzen, dranken, voedingsmiddelen of voedingswaren heeft, die bestemd zijn om verkocht of gesleten te worden, wetende dat zij stoffen bevatten die de dood kunnen teweegbrengen of de gezondheid zwaar kunnen schaden.

457. De vermengde spijzen, dranken, voedingswaren of voedingsmiddelen worden in beslag genomen, verbeurd verklaard en onbruikbaar gemaakt.

[...].

De schuldige kan bovendien worden veroordeeld tot ontzetting van rechten overeenkomstig artikel 33.

De rechtbank beveelt dat het vonnis zal worden aangeplakt op de plaatsen die zij bepaalt, en in zijn geheel of bij uittreksel zal worden opgenomen in de bladen die zij aanwijst; een en ander op kosten van de veroordeelde.

Het tweede lid vervallen door de afschaffing van het recht van patent bij art. 90 van de wet van 29 oktober 1919.

458. Geneesheren, heilkundigen, officieren van gezondheid, apothekers, vroedvrouwen en alle andere personen die uit hoofde van hun staat of beroep kennis dragen van geheimen die hun zijn toevertrouwd, en deze bekendmaken buiten het geval dat zij geroepen worden om in rechte getuigenis af te leggen en buiten het geval dat de wet hen verplicht die geheimen bekend te maken, worden gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en met geldboete van honderd frank tot vijfhonderd frank.

459. Met dezelfde straffen worden gestraft de bedienden of agenten van de berg van barmhartigheid die aan anderen dan aan de officieren van politie of aan de rechterlijke overheid de naam bekendmaken van hen die in deze instelling zaken hebben gezet of hebben doen zetten.

460. Hij die schuldig bevonden wordt aan het wegmaken van een aan de post toevertrouwde brief of aan het openen van een zodanige brief om het geheim ervan te schenden, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot een maand en met geldboete van zesentwintig frank tot tweehonderd frank of met een van die straffen alleen, onverminderd zwaardere straffen, indien de schuldige een ambtenaar of een agent van de Regering of van de posterijen is.

460bis. [Met dezelfde straffen wordt gestraft hij die het afschrift van een exploit dat hij in zijn bezit heeft ingevolge artikel 68bis van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, wegmacht of die de omslag opent waarin dit afschrift zich bevindt, om het geheim ervan te schenden, behalve, in dit laatste geval, wanneer hij een van de ouders is van een minderjarig kind, ofwel de echtgenoot, de voogd, de bewindvoerder, de curator of de gerechtelijke raadsman van de betrokken persoon.]

Ingevoegd bij art. 4 van de wet van 14 januari 1928.

TITEL IX

Misdaden en wanbedrijven
tegen eigendommen

EERSTE HOOFDSTUK

Diefstal en afpersing

461. Hij die een zaak die hem niet toebehoort, bedrieglijk wegneemt, is schuldig aan diefstal.

462. Diefstallen gepleegd door een gehuwde ten nadele van zijn echtgenoot, door een weduwnaar of een weduwe wat zaken betreft die aan de overleden echtgenoot hebben toebehoord, door afstammelingen ten nadele van hun bloedverwanten in de opgaande lijn, door bloedverwanten in de opgaande lijn ten nadele van hun afstammelingen, of door aanverwanten in dezelfde graden, geven alleen aanleiding tot burgerrechtelijke vergoeding.

Ieder ander persoon die aan deze diefstallen deelneemt of die de gestolen voorwerpen of een gedeelte ervan heelt, wordt gestraft alsof de vorige bepaling niet bestond.

EERSTE AFDELING

Diefstal zonder geweld of bedreiging

463. Diefstallen, in dit hoofdstuk niet nader omschreven, worden gestraft met gevangenisstraf van een maand tot vijf jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot vijf-honderd frank.

464. De gevangenisstraf is ten minste drie maanden, indien de dief een dienstbode of een loondienaar is, zelfs wanneer hij de diefstal gepleegd heeft ten nadele van andere personen dan die welke hij diende, maar die zich bevonden hetzij in het huis van de meester, hetzij in het huis waar hij hem vergezelde, of indien de dief een werkmán, gezelschap of leerling is, die de diefstal heeft gepleegd in het huis, het werkhuis of het magazijn van zijn meester, of ook indien de dief een persoon is die gewoonlijk arbeid verricht in de woning waar hij gestolen heeft.

465. In de gevallen van de vorige artikelen kunnen de schuldigen bovendien worden veroordeeld tot ontzetting van rechten overeenkomstig artikel 33 [...].

Aldus gewijzigd bij art. 31 van de wet van 9 april 1930.

466. Poging tot een van de diefstallen, in de vorige artikelen vermeld, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot drie jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot driehonderd frank.

467. Diefstal wordt gestraft met opsluiting :

Indien hij gepleegd wordt door middel van braak, inklimming of valse sleutels;

Indien hij gepleegd wordt door een openbaar ambtenaar door middel van zijn ambtsbediening;

Indien de schuldigen of een van hen de titel of de kentekens van een openbaar ambtenaar aannemen of een vals bevel van het openbaar gezag inroepen.

AFDELING II

*Diefstal door middel van geweld of bedreiging
gepleegd en afpersing*

468. Hij die een diefstal pleegt door middel van geweld of bedreiging, wordt gestraft met opsluiting.

469. Met diefstal gepleegd door middel van geweld of bedreiging wordt gelijkgesteld het geval waarin de dief op heterdaad betrapt wordt en geweld of bedreigingen gebruikt hetzij om in het bezit van de weggenomen voorwerpen te kunnen blijven, hetzij om zijn vlucht te verzekeren.

470. Met de straffen, bij artikel 468 bepaald, wordt gestraft alsof hij een diefstal met geweld of bedreiging had gepleegd, hij die met behulp van geweld of bedreiging afperst, hetzij gelden, waarden, roerende voorwerpen, schuldbrieven, biljetten, promessen, kwijtingen, hetzij de ondertekening of de afgifte van enig stuk dat een verbintenis, beschikking of schuldbevrijding inhoudt of teweegbrengt.

471. Diefstal gepleegd door middel van geweld of bedreiging in een bewoond huis of in de aanhorigheden ervan wordt gestraft met dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar :

Indien de diefstal gepleegd wordt door middel van braak, inklimming of valse sleutels;

Indien de diefstal gepleegd wordt door een openbaar ambtenaar door middel van zijn ambtsbediening;

Indien de schuldigen of een van hen de titel of de kentekens van een openbaar ambtenaar aannemen of een vals bevel van het openbaar gezag inroepen;

Indien de diefstal gepleegd wordt bij nacht door twee of meer personen;

Indien wapens worden gebruikt of getoond.

De diefstal wordt gestraft met dwangarbeid van vijftien jaar tot twintig jaar, indien hij gepleegd wordt met twee van de voormelde omstandigheden.

472. Diefstal door middel van geweld of bedreiging gepleegd op openbare wegen wordt gestraft met dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar.

Hij wordt gestraft met dwangarbeid van vijftien jaar tot twintig jaar, indien hij gepleegd wordt met een van de omstandigheden van het vorige artikel.

473. In de gevallen van de artikelen 468, 469, 470, 471 en 472 is de straf dwangarbeid van vijftien jaar tot twintig jaar, indien het geweld of de bedreiging hetzij een ongeneeslijk lijkende ziekte, hetzij een blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid, hetzij het volledig verlies van het gebruik van een orgaan, hetzij een zware vermindering ten gevolge heeft.

Dezelfde straf wordt toegepast, indien de boosdoeners de personen lichamelijk hebben gefolterd.

474. Indien het geweld of de bedreiging gepleegd wordt zonder het oogmerk om te doden, en toch de dood veroorzaakt, worden de schuldigen veroordeeld tot levenslange dwangarbeid.

Dezelfde straf wordt toegepast, indien dat geweld of die bedreiging bij nacht door verscheidene personen gepleegd wordt in een bewoond huis of op een openbare weg.

475. Doodslag, gepleegd om diefstal of afpersing te vergemakkelijken of om de straffeloosheid ervan te verzekeren, wordt gestraft met de dood.

476. De straffen, bij de artikelen 473 en 474 bepaald, worden zelfs dan toegepast wanneer de voltooiing van de diefstal of van de afpersing wordt verhinderd door omstandigheden, onafhankelijk van de wil van de schuldigen.

AFDELING III

Betekenis van de in dit hoofdstuk voorkomende uitdrukkingen

477. Openbare wegen zijn wegen ten gebruike van het publiek.

Nochtans omvat deze benaming noch de weggedeelten waar huizen staan, noch de spoorwegen.

478. Diefstal bij nacht is de diefstal gepleegd meer dan een uur voor zonsopgang en meer dan een uur na zonsondergang.

479. Als bewoond huis wordt beschouwd elk gebouw, appartement, verblijf, loods, elke zelfs verplaatsbare hut of elke andere gelegenheid die tot woning dient.

480. Als aanhorigheden van een bewoond huis worden beschouwd de binnenplaatsen, neerhoven, tuinen en alle andere besloten erven, alsook de schuren, stallen en alle andere bouwwerken die zich daarin bevinden, onverschillig waarvoor zij gebruikt worden, zelfs wanneer zij een afzonderlijke ruimte vormen binnen de algemene omheining.

481. Verplaatsbare omheiningen, bestemd om vee in het open veld ingesloten te houden, op welke wijze ook gemaakt, worden als aanhorigheden van een bewoond huis beschouwd, wanneer zij staan op hetzelfde stuk grond als de verplaatsbare hutten of andere schuilplaatsen, bestemd voor de veehouders.

482. Onder het woord wapens worden begrepen de voorwerpen, bedoeld in artikel 135 van dit wetboek.

483. Onder geweld verstaat de wet daden van fysieke dwang gepleegd op personen.

Onder bedreiging verstaat de wet alle middelen van morele dwang door het verwekken van vrees voor een dreigend kwaad.

484. Braak bestaat in het openbreken, stukbreken, beschadigen, afbreken of wegnemen van om het even welke in- of uitwendige sluiting van enig huis, gebouw, bouwwerk of aanhorigheden, van een vaartuig, een wagon, een voertuig; in het openbreken van gesloten kasten of meubels, bestemd om ter plaatse te blijven en om de daarin besloten voorwerpen te beveiligen.

485. Met diefstal door middel van braak worden gelijkgesteld :

Het wegnemen van de meubels waarvan sprake in het vorige artikel;

De diefstal gepleegd met zegelverbreking.

486. Inklimming wordt genoemd :

Het binnenkomen over muren, deuren, daken of om het even welke andere afsluiting, in huizen, gebouwen, bin-

nenplaatsen, neerhoven, bouwwerken van welke aard ook, tuinen, parken, besloten erven;

Het binnenkomen door een ondergrondse opening die niet gemaakt is om tot toegang te dienen.

487. Valse sleutels worden genoemd :

Alle haken, opstekers, lopers, nagebootste, nagemaakte of vervalste sleutels;

Sleutels die door de eigenaar, huurder, logementhouder, of kamerverhuurder niet bestemd zijn voor de sloten, hangsloten of voor welk sluitwerk ook, waartoe de schuldige ze gebruikt;

Verloren, zoekgeraakte of weggenomen sleutels die tot het plegen van de diefstal dienen.

Evenwel is het gebruik van valse sleutels alleen dan een verzwarende omstandigheid, wanneer zij dienen om voorwerpen te openen, waarvan de braak een verzwarende straf ten gevolge zou hebben.

Bijzondere bepalingen

488. Hij die bedrieglijk sleutels namaakt of vervaist, wordt veroordeeld tot gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar en tot geldboete van zesentwintig frank tot tweehonderd frank.

Indien de schuldige slotenmaker van beroep is, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van twee jaar tot vijf jaar en met geldboete van tweehonderd frank tot duizend frank.

HOOFDSTUK II

Bedrog

EERSTE AFDELING

Bankbreuk

489. Zij die in de gevallen, bij het Wetboek van Koophandel bepaald, schuldig worden verklaard aan bankbreuk, worden veroordeeld :

Wegens eenvoudige bankbreuk, tot gevangenisstraf van een maand tot twee jaar;

Wegens bedrieglijke bankbreuk, tot opsluiting.

490. Tot gevangenisstraf van een maand tot twee jaar en tot geldboete van honderd frank tot drieduizend frank worden veroordeeld :

Zij die in het belang van de gefailleerde zijn roerende of onroerende goederen geheel of ten dele wegnemen, verbergen of helen;

Zij die verdichte of overdreven schuldvorderingen bij het faillissement bedrieglijk indienen en bevestigen in eigen naam of door tussenpersonen;

De schuldeiser die met de gefailleerde of met enig ander persoon bijzondere voordelen bedingt voor zijn wijze van stemmen bij de beraadslagingen over het faillissement, of die een bijzondere overeenkomst aangaat, waaruit voor hem een voordeel voortvloeit ten laste van het actief van de gefailleerde;

De curator die zich schuldig maakt aan ontrouw in zijn beheer.

AFDELING II

Misbruik van vertrouwen

491. Hij die ten nadele van een ander goederen, gelden, koopwaren, biljetten, kwijtingen, geschriften van om het even welke aard, die een verbintenis of een schuldbevrijding inhouden of tweebrengen en die hem overhandigd zijn onder verplichting om ze terug te geven of ze voor een bepaald doel te gebruiken of aan te wenden, bedrieglijk verduistert of verspilt, wordt gestraft met gevangenisstraf van een maand tot vijf jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot vijfhonderd frank.

De schuldige kan bovendien worden veroordeeld tot ontzetting van rechten overeenkomstig artikel 33.

492. De bepaling van artikel 462 is toepasselijk op het misdrijf in het vorige artikel omschreven.

493. Met gevangenisstraf van drie maanden tot vijf jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot vijfhonderd frank wordt gestraft hij die misbruik maakt van de behoeften, de zwakheden, [de hartstochten of de onwetendheid] van een minderjarige om hem, te zijnen nadele, verbintenissen, kwijtingen, schuldbevrijdingen, handelspapieren of enig ander verbindend papier te doen tekenen. in welke vorm deze handeling ook verricht of vermomd mag zijn.

De schuldige kan bovendien worden veroordeeld tot ontzetting van rechten overeenkomstig artikel 33.

Het eerste lid aldus gewijzigd bij art. 1 van het K.B. n° 148 van 8 maart 1935.

494. [Met gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met geldboete van duizend frank tot tienduizend frank of met een van die straffen alleen wordt gestraft hij die zich wegens een in enigerlei vorm aangegane geldlening voor zichzelf of voor een ander een interest of andere voordelen doet beloven, die de wettelijke interest overschrijden, indien hij er een gewoonte van maakt de zwakheden of de hartstochten van de lener te misbruiken.

Met dezelfde straffen wordt gestraft hij die zich wegens een in enigerlei vorm aangegane geldlening voor zichzelf of voor een ander een interest of andere voordelen doet beloven, die klaarblijkelijk de normale interest en de dekking van het risico van die lening overschrijden, indien hij er een gewoonte van maakt de behoeften of de onwetendheid van de lener te misbruiken.

In de gevallen van dit artikel vermindert de rechter, op vordering van elke benadeelde partij, haar verplichtingen overeenkomstig artikel 1907ter van het Burgerlijk Wetboek.]

Aldus vervangen bij art. 2 van het K.B. n° 148 van 18 maart 1935.

495. Hij die, na in een rechtsgeding enige titel, enig stuk of enige memorie te hebben overgelegd, die titel, dat stuk of die memorie, op welke wijze ook, kwaadwillig of bedrieglijk verduistert, wordt gestraft met geldboete van zesentwintig frank tot driehonderd frank.

Deze straf wordt uitgesproken door de rechtbank waar bij het geschil aanhangig is.

AFDELING III

Oplichting en bedriegerij

496. Hij die, met het oogmerk om zich een zaak toe te eigenen die aan een ander toebehoort, zich gelden, roeren de goederen, verbintenissen, kwijtingen, schuldbevrijdingen

doet afgeven of leveren, hetzij door het gebruikmaken van valse namen of valse hoedanigheden, hetzij door het aanwenden van listige kunstgrepen om te doen geloven aan het bestaan van valse ondernemingen, van een denkbeeldige macht of van een denkbeeldig krediet, om een goede afloop, een ongeval of enige andere hersenschimmige gebeurtenis te doen verwachten of te doen vrezen of om op andere wijze misbruik te maken van het vertrouwen of van de lichtgelovigheid, wordt gestraft met gevangenisstraf van een maand tot vijf jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot drieduizend frank.

De schuldige kan bovendien worden veroordeeld tot ontzetting van rechten overeenkomstig artikel 33.

497. Met gevangenisstraf van acht dagen tot drie jaar en met geldboete van vijftig frank tot vijfhonderd frank worden gestraft :

[Zij die met bedrieglijk opzet aan een in België of in het buitenland wettelijk gangbare munt de schijn geven of pogen te geven van een munt van grotere waarde;

Zij die munten uitgeven of pogen uit te geven, waaraan de schijn is gegeven van munten van grotere waarde, of zodanige munten in het land invoeren of pogen in te voeren met het doel die in omloop te brengen.]

Zij die stukken metaal zonder enige muntslag uitgeven of pogen uit te geven voor muntstukken.

Het tweede lid aldus vervangen en het derde lid ingevoegd bij art. 1, 12° van de wet van 12 juli 1932.

497bis. [Met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en met geldboete van zesentwintig frank tot vijfhonderd frank worden gestraft zij die munten waaraan de schijn is gegeven van munten van grotere waarde, ontvangen of zich aanschaffen met het doel die in omloop te brengen.

Poging wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en met geldboete van zesentwintig frank tot duizend frank.]

Ingevoegd bij art. 1, 13° van de wet van 12 juli 1932.

498. Met gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met geldboete van vijftig frank tot duizend frank of met een van die straffen alleen wordt gestraft hij die de koper bedriegt :

Omtrent de identiteit van de verkochte zaak, door bedrieglijk een andere zaak te leveren dan het bepaalde voorwerp waarop de overeenkomst slaat;

Omtrent de aard of de oorsprong van de verkochte zaak, door een zaak te verkopen of te leveren, die in schijn gelijk is aan die welke hij heeft gekocht of heeft gemeend te kopen.

499. [Tot gevangenisstraf van acht dagen tot een jaar en tot geldboete van zesentwintig frank tot duizend frank of tot een van die straffen alleen worden veroordeeld zij die door het aanwenden van listige kunstgrepen :

1° De koper of de verkoper omtrent de hoeveelheid van de verkochte zaken bedriegen;

2° De partijen, verbonden door een contract van huur van werk, of een van die partijen, bedriegen, hetzij omtrent de hoeveelheid, hetzij omtrent de hoedanigheid van het geleverde werk, wanneer in dit tweede geval de bepaling van de hoedanigheid van het werk moet dienen om het bedrag van het loon vast te stellen.]

Aldus vervangen bij het enig artikel van de wet van 17 juni 1896.

500. Met gevangenisstraf van acht dagen tot een jaar en met geldboete van vijftig frank tot duizend frank of met een van die straffen alleen worden gestraft :

Zij die waren of dranken, geschikt voor de voeding en bestemd om verkocht of gesleten te worden, vervalsen of doen vervalsen;

Zij die deze zaken verkopen, slijten of te koop stellen, wetende dat zij vervalst zijn;

Zij die door aanplakbiljetten of door berichten, al dan niet gedrukt, kwaadwillig of bedrieglijk het procédé om diezelfde zaken te vervalsen, verbreiden of bekendmaken.

501. Met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en met geldboete van zesentwintig frank tot vijfhonderd frank of met een van die straffen alleen wordt gestraft hij bij wie waren of dranken gevonden worden, geschikt voor de voeding en bestemd om verkocht of gesleten te worden, en die weet dat zij vervalst zijn.

502. In de gevallen van de twee vorige artikelen kan de rechtbank bevelen dat het vonnis zal worden aangeplakt op de plaatsen die zij bepaalt, en in zijn geheel of bij uittreksel zal worden opgenomen in de bladen die zij aanwijst; een en ander op kosten van de veroordeelde.

[...]

Het tweede lid vervallen door de afschaffing van het recht van patent bij art. 90 van de wet van 29 oktober 1919.

503. De vervalste voedingswaren of dranken, in het bezit van de schuldige gevonden, worden in beslag genomen en verbeurd verklaard.

Indien zij voor de voeding kunnen dienen, worden zij ter beschikking gesteld van de gemeente waar het misdrijf is gepleegd, onder verplichting om ze aan de godshuizen of aan het bureau van weldadigheid al naar de behoeften van die instellingen te overhandigen; in het tegenovergestelde geval worden de in beslag genomen zaken onbruikbaar gemaakt.

504. De bepaling van artikel 462 is toepasselijk op de misdrijven, in de artikelen 496, 498 en 499 omschreven.

AFDELING IV

Heling van door misdaad of wanbedrijf verkregen zaken

505. Zij die weggenomen, verduisterde of door misdaad of wanbedrijf verkregen zaken of een gedeelte ervan helen, worden gestraft met gevangenisstraf van vijftien dagen tot vijf jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot vijfhonderd frank.

Zij kunnen bovendien worden veroordeeld tot ontzetting van rechten overeenkomstig artikel 33 [...].

Het tweede lid aldus gewijzigd bij art. 31 van de wet van 9 april 1930.

506. Ingeval de straf, toepasselijk op de daders van de misdaad, de doodstraf of levenslange dwangarbeid is, worden de in het vorige artikel bedoelde helers veroordeeld tot opsluiting, indien bevonden wordt dat zij ten tijde van de heling kennis droegen van de omstandigheden waaraan de wet de doodstraf of levenslange dwangarbeid verbindt.

AFDELING V

Enige andere soorten van bedrog

507. Met gevangenisstraf van acht dagen tot twee jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot vijfhonderd

frank worden gestraft de beslagene en allen die voorwerpen waarop tegen hem beslag is gedaan, in zijn belang bedrieglijk vernietigen of wegmaken.

[Dezelfde bepaling is van toepassing op de echtgenoot of op hen die in zijn belang roerende goederen vernietigen, beschadigen of wegmaken, ten aanzien waarvan een maatregel is uitgevaardigd als bedoeld in de artikelen 221, § 1, en 224 van het Burgerlijk Wetboek.]

Het tweede lid toegevoegd bij art. 6 van de wet van 30 april 1958.

508. Met gevangenisstraf van acht dagen tot twee jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot vijfhonderd frank worden gestraft :

Zij die een roerende zaak die aan een ander toebehoort en die zij hebben gevonden of die bij toeval in hun bezit is gekomen, bedrieglijk verbergen of aan derden afgeven;

Zij die zich een door hen ontdekte schat toeëigenen ten nadele van de personen aan wie de wet een deel daarvan toekent.

508bis. [Met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en met geldboete van tweehonderd frank tot vijftienhonderd frank of met een van die straffen alleen wordt gestraft hij die, wetende dat hij in de volstreekte onmogelijkheid verkeert om te betalen, zich in een daartoe bestemde inrichting dranken of spijzen laat opdienen, die hij daar geheel of gedeeltelijk verbruikt, zich logies doet geven in een reizigershotel of in een herberg, of een huurrijtuig huurt. In geval van herhaling kunnen de straffen verdubbeld worden.]

De in de vorige leden omschreven misdrijven kunnen niet vervolgd worden dan op klacht van de benadeelde partij. De betaling van de prijs en in voorkomend geval van de gerechtskosten, door de klagende partij voorgeschoten, of de intrekking van de klacht door deze partij doet de strafvordering vervallen.]

Ingevoegd bij het enig artikel van de wet van 23 maart 1936.

509. Met gevangenisstraf van een maand tot twee jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot drieduizend frank wordt gestraft hij die zich gelden, waarden of schuldbevrijdingen bedrieglijk aanschafft door middel van een effect, getrokken op een persoon die niet bestaat of van wie hij weet dat hij zijn schuldenaar niet is of op de vervaldag niet zijn zal, en die hem niet heeft gemachtigd op hem te trekken.

De vervolging zal echter niet plaatshebben of zal worden gestaakt, indien het effect betaald is of indien fonds bezorgd is op het ogenblik dat het bedrog ontdekt wordt, tenzij de betrokkene klacht heeft gedaan.

In dat geval wordt de schuldige veroordeeld tot gevangenisstraf van vijftien dagen tot drie maanden en tot geldboete van zesentwintig frank tot driehonderd frank of tot een van die straffen alleen.

509bis. [Met gevangenisstraf van een maand tot twee jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot drieduizend frank wordt gestraft :

1° Hij die wetens en willens een postcheque of een postoverschrijving uitgeeft zonder toereikende, voorafgaande en beschikbare dekking;

2° Hij die een van deze titels overdraagt, wetende dat de dekking niet tevens toereikend en beschikbaar is;

3° Hij die na een van deze titels te hebben uitgegeven, wetens en willens hun dekking geheel of gedeeltelijk afhaalt binnen zes maanden na hun uitgifte;

4° Hij die, na een van deze titels te hebben uitgegeven, met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden, de dekking geheel of ten dele onbeschikbaar maakt.]

Aldus vervangen bij art. 28 van de wet van 2 mei 1956.

509ter. [Met gevangenisstraf van een maand tot twee jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot drieduizend frank, of met een van die straffen alleen wordt gestraft:]

1° Hij die, na een factuur te hebben geëndosseerd, wetens het bedrag ervan int ten eigen bate;

2° Hij die, na het origineel of een duplicaat van een factuur te hebben geëndosseerd, zich wetens geld doet ter hand stellen of enig voordeel doet toekennen dank zij het endossement van een ander exemplaar (het origineel of een duplicaat) van dezelfde factuur;

3° Hij die zich geld doet afgeven of zich enig voordeel doet toekennen door wetens een factuur betreffende een wettelijk teniet gegane verbintenis te endosseren.]

Ingevoegd bij art. 3 van de wet van 31 maart 1958.

HOOFDSTUK III

Vernieling, beschadiging, aanrichting van schade

EERSTE AFDELING

Brandstichting

510. [Met dwangarbeid van vijftien jaar tot twintig jaar worden gestraft zij die in brand steken: gebouwen, bruggen, dijken, straatwegen, spoorwegen, sluizen, magazijnen, werkplaatsen, loodsen, schepen, vaartuigen, rijtuigen, wagons, vliegtuigen of andere kunstwerken, bouwwerken of motorvoertuigen, indien de dader moest vermoeden dat zich aldaar op het ogenblik van de brand één of meer personen bevonden.]

Aldus vervangen bij art. 3 van de wet van 7 juni 1963.

511. [Met dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar worden gestraft zij die in brand steken, hetzij de onroerende eigendommen in artikel 510 vermeld, hetzij schepen, vaartuigen en vliegtuigen, maar buiten de gevallen in dat artikel omschreven, hetzij wouden, bossen, schaaarhout of vruchten te velde.

Indien de eigendommen echter uitsluitend toebehoren aan hen die ze hebben in brand gestoken, en de brand met kwaad of bedrieglijk opzet is gesticht, worden de schuldigen gestraft met gevangenisstraf van één jaar tot vijf jaar en met geldboete van tweehonderd frank tot duizend frank.]

Aldus vervangen bij art. 4 van de wet van 7 juni 1963.

512. [Met gevangenisstraf van één jaar tot vijf jaar en met geldboete van honderd frank tot duizend frank worden gestraft zij die vrijwillig de roerende goederen die aan een ander toebehoren in brand steken, met uitzondering van schepen, vaartuigen en vliegtuigen, en op voorwaarde dat de daad van aard zou zijn om aan anderen ernstig nadeel te berokkenen.

Indien de roerende goederen uitsluitend toebehoren aan hen die ze in brand hebben gestoken en indien de brand met kwaadwillig of bedrieglijk opzet werd gesticht, zijn de straffen zes maanden tot drie jaar gevangenisstraf en geldboete van zesentwintig frank tot tweehonderd frank.]

Aldus vervangen bij art. 5 van de wet van 7 juni 1963.

513. [Wordt de brand bij nacht gesticht, dan worden de bij de artikelen 510 tot 512 gestelde straffen vervangen:]

Dwangarbeid van vijftien tot twintig jaar, door levenslange dwangarbeid;

Dwangarbeid van tien tot vijftien jaar, door dwangarbeid van vijftien tot twintig jaar;

De gevangenisstraf en de geldboete, bij het tweede lid van artikel 511 en bij het eerste lid van artikel 512 gesteld, door opsluiting;

De gevangenisstraf en de geldboete bij het tweede lid van artikel 512 gesteld door een gevangenisstraf van één jaar tot vier jaar en een geldboete van vijftig frank tot vijfhonderd frank.]

Aldus vervangen bij art. 6 van de wet van 7 juni 1963.

514. Wanneer op brandstichting gevangenisstraf gesteld is, wordt de poging tot brandstichting gestraft met gevangenisstraf van twee maanden tot twee jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot tweehonderd frank.

515. In de gevallen in de vorige artikelen omschreven, kan de schuldige die tot gevangenisstraf veroordeeld wordt, bovendien worden veroordeeld tot ontzetting van rechten overeenkomstig artikel 33 [...].

Aldus gewijzigd bij art. 31 van de wet van 9 april 1930.

516. Hij die, met het oogmerk om een van de feiten te plegen, omschreven in de artikelen 510, 511 en 512, enige zaak in brand steekt, zodanig geplaatst dat de brand zal overslaan op de zaak die hij wil vernielen, wordt gestraft alsof hij rechtstreeks de laatstbedoelde zaak had in brand gestoken of gepoogd in brand te steken.

517. Wanneer de brand overslaat van de zaak die de schuldige wilde verbranden, op een andere zaak waarvan de vernieling strafbaar is met een zwaardere straf, wordt deze uitgesproken, indien de twee zaken zodanig geplaatst waren dat de brand noodzakelijk van de ene op de andere moest overslaan.

518. [Wanneer de brand verwondingen heeft veroorzaakt aan één of meer personen en de dader van het feit moest vermoeden dat zij zich in de in brand gestoken plaatsen bevonden op het ogenblik van de misdaad of van het wanbedrijf, wordt de schuldige veroordeeld alsof die verwondingen met voorbedachten rade waren toegebracht en wordt de door de wet hierop gestelde straf toegepast, indien deze zwaarder is dan de straf die wegens brandstichting op hem toepasselijk is.

In het tegenovergestelde geval wordt de laatstbedoelde straf tot twee jaar boven het maximum verhoogd, indien zij in opsluiting of tijdelijke dwangarbeid bestaat.

Indien het feit de dood ten gevolge heeft, wordt de doodstraf toegepast].

Aldus vervangen bij art. 7 van de wet van 7 juni 1963.

519. Met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en met geldboete van zesentwintig frank tot vijfhonderd frank of met een van die straffen alleen wordt gestraft het veroorzaken van brand van andermans roerende of onroerende eigendommen, hetzij door ouderdom of gebrek aan herstelling of reiniging van nabijgelegen ovens, schoorstenen, smederijen, huizen of fabrieken, hetzij door het aansteken van vuren op het veld op minder dan honderd meter afstand van huizen, gebouwen, wouden, heiden, bossen, boomgaarden, beplantingen, hagen, mijten, tassen graan, stro, hooi, voeder of van enige andere stapel brandbare stoffen, hetzij door vuur of licht te dragen of te laten staan of vuurwerk aan- of af te steken zonder voldoende voorzorg.

520. [Met de straffen bij de vorige artikelen bepaald, en naar de onderscheidingen aldaar gemaakt, worden gestraft zij die gebouwen, bruggen, dijken, straatwegen, spoorwegen, sluizen, magazijnen, werkplaatsen, loodsen, schepen, vaartuigen, rijtuigen, wagons, vliegtuigen of andere kunstwerken, bouwwerken of motorvoertuigen, door het veroorzaken van een ontploffing, vernielen of pogen te vernielen.]

Aldus vervangen bij art. 8 van de wet van 7 juni 1963.

AFDELING II

Vernieling van bouwwerken, stoommachines en telegraaf toestellen

521. [Al wie buiten de gevallen in de artikelen 510 tot 520 genoemd, door welk middel ook, gebouwen, bruggen, dijken, straatwegen, spoorwegen, sluizen, magazijnen, werkplaatsen, loodsen, schepen, vaartuigen, vliegtuigen of andere kunstwerken of bouwwerken aan een ander toebehorende, geheel of ten dele vernielt, wordt gestraft met opsluiting.

Bij onbruikbaarmaking met het oogmerk om te schaden, is de straf vijftien dagen tot drie jaar gevangenis en geldboete van vijftig frank tot vijfhonderd frank.

De in het tweede lid bedoelde straf is toepasselijk in geval van gehele of gedeeltelijke vernieling of van onbruikbaarmaking met het oogmerk om te schaden van rijtuigen, wagons en motorvoertuigen.]

Aldus vervangen bij art. 9 van de wet van 7 juni 1963.

522. De bepaling van artikel 518 is toepasselijk op het geval in het vorige artikel omschreven.

523. [Al wie een machine vernielt, die aan een ander toebehoort en bestemd is voor voortbrenging, omzetting of verdeling van drijfkracht of voor het verbruik ervan voor andere dan louter huishoudelijke doeleinden, wordt veroordeeld tot gevangenisstraf van vijftien dagen tot drie jaar en een geldboete van vijftig frank tot vijfhonderd frank.

Vernieling bestaat zodra de werking van een machine geheel of ten dele verhinderd is, onverschillig of het feit de aandrijvende dan wel de aangedreven toestellen betreft.]

Aldus vervangen bij art. 10 van de wet van 7 juni 1963.

524. [...].

Opgeheven bij art. 31 van de wet van 13 oktober 1930.

525. Wanneer de feiten, in de twee vorige artikelen omschreven, gepleegd worden in vereniging of in bende en met behulp van gewelddaden, feitelijkheden of bedreigingen, worden de schuldigen gestraft met opsluiting.

De hoofden en de aanstokers worden veroordeeld tot dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar en tot geldboete van vijfhonderd frank tot vijfduizend frank.

AFDELING III

Vernieling of beschadiging van graven, monumenten, kunstvoorwerpen, titels, bescheiden of andere papieren

526. Met gevangenisstraf van acht dagen tot een jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot vijfhonderd frank wordt gestraft hij die vernielt, neerhaalt, verminkt of beschadigt:

Grafsteden, gedenktekens of grafstenen;

Monumenten, standbeelden of andere voorwerpen die tot algemeen nut of tot openbare versiering bestemd zijn en door de bevoegde overheid of met haar machtiging zijn opgericht;

Monumenten, standbeelden, schilderijen of welke kunstvoorwerpen ook, die in kerken, tempels of andere openbare gebouwen zijn geplaatst.

527. Hij die registers, minuten of oorspronkelijke akten van het openbaar gezag, titels, biljetten, wisselbrieven, handels- of bankpapieren, die een verbintenis, beschikking of schuldbevrijding inhouden of teweegbrengen, op enigerlei wijze kwaadwillig of bedrieglijk vernietigt, wordt gestraft alsof hij die stukken had weggenomen, en naar de onderscheidingen in het eerste hoofdstuk van deze titel gemaakt.

AFDELING IV

Vernieling of beschadiging van eetwaren, koopwaren of andere roerende eigendommen

528. Elke vernieling, elke beschadiging van andermans roerende eigendommen, gepleegd met behulp van geweld of bedreiging, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot drie jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot vijfhonderd frank of met een van die straffen alleen.

529. Indien het feit gepleegd wordt in vereniging of in bende, is de straf opsluiting.

De hoofden en de aanstokers worden gestraft met dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar.

530. Vernieling of beschadiging van andermans roerende eigendommen, gepleegd met behulp van geweld of bedreiging, in een bewoond huis of in de aanhorigheden ervan, en met een van de omstandigheden van artikel 471, wordt gestraft met dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar.

De straf zal niet minder zijn dan twaalf jaar indien de misdaad in vereniging of in bende gepleegd wordt.

De hoofden en de aanstokers worden gestraft met dwangarbeid van vijftien jaar tot twintig jaar.

531. Indien het geweld of de bedreiging met behulp waarvan de vernieling of de beschadiging wordt gepleegd, een ziekte of een lichamelijk letsel als bedoeld in artikel 400 ten gevolge heeft, worden de schuldigen gestraft met de straf onmiddellijk hoger dan die waarmee zij op grond van de twee vorige artikelen zouden worden gestraft.

532. Doodslag gepleegd om de vernieling of de beschadiging te vergemakkelijken of om de straffeloosheid ervan te verzekeren, wordt gestraft met de dood.

533. Hij die koopwaren of stoffen dienende om verwerkt te worden, kwaadwillig of bedrieglijk vervalst of beschadigt, wordt gestraft met gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot driehonderd frank.

De gevangenisstraf is zes maanden tot drie jaar en de geldboete vijftig frank tot vijfhonderd frank, indien het misdrijf wordt gepleegd door iemand die in de fabriek, het werkhuis of het handelshuis werkzaam is.

534. Hij die de banden of de hindernissen waarmee een vaartuig, een wagon of een voertuig is vastgelegd, kwaadwillig wegneemt, doorsnijdt of vernielt, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot twee jaar.

AFDELING V

Vernieling en verwoesting van veldvruchten, planten, bomen, enten, granen en voeder, vernieling van landbouwgereedschappen

535. Met gevangenisstraf van een maand tot drie jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot vijfhonderd frank wordt gestraft hij die vruchten te velde of natuurlijk opgekomen of gepoot plantsoen kwaadwillig afsnijdt of verwoest.

536. Met gevangenisstraf van een maand tot twee jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot tweehonderd frank wordt gestraft hij die kwaadwillig een bezaaide akker verwoest, zaad van dolik of van enig ander schadelijk kruid of gewas op een akker strooit, landbouwgereedschappen, omheiningen voor het vee of wachtershutten stukbreekt of onbruikbaar maakt.

537. Hij die kwaadwillig een of meer bomen omhakt of zodanig snijdt, verminkt of ontschorst dat zij vergaan, of een of meer enten vernielt, wordt gestraft:

Voor elke boom, met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en met geldboete van zesentwintig frank tot honderd frank;

Voor elke ent, met gevangenisstraf van acht dagen tot vijftien dagen en met geldboete van zesentwintig frank tot vijftig frank of met een van die straffen alleen.

In geen geval mag de gezamenlijke straf hoger zijn dan drie jaar wat de gevangenisstraf en vijfhonderd frank wat de geldboete betreft.

AFDELING VI

Ombrengen van dieren

538. Hij die paarden of andere trek- of lastdieren, hoornvee, schapen, geiten of varkens vergiftigt, wordt gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot driehonderd frank.

539. Hij die in een rivier, een vaart, een beek, een vijver, een visvijver of een viskom stoffen werpt die geschikt zijn om de vis te vernielen, en met het oogmerk om die uitslag te bereiken, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en met geldboete van zesentwintig frank tot driehonderd frank.

540. Zij die buiten noodzaak een van de in artikel 538 vermelde dieren doden of zwaar letsel toebrengen, worden gestraft met de volgende straffen:

Indien het misdrijf wordt gepleegd in gebouwen, besloten erven en aanhorigheden of op gronden waarvan de meester van het gedode of gewonde dier eigenaar, huurder, deelpachter of pachter is, is de straf gevangenisstraf van een maand tot zes maanden en geldboete van vijftig frank tot driehonderd frank;

Indien het gepleegd wordt op plaatsen waarvan de schuldig zelf eigenaar, huurder, deelpachter of pachter is, is de straf gevangenisstraf van acht dagen tot twee maanden en geldboete van zesentwintig frank tot honderd frank;

Indien het gepleegd wordt op enige andere plaats, wordt gevangenisstraf van vijftien dagen tot drie maanden en geldboete van vijftig frank tot tweehonderd frank opgelegd.

541. Hij die buiten noodzaak een ander huisdier dan de in artikel 538 vermelde doodt of zwaar letsel toebrengt, op een plaats waarvan degene aan wie het dier toebehoort, eigenaar, vruchtgebruiker, gebruiker, huurder, deelpachter of pachter is, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en met geldboete van zesentwintig frank tot tweehonderd frank of met een van die straffen alleen.

Deze straffen worden opgelegd, indien die feiten kwaadwillig gepleegd worden op een tam of een gevangen gehouden dier op de plaatsen waar zij gehouden worden, ofwel op een huisdier op het ogenblik dat het gebruikt wordt tot de dienst waartoe het bestemd is en op een plaats waar zijn meester het recht heeft zich te bevinden.

542. Indien er in de gevallen van de vorige artikelen schending van afsluiting heeft plaatsgehad, wordt het minimum van de straf verhoogd overeenkomstig artikel 266.

AFDELING VII

Bepalingen aan de vorige afdelingen gemeen

543. Indien de feiten, in de afdelingen V en VI van dit hoofdstuk omschreven, gepleegd worden hetzij uit haat tegen een openbaar ambtenaar en uit hoofde van zijn bediening, hetzij bij nacht, wordt het minimum van de straf verhoogd overeenkomstig artikel 266.

544. [...].

Opgeheven bij art. 31 van de wet van 9 april 1930.

AFDELING VIII

Vernieling van afsluitingen, verplaatsing of verwijdering van grenspalen en hoekbomen

545. Met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en met geldboete van zesentwintig frank tot tweehonderd frank of met een van die straffen alleen wordt gestraft hij die geheel of ten dele grachten dempt, levende of dode hagen afhaakt of uitrukt, landelijke of stedelijke afsluitingen, uit welke materialen ook gemaakt, vernielt; grenspalen, hoekbomen of andere bomen, geplant of erkend om de grenzen tussen verschillende erven te bepalen, verplaatst of verwijderd.

546. Wanneer de feiten, in het vorige artikel omschreven, gepleegd worden met het oogmerk om een bezitsaan-

matiging op een erf te plegen, is de straf gevangenisstraf van een maand tot een jaar en geldboete van vijftig frank tot tweeduizend frank.

AFDELING IX

Vernieling en schade door overstroming veroorzaakt

547. Met dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar worden gestraft zij die kwaadwillig of bedrieglijk de werken van een mijn geheel of ten dele onder water zetten.

Indien de schuldige op grond van de omstandigheden moest vermoeden dat een of meer personen zich op het ogenblik van de overstroming in de mijn bevonden, wordt hij veroordeeld tot dwangarbeid van vijftien jaar tot twintig jaar.

548. De bepaling van artikel 518 is toepasselijk op het feit in het vorige artikel omschreven.

549. Hij die kwaadwillig of bedrieglijk andermans erf onder water zet of er het water op schadelijke wijze op doet lopen, wordt veroordeeld tot geldboete van zesentwintig frank tot driehonderd frank.

550. Met geldboete van vijftig frank tot vijfhonderd frank worden gestraft de eigenaars, de pachters of alle andere personen die molens, fabrieken of vijvers in gebruik hebben en die andermans wegen of eigendommen onder water zetten door het verhogen van hun overlaten boven het peil dat door de bevoegde overheid is bepaald.

Indien uit die feiten enige beschadiging ontstaat, wordt, naast geldboete, gevangenisstraf van acht dagen tot een maand opgelegd.

TITEL X

Overtredingen

EERSTE HOOFDSTUK

Overtredingen van de eerste klasse

551. Met geldboete van een frank tot tien frank worden gestraft :

1° Zij die nalaten ovens, schoorstenen of fabrieken waar gebruik wordt gemaakt van vuur, te onderhouden, te herstellen of te reinigen;

2° Zij die nalaten te zorgen voor de verlichting waartoe zij gehouden zijn;

3° Zij die nalaten de straten of doorgangen te reinigen in gemeenten waar zulks aan de inwoners is opgelegd;

4° Zij die buiten noodzaak of zonder verlof van de bevoegde overheid straten, pleinen of enig ander deel van de openbare weg belemmeren, hetzij door er materialen, steigers of om het even welke andere voorwerpen achter te laten, hetzij door er uitgravingen te doen;

5° Zij die met overtreding van de wetten en verordeningen nalaten te zorgen voor de verlichting van de materialen, steigers of om het even welke andere voorwerpen, die zij op de straten, pleinen of andere delen van de openbare weg hebben neergelegd of hebben achtergelaten, of

voor de verlichting van de uitgravingen die zij daar gedaan hebben;

6° Zij die nalaten of weigeren de wetten, besluiten of verordeningen op de kleine wegen na te komen;

7° Zij die nalaten of weigeren gehoor te geven aan de aanmaning van de administratieve overheid om gebouwen die bouwvallig zijn, te herstellen of te slopen.

552. Met geldboete van een frank tot tien frank worden eveneens gestraft :

1° Zij die voorwerpen op de openbare weg neerwerpen, plaatsen of achterlaten, die door hun val of door ongezonde uitwasemingen kunnen schaden;

2° Zij die op de openbare straten, wegen, pleinen, plaatsen of op het veld ploegkouters, tangen, staven, stangen, ladders of andere toestellen, gereedschappen of wapens achterlaten, waarvan dieven of andere boosdoeners misbruik kunnen maken. Bovendien worden de voormelde voorwerpen in beslag genomen en verbeurd verklaard;

3° [...];

4° [...];

5° Zij die op onvoorzichtige wijze enig voorwerp op iemand werpen, dat hem kan hinderen of bevuilen;

6° Zij die, zonder daartoe gerechtigd te zijn, op andermans grond komen of erover gaan of hun honden erover doen lopen, indien de grond is gereedgemaakt of bezaaid;

7° [...].

Het 3°, het 4° en het 7° opgeheven bij art. 98, 11° van de wet van 7 oktober 1886.

553. Met geldboete van een frank tot tien frank en met gevangenisstraf van een dag tot drie dagen of met een van die straffen alleen worden gestraft :

1° Zij die het verbod overtreden om op bepaalde plaatsen vuurwapens af te schieten of enig vuurwerk af te steken.

Bovendien worden de in beslag genomen vuurwapens en stukken vuurwerk verbeurd verklaard;

2° [...].

Het 2° opgeheven bij art. 98, 11° van de wet van 7 oktober 1886.

554. In geval van herhaling kan, naast geldboete, gevangenisstraf van een dag tot drie dagen worden uitgesproken wegens de overtredingen, in de artikelen 551 en 552 omschreven.

Ten aanzien van de overtredingen, in het vorige artikel omschreven, kan de rechter, in geval van herhaling, naast geldboete, gevangenisstraf van ten hoogste vijf dagen uitspreken.

HOOFDSTUK II

Overtredingen van de tweede klasse

555. [...].

Opgeheven bij art. 4 van de besluitwet van 31 januari 1946.

556. Met geldboete van vijf frank tot vijftien frank worden eveneens gestraft :

1° Zij die paarden, trek-, last- of rijdieren, die aan hun zorg zijn toevertrouwd, in een bewoonde plaats doen of laten binnendringen;

2° Zij die krankzinnigen of razenden die onder hun bewaking staan, of kwaadaardige of woeste dieren laten rondzwerven;

3° Zij die hun honden aanhitsen of niet terughouden, wanneer deze de voorbijgangers aanvallen of vervolgen, zelfs als er geen kwaad of schade uit volgt :

4° Zij die, tenzij anders is overeengekomen, weigeren echte en ongeschonden munten aan te nemen voor de waarde waarvoor zij in België wettelijk gangbaar zijn;

5° [...];

6° Zij die, zonder daartoe gerechtigd te zijn, op andermans grond komen en erover gaan of hun honden erover doen lopen ten tijde dat die grond bezet is met graan op de halm, met druiven of andere voortbrengsels, die rijp of bijna rijp zijn;

7° Zij die vee, trek-, last- of rijdieren op andermans grond doen of laten lopen ten tijde dat die grond met veldvruchten bezet is.

Het 5° opgeheven bij art. 2 van de wet van 6 januari 1961.

557. Met geldboete van vijf frank tot vijftien frank en met gevangenisstraf van een dag tot vier dagen of met een van die straffen alleen worden gestraft :

1° De bestuurders van om het even welke voertuigen of van lastdieren, die niet voortdurend in de nabijheid blijven van hun paarden, trek- of lastdieren of van hun voertuigen en in staat om ze te besturen of te geleiden; die het midden van de openbare straten, wegen of banen bezetten, wanneer daar andere voertuigen of lastdieren in hun nabijheid op de weg zijn; die nalaten uit te wijken of plaats te maken voor alle andere voertuigen of lastdieren, wanneer deze naderen, en hun ten minste de helft van de weg vrij te laten, of die de desbetreffende verordeningen overtreden;

2° Zij die de verordeningen overtreden hetzij betreffende de snelheid, het slecht besturen of het laden van voertuigen of dieren, hetzij betreffende de stevigheid van de openbare voertuigen, de wijze waarop deze geladen zijn, het getal en de veiligheid van de reizigers;

3° Zij die op de openbare straten, wegen, pleinen of plaatsen loterij- of andere kansspelen aanleggen of houden.

De tafels, werktuigen, toestellen van de spelen of loterijen, evenals de inzetten, de gelden, waren, voorwerpen of loten, aan de spelers voorgesteld, worden bovendien in beslag genomen en verbeurd verklaard;

4° Zij die stenen of andere harde lichamen, of andere voorwerpen die kunnen bevuilen of beschadigen, tegen verende voertuigen, huizen, gebouwen en afsluitingen van een ander werpen, of in tuinen en besloten erven;

5° Zij die op plaatsen waarvan zij eigenaar, huurder, deelpachter, pachter, vruchtgebruiker of gebruiker zijn, tot andermans nadeel een ander huisdier dan vermeld in artikel 538 kwaadwillig doden of zwaar verwonden;

6° Zij die veldvruchten of andere nuttige voortbrengsels van de bodem die nog niet los van de grond zijn, roven.

Wordt het feit gepleegd hetzij bij nacht, hetzij met behulp van voertuigen of lastdieren, hetzij door twee of meer personen, dan worden de schuldigen gestraft overeenkomstig artikel 463.

558. In geval van herhaling kan, naast geldboete, gevangenisstraf van een dag tot vier dagen worden uitgesproken wegens de overtredingen, in de artikelen 555 en 556 omschreven.

Ten aanzien van de overtredingen, in het vorige artikel omschreven, kan de rechter, in geval van herhaling, naast geldboete, gevangenisstraf van ten hoogste zeven dagen uitspreken.

HOOFDSTUK III

Overtredingen van de derde klasse

559. Met geldboete van tien frank tot twintig frank worden gestraft :

1° Zij die, buiten de gevallen omschreven in boek II, titel IX, hoofdstuk III, van dit wetboek, andermans roerende eigendommen opzettelijk beschadigen of vernielen;

2° Zij die de dood of een zware verwonding van dieren of vee, aan een ander toebehorend, veroorzaken door het laten rondzwerven van krankzinnigen of razenden of van kwaadaardige of woeste dieren, of door de snelheid, het slecht besturen of het overmatig laden van voertuigen, paarden, trek-, last- of rijdieren;

3° Zij die door onvoorzichtigheid of gebrek aan voorzorg onopzettelijk dezelfde schade veroorzaken door het behandelen of gebruiken van wapens of door het werpen van harde lichamen of van om het even welke stoffen;

4° Zij die dezelfde ongevallen veroorzaken door ouderdom, bouwvalligheid, gebrek aan herstelling of onderhoud van huizen of gebouwen, of door een belemmering of een uitgraving of enig ander werk op of nabij openbare straten, wegen, pleinen of banen, zonder de voorgeschreven of gebruikelijke voorzorgsmaatregelen of waarschuwingstekens.

560. Met geldboete van tien frank tot twintig frank worden eveneens gestraft :

1° Zij die wettig aangebrachte aanplakbiljetten kwaadwillig aftrekken of scheuren;

2° Zij die, zonder daartoe behoorlijk te zijn gemachtigd, graszoden, aarde, stenen of materialen wegnemen op plaatsen die tot het openbaar domein van de Staat, van de provincies of van de gemeenten behoren;

3° [...].

Het 3° opgeheven bij art. 98, 11° van de wet van 7 oktober 1886.

561. Met geldboete van tien frank tot twintig frank en met gevangenisstraf van een dag tot vijf dagen of met een van die straffen alleen worden gestraft :

1° Zij die zich schuldig maken aan nachtgerucht of nachtruimoor waardoor de rust van de inwoners kan worden verstoord;

2° [Zij die beschadigde, bedorven of door een verordening van het algemeen, provinciaal of gemeentelijk bestuur schadelijk verklaarde spijsen, dranken, voedingswaren of voedingsmiddelen, welke dan ook, verkopen, slijten of te koop stellen];

3° [Zij die, zonder het bedrieglijk opzet door artikel 500 vereist, vervalste of nagemaakte spijsen, dranken, voedingswaren of voedingsmiddelen, welke dan ook, verkopen, slijten of te koop stellen.

De beschadigde, bedorven, schadelijke, vervalste of nagemaakte spijsen, dranken, voedingswaren of voedingsmiddelen, in het bezit van de schuldige gevonden, worden in beslag genomen en verbeurd verklaard].

Indien zij voor de voeding kunnen dienen, worden zij ter beschikking gesteld van de gemeente waar het feit is gepleegd, onder verplichting om ze aan de godshuizen of aan het bureel van weldadigheid al naar de behoeften van die instellingen te overhandigen; in het tegenovergestelde geval worden de in beslag genomen zaken onbruikbaar gemaakt;

4° Zij die valse gewichten, maten of weegtoestellen hebben in hun magazijnen, winkels of werkhuizen of in de hallen, op de jaarmarkten of andere markten.

De valse gewichten, maten en weegtoestellen worden verbeurd verklaard;

5° [...];

6° [...];

7° Zij die tegen gestelde lichamen of tegen bijzondere personen andere beledigingen richten dan in boek II, titel VIII, hoofdstuk V, van dit wetboek zijn omschreven.

Het 2° aldus vervangen bij art. 5 van de wet van 4 augustus 1890, het eerste en het tweede lid van het 3° aldus vervangen bij art. 5 van de wet van 4 augustus 1890, het 5° en het 6° opgeheven bij art. 9 van de wet van 22 maart 1929.

562. In geval van herhaling kan, naast geldboete, gevangenisstraf van ten hoogste vijf dagen worden uitgesproken wegens de overtredingen, in de artikelen 559 en 560 omschreven.

Ten aanzien van de overtredingen, in het vorige artikel omschreven, kan de rechter, in geval van herhaling, naast geldboete, gevangenisstraf van ten hoogste negen dagen uitspreken.

HOOFDSTUK IV

Overtredingen van de vierde klasse

563. Met geldboete van vijftien frank tot vijftientwintig frank en met gevangenisstraf van een dag tot zeven dagen of met een van die straffen alleen worden gestraft :

1° Zij die een beroep maken van waarzeggen en van voorspellen of van het uitleggen van dromen. De werktuigen, de gereedschappen en de kledij die dienen of bestemd zijn tot het uitoefenen van het beroep van waarzegger, voorspeller of droomuitlegger worden in beslag genomen en verbeurd verklaard;

2° Zij die stedelijke of landelijke afsluitingen, uit welke materialen ook gemaakt, opzettelijk beschadigen;

3° Daders van feitelikheden of lichte gewelddaden, mits zij niemand gewond of geslagen hebben en mits de feitelikheden niet tot de klasse van de beledigingen behoren; in het bijzonder zij die opzettelijk, doch zonder het oogmerk om te beledigen, enig voorwerp op iemand werpen dat hem kan hinderen of bevuilen;

4° Hij die opzettelijk en buiten noodzaak hetzij een ander huisdier dan de in artikel 538 vermelde, hetzij een tam dier doodt of zwaar verwondt, elders dan op een plaats waarvan de meester van het dier of de schuldige eigenaar, huurder, pachter, vruchtgebruiker of gebruiker is;

5° [Hij die in een hippodroom weddenschappen heeft aangenomen buiten de uitsluitend daartoe bestemde ruimte.]

Het 5° opgeheven bij art. 31 van de wet van 13 oktober 1930 en aldus vervangen bij art. 2 van de wet van 15 juli 1960.

564. In geval van herhaling is de rechtbank bevoegd om, naast geldboete, gevangenisstraf van ten hoogste twaalf dagen uit te spreken.

Bepalingen

aan de vier vorige hoofdstukken gemeen

565. In de gevallen in de vier vorige hoofdstukken omschreven, bestaat herhaling wanneer de overtreder wegens dezelfde overtreding reeds is veroordeeld binnen de twaalf voorafgaande maanden [...].

Aldus gewijzigd bij art. 3 van het K.B. n° 59 van 10 januari 1935.

566. Wanneer in de gevallen in de vier vorige hoofdstukken omschreven, verzachtende omstandigheden aanwezig zijn, kan de geldboete tot beneden vijf frank verminderd worden, zonder dat zij ooit lager mag zijn dan een frank.

Donné à Bruxelles, le 26 août 1963.

Gegeven te Brussel, 26 augustus 1963.

BAUDOUIN.

PAR LE ROI :

Le Ministre de la Justice,

VAN KONINGSWEGE :

De Minister van Justitie,

P. VERMEYLEN.